

park :10/1

regionalni mesečnik

Nemaren odnos občine do nepremičnin
Intervju: Borut Peterlin, Igor Obradinovič
Dvojna številka s prilogo: Gogino poletje
Potlač: Matjaž Grom rešuje slovenski turizem!!!

Novo mesto, 17. julij 2007, številka 10/1, letnik 10/11, cena 1,88 EUR

9 771408 718002

OBVEZNI
IZVOD

DVOJNA MERILA PRI PARKIRANJU

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

boplast
PYO-RU-LES OKNA IN VRATA ZA VAŠ DOM
Krištof 57, 8000 Novo mesto / T: 07 5371 370, F: 07 5371 371

MAJCEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

DARO BIRO
Rozalija Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
GSM: 041 643 133 e-mail: daro.biro@siol.net

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje inženiring

ELICA KRIŽ s.p.
PRIDOBIVANJE UPRAVNE IN GRADBENE DOKUMENTACIJE
Ljubljanska cesta 4, 8000 Novo mesto
+386 7 339 48 51
elica@prova.si +386 40 459 677

tilia
zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Aurora hobby & art
Breg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 23 055
AURORA
HOBI & ART

GPI
Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o.
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

ToMAS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480

LSBc mizarstvo
lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Branko Tratar s.p.
projektiranje, posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

AKZO NOBEL
AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

stia
d.o.o. Novo mesto
info@stia.si
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 789

triglav

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

atmosfera.caffe

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

fine cars d.o.o.

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

01228/2310
051 325 27
e-pošta: masazni.si
www.masazni-salon.si

NLB

MALKOM
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

Luminus.si

park

VIDENTIC
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

park

IZVIR
IMATE OSTEOPOROZO?
Šmarješka cesta 18, Novo mesto
tel: 07 - 33 23 940, gsm: 031 - 247 044
izvir@uni-hi.si

Parkovi naročniški oglasi - najugodnejša promocija za vaše podjetje!
Zahtevajte ponudbo: park@park-on.net, 07 393 08 12.

www.avtohis-a-berus.si

**Posebej opremljeni za Slovenijo
ste lahko na vea naainov.**

Modeli Si s prihrankom do 2.400 EUR*

Razvajali vas bomo z bogato dodatno opremo, izbrano po okusu slovenskih kupcev, ki vkljuauje:

- klimatsko napravo,
- ABS,
- radio s CD predvajalnikom,
- daljinsko centralno zaklepanje,
- elektriini pomik stekel,
- in drugo bogato opremo.

Modeli Si

Avtohiša Berus

Podbevškova, 1, 8000 Novo mesto, tel. : 07/371-98-00
www.avtohis-a-berus.si

*Škile so simboli. Škupta poraba: 5,0 - 6,1 l/100 km. Emisije CO2: 135 - 154 g/km. Število vozil in modelov je omejeno. *Ugodnosti veljajo samo za klase AMZS.

BAR BOTER

Nov lokal na stari lokaciji

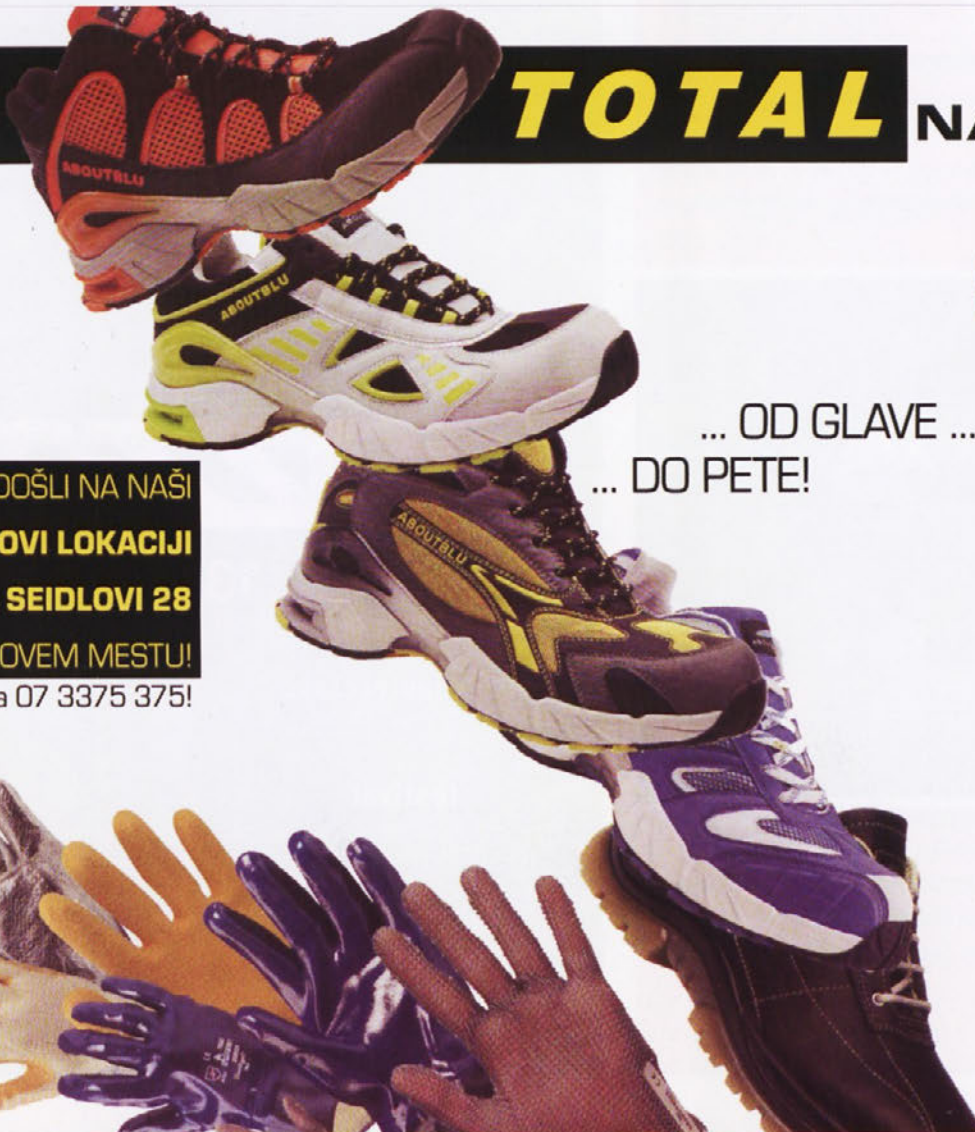

- ob petkih in sobotah glasba v živo
- večeri ob sveaah in baklah
- jutranja kava
- prijetno urejena terasa ob Krki
- urejeno parkirišae
- brezplačna uporaba interneta
- igrišae za najmlajše

Išaeemo pomoa v streebii.
Vsi intereseenti
pokliuite na
GSM: 040/625-585

BAR BOTER
Novo mesto

TOTAL NA ZAŠAITA ...

... OD GLAVE ...
... DO PETE!

**DOBRODOŠLI NA NAŠI
NOVI LOKACIJI
NA SEIDLLOVI 28
V NOVEM MESTU!**

Pokliuite nas na 07 3375 375!

SPREHODI SE.

 Tujina

Vzajemna, d.o.o. Vojkova 2, 1000 Ljubljana

Brezskrbno v tujini

Zavarovanje tik pred odhodom!

Ste ravno na poti v tujino, pa bi želeli skleniti zavarovanje VzajemnaTujina? Nič lažjega in zamujenega. Dokler ste v Sloveniji, lahko pokličete klicni center Vzajemne na brezplačno številko **080 20 60**, kjer boste s pomočjo naših operaterjev uredili vse potrebne formalnosti. Zavarovanje s pričetkom veljavnosti naslednjega dne lahko plačate z mobilnim telefonom z Moneto v telefonski prodaji.

VzajemnaTujina

Zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini vam omogoča:

- ✓ osebna, družinska in skupinska zavarovanja,
- ✓ ugodne zavarovalne premije,
- ✓ organizacijo zdravniške pomoči,
- ✓ 24-urno pomoč,
- ✓ mrežo izvajalcev po vsem svetu,
- ✓ dodatna kritja za svojce,
- ✓ pravno pomoč.

 080 20 60

VZAJEMNA

Jaz zate, ti zame.

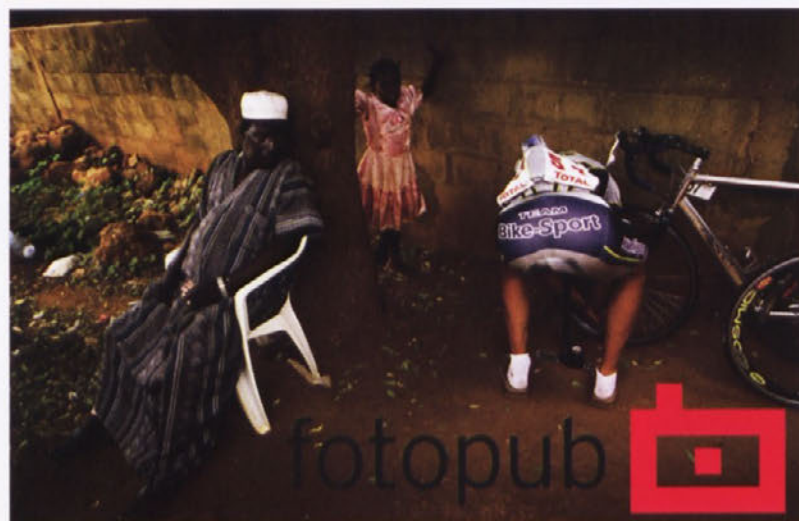
www.vzajemna.si
6. 8. - 11. 8. 2007

VII. Festival dokumentarne fotografije

delavnica

osnovni, napredni, mojstrski seminar fotografije

festival

 razstave, predavanja, projekcije fotografij
Tribuna, Četrkova nagrada

fotopub

 Paul Lowe Francesco Zizola Chris de Bode David Steets
 Stephen Gil Arne Hodalič Meta Krese Manca Juvan
 Branko Čeak Jože Maček Tomaž Grdin Borut Peterlin

www.fotopub.com

VIII. mednarodna glasbena delavnica in festival

JAZZINTY

13. - 18. 8. 2007

masterclass

Barry Harris

festival

 Miles Griffith Quartet - Next Music Ensemble - Jazzon - Barry Harris Trio
 Six To Go - Simone Zanchini feat. Max Grosch - Judy Niemack Trio
 Jazz Kamp Kranj All Stars - Jazzinty Final Concert - Jam Sessions

www.jazzinty.com

Priprava novega višješolskega programa Oblikovanje materialov

na Šolskem centru Novo mesto, Višji strokovni šoli

(področje kamna, lesa in kovine ter polimerov)

Izobraževalni program Oblikovanje (naravnih in umetnih) materialov je nastal kot rezultat projekta ESF 2006–2007, katerega nosilec je Šolski center Novo mesto in v katerem so sodelovali predstavniki različnih socialnih partnerjev: delodajalci, strokovnjaki, predstavniki Ministrstva za kulturo, Obrtne zbornice Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, TŠC Nova Gorica, Šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana in Občine Sežana ter številni drugi partnerji.

Pri pripravi izobraževalnega programa so bila upoštevana izhodišča za pripravo izobraževalnih programov višjega strokovnega izobraževanja (Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje, 2006), ki so bila razvita z namenom posodabljanja in razvoja novih višješolskih izobraževalnih programov, ter metodološki priročnik.

Vstop v Evropsko skupnost nedvomno prinaša novosti v modne kroge. Največjo prednost bodo zagotovo imela mala ali srednje velika samostojna podjetja s svojo razpoznavno blagovno znamko. S hitrim prilagajanjem modnim tokovom, spremljanjem tehnoloških novosti, hitrega reagiranja na trende, bo možno dosegati zavirljive rezultate in poslovne uspehe. Druga smer ima svojo perspektivo v unikatnem oblikovanju in ročnem izdelovanju proizvodov.

Pomen likovno-oblikovalskih izraznih sredstev in pripadajoče tehnologije je za mlade generacije silovito narastel. Tisto, kar ljudje dojemamo kot svoje vizualno okolje, je danes bolj kot kdaj koli v veliki meri posredovano prav preko vizualnih medijev. Oblikovanje kot arhetip na vseh ravneh bivanja in s tem tudi šolanja je v sodobnem svetu nujna, saj je ena od pomembnih vlog informacijsko-komunikacijske revolucije v produkciji na pragu 21. stoletja dodeljena prav oblikovanju. Klasično pojmovanje in vrednotenje ter družben pomen proizvodne prakse je presežen. Oblikovna dimenzija produkta je postala prav tako nujna kot verbalna, tehnološka ali ekonomska. Zelo pomemben je komunikativni vidik sodob-

nih izdelkov, saj je prav preko tega, kako so izdelki oblikovani v kontrastu do drugih, mogoče izraziti posameznikovo in skupinsko identiteto ter nenazadnje tudi identiteto naroda na številnih področjih življenja. Sodobna družba se srečuje z neizmernimi količinami podatkov. V tej preplavljenosti je preglednost, opaznost in zapomnljivost vedno težje dosegljiva. Velik delež podatkov sprejemamo v vizualni obliki: časopisi, revije, knjige, TV, plakati, katalogi, publikacije, obvestila, embalaže, obrazci, navodila, dopisi, spletne strani, številni predmeti, ...

V množicah podatkov, ki obdajajo tiste resnično potrebne, je individuuum precej odvisen od oblikovne kvalitete nosilca podatkov ali sporočila.

Oblikovalci za uspešno delo potrebujejo primerno izobrazbo in specifična znanja, da na svetovnih festivalih in prodajnih policah vedno znova predstavljajo rešitve, ki izhajajo iz širine duha, inovativnega pristopa in upoštevajo kulturne ter ekonomsko-tehnološke danosti.

Oblikovanje je družbeno priznana oblika dela, ki pomembno prispeva k ekonomski in h kulturni rasti, blaginji države in državljanov.

Oblikovanje je generator inovacij in je tisto družbeno potrebno delo, ki naredi izdelek bolj zaželen, uporaben in tržno naravnan. To je še posebej pomembno sedaj, ko se vključujemo v evropske integracijske procese, ko naša podjetja potrebujejo nove izdelke z visoko stopnjo dodane vrednosti, ki jo lahko ponudi samo kvalitetno

oblikovanje. Če k temu problemu ne bomo pristopili strokovno, bo v prihodnosti pretok blaga in storitev z višjo dodano vrednostjo potekal le enosmerno iz Evrope k nam, namesto dvosmerno, in postali bomo regija, ki bo tujemu znanju in ustvarjalnosti lahko ponujala le variabilni kapital nižje vrednosti.

Dobro oblikovan izdelek ni samo bolj uporaben in prijazen človeku, temveč je proizvodno vabliliv in s tem konkurenčen na trgu. Razumeti to pa pomeni, da izobraževanje na tem področju prevzema nase tudi del odgovornosti, da se tvorno vključuje v reševanje socialne politike zaposlovanja in rasti družbenega produkta. Oblikovanje uporabnih predmetov je torej disciplina, pri kateri predmete obravnavamo kot osebne predmete (na primer:

nakit), uporabne predmete (na primer: jedilni pribor, posoda, embalaža), predmete prostora (pohištvo, svetila, urbana oprema), delovne pripomočke (različna orodja), športne rekvizite ...

Z vidika zaposlitve je oblikovanje uporabnih predmetov poklic, kjer oblikovalec kreativno **skicira**, razčlenjuje, virtualno računalniško **modelira** in izdeluje modele ali prototipe. Uporablja različne materiale in tehnologije obdelave, tudi računalniško podprte tehnologije za načrtovanje, izdelavo, predstavitev itn ...

Oblikovanje uporabnih predmetov pa ni pogojeno samo s tehnološkimi vidiki predmetnega sveta. Oblikovalec v svojem poklicu povezuje dejstva iz narave in zgodovine oblikovanja, je aktiven v svetu **razstav**, strokovnih **sejmov** in različnih **dela vnic**. Oblikovalec uporabnih predmetov rešuje različne **oblikovalske naloge**, npr. kot pomočnik diplomiranega oblikovalca, je **sodelavec** v oblikovalskem **timu** ali kot **samostojni oblikovalec**, npr. na področju različnih obrti ...

Upravičenost in nujnost višješolskega izobraževanja lahko utemeljimo s spoznanjem, da termin **oblikovanje**, za kate-

rim se skriva vrhunška inženirska znanost, oblikovanje in izpovednost, zahteva sistematično zagotavljanje specialnih znanj. Študijski program bo potekal dve leti in sicer kot redni in izredni študij, ter študij na daljavo. Praktično izobraževanje se bo izvajalo v šoli in pri delodajalcih. Program je zasnovan sodobno, kreditno je ovrednoten s 120 kreditnimi točkami, ima izbirne predmete in je oblikovan modularno. Kandidat ima možnost izbire med tremi moduli:

- OBLIKOVANJE IZDELKOV IZ KAMNA
- OBLIKOVANJE IZDELKOV IZ LESA IN LESNIH TVORIV
- OBLIKOVANJE IZDELKOV IZ KOVIN IN POLIMEROV

Program omogoča usmeritev v konkretno področje dela in z njim bomo zapolnili potrebo po oblikovanju uporabnih predmetov, ki jo imajo podjetja pri njihovem uspešnem razvoju novih in obstoječih izdelkov

Drago Simončič
Ravnatelj Višje strokovne šole.

Šolski center Novo mesto
Višja strokovna šola
Segova ulica 112, 8000 Novo mesto

tel: 00386 7 393 21 82 faks: 00386 7 393 21 84
web: www.vss-nm.com mail: vss.nm@guest.arnes.si

Nova KBM d.d.

Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

**Imejte banko vedno na razpolago.
Diskretno, varno in hitro**

V prostorih Pošte Slovenije, na glavnem trgu 7, obratujemo z naslednjim poslovnim časom:

Podružnica Novo mesto posluje za pravne osebe in zasebnike

od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro,

dosegljivi pa smo na telefonski številki: **07 393 5950.**

V poslovalnici Novo mesto pa lahko opravite vse storitve za občane

od ponedeljka do petka med 8.30 in 13. ter med 15. in 17. uro,

telefonska številka je **07 393 5951.**

ADRIA
Življenje v gibanju

Življenje v gibanju!

2007

www.adria-mobil.si

ADRIA MOBIL, d.o.o., Straška cesta 50, 8000 Novo mesto, Slovenija

Obrat?

Uroš Lubej

V četrtek je v občinskem svetu potekala skorajda maratonska seja. Vsaj po številu točk na dnevnem redu. Skoraj 30 jih je pripravila občinska uprava pod vodstvom novega direktorja Saša Murtiča in župana Alojza Muhiča. Župan Muhič je uspel prehiteti prejšnjega župana po številu sej, ki jih je uspel sklicati v prvem letu mandatu do prvih počitnic. Sedanji župan je od izvolitve 12. novembra 2006 do julija 2007 sklical sedem sej občinskega sveta, medtem ko jih je Boštjan Kovačič od izvolitve 3. decembra 2002 do julija 2003 sklical šest. (Kovačič je torej imel na voljo skoraj mesec dni časa manj, tako da je njuna učinkovitost glede sklicevanja sej približno enaka.) Po drugi strani je Kovačiču na šestih sejah uspelo pripraviti 94 točk dnevnega reda, medtem ko jih je Muhiču na sedmih sejah uspelo pripraviti le 89.

Statistično gledano je torej sedanji koaliciji vendarle uspelo, da je v zadnjih mesecih nekako le ujela primeren tempo dela. Odloki, spremembe, dopolnitve in kar je še podobnih dokumentov so se končno začeli sprejemati. (Pustimo tokrat ob strani sicer bistveni vprašanja, kaj se v teh statistikah skriva in koliko so predlogi župana strokovno in strateško utemeljeni.)

Kot smo že ugotovljali, se je Muhičev mandat začel počasi in neučinkovito. Župan je imel veliko težav s kadrovanjem in tudi s seznanitvijo z obstoječim stanjem. Kakor tudi s tem, kaj si v tem mandatu sploh želi doseči. S sprejetim proračunom je vsaj delno razkril karte in nakazal vsaj to, da bodo njegove predvolilne obljube ostale neuresničene. Ali - če župan z zadnjimi izjavami misli resno - da bodo uresničene, vendar ne s proračunskim denarjem mestne občine, ampak z javno zasebnimi partnerstvi. Bomo videli.

Nekaj drugega lahko začne skrbeti javnost. V prejšnji številki Parka smo razkrili, da si župan in nekateri funkcionarji ter uslužbenci občinske uprave zelo po traktorsko razlagajo občinski odlok o cestnem prometu oziroma o parkirnem režimu v mestnem jedru. Župan in uslužbenci so si na nenavaden in do sedaj nepojasnen način razdelili vsaj deset parkirnih dovolilnic, za katere ni jasno, kdo jih uporablja in zakaj je do njih upravičen. Prav tako na občinskem rezerviranem parkirnem mestu brezplačno parkirajo vsa mogoča vozila, samo tista ne, ki bi tam lahko. Naš velikodušni zmagovalc volitev na Glavnem trgu redno parkira brez parkirnega lističa. In - kar je morda še najhuje - občinski redarji ne smejo ali pa si ne upajo sankcionirati nepravilnosti na način, kot smo ga deležni ostali uporabniki javnih površin.

In še druga stvar: na spletnem forumu novomesto.org in v Dolenjskem listu so prejšnji teden razkrivali, da je vladajoča stranka Zveza za Dolenjsko - sicer v simboličnih zneskih, a vendarle -, uporabila nekaj drobiža podjetja Zarja, d. d., in lokalne enote zavarovalnice Adriatic, zato da so razposlali vabila na svoje letno srečanje.

In ko smo že ravno omenjali seje občinskega sveta - kar nekaj odlokov je občinski svet sprejel na silo, ob kršenju ali pa vsaj poskusih kršenja svojega poslovnika.

Obe (kvazi)korupcijski zgodbi sta sila nerodni za stranko in oblast, ki skuša v lokalnem prostoru pridobivati na ugledu. V obeh primerih ne gre za kako veliko zlorabo ali za kako milijonsko oškodovanje proračuna. Težko govorimo o aferi. Pa vendar kaže, da vladajoči le nimajo pravega pogleda na to, kaj v resnici pomeni vladati. Namesto spoštljive drže do predpisov, si predpise prikrojijo, kot jim ustreza. Namesto da bi z zgledom kazali, da delujejo transparentno in da je njihov namen občanom in podjetjem pomagati, si raje sami privoščijo vzeti nekaj uslug od tistih, katerim bi v resnici morali služiti.

Sicer pa zadnje dogajanje na politični sceni kaže, da bi Zveza za Dolenjsko in Alojz Muhič lahko vladala še desetletje. Politični prvoborec, prvi novomeški župan, Franci Koncilija, se je upokojil in, kot pravi, po Parkovem nasvetu odstopil mesto mlajšim. A mlajši se prav tako umikajo. Najbolj dejavni svetnik LDS Tomaž Levičar je iz stranke izstopil in tudi on ni čisto prepričan, ali bo nadaljeval na politični sceni.

Ali mestna občina Novo mesto sploh nima več politične alternative? Morda pa je po drugi strani ravno totalna izpraznitven nujni pogoj, da se končno pojavi *Novo*. Kljub temu da trenutno vladajočim seveda vsi želimo vse najboljše, bo za mesto usodno, če ne bodo imeli politične konkurence.

K O L O F O N

regionalni mesečnik
številka 10/1, letnik 10/11, 17. julij 2007

ISSN 1408-7189
Kontakti:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net
spletna stran: www.park-on.net
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:
07/ 393 08 12
07/ 393 08 00
park@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Rasto Božič, Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, Sandra Hrovat, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Mitja Sadek, Gregor Sečen, Mitja Simič, Damir Skenderović, Barica Smole, Damijan Šinigoj, Jure Švent, Marko Vide

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator *, foto Gregor Bernard
lektorica: Nina Štampohar, Špela Križ
tajnik uredništva: Boštjan Volk

prelom: Grafika Novo mesto d.o.o.
filmi: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1050 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2007). Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2007). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Venetska teorija ali problem prve osebe množine

Slovenci, narod z najdaljšo zgodovino v Evropi, revija Park, številke 1 – 9, avtor Aleksej Metelko

Že od nekdanj sem bil nezaupljiv do ljudi, ki so s preveliko lahkoto razglašali svojo vero in kar iz rokava stresali mnenja o kateri koli stvari. Četudi so me mogoče s svojo energijo v prvem hipu prepričali in me nekako nepripravljenega celo prevzeli, je sčasoma, ko sem v sebi bolj premislil o sami stvari, njihov učinek name povsem zbledel. Nasprotno pa sem v izmenjavi mnenj vedno najbolj občudoval takšne ljudi, ki so znali počakati. Takšne, ki se niso izčrpavali z impulzivnimi medklici in nepremišljenimi protinapadi, ampak so si vzeli čas za premislek. Medtem ko so mirno in dostojanstveno sprejemali drugačno mnenje, so v sebi že tiho snovali protiofenzivo in, brž ko se jim je ponudil primeren trenutek, ustrelili in elegantno pobili nasprotno argumente. Zadovoljstvo ob njihovem nastopu je praviloma ostalo trajno. Na ljudi takšnega kova – res je, zaman jih boste iskali na Trenjih – sem pomislil, ko so moje oči lansko jesen v Parku prvič uzrle članek o venetskem izvoru Slovencev. Počakaj, da kolega pove svoje mnenje, sem si govoril in čakal. In čakal. A zdaj je prišel trenutek. *Audiatur et altera pars.*

Venetska teorija je marsikaj, le resna znanstvena študija ne. Vsekakor pa je lingvistična utvara, zgodovinska fatamorgana in psihološki manko. Pa pojdemo po vrsti.

LINGVISTIČNA UTVARA. Ker venetska teorija temelji predvsem na starih venetskih napisih, ki jih razlaga s pomočjo slovenščine, je v prvi vrsti lingvistična teorija. Slovenščina naj bi po tej teoriji nastala iz jezika Venetov, iz venetščine.

Zagata št. 1: Če je venetščina mati slovenščine, ki je tako zelo sorodna slovanskim jezikom, potem je tudi mati ostalih slovanskih jezikov. Torej so Veneti vsi Slovani in ne le Slovenci. Toda Slovenci niso Slovani! Besedo Slovenci venetologi razlagajo kot izvirno ime Venetov. Tako naj bi se v besedi SLO-VENCI (oz. SLO-VENETI) skrivala beseda Veneti. Kaj pa Slovani, Slovani? Preveč slovansko?

Zagata št. 2: Venetščina spada v kentumsko skupino indoevropskih jezikov, slovenščina pa v satemsko. Vsak, ki je poslušal vsaj eno predavanje iz jezikoslovja, bo vedel, da smo s tem že zašli v slepo ulico. Za boljšo predstavo majhna analogija. To je v jeziku lingvistike približno tako, kot če bi v jeziku naravoslovja trdili, da sta npr. krt in bramor zaradi podobne zunanosti sorodnika, čeprav seveda vemo, da je prvi sesalec, drugi pa žuželka.

Zagata št. 3: Metodologija raziskovanja venetščine kot matere slovenščine je obratna od znanstvene. Če znanost že od Galileja predvideva takšno raziskovanje, v ka-

terem je metoda (*pot*) znana, rezultat pa neznan, si venetologi najprej izberejo rezultat, pot pa zatem tako dolgo krivijo, ravnajo ali nategujejo, dokler jih ne privede do zelenega cilja. Rezultat raziskovanja venetologov je torej že vnaprej znan: slovenščina se je razvila iz venetščine. Metoda njihovega raziskovanja pa je sila sporna. Lahko bi jo označili za neke vrste ljudsko etimologiziranje, ki pa je že naslednja zagata.

Zagata št. 4: Neznanstveno ali ljudsko etimologiziranje je glavno kladivo venetoloških kovačev. Z ljudsko etimologijo lahko razložiš vse, kar ti srce poželi. Vzameš (tujo) besedo in ji po posluhu izbrskaš domači (v našem primeru slovenski) koren. Pa se malce poigravamo. Beseda Piran bi, hm, recimo, lahko nastala iz (S)piran oziroma (Iz)piran v pomenu (od morja) sp(i)rano oz. očiščeno mesto. Ta umotvor lahko zavijemo še v kvaziznanstven ovoj: potem ko je zaradi lažje izgovorjave odpadel prvi konzontant s, se je akcent z i-ja prestavil na končni vokal a. Solidno. Primer znanstvene etimologije: beseda Piran vsebuje grški koren *pyr*, kar pomeni ogenj (pomisli na piromane), kaže pa na to, da je na tem mestu verjetno nekoč stal večji svetilnik.

Zagata št. 5: Najbolj sporna je uporaba tovrstnih ljudskih etimologij za širitev življenjskega prostora Slo-venetov. Venetologi trdijo, da smo bili Slovenci navzoči na prostoru Karavank že v rimski antiki. Na znamenitem Peutingerjevem zemljevidu, ki kaže postojanke na rimski cesti v 4. stoletju, lahko preberemo krajevno ime SALOCA. Etimologija s slovenskim korenom *loka* je preveč mamljiva, da je venetolog ne bi pograbil – Zaloka. Po takšni metodi se lahko Slovenci razglasimo tudi za Fince (odkod potem Fincem, ki sploh niso indoevropejci, kraj Otava?) ali za Portugalce (dokaz je kraj Pega). Zakaj bi Slovenci skromno trdili, da smo najstarejše ljudstvo v srednji Evropi, kot trdijo ljubitelji Venetov. Smo vendarle najstarejši narod na svetu. Zibelka kromanjonca, vzhodna Afrika, je pustila za seboj jasne sledi. Slovenci pridemo do svojih korenin (do doma), če se vrnemo do mesta Dodoma, do prestolnice Tanzanije.

ZGODOVINSKA FATAMORGANA. Veneti sicer niso izmišljotina, ampak izpričano zgodovinsko ljudstvo. Da bi bila zmeda popolna, je ime Veneti nosilo več antičnih ljudstev na različnih območjih Evrope in Azije. Najbolj znani so tisti Veneti, po katerih se imenujeta Benečija in Benetke. Ti so živeli na severni obali Jadranskega morja, njihov vpliv pa je segal tudi v današnjo zahodno Slovenijo. Etnični izvor teh Venetov je neznan, vendar jih lahko glede na jezik, ki je

soroden latinščini, uvrstimo v kentumsko skupino indoevropskih narodov. Ti Veneti so nam v svoji pisavi zapustili kar nekaj napisov, ki jih s pridom uporabljajo venetologi. Drugi Veneti so živeli še v Galiji ob Atlantskem oceanu (ti so keltskega izvora), zatem vzhodno od Germanov ob reki Visli (slovanskega izvora), v Karpatih in celo v maloazijski Paflagoniji.

Pristaši venetske teorije trdijo, da so se Veneti z območja okoli Visle (t. i. lužiška kultura) okoli leta 1200 pr. Kr. selili na jug, med drugim tudi na območje današnje Slovenije. Takrat naj bi se začel rojevati slovenski narod. Veneti naj bi se takrat selili še naprej v severno Italijo. Venetologi so torej naredili nezaslišan mišmaš: Venete okoli Visle so preprosto izenačili s tistimi iz severne Italije, in sicer zgolj na podlagi istega imena. Nadalje venetologi trdijo, da na identiteto ljudi, živečih na tem prostoru, ni vplivalo nič, kar se je tu dogajalo od venetske selitve pa vse do danes (torej več kot 3000 let). Od Boga izvoljeno bi moralo biti ljudstvo, ki bi na ozemlju, skozi katerega je prehajalo na desetine različnih ljudstev, ki je zamenjalo na desetine različnih gospodarjev, vsa tri tisočletja ohranilo isto (slo-venetsko) identiteto! Se bolj sumljivo je dejstvo, da so venetski napisi pod Rimljani za vedno izginili. Toda kako zapolniti vrzel, ki sega vse tja do 10. stoletja, ko se pojavijo Brižinski spomeniki? Tisoč let je za venetologa mačji kašelj. Milenij mine hitreje, če verjameš, da je latinica, črkopis Brižinskih spomenikov, nastala neposredno iz venetske pisave. Venetologi ne minimalizirajo samo vpliva Ilirov, Keltov in Rimljanov na našem ozemlju, ampak nasploh zanikajo prihod Slovanov na naše ozemlje v 6. stoletju. Kako potem razložiti sistematično propadanje škofij v smeri vzhod – zahod ravno v času, ko so se Slovani selili proti zahodu? Vprašanj je veliko, odgovori nanje pa so milo rečeno navni.

PSIHOLOŠKI MANKO. Vprašanje prednikov Slovencev je predvsem vprašanje slovenske identitete. Torej problem 1. osebe množine. Od kod smo in kdo sploh smo MI? Glavna napaka, ki jo pri tem zamerim venetologom, je klasična napaka anahronizma: preteklosti pripisujejo stvari, ki jih takrat ni bilo. Povedano natančneje, preteklosti pripisujejo način razmišljanja, ki je značilen le za moderno dobo. Identiteta pripadnosti narodu (naciji), kakršno poznamo danes, je stara največ tri stoletja. Govoriti o slovenski identiteti pred tremi tisočletji pomeni posiljevati zgodovino s sedanostjo. Od kod sploh komu potreba po Venetih? Kaj bi Slovenci pridobili, če bi se lahko ponašali z venetskimi predniki?

Odgovor je sila preprost: narod, ki ni zadovoljen s svojo identiteto, si išče drugačno, takšno z daljšim zgodovinskim stažem in s plemenitejšim pedigreeem. Namen je jasen. S to novo samozavestjo, ki temelji na herojski zgodovini, bi se lahko enakovredneje meril z drugimi narodi. Herojska zgodovina našega naroda bi bila tako kompenzacija za njegovo majhnost. Majhni po številu, veliki v zgodovini. Ko so naši sosede še jedli z leseno žlico, smo MI že imeli lastno pisavo in bujno civilizacijo. Psihoanaliza: če nekaj iščeš, potem tega nimaš. Če iščeš samozavest, je očitno nimaš. Narod, ki ni zadovoljen s svojo identiteto, je narod, ki ima manjvrednostni kompleks.

NAUK. Zgodba o Venetih je znana zgodba zgodovine. Skoraj vsak današnji narod ima svoje "Venete". Poljaki Sarmate, Hrvati Gote, Makedonci Aleksandra Velikega. Tudi v antiki, kjer se naša zgodba začne (in v resnici tudi konča!), ni bilo nič drugače. Ko so Rimljani opazovali svoje sosedke Grke, so jim močno zavidali njihovo vrhunsko kulturo. Manjvrednostni kompleks so hoteli preseči z idejo, da izvirajo iz Trojancev, natančneje iz Eneja, ki je edini zbežal iz goreče Troje in v Italijo nadaljeval trojanski rod. A Grki niso potvarjali svojega izvora, ker preprosto niso imeli te potrebe. Narodova samozavest izhaja iz njegove sposobnosti in njegovih dosežkov, ne pa iz mitološke navlake njegovega herojskega izvora. Tovrstne kvaziznanstvene teorije namreč v najboljšem primeru vodijo v nabuhli površinski patriotizem, ki je znak nesamozavestnega in napol izobraženega človeka. To pa je že problem prve osebe ednine.

Mitja Sadek

Matere z vozički in invalidi se ne bodo sprehajali po mestnih gozdovih, Park, 16. junij 2007, str. 15., avtor Uroš Lubej

Spoštovani!

V pretekli številki ste v časopisu Park objavili informacijo o odgovoru občine na mojo pobudo z mestnega sveta, da bi vendarle bolj kvalitetno oziroma vsaj spodobno uredili pešpoti skozi gozdčiča Ragov log in Portoval. Da je slednje prilično nujno lahko opazi vsakdo, ki se je kdaj sprehodil, tekkel ali pa skušal kolesariti skozi ta gozdova sredi našega mesta.

Za boljšo informiranost vaših bralcev želim k v članku zapisanem nekaj malega dodati, kar naj predvsem pojasni, da ima občina zadostne pravne podlage, da bi poti v Ragovem logu in Portovalu uredila. Občina sicer, kot je razbrati iz njenih odgovorov na te moje pobude (pa tudi na kakšne druge), ob vprašanju boljše ureditve poti skozi gozdčiča očitno vidi le kup preprek. Jaz pa želim tu povedati, da je stvar v resnici sila enostavna, dokaj nujna in sploh ne draga. Torej gre za nekaj, kar bi načeloma zmogla celo ta novomeška občina.

V zvezi z ureditvijo ene od poti skozi Ragov log je občina že par let nazaj sprejela Odlok o ureditvenem načrtu za pešpoti in kolesarske poti Novega mesta. Ta načrt skozi Ragov log predvideva ureditev kvalitetnejše sprehajalne poti in tudi njeno novo navezavo neposredno na naselje Plava laguna preko mosta za pešce. Nobenih dvomov ni, da je to veljaven in strokovno pripravljen dokument, na katerega so dale soglasje vse pristojne inštitucije, sprejel pa ga je občinski svet. Na plečih občine je, da dokument uresničuje. Vsako leto bi lahko uredila vsaj kak nov kos teh poti za pešce, pot skozi Ragov log pa bi zaradi atraktivnega ambienta, umeščenosti v samo središče mesta ter zaradi nasploh atraktivnega okolja zdaj že mogla biti ena od prednostnih tovrstnih nalog občine.

Tudi za prostor Portovala velja praktično enako. Tudi tam ima občina že sprejet ureditveni načrt in njena naloga je, da ga v segmentih, ki zadevajo zgolj njene odgovornosti, postopoma uresničuje. Ta načrt predvideva ureditev kvalitetne poti skozi Portoval in seveda tudi še dveh mostov za pešce – enega med Irčo vasjo in Grobljami, drugega pa med samim gozdom in Medičevo ulico v Bršljinu. Sprehajalne poti se v Portovalu po veljavnem načrtu lahko ureja v makadamski izvedbi.

Temeljno pravno podlago, da se loti ureditve poti v obeh gozdovih, torej občina že ima. Nemudoma bi zato lahko pričela z odkupi za ureditev poti potrebnih delov parcel in tudi pripravila projekte za izvedbo poti. To bi lahko storila še oziroma že letos.

Zakaj se na občini ne le z dejanji, ampak celo z besedami na vse kriplje izogibajo tej nalogi, res ne vem in nekaj tako

nelogičnega spoznati zagotovo celo ni v moji naravi. Vem pa, da zelo radi govorijo o prijaznosti do okolja, o prijaznosti do občanov, o volji do izvajanja investicij, pa o človeku in naravi prijaznem prometu, pa o zdravju in še čem blagogglasnem in visoko donečem, ko nanese prilika. No, pešpoti in kolesarske poti so droben, a pomemben del realnega uresničevanja tovrstnih velikih ciljev. Za zgled pri tem si Novo mesto lahko vzame kar bližnje Celje v zadnjih nekaj letih, kjer prav tako kot mi ali celo še bolje poznajo mestne gozdove s posebnim namenom, a oni poznajo tudi urejanje poti v njih in jih nasploh očitno ne vidijo le kot džunglo sredi mesta, kamor lahko prideta le okretni Tarzan in njegova gibčna Jane.

Če pa na občini vendarle ne verjamejo svojim lastnim dokumentom ter analognim primerom iz tujih mest in menijo, da v gozd na s temi akti predviden način ne smejo posegati, potem jim predlagam, da vsaj po telefonu pokličejo na Zavod za gozdove, kjer jim bodo prijazni ljudje pojasnili, česar nočejo razbrati in česar nočejo razumeti.

Upajmo pa, da bo Novo mesto čez nekaj let vsemu temu navkljub kar najbolj prepleteno s pešpotmi in kolesarskimi potmi oziroma stezami.

Tomaz Levičar,
mestni svetnik

Koncilija odhaja

Franci Koncilija je odstopil z mesta člana občinskega sveta in z mesta predsednika mestnega odbora NSi, kar pomeni, da zapušča aktivno politično življenje. Razlogi so tudi osebni, pravi Koncilija, glavni pa je v tem, da želi s svojim odstopom dati zgled vsem politikom, ki na volitvah dosežejo neuspeh. »Z vidika politične higiene je prav, da odstopim; pred štirimi leti je moja skupina v občinskem svetu štela štiri svetnike, sedaj sva ostala zgolj dva.

Prav tako nisem bil uspešen na županskih volitvah.« Koncilija je dodal, da ga je k razmisleku, ki je trajal pol leta, navedel tudi časopisni komentar v Parku, v katerem smo generaciji politikov, ki občino vodi že celo desetletje, priporočili, da odidejo in s tem odprejo možnost za nekaj novega.

Francija Koncilijo bo na mestu občinskega svetnika nadomestila Marija Zupančič, ki je bila na listi kandidatov NSi na zadnjih lokalnih volitvah postavljena na tretje mesto. Marijo Zupančič so lokalni člani NSi prav tako potrdili kot novo predsednico mestnega NSi. »V stranki ni bilo nobene razprtije. Zdi pa se mi prav, da dam prednost mladim in svežim ljudem, čeprav je bila odločitev izjemno težka.«

Prvi novomeški župan je svojo politično pot začel v zgodnjih devetdesetih, ko se je v Novem mestu ustanovil SKD (Slovenski krščanski demokrati). Marca 1993 je bil na skupščini tedanje občine izvoljen za njenega predsednika. Jeseni 1994 je bil na prvih svobodnih lokalnih volitvah izvoljen za prvega župana Mestne občine Novo mesto. Leta 1998, 2002 in 2006 je kandidiral za župana, vendar proti Antonu Starcu, Boštjanu Kovačiču in navsezadnje Alojziju Muhiču ni bil uspešen, pri čemer opozarja na dejstvo, da je tožilstvo pri volitvah 2002 ugotovilo nepravilnosti, ki so ga po njegovem mnenju nedvoumno stale zmage na volitvah proti Boštjanu Kovačiču. Spomnimo: Boštjan Kovačič je tedaj – vsaj tako je prešela občinska volilna komisija – zmagal za dobrih sto glasov, pri čemer je vse do zadnjih volišč ves čas vodil F. Koncilija.

O svojem županovanju v mandatu 1994 – 1998 je povedal naslednje: »Sedanji časi in tedanji so povsem neprimerljivi. Zakonodaja o lokalni samoupravi je bila tedaj povsem nedorečena. Poleg tega je skoraj celotno osebje tedanje občine in skupščine po moji zmagi odšlo iz občinske uprave, saj so jih zastrašili, da bomo vse zamenjali. Pol leta je trajalo, da smo ljudi prepričali, naj pridejo nazaj. Poleg tega sem se tedaj srečal s pravim medijskim pogromom, ki res ni bil upravičen. Sicer pa smo opravili pionirsko delo.«

O sedanji oblasti meni naslednje: »Situacija je dokaj nejasna. Oblast še ni pokazala, kaj je naredila in kaj namerava. Prva prava seja je komaj za nami. Bi pa težko sodil. Če bodo politično modri, bodo lahko uspešni.«

Morebitna vrnitev v politiko je za Francija Koncilijo povsem nemogoča. »Žal mi je le to, da ljudem ne bom več mogel pomagati. Na svojo politično kariero sem ponosen. Vedno sem skušal delati za dobro ljudi.«

**Hvala vsem,
ki nas podpirate.**

park

Venetska teorija ali

Slovenski narod z nadejo

Miroslav Krleža in

Nikola Tesla

Vladimir Lenin

Karl Marx

Leonid Brežnev

Josip Broz Tito

Mikhail Gorbačov

Boris Jelcin

Vladimir Putin

Barack Obama

Michelle Obama

Donald Trump

Melania Trump

Joe Biden

Kamala Harris

Biden-Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Biden Harris

Joe and Kamala

Let metulja

Damir Skenderović,
foto Boštjan Pucelj

Delnice Krke rastejo, brezposelnost se manjša, novomeški turizem končno ima vizijo, v zraku je na vseh področjih čutiti optimizem in delovni elan, še najbolj pa – in kot se spodobi – v krovni ustanovi, občini.

Sicer se nahajamo v času, ko se večina ljudi ukvarja s tem, kako iz nepopolnega telesa in z ne najnovejšimi kopalkami na sebi, iz sebe narediti vrhunsko estetsko in celostno podobo. Res je. Poletje je raj za naša sicer prerazdražena, razrvana in zaradi načina sodobnega življenja močno oslabljena čutila. Raj za voajerja in nebesa za ekshibicionista, ki se skrivata v vsakem izmed nas. Kar pa niti najmanj ne pomeni, da moramo tako nepomembne teme, kot so državna ali lokalna politika, pustiti ob strani. Lahko rečemo še več. Ravno v tem času moramo biti najbolj pozorni na minimalne in težko opazne simptome, signale in šifrirana sporočila, ki jih kot nekakšen SOS konstantno oddaja politično polje. Če smo v realnem svetu prisiljeni nositi temna sončna očala zaradi vseh možnih zaznav, ki bi morebiti lahko poškodovala naš cenjeni očesni aparat in malo manj cenjeni aparat, ki stoji za očesom, potem smo v svetu političnega ta očala dolžni sneti in se pogledati v očeh, ne glede na vse posledice tega dejanja.

Lahko rečemo, da nas osvoboditelji, uravnoveževalci, sproščevalci in profesionalni lovci kontinuiranih duhov in duhov kontinuitete, ki so trenutno na oblasti, niso razočarali. Dnevno nam dokazujejo, da so vse tisto, kar smo v naših nočnih morah še upali, da niso. In te dni je padla še njihova zadnja krinka. Kljub vsem neumnostim, ki so jih počeli in ki jih počnejo, je ves čas njihovega vladanja nad njihovimi glavami visela svetla avreola visoke gospodarske rasti v Sloveniji. Ne nazadnje so to in predvsem to poudarjali, če ne kar vsepovprek v transu kričali na zadnjem velikem centralnem komiteju, pomota, zboru Zbora za Republiko. In to kljub stalnemu opozarjanju strokovnjakov iz vrst nesproščenih, neuravnoveženih in neosvobojenih ekonomistov, da je le-ta posledica izrazito ugodnih zunanjih razmer oziroma konjunktura v državah EU, ki so naše največje gospodar-

ske partnerice in od katerih je Slovenija kot majhna država zelo odvisna, zaradi česar se ugodne razmere prenašajo k nam. Da je le-ta posledica nekaterih strukturnih sprememb v gospodarstvu po vstopu Slovenije na trg EU in posledica pospešene investicijske dejavnosti na področju infrastrukture, kot so avtoceste in železniško gospodarstvo, ki pa jo na žalost poganja zadolževanje. Skratka, visoka gospodarska rast v Sloveniji je bila bolj posledica vseh drugih dejavnikov in zapuščine prejšnjih vlad, kot pa posledica genialnih dejanj in vodenja države trenutnega modrega vodstva. Kar je te dni potrdil tudi Vladni urad za makroekonomske analize in razvoj, ko je objavil uradni popravek spomladanske napovedi inflacije, ki zelo resno nakazuje, da slovenska ekonomska barka sicer uspešno pluje po mirnem morju z vetrom v hrbet in z le nekaj umetnimi oblački in valovi, ki pa se lahko kaj kmalu spremenijo v še kako resnično temno orkansko morje in nebo, grozljiv, a lep grob marsikatero barke, kapitana, posadke in nič hudega slutečih potnikov.

Na Dolenjskem, natančneje v Novem mestu, pa je kot vedno vse drugače. Če je na začetku in še dlje kazalo, da je z novo oblastjo vse narobe, se po enoletnem vladanju stvari kažejo v diametralno nasprotni luči. Kultura cveti, deluje in izgleda dobro kot še nikoli, če seveda pustimo ob strani neslišni in nevidni razpad KC Janeza Trdine, slavni projekt sicer odličnega županskega kandidata, za katerega je bilo breme bruto plače treh snažilke le prevelika obremenitev, kar je seveda več kot normalno za ustanove tega tipa in dimenzij. Delnice Krke rastejo, brezposelnost se manjša, novomeški turizem končno ima vizijo, v zraku je na vseh področjih čutiti optimizem in delovni elan, še najbolj pa – in kot se spodobi – v krovni ustanovi, občini. Da je to res, si je potrebno samo pogledati vabilo župana na 7. sejo občinskega sveta Me-

stne občine Novo mesto, na katerem je predlagan dnevni red, ki se ga ne bi sramovala niti mestna občina New York. Ni dvoma, da naša občina dela največ in najbolje ravno takrat, ko ji gre že itak dobro. Neznosno počasnost vladanja novega župana in njegove ekipe, ki je bila mogoče velikokrat krivično označena za popolnoma diletantsko, bo počasi potrebno pogledati v drugi luči. In sicer v luči dolgotrajnega, mogoče celo dvanajstletnega vladanja. Sam ne vidim nobenega pametnega razloga ali alternativo, ki bi bila sposobna to preprečiti. Kot se danes kažejo stvari, so po zadnjih volitvah odpeljali vsi vlaki za županove politične konkurente.

Naj strnem: neznosna počasnost vladanja župana in njegovih se danes vse bolj kaže kot neznosna lahkotnost vladanja na dolgi rok. Težak let muhe je metamorfiral v razpršeno frfotanje metulja, ki se igra na cvetočem travniku.

Vojska neposlušnih

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj

Ali ni bolje, da politik trdno stoji na svoji strani, kot hrast, ki ga niti vihar ne omaje.

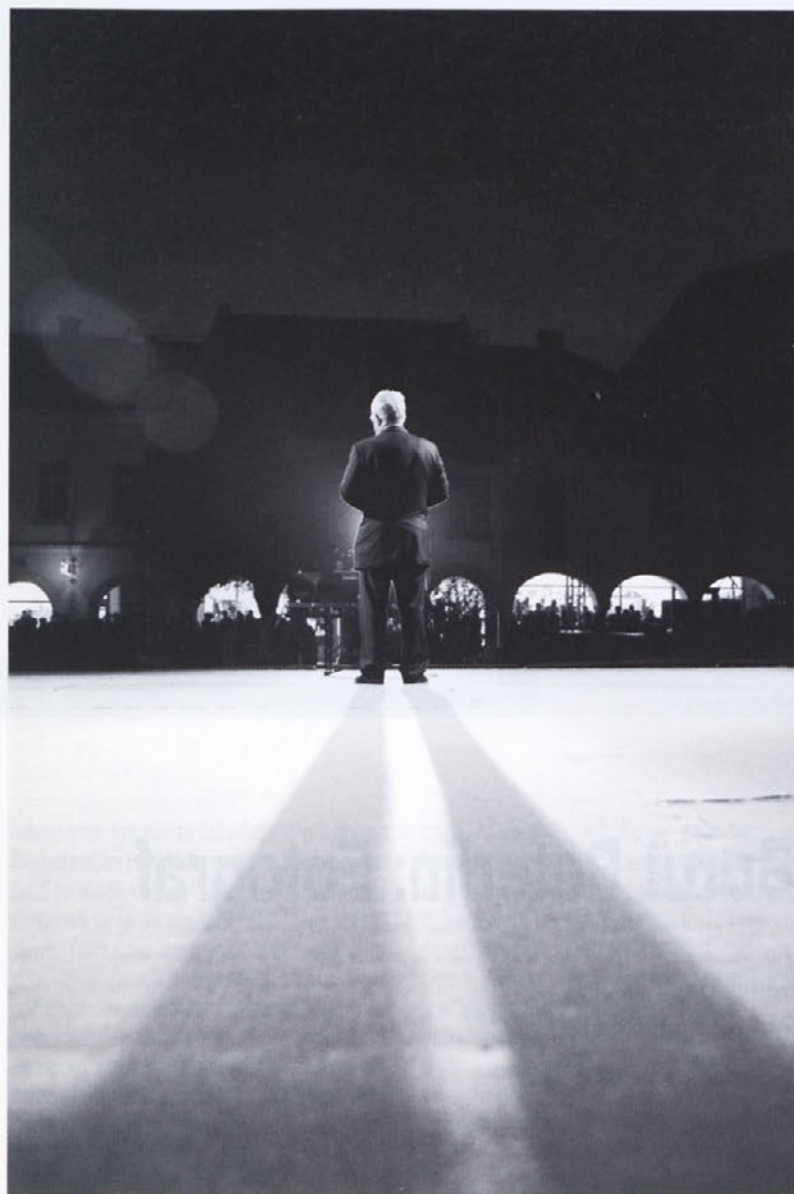
Nepopustljivost – to je dika našega politika.

Zaboga, nikar ne porušimo tega zgodovinskega ravnotežja.

Le pol leta pred zgodovinskim predsedovanjem Slovenije Evropski uniji je naša dežela zakoračila v novo dobo. Če mislite, da je to vsaj doba navidezne, če že ne pristne sloge, ki jo bo krasilo sodelovanje v pričakovanju naše doslej najodgovornejše zunanje-politične naloge, se krepko motite. Slovenija se je v teh dneh popolnoma brezsravno pred očmi vseh odločila za razkol, za dokončno ločitev duhov. Čeprav je vlada ponižno proseča rotila opozicijo za nekakšen pakt o nenapadanju, se to ni zgodilo. Opozicija pač dobro ve, da predsedovanje Evropski uniji ni enako vojnemu stanju. Zato je vlada namesto zatišja dobila vse od ignoriranja pa tja do najhujših obtožb in napadov. Bojna sekira je izkopana, slovenski politiki so zopet na okopih. No, pa si pogledjmo to vojsko neposlušnih, nje protagoniste in njih argumente.

Prav na čelu protivladne ofenzive stopa sam predsednik države. Tisti, za katerega vlada pravi, da bi moral predstavljati vse državljanke ne glede na njihovo politično provenienco. To med vrsticami pomeni, da bi se moral predsednik odreči tako ljubim mnenjskim sodbam ter preiti na diplomatsko mlatenje prazne slame. Predstavljati vse državljanke namreč pomeni, da se ne smeš odkrito postaviti na nobeno stran, četudi si prepričan, da je to pravno in moralno upravičeno. To pa našemu Gandhiju ne diši. Zdi se, da se naš predsednik dobro počuti v vlogi predsednika. Nič čudnega. Ima še vedno veliko pooblastil in avtoritete, odgovornosti pa bore malo. Kot dokaz, da se je odvalil prevzemati odgovornost za svoja politična dejanja, omenimo nedavni dogodek, ko se je najprej odrekel govoru ob proslavi 16. obletnice razglasitve samostojnosti, nato pa si je premislil, kar ga je po mojem mnenju upravičeno stalo govora. Ves užaljen se potem slovenski ni udeležil. Tako smo doživeli nenavadno državljansko nepokorščino. Državljanstvo nepokorščino človeka, ki opravlja najvišjo funkcijo v državi. Ali ne zveni to malce absurdno?

Za predsednikom stoji na bojnem polju vedno močnejša opozicija. Medtem ko je bila na začetku mandata zelo neenotna – spomnimo se samo Pahorjevega zavezništva z Janšo – je sedaj bolj strnila svoje vrste. Prej sladki Pahor si zdaj že upa izreči kakšno grenko na račun vlade, kajti ta

nenadoma ne izpolnjuje več njegovih pričakovanj. Kljub temu lahko sam še naprej vzdržuje svojo kompromisarsko držo, saj je za najnižje udarce nanovačil izkušene borce, ki so se zatekli v njegovo zaščito. Eden izmed njih, nekdanji premier Rop, je tako sprožil vohunsko afero, ki jo lahko razumemo kot klimaks v spopadu med slovensko obveščevalno službo in vlado. Sla po oblasti je med našimi politikmi očitno prevelika, da bi ohranili vsaj malce dostojanstva.

Za opozicijo se razprostira nepregledna množica neposlušnih. Vodstvo univerz se bori, da bi *alma mater* ohranila avtonomnost, šolniki na čelu s sindikatom zavračajo vdor zasebnega šolstva, policisti zaradi premajhnih plač ne bodo več lovili tatov. Na Jankovičevem licu že dolgo zaman iščemo tisti hollywoodski nasmešek, ki ga je krasil skozi predvolilno kampanjo. Le kdo mu ga je odvzel? Gotovo ne vrtičkarji ob Savi, ki so že napovedali državljansko nepokorščino, če jim bodo rušili hišice. Ko bi o vsem teh burkah lahko posneli vsaj kakšen dober film. A slabo kaže. Filmski sklad je letos v razsulu, zato filmarji že razglašajo pogreb slovenskega filma. Na kon-

cu te vrste stopajo največji odpadniki – domači izdajalci. Andrijana Starina Kosem, Jernej Damjan in Mičo Mrkač, ki so premieru v najtežjih trenutkih obrnili hrbet.

Torej spet tista dobra stara delitev na naše in vaše. Zakaj dobra? Mogoče pa je tako najbolje. Mogoče je slovenska politična miselnost tako globoko vpeta v razdvojeno dediščino preteklosti, da se v drugačnih okoliščinah sploh ne znajde, da potemtakem kar sama od sebe išče to, za naše kraje že legendarno dihotomijo *kdor ni z nami, je proti nam*. In pri nas je ta ločnica še vedno ideološka. Si predstavljate, koliko truda, pretvarjanja in dobro volje mora žrtvovati neki katoliški politik, da sklene kompromis s pristašem kontinuitete? Ali ni škoda živcev kakšnega levičarja, da bi za navidezno višje cilje popuščal svojim desnim kolegom? Ali ni bolje, da politik trdno stoji na svoji strani, kot hrast, ki ga niti vihar ne omaje. Nepopustljivost – to je dika našega politika. Zaboga, nikar ne porušimo tega zgodovinskega ravnotežja. Pustimo in gojimo od naših prednikov podedovano razdvojenost, naj živi naprej in naj opravlja svoje poslanstvo. Nikar si ne želimo sloge, sploh pa ne slovenske. Ta bi bila lahko še hušja od nesloge.

Borut Peterlin: Fotograf

Damir Skenderović,
foto Boštjan Pucelj

Borut Peterlin je danes eden izmed najprodornejših in najbolj znanih slovenskih fotografov. Je avtor številnih samostojnih razstav v Sloveniji in po svetu. Med drugim je razstavljal v Berlinu, Šanghaju, Londonu, Parizu. Poleg tega je avtor številnih monografij, strokovnih člankov in reportaž. Njegova fotografska pot se je resneje začela nekje leta 1994, ko je študiral na Akademiji lepih umetnosti (FAMU). Za sabo ima tudi dodiplomski študij v Pragi na Češkem. Leta 2001 je sodeloval z raziskovalnim centrom komunikacij skupine Benetton (FABRICA) v Trevisu v Italiji, med leti 2002 in 2003 pa je končal podiplomski študij fotografije na London College of Printing (LCP) v Veliki Britaniji. Sodeluje z raznimi agencijami (Contrasto, Colors Magazine, Gente, Amica ...). Je urednik fotografije tednika Mladina in pobudnik ter motor vsakoletnega festivala fotografije Fotopub v Novem mestu. Je človek, ki je večino časa v gibanju, ki je permanentno vpet v različne projekte in stalno s prstom na sprožilcu svojega fotoaparata. Ja, fotoaparat je njegovo prvo oko. Mogoče tudi zato že pet let redno prakticira veččino meditacijskega gibanja Tai Ji Quang, ki mu v njegovem hitrem, z urniki in stresom nabitem življenju pomaga, da vedno najde čas za svojo družino in dva psa, da najde svoj mir, da se mu neznano ne zdi več tako neznano in da lahko zopet pusti zvezdam, da svobodno plešejo po nočnem nebu. Predanost mu ne pomeni predajo ...

Priznam.
Oči profesionalnega fotografa zrejo večino časa v računalniški monitor.

Ne morem mimo standardnega vprašanja: kdaj in zakaj si začel s fotografiranjem?

Jaz pa grem lahko mimo (smeh).

Dobro. Si profesionalni fotograf, počneš še kaj drugega?

Moj dan je res prekretek, a se ne pritožujem. Osebnost se še najraje ukvarjam s svojima dvema hčerama (žena bo protestirala, da moram še njo omeniti) in seveda z ženo. Potem pa je tu še načrtovanje hiše, športne aktivnosti, sem fotourednik na Mladini, navdušenec nad internetom, blogi, načrtujem radijsko voden cepelin, s katerim bi lahko fotografiral iz zraka ... a hkrati se vse moje aktivnosti bolj ali manj vrtijo okoli fotografije.

Kakšen je svet skozi oči profesionalnega fotografa?

Priznam. Oči profesionalnega fotografa zrejo večino časa v računalniški monitor. Veliko več časa presedim za računalnikom kot fotografiram. Ironično pri tem je, da če fotografiram klasično na film, sem obsojen na še več ur sedenja pred računalnikom, ker mora fotografija na koncu itak biti v digitalni obliki bodisi pred medijsko objavo ali pa izdelavo fotografije.

Zadnja leta si se specializiral za dokumentarno in novinarsko fotografijo? Zakaj?

Dejansko sem izkusil mnogo zvrsti fotografije, od komercialne, reklamne, študijske, novinarske in ne nazadnje umetniške, ki ji jaz raje rečem avtorska. Tu moram poudariti, da je avtorstvo prisotno čisto v vsakem segmentu dela oziroma v vsaki zvrsti fotografije in je vedno dovolj prostora za avtorsko izražanje, le najti ga je treba. Morda ima fotograf le pri portretiranju za osebne dokumente zvezane roke. Pa še v tem segmentu poznam umetnike, ki so tovrstno fotografijo postavili v umet-

niški kontekst. Več let sem ustvarjal kot svobodni kulturni ustvarjalec in produciral tako cenene potrošniške kataloge kot avtorske razstave. Ta raztrganost med komercialno in avtorsko fotografijo je bila zelo naporna, a ko sem se zaposlil na Mladini sem se osvobodil te delitve med avtorsko in komercialno fotografijo. Enostavno, vse je duša in telo hkrati. Še najbolj butasta rokovanja politikov me navdajajo z navdušenjem, ker nikoli ne vem, kaj bo prinesla prihodnost, in ali bo ta fotografija nekoč res pomembna. Je dekle ob politiku naslednja Monica Lewinsky? Celo ko za štos fotografiram svoje kolege na Mladini, se šalim, da to počnem, ker nikoli ne veš, kdo od teh frikov bo naslednji premier. Ne bi bilo prvič... Dokumentarna fotografija je zame idealna kombinacija med avtorskim izražanjem in uporabno informacijo.

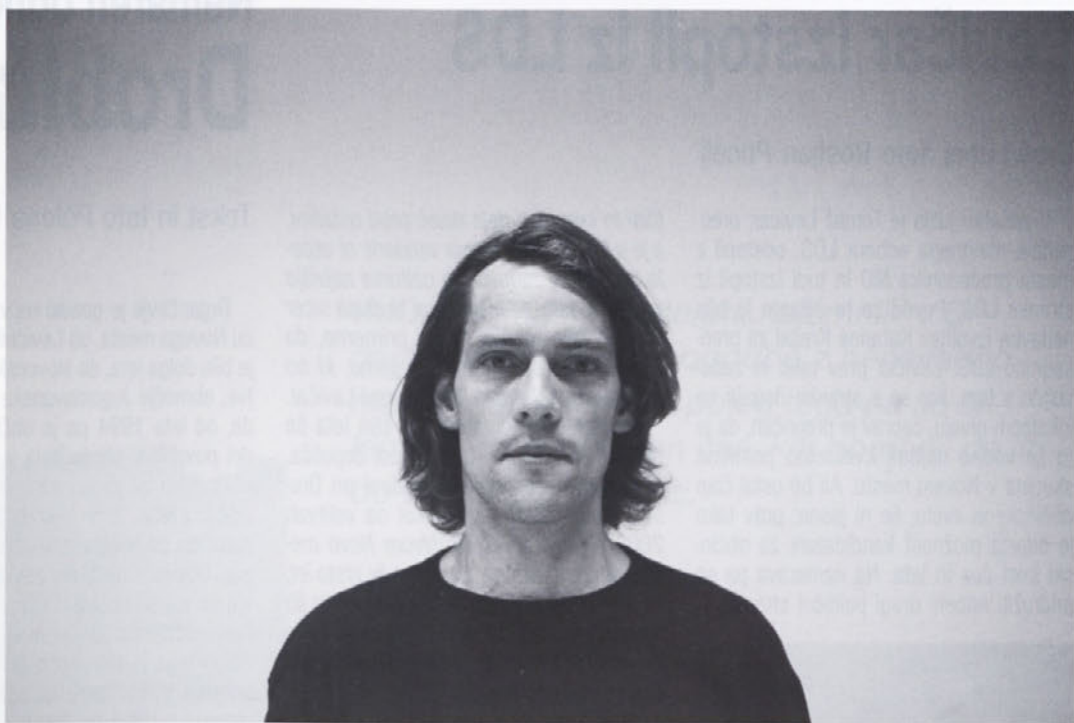
Si urednik fotografije pri Mladini. S fotografiranjem za časopis pa si začel pri Parku.

Sicer sem že prej kakšno fotografijo objavil v časopisu, a Park leta 1998 je brez dvoma mejnik na moji fotografski poti. To je bilo ravno po mojem dodiplomskem študiju in ustvarjanje Parka je bil najboljši preizkus, katere teorije o fotografiji so zame uporabne in katere neuporabne. To je ključen moment pri umetniškem ustvarjanju. Umetnost je subtilna stvar, ki ne ponuja jasnih odgovorov in se je ne da empirično meriti, zato je treba izkusiti na svoji koži.

Kaj ti pomeni festival dokumentarne fotografije Fotopub in kaj po tvoje pomeni za Novo mesto in Slovenijo?

Fotopub je eden od mejnikov in se je začel prav spontano, ko sem stopil na barko zavoda Lokalpatriot leta 2001. Osebnost gledano je bil začetni vzgib, deljenje znanja, ki sem ga prejel na svojem študiju

v tujini, a v sedmih letih se je nivo kvalitete dvignil do te mere, da program sestavlja svetovna elita v novinarski fotografiji. Na primer, predlani je na francoskem festivalu fotožurnalizma name naredil neverjeten vtis Francesco Ziziola, po besedah Arneja Hodaliča eden najboljših fotografov nasploh. Pomislil sem, ali bi ga lahko pripeljal v Novo mesto na Fotopub in po dveh letih pogajanj nam je uspel veliki met in petega avgusta bo imel tu, v Novem mestu, predavanje in razstavo. Fotografija govori jezik, ki je razumljiv široki množici ljudi in tu vidim velik potencial festivala Fotopub. Kaj festival pomeni za Novo mesto, bom navedel le en pragmatičen ekonomski učinek. Že sedaj se med festivaloma Jazzinty in Fotopub v Novem mestu obrne več sto nočitev in še veliko več hrane in pijače. Hiter izračun pokaže, da imata kultura in kulturni turizem tudi ekonomsko logiko in številke se bodo v prihodnje le višale. V Sloveniji smo se zasedrali kot najbolj pomemben festival fotografije, a naši načrti krepko presegajo nacionalen okvir in upam si trditi, da bo Novo mesto čez nekaj let pritegnilo ogromno obiskovalcev iz tujine.

Za sabo imaš že veliko različnih projektov, ki so tako ali drugače povezani s fotografijo. Bi izpostavil katerega?

Seveda je zadnji projekt najboljši, a problem je, ker delam več projektov istočasno. Izpostavil bom projekt Flower-Power, a ne zato, ker je najboljši, ampak zato, ker se navezuje na prej povedano o avtorski fotografiji. Odkar sem na Mladini, moram pokriti tudi marsikatero dolgočasno novinarsko konferenco in predvidljive fotografije rokovanj. Ti dogodki so zelo natančno zrežirani s strani oseb, ki skrbijo za medijsko podobo politikov in tako smo fotografi pripeljani na določeno točko, kjer

lahko v zelo omejenem času naredimo nekaj fotografij bolj ali manj tako, kot si želijo politiki. Včasih sem se ves besen spraševal, ali sem za to študiral, a namesto da bi obupal, sem si rekel, da se na teh dolgočasnih novinarskih konferencah gotovo da narediti neverjetno avtorsko fotografijo, le da se tega še nihče ni spomnil. Vprašal sem se, česa na teh medijsko zanimivih dogodkih nihče ne opazi in odgovor je bil – cvetlični aranžmaji! Kljub temu, da je na kupu ogromno fotografov in kameramanov, nihče ne fotografira cvetličnih aranžmajev, zato sem se odločil, da bom to počel sistematično. Dejansko to počnem tudi iz upora do oseb, zadolženih za medijsko komuniciranje, in potem ko izpolnim fotografsko novinarsko normo, naredim še »flower-power fotko«. To so fotografije, na katerih osrednjo vlogo igra cvetlični aranžma in so politiki ali estradniki degradirani na postranske vloge nepomembnega ozadja cvetličnemu aranžmaju.

Sodeluješ z mnogimi agencijami? Kako pride fotograf do tega, da sodeluje z uglednimi agencijami?

Sodelovati z agencijami ni problem. Problem je aktivno in uspešno poslovati. S pomočjo interneta sem mnogim agencijam in agentom dal vedeti, da sem v tem kotičku sveta in da znam delati. Na ta način sem razpletel mrežo posrednikov, ki me pokličejo, ko potrebujejo fotografijo iz tega dela sveta. To so priložnostna sodelovanja, prek katerih objavljam fotografije po cellem svetu od ZDA, EU pa do Japonske.

Kateri dogodek v karieri ali izobraževanju bi izpostavil za ključnega? Mogoče sodelovanje z raziskovalnim centrom komunikacij skupine Benetton (FABRICA)?

Ne. Fabrica je fenomenalna institucija in delati z Olivierom Toscanijem je bila res

intenzivna kreativna izkušnja. Po sporu z Benettonom je Toscani odšel in tudi v Fabrici je sledil vakuum kreativnosti. Najboljša izkušnja je bil podiplomski študij v Londonu. Tam smo imeli vsak teden stik z ljudmi, ki živijo od fotografije, in praktične izkušnje razkrojijo marsikatero lepo zvenečo akademsko teorijo. To je bilo tisto. Razumel sem, da umetnost ni vzvišen poklic in da mora tudi umetnik služiti družbi.

Kako si doživel prihod digitalne tehnologije v fotografijo in kako na to obdobje gledaš danes?

Na digitalno fotografijo gledam pragmatično. Ko je dosegla nivo analogne fotografije, sem jo posvojil. Konec koncev ni nobenih omembe vrednih razlik, na kateri nosilec se zapiše risba objektiv. Glavna manipulacija pri fotografiji se dogaja s kadriranjem med samim fotografiranjem in ne v postprodukciji. Pravzaprav se je manipulacija v temnici dogajala tudi prej in prav digitalni fotografiji in enostavnosti digitalne manipulacije se imamo zahvaliti, da smo postali na to izjemno občutljivi in ne verjamemo na prvo žogo.

Kaj pomeni vsesplošni hitri razvoj tehnologije in pa možnosti interneta za fotografijo in fotografe?

Na internetu www.ted.com sem poslušal predavanje Jeffa Bazosa, soustanovitelja www.amazon.com, kjer je predavatelj iz zgodovine izumov potegnil vzporednico med izumom elektrike in interneta. Na začetku so elektriko uporabljali zgolj za razsvetljavo in ko so izumili prve pralne stroje, niso imeli vtičnic. Morali so odviti žarnico in v okov žarnice vključiti pralni stroj. Prvi pralni stroji so stali kot avto in dva človeka sta ga morala upravljati. Na koncu potegne poanto, da je izum interneta nekako v fazi pralnega stroja leta 1908. Skratka, internet ima še ogromne poten-

cialne, ki se jih sploh še ne zavedamo. V bistvu nas internet povezuje in še nikoli ni bilo tako enostavno poiskati informacij oziroma jih ponuditi. Revolucija, ki se je šele začela odvijati, je ta, da je internet postavil most med interesnimi skupinami, kot so recimo kupci, in ponudniki. Če si včasih potreboval posrednika, da je poiskal izvajalca ali kupca, se sedaj dogaja, da se kupci in potrošniki povežejo med seboj. Na internetu se fotografije ponujajo stokrat ceneje od običajnih cen in te iste fotografije se prodajo več tisočkrat, kar na koncu za fotografa pomeni boljši zaslužek. Kar se mene osebno tiče, investiram čas in denar v internet, ker vem, da je v tem prihodnost. Dejansko mnogokrat podvomim, ali se izplača. Prav danes sem prejel nakazilo iz Švice, kjer so cene več kot desetkrat višje od slovenskih. Minuli teden sem tudi oddal fotografije, ki bodo objavljene v prestižni japonski reviji Days Japan.

Si eden prvih Novomeščanov z blogom. Kako gledaš na blogosfero?

Včasih so informacije klesali v kamen, potem so redki znali pisati in brati, do pred kratkim so redki pisali in mnogi brali. Z internetom lahko vsak piše in kar je še pomembneje, lahko si poišče informacije, ki ga zanimajo. Prek bloga dobivam nasvete, delim nasvete in promoviram svoje delo.

Kako komentiraš fotografsko sceno v Novem mestu in tvoja vizija le-te?

Odlična je, kot je vedno bila in vedno bo! Imam se kot lokalpatriota v naši globalni vasi in Novo mesto je metropolis te globalne vasi.

Levičar izstopil iz LDS

Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

V začetku julija je Tomaž Levičar, predsednik mestnega odbora LDS, odstopil z mesta predsednika MO in tudi izstopil iz stranke LDS. Povod za to dejanje je bila nedavna izvolitev Katarine Kresal za predsednico LDS. Levičar prav tako ni zadovoljen s tem, kaj se s stranko dogaja na lokalnem nivoju, čeprav je prepričan, da je to še vedno najbolj kvalitetna politična skupina v Novem mestu. Ali bo ostal član občinskega sveta, še ni jasno; prav tako je odprta možnost kandidature za občinski svet čez tri leta. Ne namerava pa se pridružiti nobeni drugi politični stranki.

O izvolitvi Katarine Kresal in o razlogih za svoj izstop iz LDS je Levičar povedal naslednje: »Mislil, da Katarini sploh ni jasno, v kaj se je spustila Morda slovenska politika res potrebuje nove obraze, morda si to želijo celo volivci, dvomim pa, da je odgovor na taka pričakovanja, želje in potrebe lahko to, kar zdaj nudi LDS. Prepričan sem, da imenovanje Kresalove, ki je v politiki popoln analfabet, kaže na totalno izgubo kompasa v stranki. Celotno v danes razsutu LDS, a vendarle stranki z velikimi preteklimi uspehi in precejšnjo zgodovino, je še vedno na voljo cela vrsta ljudi, ki imajo ustrežnejše in že izkazane voditeljske sposobnosti in tudi boljše sposobnosti komuniciranja v javnosti, predvsem pa imajo bistveno več védenja o problemih države in o rešitvah teh problemov, kot ga ima zdaj aktualna predsednica. Celotno ohranitev Jelka Kacina na mestu predsednika stranke bi bila bistveno boljša ali vsaj prav nič slabša odločitev. Ob dejstvu, da je stranka vedela, kdo je Katarina Kresal, se mi zdi pravi politični harakiri imenovati jo na tako zahtevno in odgovorno mesto. Pri tem seveda nisem in ne želim sodelovati. Drugi, a že manj tehten razlog je povezan z lokalnim LDS, ki je sicer v novomeški občini po kva-

liteti in kvantiteti dela daleč pred ostalimi, a je v letu in pol vodenja vendarle ni uspelo postaviti v zadovoljivo oziroma najvišjo prestavo dela, na nivo, ki ga ta ekipa sicer zmora. Zato menim, da je primerno, da ponudim prostor komu drugemu, ki bo morda zmogel več in bolje,« pravi Levičar.

Levičar o kandidaturi čez štiri leta še ne razmišlja, čeprav to možnost dopušča. O tem, da bi morebiti kandidiral pri Društvu Novo mesto – tako kot na volitvah 2002 – pravi le: »Z Društvom Novo mesto, katerega aktiven član sem že vrsto let, pa imam seveda zelo dobre odnose in jih nameravam tudi ohranjati. To društvo je že leta in leta vsaj droben korektiv pri razvoju našega mesta.«

O sodelovanju s svetniki LDS je Levičar povedal: »Upam, da bo tvorno, pa kolikor koli ga že bo. Moji dosednji svetniški kolegi so pač redke svetle točke aktualne novomeške politike, ki je sicer na ravni, če smem tako reči, nekakšne popoldanske obrti, šušmarstva, v najboljših primerih hobija.« In kakšen je bil odziv s strani strankarskih kolegov: »Nekateri to sprejemajo s tišino, nekateri pa z obžalovanjem, a vendarle s popolnim razumevanjem. Mislil, da sem v LDS pustil dovolj svojega časa in dela in bi mi le težko kdor koli kaj očital, pa četudi smo se razšli.«

ZzD gre na pokrajinske volitve

Glavni odbor stranke Zveza za Dolenjsko je izrazil zadovoljstvo z delovanjem stranke v prvem letu obstoja. Alojz Muhič je napovedal, da bodo ne glede na pomisleke uresničili predvolilni program, pri čemer bodo angažirali zasebne partnerje. Glavni odbor je določil tudi slogan, s katerim bodo nastopili na prihodnjih pokrajinskih volitvah (to bo slogan *Dolenjska Dolenjcem*). Stranka je začela ustanavljati občinske odbore v vseh občinah, ki bodo sestavljale novo pokrajino. Volilni program bo ZzD objavila na jesenskem kongresu, na katerem bo predstavila tudi pokrajinsko vlado v senci. Stranka pa razmišlja tudi o državnoborskih volitvah, vendar se še ni odločila, na kakšen način bo na njih sodelovala.

Zveza za Dolenjsko je na zadnjih lokalnih volitvah v mestni občini Novo mesto dosegla drugo mesto (13,42 % glasov, štiri mandati) in v koaliciji z SD, kasneje pa tudi z SDS in DeSUS pripeljala Alojza Muhiča na župansko mesto.

Nemaren odnos občine do nepremičnin v javni Drobiž za najemnino,

Tekst in foto Polona Kovač

Drgančevje je gozdič na vzhodnem koncu Novega mesta, ob Levičnikovi cesti, kjer je bilo dolga leta, do slovenske osamosvojitve, območje Jugoslovanske ljudske armade, od leta 1994 pa je občina objekte in del površin v gozdu dala v najem raznim obrtnikom za proizvodne obrate in skladišča, v letih, ki so menda že kmalu pred nami, pa bo tukaj zrasel univerzitetni kampus. Objekti in večji del zemljišč v Drgančevju so v lasti občine. Občina nepremičnine tam oddaja po nenavadno nizkih cenah. Poleg tega je tam eden od najemnikov – podjetje Vidic Stanislav, s.p. (Vias), ki se ukvarja z gradbeništvom – spremenil in razvrednotil podobo prostora v Drgančevju. Seveda povsem nelegalno, medtem pa občinska oblast zgolj čaka na ukrepe inšpekcije.

»Zgradil« gradbeni odpad

Podjetnik je v zadnjih letih sredi Drgančevja ustvaril precej obsežno deponijo gradbenih odpadkov. Deponija je nastala tik ob območju, kjer ima podjetnik poslovne površine, ki jih sicer najema od novomeške občine. Po ocenah republiškega inšpektorata je bilo v začetku letošnjega leta tam odloženih okoli 3000 kubičnih metrov odpadkov, zdi pa se, da jih je danes celo že nekaj več. V glavnem gre za beton, asfalt, opeko in podobno, sem ter tja pa se med tam zbranimi odpadki zagleda tudi kak drugačen kos, recimo pločevino ali plastiko.

Inšpektor bo ukrepal

Republiški inšpektorat za okolje in prostor je problem nelegalnega odlagališča odpadkov v Drgančevju zaznal ob terenškem ogledu. Zato je 5. februarja letos že izdal odločbo, s katero je zahteval, da zasebni podjetnik do 1. julija 2007, torej v roku 5 mesecev, od tam odstrani okoli 3000 kubičnih metrov nelegalno odloženih gradbenih odpadkov.

Odpadki so prve dni tega julija še vedno nedotaknjeni na svojem mestu. Vidic, ki sicer priznava, da je odlagališče odpadkov plod njegovega dela, pa nam je dejal, da jih bo odstranil predvidoma nekje do pomladi 2008. Na drugi strani republiški okoljski inšpektor Darko Okleščen pravi, da bo v primeru, če odpadki ne bodo odstranjeni do roka, ukrepal. Ker so odpadki – po z odločbo postavljenem roku – še vedno sredi gozda Drgančevje, bo očitno moral ukrepati. Inšpektor je napovedal izvršbo, in sicer z denarno kaznijo ali pa odstranitev odpadkov po drugi osebi na stroške storilca. Kmalu bomo torej lahko videli, kako hitri in učinkoviti so republiški inšpektorji.

Občina pa nič

Nenavadno pa je, da se zaradi tega črnega odlagališča na občinski zemlji nič kaj dosti ne razburja lastnik, torej novomeška občina. Novomeška občina križem rok zgolj čaka, kaj bo storil republiški inšpektor. Sama praktično ne ukrepa, pa čeprav gre za območje, kjer bo v kratkem morala pričeti aktivnosti za izgradnjo univerzitetnega kampusa, zaradi česar bi se ji lahko celo zgodilo, da bi morala odpadke, ki jih bo zaradi gradnje domov za študente na tem območju treba odstraniti, to počela na svoje oziroma naše, torej davkoplačevalske stroške. Prav tako občina proti podjetniku, ki nelegalno deluje na občinski zemlji, začuda ni vložila nobenega zahtevka ali tožbe zaradi motenja posesti.

Možno je legalno odlaganje odpadkov

Izgovorov za nelegalno odlaganje pri nas ne more biti, saj je za reševanje problematike odlaganja gradbenih odpadkov na območju Mestne občine Novo mesto poskrbljeno. Za to zadevo skrbita od ministrstva pooblaščenca zbiralca gradbenih odpadkov, to sta CEROD, d. o. o., in CGP, d. d. Cena odlaganja mešanih gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov pri občinskem javnem podjetju CEROD je 51,5 evrov na tono (+ DDV), temu pa je treba dodati še 19 evrov na tono (+ DDV) za okoljsko dajatev zaradi onesnaževanja okolja zaradi odlaganja odpadkov. CGP ima bistveno nižje cene. CEROD sicer stranke, ki želijo odlagati gradbene odpadke pri njih usmerja kar k CGP, saj jih ta tudi predeluje in s tem omogoča njihovo ponovno koristno uporabo.

Le 170 evrov za mesečno najemnino

Zelo zanimivo je tudi, da podjetnik Stanislav Vidic plačuje občini za najem poslovnih prostorov in zemljišč v Drgančevju le približno 170 evrov mesečno oz. 0,51 evra na kvadratni meter. Občina trdi, da ima podjetnik v najemu 40 m² poslovnih prostorov in 400 m² zemljišč. Vendar že bežen ogled teh prostorov in zemljišč kaže, da je občina v zmoti in da je torej očitno zelo slab skrbnik svojega premoženja. Po naši okvirni oceni podjetnik v Drgančevju dejansko uporablja kar okoli 2500 m² površin na prostem, torej več kot 6-krat več od ocen občine, zidan objekt, ki ga ima v najemu, pa ocenjujemo na okoli 160 m², torej kar 4-krat več od tega, kar gradbincu zaraču-

pa še smeti gratis

nava občina. K vsemu temu pa bi seveda mogli in morali prišteti še uporabo cca 1500 m² površin, na katerih je podjetnik ustvaril nelegalno odlagališče odpadkov.

Občina nam na vprašanje, zakaj podjetniku ne zaračunava dejansko uporabljenih površin, ni odgovorila, in tudi ne, ali bo terjala poračun zaradi razlike med obsegom zaračunanih in dejansko uporabljenih površin za vsa pretekla leta ter kdo konkretno je odgovoren za škodo, ki zaradi tega že vsa leta nastaja v občinskem proračunu. Podobno vprašanje se poraja še pri nekaterih najemnikih občinskih prostorov oziroma površin v Drgančevju, ki tudi uporabljajo bistveno več, kot jim je s strani občine zaračunano.

Razlike v odnosu do podjetij

Cene najemnin v Drgančevju so izredno nizke. Zakaj občina zaračunava tako nizko najemnino za najem občinskih prostorov in površin, ko pa so cene na trgu tovrstnih nepremičnin v Novem mestu bistveno drugačne, torej bistveno višje, ni znano, je pa brez dvoma nesmotrno.

Precej močno čudijo tudi izredne razlike v višini najemnin med različnimi najemniki za precej enakovredne objekte in površine v Drgančevju. Občina nam teh razlik ni želela pojasniti. Tako denimo Krka, d. d., in Roletarstvo Medle že vrsto let plačujeta kar 20-krat višjo najemnino kot pa Anton Vesel (Tiskarna Vesel), ki je tudi eden od najemnikov v Drgančevju. Občina prvima dvema namreč zaračunava 2,56 evra na kvadratni meter, slednjemu pa le 0,12 evra na kvadratni meter. Tiskarna Vesel tako me-

sečno za najem objekta s 380 kvadratnimi metri plačuje le borih 48,6 evra! Le kdo ne bi za tak drobiž najel prostora, da bi se šel podjetništvo?! Povsem enako velja v Drgančevju denimo tudi za Marijo in Roberta Novak, ki sta še en tak privilegirani primer med že itak privilegiranimi primeri. (glejte tudi tabelo) Iz tega tudi sledi, da Krka, d. d., in Roletarstvo Medle v celoti zbranih najemnin v Drgančevju, te znašajo nekaj manj kot 100 000 evrov na leto, doprinesejo kar 95 %. Povrhu vsega pa sta prav Krka, d. d., in Roletarstvo Medle edina najemnika, ki imata sklenjene pogodbe za določen čas. Krka ima pogodbo do 4. 3. 2008, Roletarstvo Medle pa do 31. 12. 2007. Ostalih pet najemnikov občinskih objektov in zemljišč v Drgančevju ima sklenjene pogodbe za nedoločen čas, zaradi česar bo brez dvoma še zanimivo, ko jih bo treba izseliti oziroma preseliti. A to je že nova zgodba.

»MO NM ima z nekaterimi najemniki v Drgančevju sklenjene pogodbe z nenavadno niskimi najemninami, poleg tega pa so sklenjene za nedoločen čas, kar pomeni, da jih bo zelo težko prekiniti.«

Primerjava površin in cen najema za najemnike občinskih površin v Drgančevju (vir podatkov: MO NM).

najemnik	površina	cena (v evrih)	cena (v evrih /mesec)	cena (v evrih/leto)
Krka - pos. prostori	2114	2,56	5411,8	64942,1
Krka - zemljišča	1463	0,51	746,1	8953,6
Elektro Bevec - pos. prostori	185	0,27	50,0	599,4
Stane Vidic - pos. prostori	40	0,51	20,4	244,8
Stane Vidic - zemljišča	300	0,51	153,0	1836,0
Marija Novak - pos. prostori	79	0,9	71,1	853,2
Roletarstvo Medle - pos. prostori	461	2,56	1180,2	14161,9
Roletarstvo Medle - zemljišča	966	0,51	492,7	5911,9
Marija in Robert Novak - pos. pr.	380,89	0,1275	48,6	582,8
Anton Vesel - pos. prostori	380,89	0,1275	48,6	582,8
			8222,4	98668,4

Komentar glede višine najemnin občinskih nepremičnin v Drgančevju za vsakega podjetnika v tej občini in vsakega, ki se trudi zagnati svoj posel in ima ob tem probleme s plačevanjem sicer visokih najemnin za prostore, najbrž res ni potreben.

Trpko nadaljevanje prigrad občinskih delavcev

Dvojna merila pri parkiranju (2)

Tekst in foto Polona Kovač

Kršitve parkirnega režima s strani novomeškega župana, podžupanov in občinskih uslužbencev, o čemer smo pisali že v prejšnji številki Parka, se nekaznovano nadaljujejo, ob tem pa se seveda še vedno pridno kaznuje vsakršna parkirna nepravilnost navadnih smrtnikov. Slednje je že prav, prvo pa seveda zelo narobe.

Brezplačno in neupravičeno do dovolilnice

»Mestna občina Novo mesto zaposlenim v upravi ni izdala nobene dovolilnice,« je zapisala občina v svojem odgovoru na eno od vprašanj Parka. Črno na belem trdijo, da imajo samo eno dovolilnico, in sicer za vozilo za potrebe Službe občinskega sveta.

Toda naši viri in vsakodnevna praksa trdijo in kažejo drugače, kar pomeni, da občina v svojih izjavah enostavno laže. Zaposleni v Rotovžu so namreč dovolilnice (najmanj 11 jih je) prejeli prav od občine, to smo še dodatno preverili, Komunala Novo mesto pa ji je za izdane parkirne dovolilnice izstavila tudi račun, ki pa ga občina še vedno ni plačala. Toda to je samo en del problema.

Drugi del problema prinaša dejstvo, da so zaposleni v rotovžu te dovolilnice dobili kar brezplačno. Siceršnji upravičenci morajo take dovolilnice seveda precej drago ali pa malo manj drago plačati, vsekakor pa brez plačila ne gre. Na občini nam niso želeli pojasniti niti tega, zakaj so jih razdelili brezplačno, po kakšnih kriterijih in kje imajo za to brezplačno podeljevanje sploh pravno podlago. So nam pa na občini po-

vedali, da lahko tako kot župan tudi kateri koli drug občan kupi parkirno dovolilnico – te so mesečne, polletne in letne – pri Javnem podjetju Komunala. Pravne utemeljitve za to trditev nam tudi niso znali navesti, kar pa sploh ne čudi, saj je najbrž sploh ni moč najti. V nam dostopnih predpisih, ki urejajo parkiranje v novomeški občini, je pridobitev parkirnih dovolilnic za daljše parkiranje na javnih parkirnih mestih namreč omejeno le na stanovalce v območju mestnega jedra oziroma v območju, kjer velja parkirni režim, ter na tiste, ki imajo v tem območju sedež podjetja oziroma svojo poslovalnico. To je tudi smiselno.

Logično vprašanje bi ob vsem tem seveda bilo, ali bo občina parkiranje plačevala tudi svojim strankam, torej nam občanom. No, resnici na ljubo, zaenkrat prav nič ne kaže, da bi se v krog za parkiranje privilegiranih lahko postavili tudi navadni občani.

Privilegirani župan

Župan Alojz Muhič pa še vedno parkira po svoje. On parkira tako, kot da bi bila vsa občina njegovo dvorišče, in kot da bi bilo vse, kar je občinskega, njegova zasebna last. Župan namreč brez takšne ali drugačne dovolilnice veselo pušča svoj veliki turkizni avto ali na za službena vozila občine označenih parkirnih mestih, čeprav njegov zasebni avto seveda ni službeno vozilo občine in zato nima tam kaj iskati, ali pa na javnih parkirnih mestih, ne da bi plačal parkirno ali imel vsaj legalno ali nelegalno pridobljeno ter pod vetrobransko steklo avta nastavljeno parkirno dovolilnico. In še več, naš fotografski objektiv je ujel Alojza

Župan predpisov o parkiranju ne krši le v starem mestnem jedru. Ob svojem prihodu na nedavni atletski miting v Portovalu je avto samovoljno parkiral kar na tamkajšnjem avtobusnem parkirišču, pa čeravno sta v oddaljenosti par deset metrov kar dve večji parkirni hiši. Redarji niso ukrepali.

Muhiča, župana, kako parkira celo na površinah, kjer to sploh ni dovoljeno, in to v neposredni bližini javnih (celo brezplačnih) parkirnih mest. Občinski redarji pa še vedno nič.

Rezervirano samo za vas

Če je Muhičev primer parkiranja za občinske redarje morda pretrd oreh oziroma nekakšen babbav, pa bi jim moralo biti lažje streti problem parkiranja na dveh za občino rezerviranih parkirnih mestih, ki sta tik pred Rotovžem. Tu se po veljavnih predpisih sme parkirati le službena vozila občine. Teh ima občina menda pet (vel satis, laguna, logan, 2 clia), a praviloma so na teh

dveh mestih pred Rotovžem parkirani vsi drugi avtomobili, predvsem zaposlenih na Rotovžu, le tistih petih službenih vozil občine ni videti – kvečjemu morda vel satis sem ter tja. A občinski redarji grede vsakodnevno mirno vsega tega, vse do najbližjega napačno parkiranega vozila navadnega smrtnika na navadnem parkirnem mestu. In mu prilepijo kazen.

Seveda bomo zadevo spremljali tudi v prihodnje in čakali, kdaj namerava župan narediti (parkirni) red pri sebi, če ga že terja s predpisi in redarsko službo od ostalih občanov. Navsezadnje pa pred dokončno razjasnitvijo zgodbe ostaja kar nekaj vprašanj še nepojasnjenih.

Občinski inšpektorji so očitno slepi, fotografski objektiv pa ne laže.

Parkiranje v Novem mestu – plačaj parkiranje ali pa se zaposli na mestni občini!

Občinski šofer tudi službenega vel satisa neredko parkira sila poljubno. Tu ga je pustil sredi cestišča na Glavnem trgu. Dober zgled ostalim? Redarji niso ukrepali.

Cvetoči halštat Dolenjske

Ivo Kuljaj, foto Boštjan Pucelj

Postavljam revolucionarno trditev: prebivalci MO NM potrebujejo turizem kot Sahara vodo.

MO NM je iz pretežno agrarne občine v petdesetih letih skočila v močno industrijsko in v postindustrijsko družbo. Turizem, ki je po vseh kazalcih ena najčistejših in ekološko sprejemljivih gospodarskih panog se je začel pojavljati stihijno, bolj sam od sebe. Pač, če ne bi bilo Krke, tovarne zdravil, in obeh zdravilišč, ki sta zdaj že izven občine, bi bil po vsej verjetnosti čisto na psu.

Turizem še zdaleč ni le storitvena gospodarska panoga, ki bi nastala in živela sama zase. Je produkt sinergijskih učinkov, ki na koncu kaže na kulturo bivanja prebivalcev neke dežele. Pred dnevi sem se peljal čez Avstrijo na Slovaško. Pred Bratislavo niti ne bi bila potrebna mejna policijska postaja, da ne bi človek takoj za njo ugotovil, da je prišel v drug svet. Kot bi odrezal. Avstrija je pokošena, čista, dežela z občutkom za čas in prostor, v katerem živi. Ni kar tako ena naj bolj turističnih dežel na svetu. Slovaška se trudi, toda inercija domala petdesetletnega življenja izza železne zavese tudi po petnajstih letih kaže zobe.

Postavljam revolucionarno trditev: prebivalci MO NM potrebujejo turizem kot Sahara vodo. Nejeverni Tomaž bo vzrojil: »Ti si nor. Vidiš, da še za domačo industrijo nimamo dovolj delavcev. Ti bi se pa šel turizem, kjer vse stoji in pade na ljudeh!« Odgovor bi bil: »Ne potrebujemo ga toliko, da bi lepšali kazalce (ne)zaposlenosti prebivalstva. Hudičovo pa ga potrebujemo, da bi z njim in prek njega vzpostavili čvrste in trajne kulturno civilizacijske stike z najnaprednejšimi deli sveta. Zato, da bomo vpregli v voz napredka educirane in ustvarjalne mlade ljudi, ki nimajo kaj iskati na tekočem traku v Revozu. In tudi zato, da po domače povedano vzpostavimo tiste standarde lastne kulture bivanja, ki so pogoj za trženje produktov v turistični industriji.

MO NM se je odločila, da se bo letos preizkusila v tekmovanju za najlepše urejeno mesto v kategoriji srednje velikih evropskih mest pod pokroviteljstvom evropskega združenja hortikulturnih organizacij in cvetličarjev Entente Florale. Ne zato, da bi kazali gore cvetic na okenskih policah, kar niti ni namen tekmovanja, temveč preprosto zato, da bi poskusili trajno vsaditi občutek in željo po lepem in urejenem, po harmoniji našega odnosa do okolja ter časa in prostora, v katerem živimo. Ta odnos pa se nam kaže predvsem v spoštovanju in negovanju zgodovinske,

kulturne in naravne dediščine, ki je vsak dan na preizkušnji, še zlasti kar zadeva naših načrtovanj prihodnosti, pa naj si gre za urbanizem, ekologijo ali duhovno rast.

Kaj je tisti temelj, na katerem kaže graditi novo turistično podobo Novega mesta in okolice? Odgovor je na dlani – **Cvetoči halštat Dolenjske**. Gre za pojem v svetovni arheološki stroki, s katerim je zaobjeta kopica najbogatejših najdb v Novem mestu in širši okolici iz obdobje med 8. in 4. stoletjem pred našim štetjem. Če sledimo svetovnim izkušnjam, potem skorajda ne moremo zgrešiti. Npr: katera so glavna produktna področja svetovnih turističnih velesil Grčije in Italije? Slednja na prvo mesto postavlja umetnostna mesta, šele za njimi sledijo druga področja: kulinarika in vina, kongresi in incentivi, zdravilišča, morej in plaže, alpe, smučanje ... Enako velja za Grčijo. Njeno glavno turistično produktno področje so arheološka najdišča ter spomeniki in muzeji. Šele zatem pridejo otoki, morje, obala, kulinarika in vino ter druge oblike turizma.

MO NM je tik pred sprejetjem odloka o ustanovitvi javno gospodarskega zavoda za turizem. Viziji in cilji ustanovitve omenjenega zavoda temeljijo na spoznanju, da moramo nujno oblikovati **prepoznavno turistično destinacijo**. Po naboru številnih idej in interdisciplinarni razčlembi smo prišli do ugotovitve, da se nam omenjeni turistični produkt kaže v razkošni arheološki dediščini. To še posebej velja za najdbe iz halštatskega obdobja, s katerimi Novo mesto zaseda eno najvidnejših mest na evropskem arheološkem zemljevidu. Posebno poglavje v tem pogledu predstavlja tako imenovana situlska umetnost, po kateri Novo mesto sodi v sam evropski vrh, saj je bilo doslej od štiridesetih ornamentiranih situl v Evropi v Novem mestu najdenih kar devet, vsega skupaj pa sedemnajst. Vse novomeške situle sodijo v čas 5. in 4. stoletja pred našim štetjem, njihovo število pa priča tudi o veliki ekonomski moči aristokratskega razreda takratnih halštatskih prebivalcev na okljuku reke Krke. Novo mesto spričo tega zaseda in predstavlja enega najpomembnejših prazgodovinskih najdišč, središč v Evropi in je **zagotovo največja mestna, regionalna in nacionalna znamenitost**. Prav to je tista podlaga, na kateri kaže graditi prepoznavnost turistične destinacije.

V tej luči imamo v rokah nekaj izjemno bogatih kamenčkov, na katerih lahko snujemo prepoznavni turistični mozaik. Pri

tem imamo v mislih sklep občinskega sveta Mestne občine Novo mesto (2006) o nazivu Novo mesto – mesto situl, prizadevanja Dolenjskega muzeja in Mestne občine Novo mesto za postavitve stalne arheološke zbirke (2008), gradnjo in program mladinskega hotela Situla Društva novomeški študentov (jeseni 2007) ter končno zamisel o postavitvi arheološkega parka na Kapiteljski njivi. Dolenjski muzej je že izdelal vrsto umetelnih replik nakita in drugih najdb, ki predstavljajo najvišji rang spominkov in poslovnih daril, s katerimi lahko začnemo takoj tržiti.

Slovenija se v politiki razvoja turizma sooča z nizko prepoznavnostjo in razmerno pičlo ponudbo razvitih turističnih znamk v Evropi. Nacionalni strategiji ugotavljajo, da bo Slovenija morala doseči nacionalni konsenz o nacionalnih in destinacijskih simbolih, na katere se bo potrebno osredotočiti z vidika promocije. Poudarjajo, da bo potrebno razviti največ tri mednarodno prepoznavne nacionalne (in ne le regionalne) simbole, ostale pa naj se uvaja postopno. Trdno smo prepričani, da ima Mestna občina Novo mesto s svojo halštatsko arheološko dediščino enkratno priložnost, da z njo resno konkurira za enega od omenjenih treh nacionalnih turističnih blagovnih znamk. V Novem mestu smo prepričani, da nam bo šele tak pristop (oblikovanje prepoznavne turistične destinacije) omogočil tudi učinkovito trženje drugih turističnih blagovnih znamk, od naravnih danosti in kulturnozgodovinskih znamenitosti do športno-rekreativnih in vinsko-kulinaričnih produktov.

V tem pogledu smo že naslovili pobudo na Vlado Republike Slovenije, od katere pričakujemo, da nam bo v tem pogledu stala ob strani in nam ponudila vso potrebno logistično, institucionalno in finančno

pomoč, saj gre konec koncev tudi za nacionalni projekt, če bo o tem dosežen konsenz na nacionalni ravni. Vladi (Ministrstvu za gospodarstvo, Direktorat za turizem), smo ob njenem obisku v Novem mestu že predlagali, da resno prouči naš predlog ter v najkrajšem času določi to temo kot predmet pogovorov z Mestno občino Novo mesto.

Hkrati smo tudi sami zasukali rokave. Končno nam je uspelo postaviti Turistično informativno center (TIC) v simpatično stavbo ob Rotovžu na Glavnem trgu. TIC opremljamo tako, da bo obiskovalcu že ob prvem obisku jasno, kaj je naš glavni turistični produkt. Notranjost TIC-a bo v prvem planu opremljena v duhu Cvetočega halštata Dolenjske. V steklenih vitrinah bomo ponujali replike najimprejnejših najdb s certifikati v domačem in tujih jezikih in kakovostni embalaži. Prodajali pa jih bomo tudi drugače. Naš cilj je, da bo predsednik države ali vlade, veleposlanik ali direktor uglednega podjetja obdaril svojega gosta s knjigo in repliko nakita ali drugih najdb iz Cvetočega halštata Dolenjske. Zavedajoč se, da daje iz rok dragoceno darilo, ki bo naredilo na obdarjenca globok in mogočen vtis. Najprej pa se moramo mi sami zavedati, da imamo v rokah tako dragoceno darilo, ki je po meri najodličnejšim osebnostim na tem svetu, vključno s svetim očetom ter ameriškim predsednikom in njegovo ženo.

Uspeli bomo, ko bom dobil zjutraj v novomeškem lokalnu kavo v skodelici z ornamentu situle, in ko mi bo prijazna natakariča na smetani narisala čokoladno podobo situle.

Pripis uredništva: Ivo Kuljaj je svetovalec župana Mestne občine Novo mesto za turizem.

Načrti podjetja Revoz

Borba na negotovem trgu avtomobilske industrije

Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

Revoz je pred kratkim začel s proizvodnjo novega twinga. Izdelujejo ga zgolj v novomeški tovarni, zato je dolenska prestolnica za hip postala masovno pribežališče vseh svetovnih novinarjev, ki se ukvarjajo z avtomobilsko industrijo. Pričakovanja so velika, finančni in drugi vložki tudi, avtomobilski trg pa čedalje bolj nepredvidljiv. Veliko prahu je dvignila subvencija Revozu v letu 2004, ki pa jo danes le še redko kdo še postavlja pod vprašaj – takrat pa je bil to nujni pogoj, da je Renault sploh zaupal ta projekt Revozu. Vlada se je takrat obvezala, da bo za projekt novega vozila podjetju Revoz v treh letih namenila 39.863.100 evrov državne pomoči, podjetje pa se je zavezalo, da bo število zaposlenih do konca leta 2007 povečalo za 700 delavcev. Število zaposlenih v Revozu se je z novo proizvodnjo res izjemno povečalo, čeprav je kar 30 odstotkov delavcev zaposlenih za določen čas oziroma prek zunanjih agencij. Tovarna je očitno pripravljena tudi na črne scenarije, ki se v tej industrijski branži sicer dogajajo tako rekoč vsakodnevno. Matično podjetje v Franciji velikokrat daje občutek nepopustljive mačehe, za katero naklonjenost se je treba boriti z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Novomeškemu Revozu ne gre nič v prid visoka cena delovne sile v Sloveniji in nizki stroški dela v Vzhodni Evropi. Seveda pa ima svoje konkurenčne prednosti: omenjajo predvsem kvaliteto in hitrost. Ni pa slabo tudi to, da tovarna izdeluje dve vozili (clio in twingo), ki sta v podobnem cenovnem razredu. Slabša prodaja enega vozila je lahko ublažena s tem, da se bolje prodaja drugi. S predsednikom uprave Marcelom Brouillerjem smo se pogovarjali o nadaljnjih načrtih podjetja.

Kakšni so kratkoročni in dolgoročni razvojni načrti podjetja Revoz?

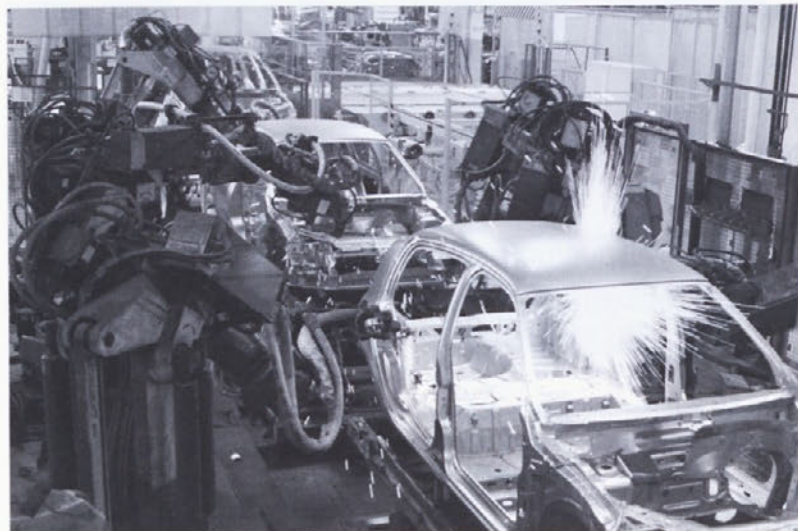
Kratkoročni načrti podjetja Revoz so osredotočeni predvsem na začetek proizvodnje novega twinga, ki je za podjetje prelomnega pomena, saj gre namreč prvič v zgodovini za izključno proizvodnjo določenega modela samo v Sloveniji. Zahvaljujoč komercialnemu uspehu clia II nadaljujemo s proizvodnjo tudi tega modela, kar posledično pomeni zelo visoko zasedenost proizvodnih zmogljivosti tovarne, za leto 2007 pa gotovo tudi nov proizvodni rekord. Dolgoročni načrti podjetja so opredeljeni znotraj Zaveze Renault 2009, v okviru katere se Revoz obvezuje, da bo svoj prispevek uresničil predvsem na naslednjih področjih: kakovost (biti med tremi najboljšimi Renaultovimi tovarnami po kakovosti); dobičkonosnost (doseči pogodbeni cilj glede stroška proizvodnje novega twinga); količina (zagotoviti proizvodnjo obeh modelov, clia II in novega twinga).

Ali podjetje načrtuje novogradnje oziroma širitve obstoječih proizvodnih in drugih objektov?

Potem ko smo leta 2003 odkupili objekte in pripadajoče zemljišče Adrie Mobil, širitve proizvodnih objektov trenutno niso predvidene. Pred približno dvema letoma smo pripravili nov prostorsko-ureditveni načrt, ki ga je potrdila tudi Mestna občina Novo mesto. V tem načrtu so predvidene morebitne novogradnje, vendar o njih doslej ni bila sprejeta nobena odločitev.

Kako bi po različnih parametri primerjali Revoz z drugimi podjetji koncerna Renault?

V tovarni Revoz veljajo enaki standardi proizvodnje kot v drugih Renaultovih tovarnah po svetu. Celotna proizvodnja temelji na Sistemu proizvodnje Renault, ki zagotavlja stalni napredek in kakovostno vsakodnevno izvajanje dela. Revoz se je izkazal kot ena najboljših Renaultovih tovarn predvsem na področju kakovosti in doseganja rokov. Pri projektu novega twinga je zahvaljujoč vnaprejšnji pripravi s centralnim Renaultovim inženiringom, nadzoru dobaviteljev in izobraževanju delavcev dosegel najboljšo raven kakovosti doslej. Dobre

rezultate Revoza je v letu 2006 pokazala tudi anketa JD Power, ki je clia II med vozili v njegovem razredu uvrstila v »top 3«.

Koliko je trenutno zaposlenih v Revozu v Novem mestu? Kolikšen odstotek delavcev je zaposlen za določen čas in kolikšen odstotek delavcev zaposlujete prek zunanjih zaposlitvenih agencij?

Konec maja je bilo v Revozu 3100 zaposlenih, od tega je bilo 2200 zaposlenih za nedoločen čas. 29 % delavcev je torej zaposlenih za določen čas oziroma najetih prek agencij za zaposlovanje.

Ali v prihodnosti pričakujete nihanje števila zaposlenih in od česa je to odvisno?

Nihanje števila zaposlenih v avtomobilski industriji je povsem običajno, saj je to odvisno od proizvodnih količin, te pa od povpraševanja na trgu. Glede na to, da je to ponavadi ciklične narave (visok in nizek cikel), se moramo temu prilagajati tudi na področju zaposlovanja.

Kaj so dandanes glavni elementi odločanja Renaulta glede lociranja svojih tovarn po svetu? In kaj so bili oziroma so glavni razlogi, da se je Renault odločil nadaljevati s proizvodnjo tudi v Novem mestu?

Ko se Renault v fazi projekta novega vozila odloča o tem, v kateri tovarni (lahko tudi več tovarnah) ga bo izdeloval, upošteva več vidikov, tako npr. ustreznost tovarne za proizvodnjo določenega modela (ali je tovarna opremljena za proizvodnjo modelov visokega, srednjega ali nižjega razreda), ekonomski izračun (višina potrebne naložbe, razmerje med stroški, kakovostjo

in doseganjem rokov), razpoložljivost in usposobljenost delovne sile itd. Glede na to, da je tovarna Revoz v času, ko je Renault sprejemal odločitev glede proizvodnje novega twinga, že izdelovala clia II, novi twingo pa je zasnovan na podobni vozni osnovi (kar pomeni, da je določen del sestavnih delov enak kot pri cliu II in da ju lahko izdelujemo na skupni proizvodni liniji), poleg tega pa se je tudi slovenska država obvezala, da bo k projektu prispevala 10 % od skupaj predvidenih naložb, je bila odločitev o dodelitvi twinga tovarni Revoz nekako »naravna«.

V kakšnem primeru bi bilo delovanje tovarne v Novem mestu v okviru Renaulta ogroženo? Koliko je delovanje odvisno od uspešnosti prodaje prenovljenega Renaultovega modela twingo?

Avtomobilska industrija velja za nadvse konkurenčen sektor, v katerem je vse odvisno od komercialnega uspeha vozil, ki jih izdelujemo. Tako je bližnja prihodnost Revoza povezana predvsem s komercialnim uspehom novega twinga.

Seveda pa moramo ob tem zagotavljati svojo konkurenčnost in predvsem obvladovati svoje stroške, da bi ostali konkurenčni tovarnam iz Srednje in Vzhodne Evrope, pa tudi iz Azije. Pri tem nas pestijo dokaj visoki stroški dela, saj so ti na primer v primerjavi z Romunijo že trikrat višji. Pri dodelitvi novih modelov posameznim tovarnam Renault namreč upošteva dobičkonosnost projekta v posamezni tovarni in pa višino potrebne naložbe, ki pa je v veliki meri odvisna od stroškov proizvodnje.

Ali Renault v tovarni Revoz načrtuje proizvodnjo še kakšnega modela poleg twinga? Katera vozila sploh izdelujete v Revozu?

V Revozu trenutno izdelujemo clia II in novega twinga. Proizvodnja clia II zahvaljujoč njegovemu komercialnemu uspehu v Revozu poteka že od leta 1998, kar je več od Renaultovih prvotnih pričakovanj. Če bo v prihodnje povpraševanje po tem modelu upadlo, bomo z njegovo proizvodnjo prenehali in nadaljevali s proizvodnjo novega twinga. Dolgoročno gledano pa bomo v Revozu verjetno izdelovali tudi druge modele, vendar Renault o projekih svojih novih modelov ne govori.

Kolikšno letno proizvodnjo modela twingo načrtujete v Novem mestu?

Proizvodne količine so odvisne izključno od povpraševanja na tržišču, zato v avtomobilski industriji raje govorimo o proizvodnih zmogljivostih. Za tovarno Revoz trenutno znaša 210 000 vozil na leto, in to za clio II in twingo skupaj.

Kakšno prodajo prenovljenega modela twingo načrtuje Renault v Sloveniji in kakšno nasploh v svetu? Kje so predvideni trgi za novi model twingo?

Novi twingo je predvsem namenjen evropskemu tržišču, njegova najpomembnejša tržišča so Francija, Nemčija, Italija, Velika Britanija (zahvaljujoč različici z volanom na desni strani, ki je twingo I ni imel), Belgija in Španija. *(Del odgovora na to vprašanje smo pridobili pri Bojanu Prosenču, podjetje Renault Nissan Slovenija, ki skrbi za trženje Renaultovih vozil, op. ur.):* Letošnji načrt je prodati 500-600 vozil. Podjetje ne razkriva načrtovane prodajne načrte za naslednja leta, saj je avtomobilski trg zelo nepredvidljiv.

Kako aktivno je sodelovanje Revoza z lokalnimi oziroma slovenskimi podjetji in kako ste s tem sodelovanjem zadovoljni? Kakšna so vaša pričakovanja glede tega?

V okviru projekta novega twinga smo si v Revozu prizadevali v čim večji meri povečati obseg lokalnih dobav (predvsem iz stroškovno konkurenčnih držav). Pri tem smo si želeli tudi, da bi povečali delež slovenskih sestavnih delov (izdelanih v Revozu ali pri slovenskih dobaviteljih). To nam je tudi uspelo, saj je pri novem twingu okoli 30 % vrednosti vozila takih delov, ki so slovenskega izvora, kar je občutno več kot pri cliu II. S sodelovanjem s slovenskimi dobavitelji smo na splošno zadovoljni, od njih pa pričakujemo predvsem kakovostno delo, spoštovanje rokov, produktivnost in stalni napredek.

Ali podjetje kakor koli sodeluje z novomeško občino pri svojem razvoju? Kako ste s tem sodelovanjem zadovoljni, kaj od novomeške občine sploh pričakujete za svoj uspešen razvoj v Novem mestu?

Sodelovanje Revoza z občino Novo mesto je podobno, kot ga imajo druga novomeška podjetja. S svojimi dejanji je občina že večkrat pokazala, da je naklonjena razvoju podjetja. Konkretno smo z občino

nazadnje sodelovali pri pogovorih z ministrom za promet glede avtocestne povezave, ki naj bi omogočila boljše in hitrejšo povezavo Novega mesta.

Kateri so glavni problemi podjetja Revoz, povezani s tovarno v Novem mestu? Večkrat ste denimo omenili prometno infrastrukturo. Je to še vedno problem? In kaj od ostalega je za vas še pomembno?

Največje težave, s katerimi se soočamo v našem podjetju, so pomanjkanje razpoložljive delovne sile, v primerjavi z drugimi evropskimi državami zelo visoka cena energije za industrijo ter pomanjkljiva infrastruktura.

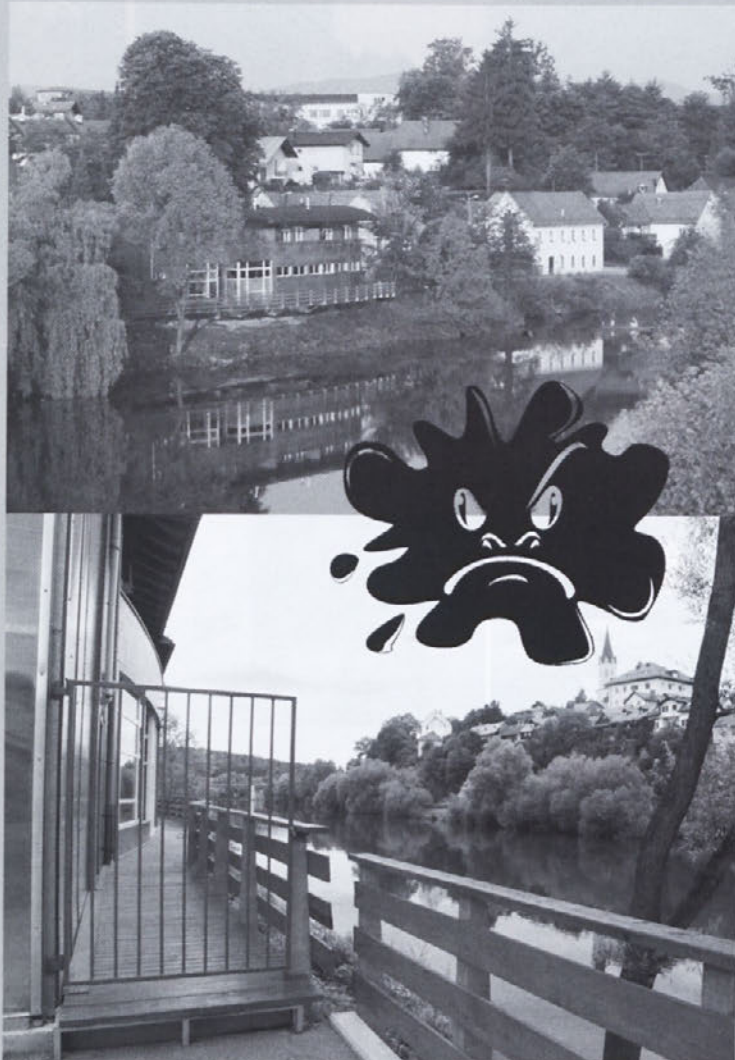
Kako se podjetje Revoz poleg zaposlovanja lokalnega prebivalstva še vključuje v lokalno skupnost?

Revoz se kot član Skupine Renault v celoti vključuje v njeno politiko trajnostnega razvoja (ang. Sustainable Development). Tu gre za pojmovanje podjetja, njegove korporativne kulture, ki upošteva več vidikov odgovornosti: na eni strani je odločilna skrb za uspešno poslovanje, na drugi strani pa si podjetje prizadeva v čim večji meri izkazati svoje odgovorno ravnanje z okoljem, socialno odgovornost in družbeno odgovornost. Vključevanje v lokalno okolje oz. družbeno odgovornost Revoz uresničuje na več področjih: osveščanje javnosti o prometni varnosti, prispevek kulturni dediščini, spodbujanje izobraževanja in predvsem prenos znanja iz tehnološko visoko razvitega podjetja ter različne oblike pomoči različnim prostovoljnim, športnim in humanitarnim organizacijam. Med slednjimi naj omenimo le letošnjo donacijo Splošni bolnišnici Novo mesto za nakup endoskopskega ultrazvoka.

Pred kratkim je Revoz obiskal predsednik vlade Janez Janša. Kaj je bila vsebina tega razgovora?

Predsednik vlade Janez Janša je skupaj z ministri Dimitrijem Ruplom, Andrejem Vizjakom in Janezom Božičem v sklopu regionalnega obiska Revoz obiskal 12. junija. V okviru tega obiska smo predsedniku in ministrom pokazali, da smo izpolnili obljubo, ki smo jo dali pred leti, ko smo predstavili projekt proizvodnje novega vozila v Novem mestu. In sicer naj bi ta vključeval več lokalnih dobaviteljev, zaposlili pa naj bi tudi več kot 700 novih delavcev. Z 10-odstotnim vložkom v naložbe, potrebne za zagotovitev proizvodnje novega vozila, je projekt podprla tudi slovenska vlada, ki se je tako ob obisku lahko prepričala o upravičenosti svoje odločitve. Prav tako pa tudi o kakovosti novega twinga, saj so se ob zaključku obiska predsednik vlade in ministri z njim tudi zapeljali.

Zasebnik zaprl javni prehod

Gradnja objekta na Kandijski cesti, mnogi so mu nadeli kar ime »vagon«, je pred nekaj leti močno razburjala širšo novomeško javnost, ki si je prizadevala, da bi prostor bregov Krke postal in ostal čim bolj nepozidan. Objekt so vendarle zgradili, ob njem pa so na zahtevo države uredili tudi podest tik nad Krko, ki bi moral biti javen, dostopen vsakomur, kakor morajo biti brežine vodotokov nasploh splošno dostopne. Zadnjih nekaj mesecev pa je ta javni prehod zaprt. Lastnik objekta je ob vseh dostopih na prehod samovoljno namestil visoko kovinsko ograjo in s tem naredil privatno tisto, kar bi moralo ostati javno. Odgovorni, posebej pa republiški inšpektorji, očitno še niso reagirali.

Uničen odtok saniran

Kot smo napovedali v prejšnji številki, je MO Novo mesto oziroma pristojni za vzdrževanje lokalne ceste (to je podjetje CGP Novo mesto) izvedla sanacijo uničenega odtoka meteorne vode ob Šmihelskem mostu, o čemer smo pisali v majski številki Parka.

Rudi Potepuški. Inštalacija Dnevna soba Studia Pašteta

Rudi Potepuški. Adopt an Artist (Flego/Petrov) (Foto Hg)

Grem domov v Novo mesto: pohod študentov iz Ljubljane in Maribora v NM. (Foto Jaka Šuln)

Rudi Potepuški. Od kod lepote tvoje (Grad teater)

Kolektivc 2007
(Foto Jaka Šuln)

Rock Otočec 2007 (Foto Jaka Šuln)

Rešitev Narodnega doma?

Joža Miklič, foto Boštjan Pucelj

Danes je ponudba kapitala bogata. Za Narodni dom je možno načrtovati realne vire financiranja, najlaže za projektni pristop in nekoliko težje za koncesijo.

Območje Narodnega doma je posebnost Novega mesta, ki danes ne služi dobro nikomur, ki pa ponuja neštete razvojne možnosti. Nekaj smo jih slišali že za okroglo mizo, veliko jih je Društvo Novo mesto zaznalo na svojih pogovornih večerih, na nekatere pa opozarja tudi novomeška javnost. Za podobna območja so mesta po svetu našla čudovite rešitve od obnove grozljivih življenjskih razmer Olivera Twista v Londonu, romantičnih območij ob Seni, nočnih tržnic v Bankoku, računalniških butikov v Tokiu in opernih predstavah v Veroni pa do prijaznih lokalov ob Ljubljani. Lepo in koristno bi bilo imeti kaj takega tudi v našem mestu, seveda pa so to projekti, organizirani po tržnih zakonitostih, financirani s partnerstvom javnega in zasebnega kapitala, z zaposlenimi strokovnjaki za marketing in načrtovalci, ki znajo privabiti kar največ ustvarjalcev in potrošnikov. Zadrnja leta zaznavam gibanja za boljše izkoriščanje priložnosti mesta prav med mladimi intelektualci Novega mesta, kar daje meni in podobno mislečim upanje, da bodo taki projekti zaživeli tudi pri nas. Tiščim pesti!

Vsak dober gospodar, pa naj bo iz gospodarstva ali javnih služb, ve, da je postarane dele mesta treba obnavljati, vanje vnašati nove vsebine in v te namene zaposlovati ustvarjalne ljudi. Da bodo vlaganja koristna za okolje in dajala tudi ekonomske učinke, mora biti tak projekt zasnovan v partnerstvu javnosti, ki jo predstavljata občina in civilna družba ter investitorjev, ki poleg vlaganj zagotovijo tudi obratovanje oz. razmere, v katerih lahko podjetniki ustvarjajo ter ustvarjeno tržijo. Občina in

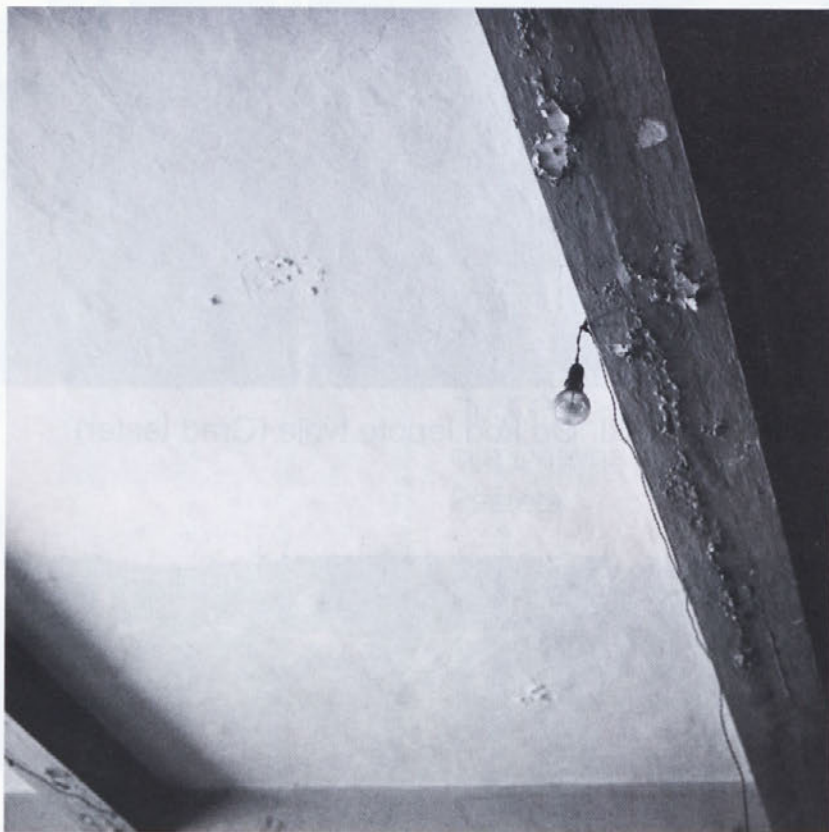
civilna družba se v nobenem primeru ne moreta izogniti odgovornosti za odločitve o tem, v kakšne namene bodo prihodnje generacije uporabljale območje Narodnega doma. Od ustvarjalnosti in daljnovidnosti ljudi, ki danes odločajo v občinskem svetu Mestne občine Novo mesto, je odvisno, ali bo območje Narodnega doma zasnovano projektno ali pa bodo prenesli to odločitev na prihodnje generacije. Od ljudi, ki vodijo organizacije civilne družbe (Društvo Novo mesto, Društvo novomeških študentov, Društvo ekonomistov, Društvo arhitektov in druge), pa je odvisno, ali bodo občinskim svetnikom in županu dopustili prelaganje odgovornosti na mlajše rodove, in zato podaljševanje negospodarnega ravnanja z območjem, ki ga potrebujejo pesalci, igralci, organizatorji maškarad, likovni umetniki, akademija uporabnih umetnosti, Zveza kulturnih organizacij in mnogi, mnogi drugi ustvarjalci.

Recimo, da projekt območja za svetnike ne bo zanimiv in se bodo zato odločili, da se obnovi samo stavba Narodnega doma za potrebe kulturnih organizacij, in recimo, da civilna družba na to ne bo imela pripomb. Ob taki enotni odločitvi pričakujem od župana in občinskih svetnikov, da bodo lastništvo stavbe Narodnega doma neodplačno, kot svoj ustanovni delež, prenesli na Ustanovo (Fundacijo) Narodni dom in bo potem Upravni odbor oziroma Uprava Fundacije vlagala in gospodarila s stavbo po svoji presoji in v skladu s programom kulturnih organizacij. Samo v primeru, da bosta občinski svet in Društvo Novo mesto kot ustanovitelja Fundacije sklenila, da jo likvidirata, bi se strinjala s predlogom župana,

da stavbo proda na javnem razpisu najboljšemu ponudniku pod pogojem, da ustrezno zadovoljuje potrebe kulturnih organizacij v občini. Verjetno pa bi se, podobno kot v KC Janeza Trdine, problemi tu šele začeli: cena najema, upravičenci do najema s subvencioniranjem, kaj je kultura in kaj ni, zaslužek lastnika itd. Na podlagi izkušenj trdim, da bi bilo v tem primeru bolje podeliti koncesijo za uporabo Narodnega doma, kot pa ta dom prodajati. To bi tudi bolje sprejemalo okolje, ki ga na Narodni dom vežejo čustva, tradicija, narodna zavest, zgodovina pa tudi nostalgija do nekdanjega živahnega utripa v tej stavbi.

Danes je ponudba kapitala izjemno bogata in ocenjujem, da je za kakršno koli odločitev o Narodnem domu možno načrtovati realne vire financiranja, najlaže za projektni pristop in nekoliko težje za koncesijo. Če se bodo svetniki odločili za obnovo območja, ne more biti občinska uprava izvajalec projekta, pač pa je treba ustanoviti gospodarsko družbo, javno podjetje ali zavod, ki bo imel pravnomočna pooblastila in zaposlene za načrtovanje, financiranje in prodajo, ustanovitelj (Občina) ali ustanovitelj (Občina, meščani in meščanke, gospodarske družbe ...) pa morajo zagotoviti sredstva za začetek poslovanja. Ostala sredstva za poslovanje si bo organizacija zagotavljala sama, in to po vzoru Podbrežnika, ali po vzorcih bank, Tuša, Tobačne tovarne v Ljubljani, Škofje Loke, Kamnika, Osnovne šole Grm itd. Tu je tudi Razvojni center Novo mesto, ki zagotovo zna in tudi želi za projekte ali programe Mestne občine Novo mesto pripravljati tehnično in finančno dokumentacijo, potrebno za pridobitev sred-

stev iz državnega proračuna ali evropskih skladov. Če pa bodo vlaganja samo v stavbo Narodni dom, potem z receptom za pridobivanje finančnih sredstev Novo mesto že razpolaga investitor obnove stavbe nekdanje Restavracije Pri vodnjaku. Načeloma bi se ljudje, ki bodo odločali o naložbah v javno dobro (kulturne organizacije) ali v gospodarno rabo mestnega prostora z namenom trženja (npr. turistična gospodarska družba), morali zavedati, da morajo nenehno iskati investitorje (domače, tuje, proračunske, zasebne ...) na vse dovoljene načine, zlasti z razpisi, da morajo ustvarjati investitorjem naklonjene razmere v občini (primerni davki in prispevki) in da je edino partnerstvo javnih in zasebnih finančnih virov sedanja realnost, ki zagotavlja donosnost naložb. Vse drugo je iluzija, preživelo in med investitorji nezaželeno. Ker je ponudba kapitala zanesljivo dovolj bogata, je samo vprašanje poguma ter volje odločujočih, da vendar že pogledajo v prihodnost z zaupanjem, da bodo generacije, ki prihajajo, zagotovo uspešne, če jim bodo ali bomo pripravljali dovolj trdne temelje za trajnostni razvoj.

knjigarna : kavarna : GOGA

Glavni trg 6, Novo mesto

Odpiralni čas:

pon-pet: 9.00-21.00

sobota: 9.00-13.00

Za sprostitev ...

Bossa de novo

Vivo!

...potopite se v valove brazilske bossa nove...

Primož Vitez, glas
Aljoša Kosor, kitara
Drago Ivanuša, harmonika
Marko Gregorič, kontrabas
Mitja Vrhovnik Smrekar, tolkala

Goga Musica označuje glasbeno zbirko posebne vrste. Njena znamka združuje tiste sile in valovanja, ki jih v slovenski prostor oddajajo glasbeniki, zavezani navdihu, domišljiji in improvizaciji. *Goga Musica* zvrstno ni omejena, četudi ji izhodišče pomenijo slogi, ki jih za lažje sporazumevanje imenujemo jazz, etno, latino ali šanson. Ti označevalci z resnično glasbo nimajo zveze: dragoceno je tisto, kar zveni, a ne izzveni, kar je sveže, a nikdar ne zastara. *Goga Musica* vsakemu, ki ima odprta ušesa in srce, prinaša tako glasbo, ki jo bo mogel z užitkom poslušati tudi čez desetletja ...

Ljubitelje glasbe, ki vas je pritegnila dosedanja ponudba, vabimo, da postanete redni naročniki zbirke (s 25% popustom boste prejeli okrog pet naslovov na leto). S tem boste simbolično podprli naša prizadevanja za dvigovanje glasbene kakovosti v Sloveniji.

park

medijski sponzor

www.zalozba-goga.si
musica@zalozba-goga.si

GOGA *Musica*

Zgoščanka samo še v Knjigarni Goga.

park

medijski sponzor

V TISKU

ZBIRKA LUNAPARK
MLADINSKA ZBIRKA ZALOŽBE GOGA

Lenart Zajc
5 DO 12H
mladinski roman

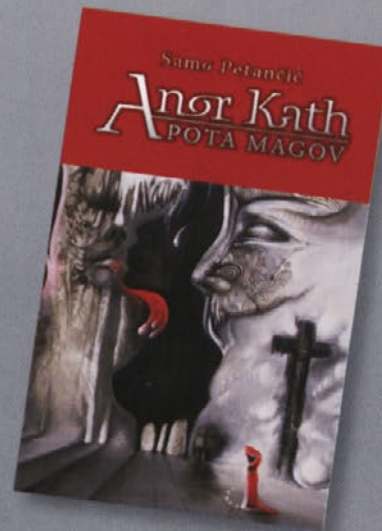
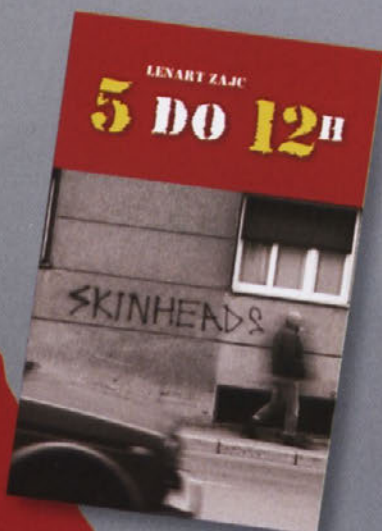
Začutil je njene dlani na svoji glavi, začutil njeno lice ob svojem in nena doma, še sam ni vedel kdaj, se je zavedel, da jo poljublja, da je njegov jezik globoko v njenih ustih ...

Joseph Sheridan LeFanu
CARMILLA
vampirski zgodba

Bilo je kot ljubezenski zanos; spravljal me je v zadrego, bilo je mučno in vendar neubranljivo; s sladostnim pogledom me je potegnila k sebi, njene vroče ustnice so v poljubih potovale po mojem licu ...

Samo Petančič
ANOR KATH – POTA MAGOV
fantazijski roman

Njen pogled je bil prazen, ustnice odtrgane in zobovje razgaljeno, tenki vrat divje ogrizen, žile potrgane od besnih zob. Zakaj ni umaknila telesa, vratu, sočnih ustnic in polnih lic niti tedaj, ko je pošastni tujec začel lačno gristi?

Azbestno-cementne cevi v naših vodovodih

Pretirana pozornost?

Bojan Kekec

Ni dvoma, da je treba azbestne cevi nujno zamenjati. Ne smemo pa dopustiti, da se bo kakovost vode v zajetjih tako poslabšala, da niti ne bo več pomembno, po kakšnih vrstah cevi jo bomo distribuirali.

Azbest je človeštvu poznan že iz pravadnine, vendar se je njegova komercialna uporaba začela šele pred dobrimi 100 leti. Kljub temu, da sta njegovi proizvodnja in uporaba z zakonodajo prepovedani, je še vedno vsakodnevno prisoten v našem življenju. Ob tem ne mislim le na vodovodne cevi, ki so v medijih največkrat obravnavane, temveč tudi na strešne kritine na objektih (javnih in zasebnih), zavorne obloge na vozilih, izolacijske materiale na elektrotehničnem področju, tesnila za visoke temperature ipd. Zanimivo je, da je proizvodnja azbesta v svetu še vedno aktualna, saj sta glavni proizvajalki Rusija in Kanada. Letna proizvodnja še vedno znaša okrog 4 milijone ton. (vir: Nacionalne smernice za azbest, IVZ, LJ). Svojo uporabo pa najde azbest predvsem v državah tretjega sveta in v eni izmed najbolj gospodarsko in tehnološko razviti državi, Japonski. Evropska unija je s svojimi direktivami, ki so bile vnesene v zakonodajo posameznih držav, proizvodnjo in uporabo prepovedala.

Škodljivost azbesta

Škodljivi učinki azbesta so znani že skoraj celo stoletje, vendar se je aktivno raziskovanje vpliva azbesta na zdravje ljudi začelo šele pred 30 leti, ko je newyorška akademija znanosti začela intenzivno preučevati vpliv azbesta na zdravje ljudi. Vodilna mednarodna agencija za raziskavo raka IARC (International Agency for Research on Cancer), ki deluje pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije, uvršča azbest v prvo skupino rakotvornosti. V grobem delimo azbest na krizotil in amfibol, od katerih je slednji veliko bolj nevaren, saj so njegova vlakna daljša in počasneje razpadajo.

Najbolj problematična je t. i. poklicna izpostavljenost, kjer se preko dihalnih organov azbestna vlakna iz zraka prenašajo v pljuča. Glede na to, da pri nas proizvodnje azbesta ni več, so pri tem najbolj izpostavljeni komunalni in gradbeni delavci ob rezanju cevi in zamenjavi strešnih kritin, kjer je obvezna uporaba zaščitnih sred-

stev dihalnih organov. Prav tako je pomembno deponiranje azbestnih materialov, ki se mora izvajati po pravilih za nevarne odpadke.

Pri dokazovanju škodljivosti vnosa azbesta preko prebavil je še veliko nejasnosti, saj povezava z rakom še ni dokazana. Ne glede na to, pa si zaradi same narave azbesta ne smemo zatiskati oči, da se to v prihodnosti ne bi dokazalo.

Vodovodne cevi v naših vodovodih

Azbest-cementne (salonitne) cevi so se v naše vodovode množično vgrajevale sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Bile so sorazmerno poceni, imele so dobre mehanske lastnosti (betonskim cevam so z dodajanjem azbestnih vlaken bistveno povečali natezno trdnost ter izboljšali kemijsko odpornost in odpornost na abrazijo). Bistvena slaba lastnost teh cevi je bila le prevelika togost, ki ni sledila premikom posedenja terena oz. zemlje. Zaradi tega se večino okvar na tovrstnih ceveh pojavlja v daljših sušnih obdobjih oziroma poleti. Značilnost novomeškega vodovoda je, da so magistralni napajalni vodi največjih profilov ravno iz azbestno-cementnih materialov.

Leta 1999 je bilo v vodovodih, ki so v upravljanju Komunale Novo mesto, še 84,5 km azbestno-cementnih cevi, danes znaša njihova skupna dolžina 55 km, kar predstavlja 6,5 % celotnega omrežja. Razvidno je, da se je za zamenjavo teh cevi namenilo kar precej denarja. Po posameznih občinah je stanje naslednje:

Novo mesto 30 km
Škocjan 4 km
Šentjernej 5 km
Šmarješke Toplice 2 km
Straža 3 km
Mirna Peč 2 km
Dolenjske Toplice 2 km
Žužemberk 7 km

Trenutno se obnavlja še cca kilometrski obseg magistralnega voda pri Otočcu v sklopu izgradnje nove avtoceste. Sicer

Na fotografiji: Popravilo okvare na magistralnem vodovodu Otočec–Novo mesto (lokacija Mačkovec), 28. maja 2003. Delavec na sliki reže azbest-cementno cev DN 500 mm in pripravlja spoj z novo duktilno cevjo enakega profila. Viden je oblak azbestnih vlaken, ki pri tem nastaja, zato ima monter tudi zaščitno masko.

pa ocenjujem, da bi te cevi z našimi lastnimi viri lahko zamenjali v prihodnjih 10 letih. Če pa bi pridobili evropska kohezijska sredstva za Regionalni vodovod Dolenjske, ki je že prijavljen na MOP, bi se ta rok lahko tudi skrajšal.

Oskrba z vodo iz azbestno-cementnih cevi

Ključna dejavnika pri tovrstnih analizah, ki jih seveda ocenjuje medicinska stroka, sta naslednja:

- Ali se iz sten azbestno-cementnih cevi izločajo azbestna vlakna?
- Ali znamo količino teh vlaken dovolj natančno izmeriti?

Iz strokovne literature (E. J. Chatfield & M. J. Dillon, »Analytical Method for Determination of Asbestos Fibres in Water«, 1983) je razvidno, da se abrazija povečuje, če je voda rahlo kislja (pH pod 7). Značilnost naših voda je, da imajo pH med 7,2 in 7,7, torej se abrazija ne odvija prav intenzivno. Vemo tudi to, da je naša voda bogata z minerali in kalcijem in dosega visoko trdoto, tako da se po nekajletnem obratovanju na stenah cevi naloži tanka plast vodnega kamna oziroma kalcijevega karbonata, ki tudi preprečuje, da bi imela voda sploh stik s steno iz azbest-cementa.

Meritve azbestnih vlaken se lahko izvajajo z optično mikroskopijo, gravimetrijo in rentgensko difrakcijo. Skupno vsem metodam je, da so zahtevne in drage, zahtevajo pa tudi dolgotrajno pripravo vzorcev in izkušene operaterje. Meja detekcije je izredno nizka (nekje 10^3 vlaken/liter), pri teh koncentracijah pa so lahko relativne napake tudi več kot 100 %.

Kot zaključek naj navedem, da se vsi prav gotovo zavedamo, da je potrebno azbestno-cementne cevi čim prej zamenjati. Vendar z zamenjavo tudi v drugih zahodnoevropskih državah ne hitijo z veliko naglico.

Pretirana pozornost, polemike in medijska obravnava tovrstnih cevi nas lahko odvrnejo od problemov, ki so na področju oskrbe z vodo pomembnejši. To so onesnaženja vodnih virov s pesticidi, ki ponavadi trajno onesnažijo vodni vir. Pesticidi so namenjeni za ubijanje živih bitij. Prisotni so skoraj v vsaki hiši, na dostopnih policah, največkrat nezaščiteni, embalaža pa je velikokrat malomarno odvržena. Zaradi njih smo v Komunali že morali opustiti en vodni vir ob samem vznožju Gorjancev, ki je trajno uničen. Pred leti, ko sem vodil sektor oskrbe s pitno vodo, sem o tem pisno opozoril takratni Občinski svet MO NM. Reakcija enega od svetnikov je bila ta, da je zahteval opravičilo in dokazila, ker sem preveč s prstom pokazal na dejavnost, ki pesticide množično uporablja. Danes mi tega ni treba dokazovati, saj je to naša realnost.

Ob naših polemikah okrog azbest-cementa bomo najverjetneje dosegli vrhunec in te cevi tudi v doglednem roku zamenjali. Ne smemo pa dopustiti, da se bo kakovost vode v zajetjih tako poslabšala, da niti ne bo pomembno, po kakšnih vrstah cevi jo bomo distribuirali.

Pripis uredništva: Bojan Kekec je direktor Komunale Novo mesto.

Narodna nerodnost

Tekst in foto Tomaž Levičar

Novomeški Narodni dom je resda prvi na Slovenskem, je pa zagotovo tudi edini, ki so ga obdali z mrežami in odri, da ne bi ogrožal življenj meščanov in narodnjakov.

Ob novomeškem Narodnem domu, ob njegovi le v orisu še reprezentančni glavni fasadi, po sicer stavbno sila razdrapani Sokolski ulici sredi starega mestnega jedra vsakodnevno zdrvi na tisoče avtomobilov. Na tisoče Novomeščanov in obiskovalcev opazuje, vsaj s perifernim vidom, nezmožnost mesta in države, da bi poskrbela za spomenik o dvigu slovenstva.

Zgodba o Narodnem domu, o zgradbi, ki so jo Novomeščani druge polovice 19. stoletja postavili dokaj hitro in sila energično, postaja v času Novomeščanov z materialno bistveno bogatejšega začetka 21. stoletja že zgodba z dolgo brado. Ta skuša najbrž zakriti vse nerodnosti in nesposobnosti zdaj že kar nekaj za prenovo objekta odgovornih oblastnih generacij.

Pazi!!! Omet odpada

Prvi močnejši osebni spomin na Narodni dom me potegne na začetek devetdesetih let, torej kakšnih 15 let nazaj. Tedaj je sveže ustanovljeni Mladinski kulturni center Novo mesto začel nagovarjati občino, da bi stavbo, ki takrat še niti ni povsem samevala, namenila kulturi, seveda predvsem mladinski kulturi. Simpatije do take ideje so prihajale od marsikje, a se je tudi že zdelo, da je prepreka do mošnje z nekaj milijoni nemških mark, kakor smo tedaj šteli

vrednost, ki bi jih bilo menda treba dobiti za prenovo, za tedanje oblastnike previsoka. Tudi sedanji niso v tem pogledu nič bolj agilni.

Kakšni dve leti kasneje, namreč konec leta 1993, je bilo ustanovljeno Društvo Novo mesto. To praktično od svojega prvega dne pa do danes in najbrž bo tako moralo biti še kar nekaj časa, sila vztrajno in sem ter tja še kar glasno in po svojih močeh argumentirano nagovarja odgovorne, da naj objekt zavoljo ustreznega odnosa do slovenske zgodovine in do novomeške kulture postavijo v spodobno podobo in ustrezno funkcijo. A bolj ali manj gre ves čas za sifofove posle. V petnajstih letih, in najbrž še nekaj letih več, se ta zadeva ni kaj prida premaknila. Kvečjemu je v vsem tem času s stavbe odpadel še kak dodaten kos ometa ali kak strešnik več.

Novomeški Narodni dom je resda prvi na Slovenskem, je pa zagotovo tudi edini, ki so ga obdali z mrežami in odri, da ne bi ogrožal življenj meščanov in narodnjakov.

Kultura raste

Očitnejših polemik glede prihodnje namembnosti stavbe doslej ni bilo. Meščani so, kolikor jih o tem objektu sploh aktivno razmišlja, nekako poenoteni, da naj stavba služi kulturi. Največkrat izražene in najbolj

artikulirane so bile ideje, da bi v stavbi uredili dvorano za različne predstave, manjšo dvorano za lutkovne predstave, stalno razstavo o zgodovini mesta in Narodnega doma, spominsko sobo Leona Štuklja in novomeške pomladi, knjigarno s čitalnico, prodajalno spominkov ipd., na dvorišču pa letni kino in gostinski vrt. V zadnjih letih, a ne v resnem konfliktu z njimi, so se pojavile tudi ambicije, da bi v Narodni dom umestili izobraževalne dejavnosti.

Novomeške kulturne ustanove premorejo že kar nekaj stavb, recimo Kulturni center Janeza Trdine, Anton Podbevšek Teater, več stavb Dolenjskega muzeja, Knjižnico Mirana Jarca, tu sta tudi glasbena šolapa tudi grad Grm, kjer gostijo državne kulturne ustanove, bi mogli nekako pritakniti zraven. Toda ambicije kulturnikov in meščanov so še velike. Kot ponavadi, Novo mesto ima zelo veliko ambicij, a si

ustvarja zelo malo možnosti za njihovo ureditve.

Med tistimi, ki terjajo zagotovitev novih, dodatnih prostorov, najbolj v ospredje stopajo denimo želje po ureditvi muzeja Novega mesta in pa zagotovitev prostorov za delo preštevilnih društev s področja tako imenovane ljubiteljske kulture. Ti in podobni so osrednji pretendenti za pravzaprav niti ne zelo prostoren Narodni dom.

Denar beži

Cena prenove Narodnega doma še ni natančneje znana, tudi obseg potrebnih del ne, a strahovi, povezani s tem, so že vseskozi veliki. Na oko izrečene ocene so se pred leti gibale okoli milijarde dolarjev, čemur danes pravimo okoli 4 milijone evrov. Za novomeški občinski proračun je to ogromen zalogaj.

Toda še vsaka dosedanja oblast, največja pa ni pri tem niti približno izjema, se je hvalila, da bo v naše mesto pripeljala državna in celo evropska finančna sredstva za najrazličnejše projekte in kajpada tudi za sloviti Narodni dom. Pa doslej tovrstnih sredstev v to občino praktično ni bilo in še dandanes sila slabo kaže.

V začetku leta 2002 sta Društvo Novo mesto in občina ustanovila celo Ustanovo - Sklad za obnovitev in oživitve Narodnega doma. Pri tej naj bi se zbirala finančna sredstva za obnovo. Po začetnem zagonu, ki je lasten vsaki novi organizaciji, je stvar sčasoma praktično popolnoma zamrla, celo do te mere, da se člani upravnega odbora ustanove v zadnjem obdobju niti na sestankih več ne srečujejo, denarja na raču-

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

nu pa ni niti za pripravo projektov.

Aktualni župan Alojz Muhič je svoje sposobnosti pridobivanja občinskih, državnih, evropskih in zasebnih finančnih sredstev za prenovo Narodnega doma očitno celo tako slabo ocenil, da mu po glavi rojijo misli, da bi Narodni dom, ki tvori enega najpomembnejših elementov narodove in mestne kulture in ki bi mogel zadostiti tudi številnim že izraženim realnim potrebam občine, raje kar nekomu prodal, pa čeprav je bil še nekaj let nazaj med tistimi, ki so podprli nakup Narodnega doma od cestnega podjetja. Dandanes se pri nas probleme očitno »rešuje« tako, da se jih proda.

A nekatera novomeška podjetja naj bi vendarle bila pripravljena bogato donirati k prenovi Narodnega doma, seveda pa le, če bo njegov lastnik in prenovitelj občina in če bo seveda pripravila tudi ustrezen program zanj.

Konzervatorski program za Narodni dom je novomeški Zavod za varstvo kulturne dediščine že pripravil. Celo ne prvič in ne le enkrat, ampak že drugič in dvakrat. Prvič že daljnega leta 1989, drugič pa letos. Obakrat je to delo pripravil konzervator arhitekt Jovo Grobovšek, ki je najbrž v celi novodobni zgodbi tega Narodnega doma ena redkih pozitivnih oseb, ki ne le sila predano, ampak tudi strokovno počne, kar mora početi. Tudi namembnost Narodnega doma je, vsaj upali bi si tako reči, postavljena, saj je bilo v zvezi s tem izraženih na stotine mnenj, izvedenih nekaj anket in debatnih večerov, in vedno vse skupaj pristane pri tem, da naj se Narodni dom, kot že rečeno, nameni kulturi in onemu, kar je z njo kompatibilno in morda še malce bolj profitabilno.

Zato seveda čudijo misli odgovornih, da bi stvar premaknili naprej, če bi bil konzervatorski program prej pripravljen in če bi sploh vedeli, kaj naj bi v Narodnem domu bilo. Kar takšni menda želijo imeti, imajo, in kar menda želijo vedeti, je že dolgo znano. Tudi če odmislimo, da je nenavadno, da tako govorijo in sprašujejo tisti, ki bi vse skupaj morali urediti, ne pa o tem tožiti in tarnati, jim sedaj že ne preostane drugega, da končno pripravijo projekte za prenovo in zberejo vsa finančna sredstva.

Koliko še?

Natanko pred desetimi leti je predsednik Društva Novo mesto posredoval pismo tedanjemu županu občine Francu Konciliji in v njem zapisal tudi: »Naše društvo si bo še vnaprej prizadevalo za revitalizacijo tega objekta, pred katero pa je seveda potrebna njegova fizična obnova in modernizacija. Vse to pa mora biti seveda v interesu Mestne občine Novo mesto, ki si ne more privoščiti škandala, da bi se ji dobesedno »pred nosom« podrl zgodovinski spomenik, kot je stavba prve čitalnice na območju sedanje države Slovenije.«

Deset let je minilo odtlej. Koliko let bo še minilo? Če ne drugega, pa postaja ob vsem tem meščanom zanimivo vsaj opazovati, kako počasi in nerodnosti polno vse to poteka.

Besede imajo včasih čudno usodo: za pišejo se nekam med sive kravličke in čez mnogo let ali celo desetletij priplavajo na plano, se povežejo z drugimi, v okrožju sobesedila in vedenja, ki je prišlo dosti za njimi, dobijo nove, ne nujno prave vsebine. Ampak to še ni konec njihove zgodbe; izkušnje in dogajanje jim dodajajo zmeraj nove pomene, ne nujno boljše in bolj povedne.

Spominjam se, kako sem se s starši vračala z neke prireditve, ko sem bila majhna. Oče in mama sta govorila o neki ženski, ki se mi je zdela čudna. Mama je grdo gledala in govorila nekaj o vincu in prodani kikli, oče pa, ki v ljudeh ni hotel ali mogel nikoli videti nič slabega, je rekel, da je samo sproščena. Mogoče je to besedo uporabil tudi zato, da je jaz ne bi razumela. In tudi šele mnogo kasneje sem razumela njun dialog in videla mnogo ljudi, ki so se »sproščali« tako, da so preveč nagnili kozarec. Še kasneje so se v ta namen kozarcem pridružile tablete in injekcije, pogost način tega (samo)zdravljenja, oboje pa se mi zdi danes eden največjih problemov na Slovenskem. Gotovo bi bili rezultati raziskave samo o tem, koliko sredstev gre za zdravljenje le-tega, koliko delovnih dni in s tem BDP gre v ni, koliko kriminala in nasilja se rojeva iz tega gnezda, koliko življenj odvsnikov in njihovih bližnjih uniči, koliko ljudi zaradi tega pravzaprav ne živi in tudi ni ne ustvarja, zelo dramatični.

O sprošenih gospeh pa sem prebrala in slišala mnogo izrazov, najbolj sta mi všeč dolenjska »dobrotnica,« o kateri piše Prežih v Potovanju od Mokronoga do Pijane Gore, in v času socializma k nam z juga prispela »radodajka«.

Dobrotnice so po mojem lahko tudi besede. Ena takih zdaj kroži med nami. Kaj sploh je sproščeno? Ko sem pred dnevi učila majhno deklico plavati, sem ji rekla, naj bo mehka, sproščena. Držala sem jo za

ročici in z njo delala kroge okrog sebe. Takoj je razumela, njen mišični tonus, s katerim se je njeno telesce branilo pred globino vode, je popustil in po nekaj vajah je zaplavala, sicer malo pod vodo, malo pa nad njo, a pozno popoldne je na tak način preplavala deset metrov. Z »mehkobo« je premagala lastno upiranje vodi, se ji prepustila ter dopustila, da je namesto teže delovalo izpodirvanje. Ko se je nehala krčevito upirati in se je prepustila vodi in moji majhni pomoči, je bilo problema konec. Lahko bi rekla, da je *pustila biti*, da je dopustila, da je *voda prišla k njej*.

Pa smo pri Heidegerjevem Gelassenheit (filozof je to delo napisal na svoja stara leta, konec petdesetih), iz katerega je k nam po vsej priliki prek Hribarja in Komela zajadrala beseda sproščenost in se zasedrila v vokabularju politikov. Verjetno tisti, ki jo brez milosti sejejo na kongresih, po svojih programih in javnih medijih, mislijo, da sproščen državljan sprejme stvari brez vprašanj, se jim prepusti in postane pasiven; dvomim, da katera koli politika želi svoje volilce in volilke nasprotnih strank duhovno odprte, svobodne in s tem tudi neposlušne, take, o kakršnih je mislil nemški filozof, ko je na starost pisal o Gelassenheitu. Po njem je ta filozofem protisloven, pomeni na eni strani psihofizikalno sproščanje (kakršno se na primer da doseči z mnogo vaje pri meditiranju) in na drugi duhovno stanje pripustitve. Ampak mislim, da naša politika tega ne jemlje kot protislovje; zanjo protislovja obstajajo samo na konkretni politični ravni in se vsakokrat zožajo samo na dvojico naši:vaši. Sproščeno je postala beseda dorotnica: poceni, za vsako rabo. Kot taka je nemerljiva, saj kako bi pa dokazali, da smo ali nismo sproščeni. Razen če nas sem ter tja zanaša po cesti. To stanje se da mogoče res dokazati samo na praktični ravni, na primer v vodi, pa še takrat je tre-

ba za pojasnilo dodati še kakšne pridevnik; tisti, ki je zakrčen, se plavati ne bo nikoli naučil niti pod vodo niti nad njo.

Sicer pa na vodi najbolje same plavajo prazne, napihnjene stvari. Vsem drugim je treba nekaj energije, da se obdržijo nad gladino. Gotovo pa zakr enost in njen domnevni nasprotni pomen ne sodita v besednjak politike, ampak bolj psihologije in podobnih znanosti. Da pri nas obstaja, dokazujejo suicidalni na ini, s katerimi jo Slovenci kljub dogodkom zadnjih desetletij skušamo preseči, zatreti, utopiti, izničiti.

Če ste v skrbeh, ker ste mladi in nimate nobene možnosti, da bi dobili stanovanje, če se ne morete odločiti za otroke, ker morate najprej narediti kariero, če nimate za položnice, če se bojite ponedeljka, ko morate v službo, če ste stari in čakate na prostor v domu ali na operacijo, vam svetujem: sprostite se. Pojdite na Karibe. Ali pa pogledajte, kako sproščena je tista mlada bogatašinja, ki jo je te dni vse polno v vseh medijih in je bila revica za prometni prekršek kaznovana z nekaj dnevi zapora. In ne skrbite: pri nas se vam to ne more zgoditi. Zato plavajte nad vodo ali pod njo, pojdite v hribe, berite knjige ali gojite solato. Za vse pa boste potrebovali malo svoje moči: tiste v mišicah ali v možganih.

In ne glejte preveč kritično dorotnic; Prežih je pojasnil, da so to tiste, ki s svojimi telesi preživljajo številne družine.

Kandija – novomeški geto

Mitja Simič, foto Boštjan Pucelj

Ko človek piše o prostorski problematiki Novega mesta, kmalu ugotovi, da pri tem početju ni prav veliko novih velikih odkritij in spoznanj. Večina le-teh je bila že večkrat izrečena in tudi napisana, včasih celo predpisana, pa smo jih vendarle uspeli prezreti. Veliko dobrih in uglednih prostorskih načrtovalcev (in tudi drugih strokovnjakov – ekonomistov, sociologov, zgodovinarjev itd.) se je ukvarjalo s prostorskim razvojem Novega mesta, pa je rezultat na koncu le malo boljši, kot če bi vse skupaj prepustili stihiji. Ste na primer že kdaj slišali za zbornik s simpozija »Mesto, vloga, pomen in razvoj Novega mesta v prihodnjem tisočletju«, ki ga je izdalo Društvo Novo mesto leta 1996? Verjetno niste. To samo po sebi ni nič tragičnega, razen če ste na takšnem položaju, da lahko dejavno vplivate na prostorski in vsebinski razvoj Novega mesta – potem bi se temu lahko reklo velika ignoranca. Spisek prezrte literature s tega področja pa je še mnogo daljši.

Zakaj se nas torej nič ne prime? Verjetno se sliši bogokletno, ampak lahko bi rekli, da gre pri tem v veliki meri tudi za nekakšno »kolateralno« škodo demokracije. Vsakokratna občinska oblast si mora najprej zagotoviti simpatije volivcev s konkretnimi akcijami (asfalt, kanalizacija, pločnik itd.) v štiriletnem obdobju svoje vladavine. Za izvajanje dolgoročnejših procesov, kar urejanje prostora vsekakor je, pa potem običajno zmanjka časa in volje ter ne nazadnje tudi denarja. Seveda ne moremo prezreti, da sta naše mesto in mestna občina vpeta v izredno pomembne dolgoročne regijske in državne razvojne projekte (kot so načrtovanje tretje razvojne osi, dokončanje dolenskega kraka avtoceste, izboljšanje energetske oskrbe ipd.), pri katerih je mestna občina vedno dejavno sodelovala. Vendar pa je tudi dejstvo, da ima Novo mesto takšen geografski položaj in takšno gospodarsko moč, da ga praktično ni mogoče zaobiti, in da je po tej plati že samo po sebi obsojeno na uspeh.

Vprašanje je le, kdaj in na kakšen način se nam bo to zgodilo in v kolikšni meri bomo znali to izkoristiti za čim bolj uravnotežen in trajnosten razvoj mesta.

Ne glede na barvo občinske oblasti, dolgoročne ali kratkoročne interese posameznikov, občine ali države ter ne glede na izvedene in publicirane prostorske študije (npr. arhitekta Marijana Lapajneti) pa v samem središču mesta ostaja predel, ki daje vtis, kot da se je bogu hudo zameril. To je Kandija – zgodovinsko predmestje starega jedra na nasprotnem bregu Krke, ki je bilo do 2. svetovne vojne upravno-administrativno ločeno od Novega mesta (v začetku 20. stoletja celo sedež občine Šmihel-Stopiče). Tu so se stekale prometno-trgovske poti, ki so vodile po dolini reke Krke, in tiste, ki so potekale z juga preko Gorjancev. Popotniki in trgovci so se na tem mestu srečevali in zadrževali pred vstopom v mesto, s katerim je Kandijo povezoval brod, od 16. stoletja dalje pa lesen most, ki ga je konec 19. stoletja zamenjal železen (na drugi lokaciji in stoji še danes). Pred starim mostom je stala mitnica, ob njej pa skladišča za trgovsko blago, hlevi za vprežno živino in zavetišča za popotnike. Pisatelj Janez Trdina je konec 19. stoletja o Kandiji zapisal: »Kjer je hiša, tam je krčma – to je Kandija«. Živahno življenje se je v Kandiji ohranilo do začetka 20. stoletja – tu se je srečevalo, trgovalo, proslavljalo dobre kupčije ali pa tudi samo veseljačilo. Na Kandijo se navezuje velik del za Novo mesto najpomembnejših zgodovinskih osebnosti in dogodkov – npr. iz 19. stoletja advokat in narodnjak dr. Jožef Rozina in politik Fran Šuklje (oba iz gradu Kamen), da ne omenjamo Prešernove muze Julije Primic (iz gradu Mostek), od tod izvirata olimpijca Leon Štukelj in akademik Marjan Mušič, med dogodki pa izstopata t. i. »kandijska revolucija« leta 1918 in novomeška pomlad leta 1920.

Ob koncu 20. in v začetku 21. stoletja pa so prometni tokovi, ki so Kandijo nekoč ustvarili, le-to na koncu tudi ugonobili. Kan-

dija ni več živahno stečišče posameznih popotnikov, ampak zgolj močno obremenjena pretežno tranzitna prometnica, potniki na njej pa si želijo zgolj čim prej zapustiti ta prostor. Vse, kar se zadnja leta dogaja na celotnem poteku Kandijske ceste, od križišča pri novem mostu pa vse do Žabje vasi, je ena sama agonija. Namesto najbolj reprezentativne mestne ulice spominja zahodni del Kandijske ceste na predmestno polindustrijsko cono, osrednji del pa že kar na nekakšen geto. Kot pozitiven premik v prostoru Kandijske ceste lahko v zadnjem času ocenimo le sodobno preoblikovanje fasad tovarne TPV v sklopu kompleksa avtomobilske industrije ter umestitev nekaterih bolj mestotvornih funkcij v sam objekt (lokal, servisne dejavnosti). Vendar pa ima vse skupaj eno veliko hibo, saj je glavna stavba za pol etaže dvignjena nad ulico in zato z njo nima neposrednega stika, kar povzroča trajno funkcionalno invalidnost tega predela Kandijske ceste. V stari Kandiji smo v zadnjih letih doživeli samo eno večjo gradnjo (t. i. vagon), ki pa se je izkazala za mrtvorjeno dete in s tem za eno največjih urbanističnih napak v mestu. Ob veliki pomoči takratnih občinskih oblasti je bila ta gradnja izsiljena na brežini Krke ob obljudi, da bo ohranjena pot ob Krki in da bo ohranjena vsa obrežna vegetacija. Nekdo je po nekaj letih samevanja objekta najprej zaprl pot ob Krki, pred kratkim pa je bila ob objektu odstranjena še vsa obrežna vegetacija. Kako se lahko takšno norčevanje iz javnega interesa nekaznovano dogaja v samem centru mesta, ni jasno.

V razvojnem smislu se zadnja leta v Kandiji obravnava le tako imenovani Zdravstveni kompleks v okviru posebnega ureditvenega načrta, kjer se krešejo zelo različna strokovna mnenja glede poteka ceste in ohranjanja zelenih površin – nekoč parkov gradičev Kamen in Mostek. Ureditveni načrt je v zaključni fazi in kaže, da smo se vsi zadovoljili že s tem, da ne bo povzročil večjih prostorskih degradacij,

medtem ko smo nad ustvarjanjem novih prostorskih kakovosti v tem prostoru že skorajda obupali. Še dobro, da kot svetla točka v tem prostoru ostaja novo urejeno sprehajališče Primičeve Julije ob Krki pod gradom Mostek.

Ko govorimo o revitalizaciji mestnega jedra, bi morali govoriti tudi o revitalizaciji Kandije. Medtem ko se stanje v mestnem jedru zadnja leta vendarle izboljšuje, imamo v Kandiji še vedno zapuščen nekdanji hotel Kandija (Windischer) s potencialno najlepšim gostinskim vrtom v mestu, razpadajočo stavbo stare mitnice, razpadajoče fasade, razpadajočo kapelico, na eminentni lokaciji ob Krki pa črpališče kanalizacije in prodajo starih avtomobilov. Zaradi zgrešene urbanistične politike v preteklih desetletjih, ki je onemogočila prometno razbremenitev ceste, ostaja žalostno dejstvo, da Kandija nikoli ne bo mogla dosegati bivanjskih kakovosti, kot bi jih sicer, vendar pa to vsekakor ne more biti izgovor, da se čisto nič ne ukrene.

Prostorski in vsebinski pomen Kandije v strukturi mesta je danes vsekakor podcenjen. Če hočemo, da bo Kandija spet dobila svoje mesto in pomen, vsaj približno podoben nekdanjemu, mora biti ponovno vzpostavljen dialog z mestnim jedrom z dopolnjevanjem funkcij. Ena od teh je prav gotovo izgradnja ene ali več parkirnih hiš, ki bi omogočale prometno razbremenitev mestnega jedra, hkrati pa bi te lokacije lahko tvorile nova razvojna jedra tudi na kandijski strani. Sočasno bi lahko za kolesarski in peš promet obudili tudi most na lokaciji nekdanjega lesenega ter na sploh bolje izkoristili prednosti bližine reke v estetskem, rekreativnem in družabnem smislu. Kandija še ima kakovosti in tudi možnosti, dajmo ji še priložnosti! Čas pa teče ... in se za nekatere stvari tudi počasi izteka.

Zoran Zvan in Bojan Krivec
Zoga je še vedno okrogla

Novo mesto brez trženjske znamke

Gregor Macedoni,
foto Boštjan Pucelj

Kako predstaviti Novo mesto vse pogostejšim turistom? Kako oblikovati samopodobo mesta v očeh njegovih prebivalcev?

Pred kratkim sem na Glavnem trgu pred Knjigarno Goga, tam nekje med Rotovžom in Kettejevimi vodnjakom, šel mimo gruče turistov ravno v trenutku, ko je njihova vodička govorila o pomenu, ki ga imajo arheološke najdbe na širšem območju Novega mesta in ki jih danes hrani Dolenjski muzej. Prav gotovo se ne bi želel vpletati, če ne bi v tistih nekaj sekundah mojega mimohoda vodička izrekla tudi naslednji stavek: »... kot sem slišala, je nekje v občinski obravnavi predlog, da se Novo mesto poimenuje kot *MESTO SITUL* ...«. Ker sem tudi jaz podprl predlog poimenovanja, ko smo o njem glasovali na občinskem svetu, in sem tudi že prej s simpatijo gledal na pobude, ki so jih posamezniki, povezani z Dolenjskim muzejem, ali pa zgolj kulturno-zgodovinsko navdahnjeni lokalpatrioti izražali že nekaj časa pred odločitvijo o poimenovanju, si nisem mogel kaj, da ne bi prijazno pristopil k skupini turistov, prekini nagovor vodičke in povedal, da je omenjeni predlog o poimenovanju Mesta situl že bil sprejet pred več kot letom dni. Torej si gostje ogledujejo Novo mesto – mesto situl. Skupina je naklonjeno sprejela informacijo, meni pa se je seveda porodilo nekaj vprašanj oz. misli.

Kako predstaviti Novo mesto vse pogostejšim turistom? Kako oblikovati samopodobo mesta v očeh njegovih prebivalcev?

Podobnih mest, kot je Novo mesto, je s stališča povprečnega turista veliko. Ker je časa na današnjih sodobnih potepanjih malo, se odločitev za obisk posamezne regije oz. kraja zgodi na podlagi želje, ki jo vzbudi zanimiva zgodba, ta pa mora biti na kratko predstavljena v stavku ali dveh. Ta kratka predstavitev mora povedati nekaj, kjer smo edini v čim širšem kontekstu, kajti edinstveni smo tako ali tako vsi in vse. Nisem strokovnjak za turistično trženje, skušam pa se živjeti v razmišljanje nekoga od

zunaj in si na podlagi lastnih popotniških izkušenj predstavljati proces odločanja o obisku krajev med turističnim ali drugačnim potovanjem.

Novo mesto ima kar nekaj lastnih simbolov oz. dolgo in pomembno zgodovino. Nič nenavadnega, saj ima lego, ki leži ob in na stičišču več pomembnih prometnih smeri. Toda lega in dolga zgodovina ne pritegneta. Tudi pomembnih posameznikov je veliko, vendar je vprašanje, ali lahko ime zgolj enega povežemo z Novim mestom in tako dobimo razpoznavno blagovno znamko (morda bi bil še najbližje Leon Štukelj, ki je v zadnjih letih življenja bil delno globalno prepoznavna znamka). Novo mesto je regijsko središče območja, ki je hkrati večinski del območja, na katerem se prideluje cviček, avtohtona vinska mešanica, ki tvori razpoznavno in vse bolj znano ter cenjeno rdečkasto vino. Toda ko se vprašam, ali naj bo Novo mesto z enačajem povezano s cvičkom, imam resen pomislek. Cviček je namreč veliko bolj kot urbana blagovna znamka simbol regije in tudi Novo mesto kot največje urbano središče mora imeti povezanost s to enološko posebnostjo, vendar v spremljevalnih vsebinah in ne na prvem mestu. Lahko bi nadaljeval tudi z našimi številnimi kulturnimi ustvarjalci zadnjih par stoletij, razpoznavno zunanjo podobo starega mesta s kapiteljsko cerkvijo na vrhu, razvitim gospodarstvom, ki je zelo zaslužno za razširjenost poznavanja Novega mesta po svetu, in še kaj bi našli. Vendar od tega ni nič takega, kar bi lahko izpostavili kot prvo blagovno znamko mesta. Hkrati menim, da ima poimenovanje Mesto situl vse tiste elemente, ki morajo biti izpolnjeni za jasno, razpoznavno in zanimivo zgodbo, ki stoji za glavno blagovno znamko Novega mesta. Torej se moramo zamisliti, zakaj nič ne naredimo za uveljavitev te blagovne znamke.

In tukaj pridemo do ključnega problema, ki ga imamo ob uveljavljanju poimenovanja Mesta situl. Vse povezane zgodbe in simbole z Novim mestom, ki sem jih predstavil do sedaj, so v zavesti današnjih prebivalcev Novega mesta bolj poznane kot naša arheološka zakladnica. Torej veliko Novomeščanov sploh ne ve za poimenovanje, povezano z našo bogato situlsko zbirko, tisti, ki pa nam je znano to dejstvo, pa tudi ne znamo veliko povedati o novomeški situlski zgodbi. V povprečju smo Dolenjski muzej obiskali še v šolskih letih, kasneje pa morda zgolj še kakšno tematsko razstavo.

Naš skupni javni interes predstavlja samoupravna lokalna skupnost, in zato mora na prvem mestu biti ravno mestna občina nosilka oz. koordinatorica vseh dejavnosti, povezanih s promocijo Mesta situl. Kot ni težko sklepati, bo veliko lažje z nekaj komunikacijske spretnosti posredovati zgodbo o Mestu situl v gradiva, ki so dostopna gostom našega mesta od drugod. Najtežja, dolgoročna in verjetno najpomembnejša pa bo pot do vzpostavitve poistovetenja prebivalcev Novega mesta z Mestom situl. Neuradno se nam kmalu obeta obeležje, povezano s situlami, na enem od novomeških krožišč; letos bo odprl svoja vrata Mladinski hotel Situla na Glavnem trgu; taki in podobni koraki bodo gotovo dvignili raven prepoznavnosti novega poimenovanja. Do resnično prepletenege delovanja vseh ravni in široke prepoznavnosti Novega mesta kot Mesta situl pa je še daleč. Mestna občina bo morala zagnati aktivnosti, saj je izziv velik, rezultatov brez naporov in pravih odločitev pa ne bo.

Do takrat pa pozdrav iz Novega mesta, mesta, razpoznavnega po mnogočem in ničemer.

Miles

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Imeti v mestu takšnega glasbenika je gotovo privilegij. Deležni smo ga bili že štiri poletja.

Imenuje se enako kot morda najbolj slaven jazzovski trobentač vseh časov, in s pokojnim mojstrom imata vsaj še nekaj skupnih točk. Oba sta (bila) glasbenika z njujorške scene, oba temnopolta, oba resnična *improvizatorja*. Kdor vsaj malo spremlja jazzovsko dogajanje v regiji, zdaj že dobro ve, da govorim o Milesu Griffithu, mentorju za petje na novomeški delavnici Jazzinty; o enem izmed najbolj karizmatičnih in hkrati kontroverznih likov, ki zaznamujejo teden, ko se Novo mesto prelevi v evropsko prizorišče improviziranega jazzu.

Miles se je na Jazzinty »prijavil« kar sam. Ravno smo iskali novega, svežega mentorja za vokal, ko se je pojavil – promocija mu gre pač dobro od rok, saj mu energije ne zmanjka niti ob petih zjutraj. Posnetki na spletni strani so bili prepričljivi, še bolj tisti na zgoščenki, ki jo je poslal. Njegov ugled med ameriški kolegi, ki nekaj pomenijo v sodobnem jazzu, je nesporen, četudi včasih omemba njegovega imena povzroči nekaj pomenljivega *muzanja*. Muzanje? Ni presenetljivo: Miles je namreč vse, samo klasičen jazzovski pevec ne.

Klasičen jazzovski pevec načeloma poje *lepó*; seveda lepo v okvirih, ki jih določajo žanrske konvencije, ki veljajo tudi v jazzu (opernim pevcem jazz petje morda nikdar ne more biti zares lépo, in *vice versa*). Četudi je interna norma jazzovske izraznosti na vokalu kodirana kot zelo osebna – vsak pevec namreč teži k izdelavi idiomatske, v hipu prepoznavne in le njemu lastne zvočne podobe – je hkrati vokal normiran kot tisti spravljivi, nenevarni in predvidljivi element. Zelo poenostavljeno rečeno: kdor gre na jazz koncert s pevko ali pevcem v vodi-

lni vlogi (in kadar ima bend pevca, ta vedno je v vodilni vlogi), ne pričakuje od njega tega, kar bi brez težave dovolil saksofonistu ali trobentaču. Saksofonist s svojim inštrumentom lahko kriči, preklinja, tuli; lahko prikljuje starodavne, obredne dimenzije glasbe, kakršne esejist Pascal Quinard v *Sovraštvu do glasbe* locira v antičnih mitskih zgodbah, ki izvor glasbe povezujejo s temačnimi obredi primitivcev.

A pevec tudi v jazzu nekako ni pripuščen v to polje. Morda se *ritualizem*, če je nakazan na inštrumentu, nekako odveže od *grozljivosti*, ki jo zbuja tedaj, ko je njen medij človeški glas, najbolj izvoren glasbeni instrument. Vsekakor Milesovo odrsko divjanje na sessionih, ki spominja na kakšne afriške rituale, zbuja izrazito mešane občutke. Za nekatere je to enostavno *preveč*. Zelo malo je tu lepega petja, ki bi božalo ušesa; Miles komaj čaka, da je konec dolgočasne, konvencionalno določene teme (melodije), potem pa se z vso silo vrže v vode improviziranja. Tu pa preprosto ni več meja. Vse je dovoljeno, če le ekipa glasbenikov sledi in se prepusti toku. In ko se to zgodi, pa četudi je redko, jazz postane nekaj mnogo bolj nepredvidljivega, nekaj zelo kolektivnega, primarnega, morda primitivnega. Vsekakor nekaj, kar prestopi meje vsakršnega kodiranja.

Pa vendar podoba Milesa, ki na odru presunljivo tuli, pogrkuje, cvili in hrešči, nikakor ne izčrpa arzenala njegovih umetniških identitet. Miles zna peti tudi zelo *lepó*, če le hoče: ko je pred leti nastopil na koncertu s kvartetom Renata Chicca za predstavnike ameriške ambasade ali lani kot gost s triom Johna Abercrombieja, je pokazal, da obvlada še marsikateri izrazni register. Če želi, zapoje bluesovsko bala-

do s pretresljivim, žametnim glasom, neugrešljivo črnskim, s presenetljivo časovno kontrolo – tako rekoč popolno. Na svojih albumih ponuja različne izrazne registre, in najbolj odlepljenih divjan tam vendarle ne boste našli. Ta so rezervirana za zatemnjene noči klubске improvizacije.

Pač pa boste na albumih, pa tudi na koncertih, ki jih izvaja s svojimi zasedbami, lahko pričala nečemu, kar spet ni značilno za vokaliste. Med jazzisti sicer velja tihi stereotip, da so pevci (še bolj pevke!) inferiorni glasbeniki. Ta ni neutemeljen, saj mnogi pevci v resnici ne obvladajo forme, imajo težave z vstopanjem, ne razumejo harmonije, zelo verjetno sploh nimajo pojma o tonalitetah, lestvicah, modulacijah. (Šale na račun pevcev izvirajo iz neke frustracije: vse trdo pridobljeno znanje instrumentalistom nič ne koristi – ko pevec pride na oder, je avtomatsko glavna zvezda.) Drugače Miles: ni kot pevka, ki zbegano čaka, da ji pianist po klavirskem solu pomežikne »zdaj si spet ti na vrsti«. Suvereno in strogo vodi bend, popolnoma si ga podredi; z minimalnimi, komaj opaznimi gibi definira dogajanje; tudi če odločitve o formi skladbe, ki jo ravnokar igrajo, spontano in sproti padajo v njegovi glavi, bend igra, kot da je vse že zdavnaj dogovorjeno in zacementirano.

Miles tudi ni kot pevka, ki išče svojo »terco«, da bi vstopila in zapela melodijo, ki je harmonsko le za silo sliši, razume pa sploh ne. Odlično obvlada harmonijo, igra klavir, komponira skladbe, ki so harmonsko in ritmično skrajno zahtevne. Vokal obvlada popolnoma, ima absolutni posluš in v relativnem smislu zadene vse, kar hoče, skoraj v poljubno hitrem tempu. Skladbo začne sam, zapoje hiter in prese-

netljiv uvod, ki menja tonalitete in vsebuje kromatiko, in se ustavi na nekem tonu, ko vstopi bend. Vse štima, vse se poklopi. Njegova kontrola intonacije je presenetljiva: zmora smiselno vokalno improvizacijo na »be-bop« skladbe, kjer se tonalni centri bliskovito menjajo. Poje, kot bi igral saksofon, a se pri tem ne more opirati na gumbe na inštrumentu, temveč le na lastno uho. Njegovo petje ni tisti prizanesljivi »dubi-du« scat, ki se koncentrično giblje okrog osnovne melodije, temveč prava improvizacija, ki temelji na harmonskem gibanju skladbe.

Imeti v mestu takšnega glasbenika je gotovo privilegij. Deležni smo ga bili že štiri poletja. Miles letos ne bo več mentor na Jazzintyju, zamenjala ga bo Američanka Judy Niemack, prav tako jazzovska pevka izjemnega formata. Milesa pa bomo videli v vlogi vodje kvinteta, ki bo na Muzejskih vrtovih 13. avgusta slovesno otvoril letošnji Festival Jazzinty. Upamo, da ga bomo še kaj videli naokrog, kajti v tem času je Miles na neki poseben način postal Novomeščan. Ko je bil v mestu, ga res ni bilo mogoče zgrešiti, čeprav je majhne rasti. Tako kot ga ni bilo mogoče zgrešiti takrat, ko smo ga pred leti peljali na piknik – v Stavčo vas na Krki. Miles ni pomišljal, čeprav je ravnokar priletel iz urbanega megalopolisa. V kopalkah se je pognal v vodo, preskusil vse skakalnice, gugalnice in ostalo vodno opremo, ki so jo postavili vaški mulci, delal salte in se neznansko zabaval. Kaj so si mislili zbegani domačini, ki morda sploh še niso videli črnca, še zdaj ni jasno. Jasno pa je nekaj drugega. Naj bo na odru ali v Krki – Miles je, kot bi rekel njegov kolega kitarist Ratko Zjaca, »totalno lud«.

Rene Žvan in Bojan Krivec Žoga je še vedno okrogla

Tekst in foto Marko Pirc

Košarka je poleg odbojke bržkone edini kolektivni šport v našem koticu Slovenije, ki je kdaj koli večjo množico ljudi potegnil v evforijo. Kaj se dogaja sedaj? Paradni klub KK Krka životari na dnu ene izmed vmesnih dob svojih vzponov in padcev, ki smo jih že vajeni iz preteklosti. Ne gre izgubljeni časa in razpravljati, kdo je kriv in kdo ne, osredotočimo se na našo prihodnost. To lahko simbolično vidimo v letošnjem uspehu košarkarske ekipe Šolskega centra Novo mesto, v t. i. Šolski košarkarski ligi (ŠKL). Ekipe je prvič osvojila prvo mesto in s tem prekinila večletno vladavino Gimnazije Bežigrad. Velika tekmovalnost se je začela v sezoni 2003/2004, ko sta se odlični košarkarski ekipe srečali v velenjskem finalu. Takrat so se naslova veselili Bežigradčani, in to že tretjič zaporedoma. Košarkarji ŠC NM so se na drugi strani morali zadovoljiti z bronasto kolajno, a so potrpežljivo čakali na novo priložnost. In so jo. Fantje iz doline pod Gorjanci so v beli Ljubljani, natančneje v Hali Tivoli, dne 25. 4. 2007, vrgli s prestola favorizirano domačo ekipo z rezultatom 55:49. Množica 700 domačih navijačev iz dežele hribovk, zidanic in cvička, za katerega nekateri pravijo, da je vino, drugi, da ni, je ustvarila enkratno razpoloženje, ki je naše pripeljalo do tako zelenega naslova. Pogovarjal sem se z Renejem Žvanom in Bojanom Krivcem. Oba sta bila nosilca igre letošnje ekipe ŠC NM, letos sta zaključila srednjo šolo in igrata za člansko vrsto KK Krka. Fanta živita za šport in iskreno jima želim, da si najdeta čim boljši prostor pod soncem.

Kako sta začela s košarko?

Rene: Jaz sem se ukvarjal z atletiko. Košarka me je osvojila nekoliko kasneje, vendar je to še vedno bilo zgodnje otroštvo. Ne predstavljam si, kaj bi počel namesto tega.

Bojan: Tudi zame ni bil ta šport vedno na prvem mestu. Kar nekaj let sem se ukvarjal s plesom. Za košarko me je navdušil prijatelj, nato sem moral nadoknaditi vse zamujeno. Reneja poznam že zelo dolgo. Ves čas sva skupaj igrala v ekipi, ki je bila pio-

nirski in kadetski prvak, nato pa še mladinski podprvak. Takrat nas je premagala le Slovanova mladinska vrsta.

Kako ocenujeta svojo dosedanje športno pot?

Misliva, da je šla večino časa navzgor. Upava, da bo tako tudi v prihodnje. Vesela sva, da sva prišla v člansko ekipo KK Krka, saj tako ves čas ohranja znanje in ga nadgrajujeva.

Kakšni so vajni cilji, kje se vidita v naslednjih letih?

Cilj je ostati v košarki, po možnosti za vedno. Zagotovo bova nekaj let še v domačem klubu, se poskušala do konca razviti in čim bolje dokazati. Definitivno ne bi imela nič proti, če bi se nekoč dalo preživeti s športom. Trudiva se po najboljših močeh, ne glede na to, kaj bo prinesel čas.

Sedaj vse moči in življenje vlagata v košarko. Kaj pa, če pride poškodba, bolezen, če je jutri že vsega tega konec?

Tega se zavedava, vendar poskušava na to čim manj misliti. Sedaj delava v smeri, ki ima za naju najboljši scenarij. Če se zgodi kaj takega, kar nama prekine možnosti za športno kariero, bi zagotovo poskušala ostati dejavna na drug način. To pomeni delo z mladimi, treniranje, poučevanje ... Nekaj bi se moralo najti.

Čemu v košarki pripisujeta največji pomen?

Ljubezni do igre, treningu in dobrim tekam. Vse to je povezano z motivacijo in konec koncev uspešnostjo. Vsi, ki šport jemljejo kot priložnost za dober zaslužek, slej ko prej odnehajo. Brez veselja ni tukaj kaj početi. Ni dobro, če preveč ljudi dela v klubu samo za lastne interese.

Vzorniki?

Kakšnih posebnih ni. Morda še najbolj uspešni domači košarkarji (Smodiš, Petrov, Balazič itd.) in nasploh vsi, ki igrajo vrhunsko košarko.

Kakšen se vama zdi življenjski ritem mladih, ki niso aktivni športniki?

V bistvu smo vsi živeli za ta »projekt«. Res smo bili dobra klapa, z odličnim trenerjem in izredno publiko.

Skoraj si ne predstavljava življenja brez treningov in tekem. Trenutno je športna dvorana v obnavljanju, avgusta pa začnemo s pripravami. Tudi sedaj, ko imamo daljši »kolektivni« počitek, je nekaj časa vse v redu, potem pa začutiš, da ti nekaj manjka. Letos začnemo s treningi dvakrat dnevno, šestkrat tedensko. Do sedaj sva zaradi šole trenirala le enkrat dnevno.

Bo novomeška košarka zopet prišla na slovenski vrh?

Ambicije so, če bo seveda uprava še naprej iskala take cilje. Dve leti nazaj smo se borili za obstanek v državni ligi, letos smo se uspeli uvrstiti med prvih šest.

So vaši cilji visoki?

Za naprej so cilji uvrstitev med prve štiri in ob kakšni novi okrepitevi pot naprej proti vrhu. Dogovori potekajo, vse je odvisno od novega trenerja in tega, kako se bo dogovoril z upravo kluba.

Kakšna bo torej sestava ekipe v naslednji sezoni? Kdo pa bo novi trener?

Ekipe bo drugačna. Odšli so kapetan Jokič, Jovanovič in Taraniš. Takoj po sezoni je odšel tudi Litvanec Niparavičius. Klub mora te igralce nadomestiti z novimi, pogovori pa že potekajo. Odšel je tudi trener Predrag Milović, na njegovem mestu pa je sedaj že kakšen mesec naš novi trener Gašper Okorn, sicer bivši trener Uniona Olimpije (*Op. uredništva: Medtem je Gašper Okorn že podpisal pogodbo z drugim klubom, tako da bo KK Krka moral iskati drugega trenerja*). Vse to so spremembe, ki bodo pripomogle k našemu napredovanju.

Sta zadovoljna s trenutnimi razmerami?

Zadovoljna sva, vendar nikoli ne moreš reči, da ne bi moglo biti še bolje. Res je tudi, da uprava kluba nekatere stvari še postavlja na novo, tako da se vsi skupaj še malo učimo. Vedno je najbolje, če se med sabo sporazumemo – posledično smo vsi zadovoljni.

Kaj vama pomeni projekt Šolska košarkarska liga?

V ligi ŠKL sva sodelovala vsa leta najine srednje šole. V bistvu smo vsi živeli za ta

»projekt«. Res smo bili dobra klapa, z odličnim trenerjem in izredno publiko. Na koncu nam je le uspelo. Drugo leto je na vrsti pomlajena ekipa, prav tako sestavljena iz kvalitetnih igralcev. Morajo se še dobro uigrati, navaditi drug drugega in določiti nekega vodjo, ki jih bo na igrišču znal motivirati, potegniti za sabo v pravi smeri. In uspeh je zagotovljen.

Kakšni so bili občutki na finalni tekmi z Bežigradčani?

Vzdušje je bilo fenomenalno. Res so višji, več trenirajo, igrajo za Olimpijo in Slovan, toda povsod se enkrat pokaže, kako okrogla je lahko žoga. Navijači, vsaka jim čast. Eden najinih največjih uspehov in doživetij s šolsko ekipo. Neponovljivo.

Kakšne razmere, mislita, bi bile za mlade igralce, če bi se letos pisalo leto 2002, ko je bil KK Krka finančno in rezultatsko na vrhuncu?

Naju tukaj zagotovo ne bi bilo. Vprašanje je, če bi še igrala košarko. Dobro je, da sedaj dobijo priložnost tudi mlajši igralci. V tistih časih je bil profesionalizem, sedaj je ta prag nekoliko nižji. Vodstvo kluba daje od začetka lanske sezone poudarek na mlade, domače igralce. Prav tako je z najmlajšimi, saj letniki 92/93 že igrajo svojo ligo.

Bi bila vesela morebitne nenadne ponudbe kakšnega velikega tujega kluba?

Najprej se je treba še malo dokazati. To se v glavnem ne dogaja, dokler igralci dokončno ne dozori, se razvijejo. Navadno se od tujcev pričakuje, da igrajo in pomagajo ekipi, ne pa da izgubljajo čas z učenjem. Drugače pa to res ne bi bilo slabo.

ŠC NM sta pustila za sabo, kam sedaj?

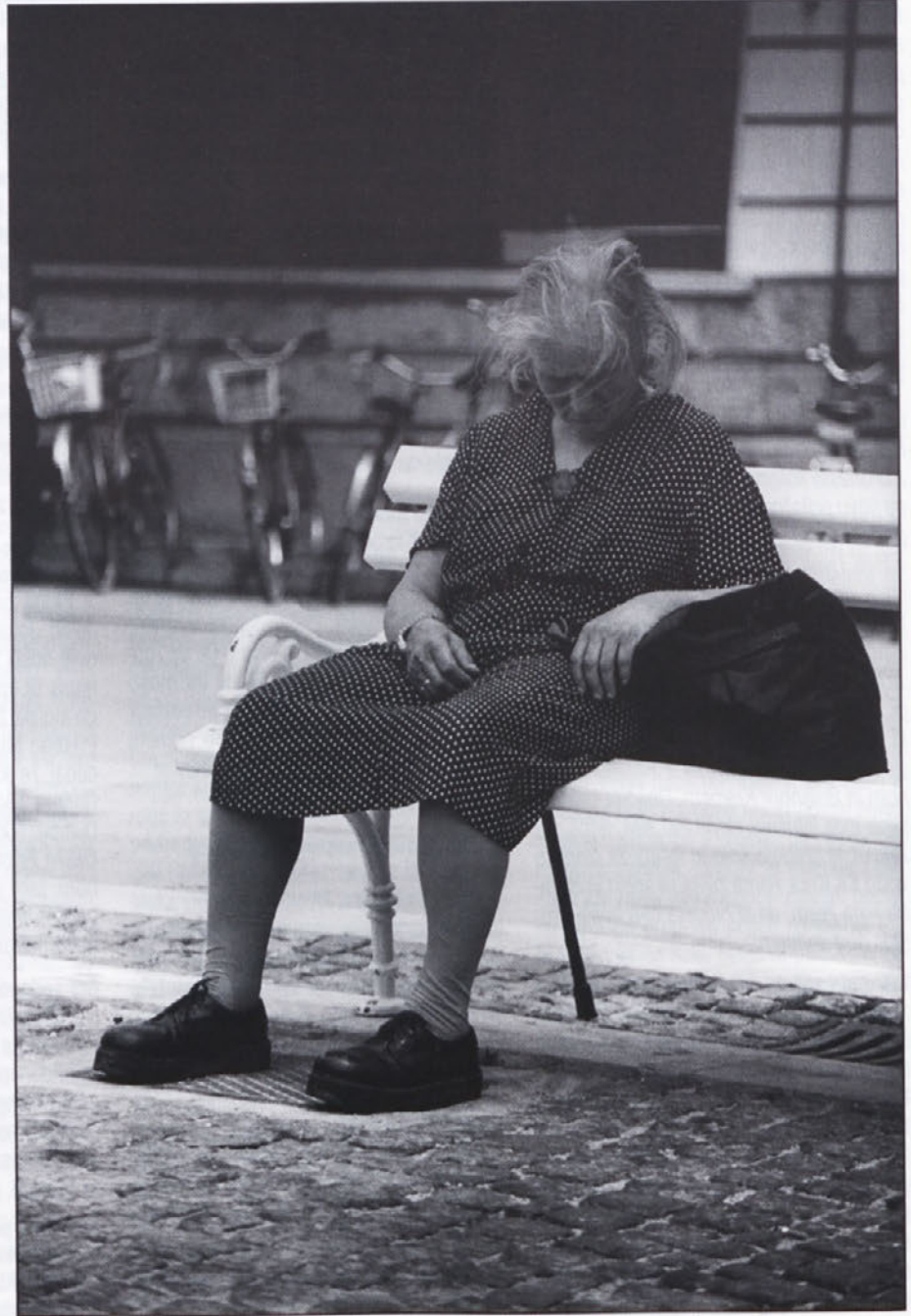
Rene: Oba bova nadaljevala šolanje na Fakulteti za šport, sam pa si bom vzel enoletni premor in se poskusil v tem času 100 % posvetiti košarki.

Menita, da se bosta kdaj koli poslovila od športa?

Nikoli!

Jure Čeh
Portret

gogino poletje

parkova literarna priloga

avtorji založbe goga

2007

figura

A poznate ta vic?

Pride panker na avtobus, ves v uhanih in pisanih oblačilih, ter sede poleg starega gospoda. Cel čas vožnje ta gospod strmi vanj. Naposled je pankerju dovolj in reče:

»Kaj buljiš, stari?«

In gospod odgovori:

»Pred leti sem nategnil papigo, pa razmišljam, če si moj sin.«
No, jaz sem ta vic doživel v živo.

*

Seveda ni bilo papige. In jaz nisem panker. Bil je večer, ko sem slučajno zavil v zanikrn lokal, da bi si kupil cigarete. Bil sem na koncertu v prestolnici in ura je bila čisto nemogoča, ampak lokal je bil odprt in sploh ne prazen. Za šankom je slonelo nekaj živega inventarja, ki se jim je alkohol zlival čez pore na koži, saj kam drugam ni več mogel. Res, bil je prostor do vrha poln dolgčasa.

In jaz v njem srečam svojega pravega očeta.

*

Tisti, ki naj bi bil moj oče, je umetnik. Visok tip s snežno belimi lasmi, ki si jih spenja v čop. Nosi marlboro srajce, kadi pa camel. Upor proti sistemu, saj njega ne bo nobena znamka omejevala. Iz otroških dni se ga ne spomnim kaj dosti, samo to, da je vedno dišal po močnem parfumu. Vonju sem lahko sledil po hiši in ugotavljal, kje povsod je bil. Včasih sem vzel kako njegovo srajco v posteljo in zaspal z njo. Patetično, ampak taki smo mulci. Takrat sem ga še pogrešal. V srednji šoli sem spoznal, da je nezrel debil, ki razmišlja s kurcem ter meni in mami dela več škode kot koristi. Nisem ga več ubogal. Škoda, da nisem vedel resnice. Takrat bi izgubil vse zavore in bi ga lastnoročno fuknil iz bajte.

*

Zanimivo, da me je oče prvi ogovoril.

Morda je bil pijan, čeprav se mi ni zdel. Slonel je na točilnem pultu, jaz pa sem čakal, da se zavaljena kelnarica primaje nazaj z mojimi čiki. S kotičkom očesa sem opazil, da me neki stari gleda, ampak prepričan sem bil, da je pač buzerant, ki vahta naivne fantke ob takih urah. Počasi mi je postalo že neprijetno. Kelnarice ni bilo nikjer, najbrž je v skladišču zvijala tobak na svojih tolstih stegnih. Do stanovanja sem imel še precej hoje in ne bi hotel, da pridem domov, ko sonce vzide, ker je takrat moj oče (oziroma očim) vedno hodil domov in mu nisem hotel biti podoben.

Pa še ta prekleti buzerant je strmel vame.

Obrnil sem se in mu mimogrede navrgel:

»Kaj buljiš, stari?«

On pa je mirno rekel:

»Pred leti sem spal z neko žensko, ki je nato nikoli nisem videl. Pa razmišljam, če si ti moj sin.«

Še preden je dokončal stavek, sem postal mehke v kolenih in se sesedel na barski stolček. Vame sem strmel jaz, samo dobrih dvajset let starejši.

»Zdaj mi je končno jasno,« sem tiho rekel.

»Kaj?« je rekel stari.

»Zakaj se mi dela pofukana pleša,« sem odgovoril.

Vici so vedno boljši od resničnega življenja.

*

Moja mama je kvaziumetnica. Je visoka in lepa blondinka, ki je študirala primerjalno književnost, zato ker je mislila, da je to najboljši približek študiju pisateljstva. V resnici pa je komaj spacala diplomo, raztegnila noge nekemu staremu gr-

demu uredniku velike založbe, ker je mislila, da ji bo izdal roman (tip je enkrat celo prišel na obisk in mi v alkoholni omami zaupal vse podrobnosti, fino otroštvo sem imel, res), po zavrnitvi pa je rokopis zažgala. Doma je bilo tako vedno veselo. Mama je tulila, da je tudi ona vredna, da jo obravnava literarna teorija, kvazifoter pa je tulil, da njega to, da je eden najbolj nagrajevanih pisateljev, sploh ne zanima in mu naj da mir ter raje skuha večerjo. Mama je nato popizdila in zmetala v kvazifotra vse njegove knjige, ki so imele častno mesto na najvišji polici. Potem je šla na dolg sprehod. Kot otrok nisem mogel nikoli zaspiti, ko sem čakal, da bo prišla nazaj. Šele zvok odklepanja in zaklepanja vhodnih vrat me je pomiril. Želel sem si, da bi prišla in mi dala poljub za lahko noč, ampak ona je vedno zavila h kvazifotru v spalnico, na odrešilni fuk, ki ju je naredil znosnejša za kak teden. Patetično, ampak take so kvaziumetnice.

*

»Ti si pofukal mojo mamo?« sem vprašal očeta, ki je vame gledal nenavadno mirno, kot da je pričakoval, da me bo srečal v najbolj zanikrnem lokalu ob najbolj nečloveški uri.

»Ne govori grdo,« je rekel, nato pa vprašal: »Boš kaj pil?«

Verjel sem mu. Ja, preprosto verjel. Videl sem sebe v njem, tako zelo močno, da sem vsake toliko časa pogledal stran. Ni šlo za izrazito fizično podobnost. Nekatere njegove grimase so bile nezgrešljivo moje. Stalno se je čohal po bradi, tako kot jaz. In pil je pivo na isti način, nekako ležerno ga je nagnil in zaprl oči, ko je pil. To je bil moj jebeni trejdmark! Geni, kaj mi delate ...

»Kje si bil?« me je vprašal.

Pil sem že svoje tretje pivo. Prvega sem spraznil v trenutku. Sedel sem tako, da sem gledal proti debeli kelnarici. Nisem bil še čisto pripravljen sprejeti, kaj se je zgodilo.

»Na koncertu,« sem rekel.

»Kdo je igral?« je vprašal.

»Pearl Jam.«

»Kdo?« je začudeno rekel.

Ne me jebat, sem si tiho rekel. Naglas pa: »Ti bom presnel kak CD. Njihov pevec je imel tudi podobno jebo, kot jo imam zdaj jaz,« sem rekel in si prižgal čik.

»Kadiš in grdo govoriš,« je rekel. »Te mama nič ne vzgaja?«

»Po fotru se ravno nisem mogel vzeti, a ne?« sem rekel in puhnil steber dima nekam pod strop, kjer se je razlezel v vijoličasto meglico.

»Zadnja runda,« je rekla debela kelnarica in mi spraznila pepelnik.

»Kaj pa ti delaš tu?« sem vprašal.

»Nočno sem imel,« je rekel. »Že leta hodim sem na pivo. Da laže zaspim.«

Skomignil je z rameni, kot da mu je malce neugodno.

»Tiskar sem,« je nato rekel z neko otroško naivnostjo v glasu. Najprej sem malce obstal, saj nisem mogel verjeti, da sem priča takemu nadrealizmu. Nato pa sem se zarežal in iz režanja prešel v histeričen smeh. Oče ni rekel nič, samo gledal me je, jaz pa sem gledal malo njega, malo debelo kelnarico, ki se je skozi zaveso smejalnih solz zdela še debelejša.

»Daj, greva na sprehod,« je rekel oče.

Strinjal sem se. Ker nisem več čisto dobro vedel, ali se smem ali jokam.

*

Hodila sva v tišini, proti mojemu stanovanju. Sicer je oče stanoval na drugem koncu mesta, ampak je rekel, da ni problema. Da se mu sprehaja.

»Kako ti je pa ime?« me je vprašal. Povedal sem mu.

»Meni tudi,« je tiho rekel.

Ko sem končal osnovno šolo, sem se prvič napil. Ker sem bil zaljubljen. V malo, rjavooko deklico, ki je rada hitro govorila in opletala s svojimi dolgimi lasmi. Ni me marala. Naslednjič sem jo srečal, ko se je pijana prekopicovala na neki študentski zabavi na prostem. Študirala je turistiko in kurce, mi je rekla. Lahko tudi tvoj kurac študiram, je rekla. V tistem trenutku ni bilo bolj ogabne ženske na celem svetu, čeprav so jo leta samo še polepšala. Ubila mi je iluzijo, ki sem jo hotel na vsak način ohraniti pri življenju.

Oče mi je tudi ubil iluzijo. Ampak zdaj, ko sem jo gledal, mrtvo in gnijočo, se mi je zazdelo, da mi bo morda bolje brez nje.

»Mama ima dober smisel za humor,« sem rekel. »Oziroma za patetiko,« sem dodal.

Oče ni razumel.

»Ista imena pa to,« sem mu razložil.

»Aja, to,« je rekel. »Ja. To pa.«

Prišla sva že do mojega doma, pa sva se obrnila in se še malo sprehajala.

»Imaš kaj otrok?« sem ga vprašal.

»Ja. Hčero. Šestnajst je stara.«

»Pit. A si predstavljaš, da bi lahko pofukal svojo polsestro? Po današnjem naključju je vse mogoče,« sem se zarežal.

»A ti fukaš šestnajstletnice?« je vprašal.

Fukaš je izgovoril s težavo, kot da gre za besedo, ki potrebuje poseben napor, da se zvali z jezika. Nič nisem rekel, samo skomignil sem z rameni.

»Zakaj me nisi nikoli poiskal?« sem ga vprašal. Prišla sva do mostu in gledala dol v reko.

»Ker nisem vedel, da obstajaš,« je preprosto odgovoril.

»Pa če bi vedel - bi me?« sem vprašal.

»Ja,« je odgovoril brez premisleka.

»Hvala,« sem rekel.

»Ni za kaj,« je odgovoril.

Ko sem šel študirat v oddaljeno mesto, sem se redko vrnil domov. Starša sta postala tujca. In kakor mi je bilo to po svoje všeč, sem bil nad mislijo, da ju izgubljam, grozljivo prestrašen. Ampak najbolj me je strašilo to, da onadva očitno nista bila. Nista me klicala. Ni ju zanimalo, kako študiram. Ko sem prišel kak vikend domov, sem blodil po hiši kot duh in med sabo smo se izogibali.

Z očetom, soimenjakom, pa sem že pol ure slonel v tišini in se počutil dobro.

»Zdi se mi, da te imam rad,« je naenkrat rekel.

»Ja, no... hvala, kurc, kaj naj rečem,« sem odgovoril.

»Samo ne preklinjaj toliko, prosim,« je rekel.

»Okej, se bom zadržal pred tabo. Mi daš svoj naslov?«

»Ja,« je rekel. Povedal mi ga je, jaz pa sem si ga zapisal v mobilni telefon.

»Mladina,« je rekel.

Nato je odšel, brez pozdrava. Gledal sem za njim, dokler ni izgubil, moja očetovska figura. Nato sem se odpravil v bližnji lokal na kavo.

Slavica Šavli

(iz zbirke pesmi Inja, Založba GOGA, v pripravi)

o besedah

*Ko sem vse napisala,
ostalo je neporabljenih besed
malo, skoraj nič, šest.
Ena od teh se mi je počrepinjila,
čisto po nerodnosti,
eno mi je spičil,
ko ga nisem gledala,
izza vogala,
mislila sem, da sem jo dala v žep, shranila,
ta se je pa z njo nakrokal,
in ko sem jo iskala, je ni bilo,
kot bi stikala za duhom,
točno pred gledališčem sem jo rabila,
morala sem kupiti drugo,
ista ni bila, čisto druga,
bore malo je ostalo,
v takem me pograbi,
da bi posesala te ostanke svoje preteklosti,
jih v kontejner zabrisala,
počakala, da vidim odvoz ob petih zjutraj, kot
da se bom tako še teh znebila,
ko ropotajo smetarji,
ko je ves glaseh tovornjak,
ko so grobi s tistimi kontejnerji
in jih butajo sem in tja, namesto mene,
toliko jih še je,
da nimam z njimi kaj,
lahko si umišljam, da so to stebri,
temelji, zidaki,
lahko sedem nanje,
se delam, da se me ne tičejo,
da še to ni moje,
pa če je,
ni nič vredno,
pa če je - kaj bi o tem.*

Potem pa na avtobus, do kvaziočeta in mame.

*

»Ne laži,« sem ji rekel. »Srečal sem ga.«

»Koga?« je rekla. Gledala me je, kot da sem idiot. Sedela je za mizo, pila gin tonic in me gledala, kot da sem največja budala na svetu.

»Mojega jebenege fotra, po katerem sem dobil ime, pizda ti!« sem zavpil.

V sobo je stopil kvazioči.

»Kaj se dereš?« je vprašal.

»Tiho bodi,« sem mu rekel in gledal mamo. V očeh sem ji videl, da ve. Da točno ve, kaj govorim. Groza me je bilo tega, da mi ne prizna. Po vseh teh letih.

»Tiskar je. Najbrž si mu dala, da bi tiste tvoje patetične pisarije natisnil. A ne?« sem rekel. Šel sem na nož. V njenih očeh se je nekaj premaknilo. Obrnila se je stran.

»Ne govori tako z mamo, pizdun,« je zavpil kvazioči.

»Tiho bodi, kvazifotr!« sem zavpil.

»No, pankrt, če ti tako praviš, potem pa nimam obveznosti do tebe,« je rekel in me udaril s tako silo, da sem padel s stola in za trenutek videl samo ogromne črne pike, ki so mi pople-savale pred očmi.

Mama me ni prišla pobrat. Sledila je kvaziočiju po stopnicah v spalnico. Kot vsa jebena leta, ko sem bil otrok.

Šel sem v kopalnico in si spral kri iz obraza. Nato sem šel na avtobus.

*

Naslov ni bil pravi.

Tam ni bilo ničesar. Samo zapuščena podrtija, v kateri pa tudi prej ni nihče živel, saj je bila videti čisto industrijska. Daleč naokoli ni bilo nobenega. Pomislil sem, da je to mogoče igra. Da se bova z očetom igrala kot v butastih romanih. Da mi je v hiši pustil sporočilo, ki bo vodila do njega.

Nekaj časa sem stal tam, potem pa se peš odpravil do svojega stanovanja.

*

Večkrat sem šel v tisti lokal na pivo. Mojega očeta ni bilo nazaj. Debela natarica, ki je v resnici čisto fajn ženska, je rekla, da ga je tisti večer prvič videla.

Ni mi bilo vseeno. Ampak obremenjeval pa se tudi nisem preveč.

Saj je rekel, da me ima rad. Kar je glavno.

Iluzija je počasi prišla nazaj. Imela je vonj po tiskarni in plešo. Prišla je v paketu s čedno šestnajstletnico, ki sem ji bil starejši brat.

Začel sem verjeti v nekaj, za kar nisem bil prepričan, da je resnično. Prvič v življenju.

*

Po pol leta sem se vrnil domov. Mama me je brez besed pričakala na vratih. Mislila je, da jo bom vprašal. Videl sem ji v očeh. Ampak nič nisem rekel.

Imeli smo skupno kosilo. Jedli smo v tišini. Kvazioči se me ni upal pogledati. Vsak v svojih iluzijah nečesa, v kar nismo bili prepričani.

Četudi ne bom nikoli imel glave, polne belih las, in napol nedokončanega romana, sem trenutno za mizo z dvema človekoma, ki me edina razumeta. In jaz njiju. Ker smo si tako podobni. Obsojeni en na drugega. Brez možnosti pomilostitve. Za trenutek sem zasovražil svojega očeta. Ampak samo za trenutek. Potem sem raje ubil iluzijo, ki mi je poka-

zala nekaj, kar bi lahko ostajalo. Zato pa se ji reče iluzija.

Po pol leta sem spet prižgal cigareto in preklel kvazifotra, ker sem moral takoj po kosilu nesti smeti ven.

*

Neki mož je imel deset otrok. Najmlajši, Janezek, mu je bil vedno sumljiv. Imel je drugačne poteze od njega in zdelo se mu je, da preprosto ne spada v njegovo družino. Končno se je opogumil in rekel ženi:

»Marta, zdi se mi, da Janezek ni moj.«

In Marta mu je odgovorila:

»Pa ravno Janezek je tvoj.«

Andraž Polič

(iz zbirke pesmi *Zrcala na razpotju*, Založba GOGA, 2004)

pismo iz votline

*Hotel ob cesti, predramljeni portir, ključi
za edino noč, soba brezmadežno diši, skozi njo
ostanki tujcev šepetajo, mešajo studenec
misli, hladen šum samote, beseda v pismo krvavi, njej, ki sluti
oddaljene bližine, senca govori. Vsaka vrata se odprejo
na začetek, kjer razgaljena mednožja stražijo usahli
angeli. V trenutku odločitve mrak, pogled ledenega
strahu, vrtoglavo srečanje utrinka in zemlje
nespoznavne zaradi hitrosti. Izmišljene
pijavke poželenja, boleč upor koščenega
duha, prikazni, utripajoče iz svetlečega
okvirja, v hiši udomačene maurice,
moč nevidnega izvira. Daleč
je izbruh rdečih tulipanov, steber zmage
na poti pozabljenega mesta, daleč je
središče kamna, beseda, ki zmore ...
Naj zasvetijo vsa sonca
ali naj zavlada noč?, Ko stopi človek iz votline.*

delavnica

Ravno odbija peto, ko Tone spusti feltno in ta ploskne po zaplati betona. Oba s Francetom se samodejno obrneta k zvoniku, kjer se na čebuli skozi krošnjo dvesto štiriintridesetletne lipe svetijo tanke rezine bakra. Tam nekje se med posvečenimi zidovi pozibava grozd novih zvoncev, čisto na vrhu zvonika pa počiva pocinkana bunka, jabolko, kot temu pravijo, in črn litoželezen križ. Baker, v katerega je obita kapa zvonika, že razjeda izdajalsko zelenkasta patina. Ni minilo niti štirinajst dni, kar imajo v vasi obnovljen turn in ganc nove zvonce, pa stvari že propadajo.

»Ja, nimaš kaj, tako pač je,« reče France, zamišljen v neizbežno usodo vsega zemeljskega.

»Ja, saj, ampak mene zdajle bolj matra tale feltna,« odvrne Tone. »Kaj mi mar še ta turn.«

V povsem obnovljeni zvonik, nekam v sveži drobnozrnati omet kremne barve je nekdo za aperitiv zabrisal prezrel paradižnik. In to že dva dni po žegnanju, še ne. Na zvoniku se je naredil bogokletno kričav madež. Po fleku sodeč je imel ta paradižnik vsaj tri kile. Tako kot vse ostale stvari v vasi je madež najprej opazila Barovička, ki ima tik zraven cerkve svojo polkmetijo. Zagnala je hudourniški vik in krik. »Ljudem ni danes več nobena stvar sveta, ni spoštovanja, vsi so tako brezobrazni in brezbožni, v komunizmu je bilo glede tega precej bolje,« je nato po vasi od vrat do vrat razglašala Barovička.

Potem je na lestvah celo popoldne nekaj ribala, drgnila z mokro viledo, a je bilo samo še slabše. Okej, madež je nekoliko pobledel, a se je raztegnil skoraj do ornamentalne bordure na freski sv. Jurija, ki so jo dali ob tako pomembni priložnosti, kot je obnovitev zvonika, naslikati nekemu dolgolasemu hašišarju iz mesta. Ta sv. Jurij je imel, čisto mimogrede, nenavadno stisnjen pogled, pa še drag je bil ko pes. Zvonik je zdaj popolnoma v kurcu. Vsi se samo križajo, kakšna fara da je zdaj tle.

»Feltna, Tone ... z njo nimaš več kaj početi,« reče France, ko preneha zvonjenje. »Samo še v hosto jo lahko odpelješ, edino za to bo še dobra.«

»Po mojem bi se jo pa dalo porihat.«

»Ah, kje pa – glej, kako je zvita, kot kakšen makaron.«

Feltna se je uvila prejšnji dan po koncu popoldanca, ko je šel Tone z Bandlerjem v Las Vegas na pivo. Tja sta skoraj vsakič po šihlu zahajala na pivo. Bandlerja je zanimalo vse o golfig, imel je načrte, da bi svojo lado nivo zamenjal za golfa. Denar tudi. Kasneje mu je Tone pokazal, kako fino se golf obrača z ročno, takrat je bila že strjena nočna tema in priletela sta v robnik. S prvim koncem, da se je zvilo še nekaj pleha – ampak pleh nima veze, ko ga jebe. Važna je feltna.

Tone ima golfa – modre barve, letnik osemindeset, prevoženih zavidljivih šeststo šestnajst tisoč. Golf se da lepo obračati z ročno. Zdaj pa je zaradi te nesrečne feltne bogi revež v nevoznem stanju.

»Jebemu mater, pa glih pred Las Vegasom, saj veš, kako je tam!«

France pokima, vsi vedo, kako je pred Las Vegasom. Vsi tudi vedo, kako je v Las Vegasu. France je tu in tam zašel tja, ampak zadnje čase le poredkoma, ker je imel druge skrbi. To ni bilo več zanj, ne, ne. Saj drugače ga zna tudi on še vedno dobro posrat – kaj vse so že oni počeli, madona, ko so tam, kjer je danes Las Vegas, kosili mrvo in so se gor še krave pasle.

»Mogoče je vsega skupaj za kake štiri metre robnikov, tistih ta visokih, ma, kaki, še manj! In evo mene, priletim ti jaz direkt noter, u pičko mater.«

Feltna leži na tleh na betonu. Navita kot prašičji rep ali kot makaron, kakor se pač vzame. Tone se nasloni na havbo in z

desnico pobobna po golfu, ki ga je danes po šihlu s traktorjem prišlepal na domače dvorišče. Oblečen je v siv kombinizon, katerega hlačnice so zatlačene v črne plastične škornje. Tole s feltno mu je popolnoma odveč, še ena skrb na grbi. Kolne mater božjo, cel svet, pa še nekatere pomembnejše svetnike.

»Ja, nič, kaj, jutri boš šel v mesto k Drobniču po novo. Saj ne košta tako veliko,« reče France. Tone prikima, v bistvu res ni tak strošek, saj ni. Je pa veliko opravkov – spet nekoga prosit za prevoz, pa gor pa dol k Drobniču v mesto, vse razdret, zamenjat in sešraufat nazaj. Cela pizdarija. Doma pa toliko dela.

»Ampak nekaj pa je,« reče Tone in nadaljuje s pritajeno žarkostjo, »pojma nimam, kako sva potem z Bandlerjem prišla domov.«

»Z njegovo lado nivo, saj je vsa pokozlana,« se zasmee France, da se mu skozi čeljust razvidi nekam noter v glasilke. »Oba pijana kot baute, saj mi je danes povedal.«

Potem se zasmee še Tone. »Ja, kaj češ, tako je to v Las Vegasu,« pritegne.

Las Vegas je par kilometrov ven iz vasi, na odcepu ob glavni cesti v dolino, približno tam, kjer so bili še nedolgo tega narodotvorni travniki in pašniki. Gre za večjo stanovanjsko hišo, kvadratno v tlorisu, narisu in značaju, kjer so pritličje pred leti preuredili v nekakšen pub. Še ko so jo gradili, se je šušljalo o nekih mučkah pri urejanju namembnosti zemljišč, a potem se je to uredilo, tako kot se vse – če seveda poznaš prave ljudi na občini. Zgornji dve nadstropji hiše sta še vedno prazni, neometani in brez okenskih okvirjev. Na balkonu, ki gleda proti cesti, so iz več barvnih kompletov novoletnih lučk oblikovali napis LAS VEGAS PUB. Polovica U-ja zaenkrat ne gori. Parkirišče je brez asfalta, povsod pesek, ampak stvari se zdaj premikajo, ker so postavili že par betonskih robnikov.

Zdi se, da je gostov iz tedna v teden manj. To je le začasno, trdi lastnikova žena, posli bodo zacveteli, ko porihntajo parkirišče in začnejo z bolj umetniškimi programom. Včasih tudi ona dela za šankom, drugače je pa zelo fejest ženska.

Na balkonu domače hiše se naenkrat prikaže Tonetov oče, oblečen v karirasto srajco, ki so mu jo lani podarili za god. Kljub temu da se oče pri teh letih le redkokdaj premakne iz hiše, je njegov obraz močno porjavel, od sonca izžet. Po žilavih in kitastih rokah se mu srebrijo redke kocine. Star je že, a kremenit. Viha si desni roka.

»Bog daj, France,« raztrese v pozdrav. Ne nosi proteze in se ga slabše razume. »Sem slišal, da je glih odzvonilo, kaj je že pet ura?«

France odzdravi, Tone lasersko poblisne z očmi. Prepričan je, da oče prav dobro ve, da je ura pet in še celih deset čez. V postelji vedno na prste prešteva udarce zvona in se potem skrbno prekriža. Na stara leta je postal oče zelo pobožen, kot mnogo drugih ljudi je videl v veri zdaj edino odrešitev za svoje zemeljsko trpljenje. Zato je tudi precej molil, hodil k spovedi, se križal in tako naprej. Tone je bil vesel, da ga ni treba voziti kam daleč k maši, ko pa imajo tik poleg bajte tako lepo cerkev iz druge tretjine 18. stoletja. Ob posvetitvi so tam zasadili tudi tisto lipo, ki je bila po kaplanovem pripovedovanju celih dvesto let srce in glava vaškega življenja. Odkar imajo ljudje avtomobile in se je začela ta moderna doba, ali kako se ji že kurba reče, pa lipe ne jebe nihče več razen mularije – kolikor je na vasi sploh še je. Poleti se tam obešajo po vejah, šlatajo in kadijo cigarete, da se Barovički kar feclja.

»Ura je pet, ja,« malomarno reče Tone. »Pojdi raje nazaj noter, kjer je hlad. Te bo tle še kap.«

Tega oče ni slišal. Zaviha si še levi rokav, stopi korak bliže in se nasloni na kovinsko ogrodje, kamor bodo nekoč pritrdili leseno ograjo – če bo bog dal.

»Si videl, France, kaj je spet napravil naš Anton? To je zato, ker hodi po gostilnah, namesto da bi si našel kakšno žensko in se oženil.«

»Ata!« zavpije Tone proti balkonu. »Marš lepo nazaj noter, ajde, madona buh!«

Izraz na očetovem obrazu se spremeni, sence gub okoli brez-zobih ust postanejo še izrazitejše v primerjavi s sferično ravnino beločnic. »Ti hudič salamenski!« V njegovih očeh je zaznati vstalo starčevsko kljubovanje. »Lasten otrok me bo podil, ti pijandura ti, zdaj, na stara leta ...«

Ritensko se premakne nazaj do balkonskih vrat, še vedno pozoren na dvorišče, kjer vso dramo spremlja nekaj Barovičkinih kokoši. Te bo treba res enkrat potamanit in bo ta tercialka končno dojela, da naj jih ne pripušča več na to stran, kjer je že vse od njihovih drekov, pička jim materna usrana kokošja.

Tone in France gledata vanj. Starec postoji med vrati, med neometanimi cegli, kjer gnezdi ose. Po okenskih policah in na balkonu je v plastičnih koritih vse polno rož, katere zasadijo še pokojna mati, tik pred smrtjo.

»Lasten otrok, ja ...«

Oče pokaže iztegnjen sredinec in se hip za tem polomi v mrak za porumenelo zaveso.

???

»Madona, si videl to?« vpraša Tone, ki zaveka kot ščuka na trnku. Ni popolnoma prepričan, da nima prividov. Lastni oče, star skoraj osemdeset, in ti gre pokazat tole! Tone z roko plosko počí po avtomobilskem plehu.

»Kurba, staremu se najbrž že meša od tistih tablet.«

»Po mojem je pa to zaradi televizije, kaj češ!« France se bežno posmehe in zmaje z glavo. Tudi on je imel še do nedavnega žgoče praskice s starši – a tega bo kmalu popolnoma konec. Nekje pri sosedih zakikirika petelin.

»Ne vem, če – že zdavnaj sem mu jo zaklenil,« reče Tone.

»Pol je pa to res čudno, madona, upam, da ne bomo tudi mi takile.«

»Ja, sej, sej, vsakemu se lahko zgodi!«

»Ja, nimaš kej, kurc.«

Oba se zamislita; leta res bežijo, tle gor še toliko hitreje. Mater sveto, dvakrat se obrneš, pa imaš osemnajst let delovne dobe, živiš v demokraciji, in če firma ni nelikvidna, dobivaš še šestinosemdeset kurčevih jurjev plače s prevozom in malico vred.

France se odhrka in na tla pljune rjavo grudico zemlje.

»Poslušaj, veš kaj sem pravzaprav prišel vprašat?«

Tone odkima v milimetrih. Tega zdaj še ne more vedeti.

»Gor v zidanci imam nekaj za razbit. Sem imel majstra gor, pa je pozabil naredit par lukenj za štekarje, kurba mu botra. Če te ni zraven, je takoj vse narobe.«

»Vem, vem. Koga si pa imel gor?« vpraša Tone.

»Golobiča.«

»A, saj potem pa ni čudno. Sem že toliko slišal o njem.«

»Ja, ves čas samo nekaj naklada. Pije ko žolna, komaj mu sproti znosiš!«

»Dela pa za en kurc, pojma nima! Je še s tisto ločenko, kaj je že ...?«

»Minka. Še, ja.«

»Bog pomagaj,« reče Tone. »Sem pa raje vse življenje sam.«

»Ja, jaz tudi.«

»No, sem te prišel vprašat, če imaš mašino za posodit,« reče

France, »da bi se dalo tisto poštemat.«

France ima mlajšega brata, njuna starša sta dala že pred leti na vsakega prepisati nekaj zemlje in vinograd. Naj začneta malo na svojem, sta si mislila, skrajni čas je že. Poleg tega sta bila stara dva preveč izmučena, da bi se v teh letih ubadala še z vinogradi. Tako ali tako je breme kmetovanja od očetove sladkorne naprej ležalo na materi in Francetu, ta pa je povrh hodil še v službo. Mlajši brat je svojo zemljo in trte kmalu prodal, s kreditom na sto štiriinštirideset obrokov sta si potem z Gordano spodaj v mestu kupila kraljevsko garsonjero. France se je po dolgem razmisleku odločil, da si bo vseeno postavil vikend. Vsak mora kaj narediti v življenju, si je rekel, drugače si navadna jebena nula. In na svojem bo imel mir, ne bodo več ta stari komandirali. A z eno kilavo tovarniško plačo je šlo vse skupaj precej počasi. Posebej zdaj, ko je bila firma spet nelikvidna in so že deset tednov čakali na majsko plačo.

Pa še pri teh nezanesljivih obrtnikih ...

»Nočem te motiti, vidim, da glih rihtaš golfa, ampak nisem vedel, h komu bi lahko zdajle stopil po pomoč,« s kančkom opravičevanja razlaga France. »Mudi se zaradi električarja.«

»Zakaj pa on ne razštema?« vpraša Tone.

»Eh, pravi, da on tega ne dela. Fini so ti majstri, fini. Zato sem pa pol klical najprej Golobiča.«

»Zajebano je s temi majstri, ja.« Tone pomišlja, potem reče:

»Ma, ja, ni problema, ni problema, imam mašino. Za sodelavca bo že.«

Tone si obriše roke v kombinezon, nato stopita do prizidka. Tudi ta je še neometan. Tam notri je delavnica, ki služi tudi kot garaža za traktor in avto. Tone je ponosen na delavnico in prav mu pride, v njej je preživel že veliko lepih trenutkov. Kako da ne – ko pa na stenah visijo koledarji golih žensk, najstarejši je iz leta 1991. Ker je bila takrat vojna za samostojnost, pa ker so gor res dobre babe, ima ta koledar za Toneta še posebno vrednost. Ampak tega ni razlagal kaj prida naokoli. To, da ima te koledarje in da mu največ pomeni tisti iz vojne, bi se mogoče zdelo komu neokusno. Ljudem ni pametno metati kosti v zobe.

»Uuu, kakšne prasice,« zajame sapo France, ki je zdaj prvič v delavnici, »lahko pogledam?«

»Kar, kar.«

»Jih imam tudi jaz nekaj doma.«

France gleda koledarje, lista enega za drugim.

»Ko bi kaj takega pripeljal sem gor, a, si predstavljaš?«

Tone ne odgovori. Saj, konec koncev, si misli, katera bi sploh hotela priti sem gor? Med te štale in nedograjene bajte, saj ni nobena tako nora. V vasi je bil edino zvonik deležen obnove, za to se najde denar, da bi pa kdo zrihtal cesto, ne, to pa ne. Občina nima denarja, kmetje še manj. Še lanske subvencije jim ne dajo, letos je pa spet suša. Zdaj čakajo samo še točo. In majsko plačo, kurc.

Tone enega za drugim odpira ogromne prenatlačane predale, v katerih ima nametano vsakovrstno zamaščeno orodje in ostalo kramo, ki je tudi živ hudič ne rabi več. Išče nastavek, težko špico z jezičkom na koncu. Z njo se da razbijat stene. Za tistih par lukenj za doze bo čisto v redu.

Špico najde pod dvigalko, v tretjem predalu z leve, direktno pod koledarjem iz leta 1995. Tudi na ta koledar ga veže spomin, ampak ta Tonetu ni tako pomemben kot zadnja vojna.

»Evo, že mam, pizda, vsa je mastna. Še mašino rabiva.«

»Ja, ja,« odsotno piha France. Zdaj je pri septembru leta 1997. Tisti koledar je od firme, vse ženske pozirajo ob avtomobilih. Tone vzame še mašino. Ne posoja rad, vse od incidenta z Jazbinškom, ko bi se zaradi tiste rezalke kmalu pobila do

delavnica

krvi. Francetu doslej še nikoli ni dajal orodja, glede tega ima nekaj pomislekov – bo vrnil ali samo pokvaril?

»Poslušaj,« reče Tone. »Tle je mašina. Po mojem je najbolje, če greva skupaj tja, pa ti jaz tisto razštemam.«

In tako bo tud najbolj ziher, si misli Tone, a ne reče tega na glas.

»Porka fiks kurba, ne, poslušaj! Nočem ti krasti časa.« France ne ve, če bi gledal v Toneta ali v tisto z ogromnimi joški na enaindvajsetki kupe iz leta 1997.

»Ma – saj ni problema, deset minut, pa bo,« vztraja Tone.

Francetu je naposled le prav.

Ko zapahmeta vrata, na balkonu spet visi oče.

»Kam greš, Anton? Spet tja, v gostilno? Zvečer treba dat jest prašičem.«

Tone se jezno obrne in v zrak pomoli mašino in nastavek, težko špico z jezičkom na koncu. »Ja, madona, spet gremo razbijat.«

»Jebentiš,« reče oče, »tako boš končal, kot so tvoja mati.«

»Poslušaj ti mene, stari ...« se zadere Tone s tako jakostjo, da bi lahko leteli strešniki s streh.

Še France se zdrzne. Vse skupaj se mu zdi že malo preveč otrobov v moki. Poskuša zadržati naval togote, ki posplahuje dvorišče, stopi korak proti Tonetu in ga močno stisne za rame. »Ej, pomiri se, no, saj ti je ja oče,« mu pošepne.

Starec gleda dol izza vseh tistih vegastih rož, ihtavo premika spodnjo čeljust. Zdi se, da nekaj žveči – na primer lastne živce. Tone nekaj zabruna, se iztrga iz oprijema, brez besed obrne in se zmota v Francetovega jugota.

»Tvoja mati so bili dobra ženska, še sam Cankar ni imel takšne!« zakliče oče.

»Pojdi noter, kjer je hlad,« zaropota Tone skozi odprto šipo.

»Pojdi raje ti ...« mu zabrusi oče.

France se zasači, da stoji in čaka, če bo oče spet pokazal kakšen prst. Ko se zave svojega trapastega početja odprtih ust, še sam skoči v jugota.

Jugo vžge. Motor ima zaenkrat še dober. Jugota se ne da dobro obračat z ročno.

Speljeta mimo skladovnice drv, pokrite s plehom, zavijeta na levo v hrib, kontra smer od cerkve z obnovljenim zvonikom, kontra od Barovičke, gor proti vinogradom, ki se na tej legi začenjajo že kmalu nad vasjo.

Jugo je navajen teh poti, kako da ne.

»Madona, od kje mu zdaj še ta Cankar?« vpraša Tone.

»Eh, kurc,« reče France in se zasmije. »Ti povem, jaz imam tega Cankarja najrajši na svoji riti, v tošlu.«

»Ja, kurba, saj jaz tudi,« odvrne Tone. Zdaj ni več tako nasršen kot prej. Peljeta se ravno mimo Jelinčiča, ki vodi dve degenerični, najbolj fuknjeno zabiti kozi v vasi. Bojda sta nekoč požrli polovico kamionske cerade.

»So bili dobra ženska, dobra ženska ... Veš kaj, to, da je stara tako končala, je itak on kriv. Saj ni imela pred njim niti pet minut miru, porkamadona.«

Ustavita se pred zidanco. Tam gor je lep razgled, Tone se spomni, kako so mu stara mati kot otroku govorili, da se z vrha tega hriba vidi dva ducata cerkva. Stara mati je vedela tudi dosti o jebenih Turkih, ki so pred stoletji žurali tod naokrog. Pod zidanco se spušča strm, gost vinograd, ki so ga na zgornjem koncu malo izkrčili in čez nasuli zemljo, da je več prostora za teraso. V podterasni nasip so zarite velikanške traktorske gume, iz katerih poganjajo flancati nekih rož. France pravi, da ima rad veliko rastlinja, da bo vse naokrog posadil živo mejo, ko se vse to zrihta. Parcela je res ko majka,

z razgledom na dolino. Pred seboj imaš ves Protnik, če pa je ozračje čisto, se vidi vse do Kamniških Alp (tako ni čudno, da so stara mati našteli kar dva ducata cerkva).

»A, streha, vidim, da je fertik,« reče Tone, ko se skobaca iz jugota.

»Ja, streha je fertik, papirji pa ne.«

»Dobro,« zapleše Tone z roko po zraku, »če te ne bo prijavil kakšen zajeban sosed, te tle gor ne bodo nikoli dobili.«

Ostrešje so postavili pred kratkim, gor je še vedno pribita smrečica. France je takrat v firmi poprosil par sodelavcev in so mu res prišli pomagat; Tone bi tudi prišel, a je rekel da bo ravno takrat spet na bolniški, pa bi res čudno izpadlo. Smrečica se je v soncu že zdavnaj posušila, vse iglice so odpadle. Ostalo je le še bedno okostje, samo ožgana smrečja smrt.

Žlebci so tudi že gor, glej, no, glej.

Po stopnicah, ki še niso povsem razšolane, se spustita na teraso, France se od tam takoj zapodi med trte. »Spet bo treba špricat, mater, letos sem že najmanj desetkrat,« pravi. France je zdaj vinogradnik, že tri leta. Roke si vinogradniško opre v bok in se razgleda. »Če ne bi bilo te suše, bi imeli eno boljših letin,« zašlata potem v grozdne jagode. Rozine so velike komaj kaj več od kroglic stiropora.

»Samo da ne bo še kakšne toče. Pol bi šlo pa res vse v kurac,« se oglasi Tone s terase. Toča je res huda stvar, nikoli ne veš, kdaj useka. Zadnjič jim je en sodelavec prinesel na šiht pokazat zrna toče v zmrzovalni skrinji. Zrna so bila večja od žogic za pink ponk, vse je stolklo. Potem so si jih stresali v kozarce – da ne bi spet pili sparjenih špricarjev. Človek se tako vsaj odžeja, če že ne drugega.

»Ja, to je res, bog ne daj!« vzklikne France. »Brez pijače bomo vsi pocrkali.«

S terase vodijo v pritličje poslopja edina vrata, ki se jih da zaenkrat zaklepati, pravzaprav so to zaenkrat sploh edina vrata na tej zidanci. Izpod vedra, ki leži ob plastičnem sodu pri žlebu, potegne France velik ključ in odklene vrata. Ključavnica pri tem zaškrtka, kot da bi nekdo s protezo ugriznil v betonsko ceglo.

»Tle notr je edina vtičnica za mašino. Podaljšek mam tle nekje, pizda. Poštemat pa je treba zgoraj, na vrhu.«

»Ahmg,« brundne Tone.

Notri je vse povprek založena vinogradniška oprema, kletarski pripomočki in podobno, poleg pa še mešalec za beton, vsakovrstna krama, kurjava ter tri cisterne za vino. Te so seveda kovinske – splača se jih imeti, ker z njimi ni toliko dela kot z lesenimi sodi. So bolj priročne, pa še cenejše, če tako pogledaš.

France je dal vdlati ta vrata takoj, ko je zidnico dogradil do prve plošče. Potem je od starih dobil nekaj njihove stare vinogradniške opreme, precej pa jo je še dokupil. Želel je čim prej sam negovati in skrbeti za trtje in čim prej kletariti njih sadove.

In čim prej piti lastno kapljico, seveda, zdajle je na trtah že tretja letina pod njegovo vzrejo. Starega vina bo vsak čas fertik.

»Ne gre mi še najboljšje. Še vedno sem kaj zajebal,« pove France kot v nekakšno opravičilo preden poskusita vino. Vinogradništvo so gole izkušnje, znanje in sreča z vremenom. Zaenkrat ima France samo zadnjo stvar.

»Saj fotr mi kaj pomaga, svetuje, ma še vedno sem sam za vse skupaj!«

Šmarnica je nekam trpka, vleče se kot zavorno olje.

»Se mi zdi, da sem preveč žveplal, kaj misliš?«

»Ueeh, pa saj je dobra,« reče Tone, potem ko pogoltno cel ko-

zarec in mu France nalije še enega. Tonetu se pijača zdi kar dobra – sicer pa, kaj, saj tudi drugi tle gor nimajo nič boljše. »Samo da ni sparjena. Pol je hudič,« reče. »Človek se pol sploh ne odžeja.«

Potem gresta delat, napeljeta podaljšek čez balkon v prvo nadstropje. Tone pripravi, kar je pač treba, vklopi mašino. France mu pokaže nekaj risov na stenah, tam, kamor pridejo doze za napeljavo. Tiste doze, ki jih je pijani Golobič pozabil, mater mu!

Tone s špico zarije po stenah, ki pod ostrim kovinskim jezičkom zlahka popustijo, na vse strani zabrizgajo drobno nazobčani okruški. Dvigne se pudingast, gost prah. Le vrag na stari kurbi ropota huje od te mašine, roke zato trese ko sto mater. Tone drži kot sto konjev – če hoče, da gre špica scat tja, kamor mora, je potrebna moč v rokah (Tone pa v rokah ima moč, to itak). Med štemanjem ga prešine – tale France je lahko pravzaprav kar zadovoljen! Nič mu ne bo falilo, zidanca je terna, na zares lepi lokaciji, ravno prav velika za dva. Za tri, tudi za otroka je dosti prostora. Tole res ni slaba zamisel – ljubi mir z razgledom, stran od ta starih in skoraj nikogar nikjer. Pa še zastoj.

Zidanco z vinogradom bom imel nekoč tudi jaz, sklene Tone, mater, da bom. Počuti se, kot da bi se končno izmotal izpod ovoja tesno spajkanih plastičnih trakov, ki jih v službi uporabljajo pri kartoniranju. Saj ni še nič prepozno, eh, vse me še čaka, ženska in vse to pa otroci, si govori med borbo s steno in mašino, otroci, ja. In ko umre fotr, bog ne daj, ampak enkrat bo, vsi enkrat umremo ... takrat bom jaz gazda, vse se bo začelo znova. Magari prodam par njiv in kaj hoste, pizdunski prašiči bodo šli marš od bajte pa bom kupil še kakšen vinograd, parcelco zraven pa bo, razmišlja Tone, ko v njegov trden obraz letijo ostri koščki zidakov in se od tam odbijajo na betonska tla.

Kar zdrzne se, ko ga France naenkrat potreplja po rami. Tone pozabi nanj, pozabi, da je tudi France nekje tam! Zdi se mu, da je kar sam.

Sam na svojem.

»Ej, počakaj no malo, ejhata, boš še enkrat pil. Saj se nikamor ne mudi,« zasliši Francetov grmeč glas med drdranjem mašine. France mu pod prašen nos moli do roba napolnjen kozarec šmarnice.

Tone spet nagne. »To bo za prah po gobcu,« mu zavpije.

»Ja, to je najboljšo,« potrdi France. »Samo, da ni sparjeno.«

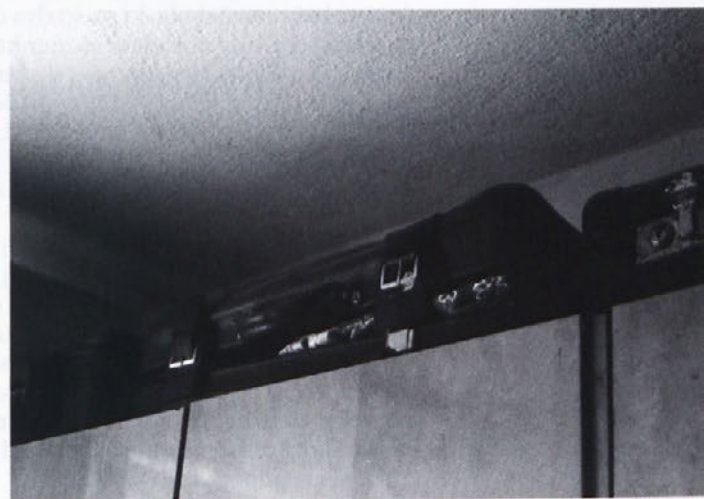
Čez dvajset minut je zadeva opravljena. Šest novih lukenj, France še malo pomete po tleh, in to samo tiste največje okruške, da bo v hiši red. Potem gresta ven, dol v pritličje, še enkrat pijeta iz ta srednje cisterne in vse skupaj pospravita. V plastičnem sodu z vodo se za silo umijeta, se obrišeta v razcefrano brisačo, ki visi na kolu. France si prižge cigareto, spet začenja s to razvado. Pravi, da je to zaradi živcev, jebat ga.

»Lepo boš imel tle,« reče Tone in gleda v hoste, ki se odpirajo čez hribe. Tu in tam se špiči kakšen turn, ampak ni jih dva ducata. Alp se tega dne tudi ne vidi. »Sam boš svoj šef.«

»Nekoč, ja, nekoč bo v redu. Ampak veliko dela bo še. Škarpe, garaža, saj veš, pa notri je treba vse zrihtat, to še največ košta.«

»Ja, vem, ampak saj boš,« reče Tone. Oba se zazreta v idilično, bukolično pokrajino, nad katero gospodujeta, misli odtavajo vsakemu v svoj rajon. »Zdaj se bi prileglo pa kaj zares hladnega, a, kaj praviš?« se prebudi France. »Ajde, greva v Las Vegas na pivo. Za likof. Častim.«

»Ma, kaj pa vem,« reče Tone. »Vsak dan sem tam.«

»Za likof morava vsaj na pivo, da se ti oddolžim, glej ga, no, madona.«

»Pa še prašiče moram nafotrat.«

»Ah, bejž no, kurc jih gleda, še te prašiče,« reče France.

»Mogoče pridejo pa danes kakšne babe iz mesta.«

»Ja, verjetno, ja,« se nasmehne Tone. V Las Vegasu ni poleg natakarič oziroma žene lastnika skoraj nobenih žensk. No, včasih pridejo, a vedno v družbi pobov iz Setanje vasi. Ti so res pravi junci – stepejo se, pa če samo na brzino pogledaš v tiste njihove priležnice, ki so pravzaprav kaj klavrne, kilometre daleč od žensk s koledarjev.

Mogoče pa bo kaj boljše, ko bo v Las Vegasu umetniški program.

Ampak vseeno gresta. Na pivo. Za likof.

Pozna se, da se bliža jesen, noči postajajo že kar hladne. Tone nosi mašino čez rame in se po otročje čudi, kako ga lahko tako hladi v roke. Opoteka se po pesku, ki ga je spomladi zneslo na bankino, zdi se mu, da je njegova glava vsaj dva metra nad tlemi, da se noge ne dotikajo več tal.

France ga je zapeljal le do kozolca pri razpotju, ker on tam zavija na levo. Preden sta se poslovila, mu je France rekel: »Ampak, jebemu mater kurba ... veš ... to je pa res dobro ... če imaš doma delavnico.«

Tone v tistem trenutku ni bil povsem prepričan, ali je res tako dobro, če imaš doma delavnico. In zakaj naj bi to bilo tako dobro. »Saj jo imamo od nekdaj,« je odvrnil Tone, tik preden je zaloputnil z vrati. »Od matere je bila,« je še zamomljal skozi odprto okno in se opotekel nekam v temo.

Oba sta bila pijana. Tone malenkost manj, ker se ga zaradi prejšnjega in predprejšnjega dne ni tako dobro prijelo. Pijana sta bila za likof.

Za doze.

Za vikend.

Za otroke.

Na začetku vasi je nekaj izpraznjenih hiš. Ta stari so pomrli ali pa so v dolini, po domovih za starejše. Hiše so kot nagrobniki brez napisov, ampak Tone se še dobro spominja, kdo vse je včasih živel v njih.

Še par korakov naprej in pred Tonetom iz vaške teme zbledi zvonik. Na njegovih fasadi je moč slutiti obrise freske sv. Jurija ter tisti flek od paradižnika malo nad njim. Čisto na vrhu je še tista bakrena čebula, ki sta jo dva dni objijala z Bajukovim ta starim. Pa bunka in litoželezen križ, ki ga je zrihtal sam kaplan. Ko so tistega dne vse skupaj požegnali, pojedli in spili, je šlo kar nekaj moških iz vasi še v Las Vegas. Tisto noč je Školjč zletel s ceste, takrat je bilo to, ja, se plete med Tone-tovimi uhlji.

Baker na parih mestih razjeda patina, pa tega še ni dva tedna.

Tonetu pride slabo in tik pred Barovičkino vrtno ograjo omahne na kolena. Ko dvigne svoj obraz iz trave, se mu pred očmi prikaže zrel paradižnik z one strani ograje. Tone seže po njem, nekako mu ga uspe utrgati. Potežka ga v roki; suša je, pozna se na povrtninah. Poskuša gledati naravnost v paradižnik, v temi komajda razloči njegov obris, potem ga nekaj prešine, paradižnik z močnim stiskom združne v dlani. Skozi prste mu zmezi nekaj mlačnega, čuti, kako zdrizasta semena popadajo na tla.

»Tako se vse skupaj začne ... s semeni, ki padejo na plodna tla ...«

Da bi na svojih kolnih lahko obdržal ravnotežje, se oprime ograje, med izmuzljivo žico se lovi kot kakšna gugalnica. Komaj drži pokonci sebe in svoj kombinezon, v katerem

postaja vse bolj neokreten, kot nekakšen vaški robot. Pred očmi se mu prevrti še zvonik s fresko, na kateri je zdaj namesto sv. Jurija februarjska ženska iz tistega koledarja iz leta 1991. Zdi se mu, da se bakrena čebula spreminja v paradižnik, da je naokrog po tleh vse polno semen ...

Sperme.

Naraščaj.

»Ampak ... saj imam doma delavnico ...« vdahne Tone in se s prsti še močnejše oklene žičnate ograje. Ravnotežje se končno vsaj za malenkost pritakne njegovih kosti.

»... pa boli me kurac!«

(Iz zbirke kratkih zgodb *Diznilend*, Založba GOGA, 2005)

Novica Novaković

(iz zbirke pesmi *Rumena, zelena, modra, rjava*, Založba GOGA, 2006)

strah in groza, včasih.
 najraje na kakšnem sestanku,
 v mirni in tihi restavraciji,
 ali na literarnem večeru.
 ko se sliši najmanjši šum.
 prihrumijo vetrovi.
 v moji notranjosti.
 divjajo, prepevajo, norijo.
 stiskam.
 se presedam.
 nič več me ne zanima.
 čakam konec, da vstanem.
 da se umaknem na stran.
 in spustim hudiča v eter.
 da ga izstrelim v ozračje.
 da se ne vrne nikoli več.

tisti občutek

barbica smolie

„Krava debela!“ se je zaslilo za mano, ko sem se komaj ujela za polico pri recepciji. Od zadaj, v del pod kolenom, me je namreč nekaj zadelo, tako kot takrat, ko se je kakšen barabinski sošolec čisto natihlo priplazil k dekletom in z robom dlani močno udaril v kolenski pregib, da je noga klecnila in se je potlej vsa mularija režala tisti, ki je cepnila. Tokrat me ni spodnesel rob dlani, ampak nastavek za nožice, nekakšen stopničast odbijač otroškega vozička, ki ga je pred seboj potiskala mlada ženska v vrsti za menoj.

„A ne znate paziti!“ je žaljivki pritegnil bledoličen moški osebek, manjši od svoje rdečelase družice in otovorjen s kopalnimi in hladilnimi torbami. Njun naslednik v vozičku je začel jokati zaradi materinega osornega glasu in mogoče tudi zato, ker sem medtem, ko sem lovila ravnotežje, mlatila z rokami okrog sebe.

„No, vidite, kaj ste naredili,“ je rekla še bolj glasno gospa in grdo pogledala proti otroku. Molčala sem in si drgnila zadeto mesto, ki je postajalo plavo. Bila sem osramočena, zdelo se mi je, da dolga, molčeča vrsta, segajoča do vhodnih vrat, bulji v mojo zadnjico. Ko sem le dobila tisto zaporniško zapestnico, kakršno zdaj pri nas v termalnih kopališčih delijo namesto vstopnic, sem se odhitapila med kabine. V stekleni steni sem se skrivoma ošvrknila: mogoče imam res preveč debelo zadnjico, tudi oprsje mi sili iz modrca. Hudiča, sem res postala kot tiste pretepepe babnice, ki krivdo za to, da jih dedci mlatijo, pripisujejo sebi? Ampak z mano je vse v redu, pri štiridesetih imeti nekaj okroglin je normalno, noge so čisto prave, trebuh tudi. In tudi v tisti trikolesni voz z dojenčkom se nisem zadela jaz.

Poiskala sem senčen prostor, kolikor se je le dalo daleč od kopalcev, ki so si nabirali barvo za na morje ali si kar tako gredli svoje kosti. V ta del babnice z dojenčkom gotovo ne bo, sem si mislila, luža z igrali je bila daleč. Pa sem se motila. Par se je naselil le kakšnih petnajst metrov stran, ravno na mejo med osenčenim in osončenim delom, na vzvišenini nad velikim bazenom z najhladnejšo vodo. Gospa in gospod sta svojo odojkasto kožo nastavila opoldanskemu soncu, otroka pa sta položila v senco. Zasedla sta štiri ležalnike, na četrtega sta zložila svojo prtljago.

Strmela sem v svoje noge, ravne in čvrste. Rdečelasa gospa se je sklonila nad otroka, njena stegna so bila tako tanka, da sem si lahko predstavljala, da v praznini med njimi lahko počiva konj. Potem je on namazal njo, nežno in ljubeče je razmazoval kremo po njenih špičastih ramenih in hrbtu, na katerem so se zarisovala rebra. Zdaj so lepotni standardi pač takšni, prsi Brigitte Bardot in zadnjica Marilyn Monroe nista več v modi.

Potem me je prijelo tisto v žlički.

Naj se nikar ne začne.

Naj se nikar ne zgodi.

Začelo se je enkrat pri tridesetih, ko sem po naključju spoznala, da se v naši številni družini, razvejani po vsej Evropi, nihče ne pojavi kar tako. Rodila sem se istega leta, ko je umrla moja stara teta Rozalija. Moj brat se je rodil, ko je umrl stari oče po očetovi strani, ko se je rodila moja hči, je umrla teta Veronika, nečak je prijokal na svet, ko smo pokopavali strica Zmaga. Zmeraj je nekdo naredil prostor za drugega, in ko sem stvar dobro premislila, zbrala podatke o umrlih in rojenih, sestavila seznam njihovih talentov, dobrih in slabih lastnosti ali ovinkov na njihovih življenjskih poteh, se je izkazalo, da se vzorec ponavlja. Rozalija je, sodeč po starih fotografijah v družinskih albumih, bila majhna, kljub svetovni gospodarski krizi ne preveč suha in imela je prodorne oči. Pripovedovali so, da ni hodila v cerkev in da je poznala vse

zdravilne rastline ter je med vojno z zvarke iz njih pozdravila stričevo kostno tuberkulozo. Po njeni smrti so našli v njeni zapuščini cel kup drobno popisanih zvezkov, a jih je njen sin, rojen v letu smrti starega očeta, neprebrane zažgal.

V žlički pa čutim krč.

Samo da bi izginil.

Da se ne bi spet zgodilo.

Gospod je odprl hladilno torbo, na bel ležalnik razprostrl prt in nanj položil pladenj, na katerega je nalagal zavitke v srebrni foliji. Pri tem je imel na obrazu tak izraz, kot bi pred svojo boginjo – bledolično, suhljato ženo – polagal žrtvene darove. Ona jih je odvijala kot dragocena darila; svinjske zarezbrnice, ocvrte piščančje perutničke, kisle kumarice, ajvar, žemljice ...

Lani je mož moje mrzle nečakinje, ki je menda v službi na enem od ministrstev, sestavil svoj rodovnik. Vanj je vnesel tudi podatke o ženini veji rodbine. Če si potem odtipkal moje ime v iskalnik na internetu, si dobil podatke o moji zlahti. Med ženskami, navedenimi pred mojim imenom, je tudi Magdalena Sewnigg. Jaz, ki si ne zapomnim niti, da sem pred nekaj trenutki dala na štedilnik vodo, v kateri naj bi se pogrela konzerva s pripravljeno jedjo, prepoznam besede, ki sem jih videla nekoč davno. Tudi to ime sem, čeprav se ves teden nisem mogla spomniti, kje.

V žlički pa me tišči.

Naj se ne zgodi, prosim, naj se tokrat ne uresniči.

Bilo je pred leti, ko sem napisala zgodbo o nekem prav neprijetnem tipu, ki me trezen ni hotel poznati, pijan pa je stegoval roke, da se mi je obračalo. Pa sem ga lani ubila. Ne zares, samo imaginarno sem spustila njegov avto v jarek. Bil je iz moje generacije, poln življenja in denarja, kosmatih dovtipov, iskrečih se oči ... Boltežar, Bolti veseli. Pa sem ga srečala letos spomladi in ga nisem prepoznala. Rumenege v obraz, upadlih lic, velikega, oteklega trebuha zaradi raka na jetrih sem ga najbrž videla zadnjič. V sanjah sem vlekla tisti njegov avto iz jarka, pa nisem imela moči.

Kot je nimam zdaj, da bi ustavila krč v trebuhu.

Magdalena Sewnigg je bila sežgana na grmadi kot ena zadnjih coprnice v naših deželah leta 1782 v S. Za seboj je pustila hčerko Marijo, ki se je leta 1801 poročila s pohorskim posestnikom Avgustom in postala moja prababica. Končno sem se spomnila njenega imena in ga poiskala v deželni štajerski kroniki in potem še v knjigah o čarovništvu na Slovenskem. Naj se ne zgodi. Boltija nisem mislila zares poriniti v jarek.

Pa vendar ne morem odvrniti oči od družinice, ki ima kljub prepovedi vnašanja hrane na kopališče piknik. Suha rdečelaska je, kot bi prišla iz taborišča, njena koža na ramenih postaja živo rožnata, pegice žarijo na njej kot zvezde. Tudi njen oproda se masti, da se mu cedi od ust. Kadar si s podlahtjo obriše ustnice, se skrivaj ozre po sosednjih ležalnikih, kjer se sončijo dekleta v bikinkah. Ko je gostija pri kraju, odnese kup ovojev in kosti v koš, ki je čisto blizu mene, in se nad njim zato v hipu zbere roj muh. Gospa medtem menja plenice otroku, zato mora možiček v koš zanesti še pridelek prestolonaslednika.

Samo da me ne bi opazil. Potem bi bilo še bolj nevarno. Skrijem oči za sončna očala in se zastrmim v bazen. Pa se spotakne ob noge moškega, ki leži na ležalniku blizu mene, in zakriči, da se nehote ozrem.

Najina pogleda sta se srečala, bolečina v želodcu postaja neznošna. Tisto z Boltijem je bila šala, sploh ni vedel, kaj se mu je zgodilo v moji zgodbi, rak je danes zelo pogosta bolezen, on pa je sploh preveč pil.

Spet jo mora namazati, potem ona polije njega po hrbtu in

DEL 2

Bipol Manji, soljavc

Nekaj čudnih dogodivščin iz Anglije

Na nekem otoku v Angliji, ki se imenuje Soljavc, živijo trije otoci. Prvi je najstarejši in ga gladi, da se krema za sončenje spreminja v bel premaz in se lepí na dlake. Ko konča, si preostanek namaza nanese na svoj dekolte, ki ga ni, samo dve izbočeni ključni kosti štrlita pod vratom.

Naj se ne zgodi, ubogi otrok bi ostal brez mame. Pa saj ne morem ... Z mislijo se vendar ne da ... Po drugi strani pa ... Energija je čudna reč. Kaj nisem ravno včeraj brala, da je dr. Marjan Soljarčič, hrvaški znanstvenik, ki predava na eni od prestižnih ameriških univerz, iznašel brezžični prenos električne energije?

Gospa je odšla v vodo, vidim samo ognjen čop las, potem

izgine še ta. Siti očka se je zleknil na brisačo, mali pa kinka v vozičku. Gola glavica mu je zdrsnila na stran.

Krč počasi popušča. Mogoče bi res morala shujšati.

Med čofotanje se mešajo glasovi kopalcev.

Bolečine vrh želodca kot da nikoli ni bilo. V počitnicah se mi res ni treba ukvarjati z energijami.

Kaj kričijo? Reševalca da ni nikjer? Neka histerična kopalca teka ob robu bazena sem in tja.

Ah, me ne briga, pomembno je, da o tistem občutku ni več ne duha ne sluha. Preden grem plavat, da izgubim nekaj blazinic na zadnjici, bo tudi zmede v vodi že konec ...

Stanka Hrastelj

(iz zbirke pesmi *Nizki toni*, Založba GOGA, 2005)

ko rečeš sever, rečeš voda

*Dan je visok od petja škržatov.
 Pokličeš zaradi treh besed.
 Ko rečeš sever, rečeš voda. Živa,
 hladna, mehka na zatilju.*

*In rečeš pšenica. Samo nalahno
 dotaknjena, ker je šla molitev
 skozi njo. Zlata, ker se otroci
 v njej igrajo. Topla od juga.*

*In še nekaj, kar sega čez rob
 neba. Tega ne izrečeš.*

obletnica poroke

damijan sinigoi

Morske hrane nikoli ni maral, še posebej so se mu upirale školjke. Ostrige, klapavice, srčenke, jakobove školjke ... Nekoč je še kot mulo iz vode privlekel leščurja, za katerega mu je nek špagetar dal 10 000 lir in ga kar pred njim še surovega požrl. Praktično še živega. In so se mu uprle za vse življenje. Jedel jih je le na svoji poroki, ko so ga skoraj prisilili v to. Školjke so menda nekakšen afrodiziak in kolikor školjk si pojedel, tolikokrat si potem osrečil svojo soprogo. Ali pa kakšno drugo, odvisno od okoliščin ... No, na poročno noč jih definitivno ni vseh porabil, je bil preveč pijan, a ga naslednje jutro na srečo po tem nihče ni spraševal.

In spet jih je jedel nocoj, na štirideseto obletnico poroke. Kakšen špetir so naredili, njegova se je kar stopila, še bolj razkošno je bilo kakor prvič. Ampak si je zaslužila, kar je prav, je prav. Rodila mu je štiri otroke, ki so jima podarili enajst vnukov, veselje jih je bilo gledati, kako odraščajo. In veselje se je bilo starati z njo. Ja, ljubezen z leti res preraste v prijateljstvo, a če dobro pomisli, jo je imel na nek način še vedno prav tako rad kakor prvega dne. Kako so se smejali, ko so mu zvečer prinesli porcijo školjk, ker so vedeli, da jih ne mara, pa jih je vseeno pojedel kar osem! Njegova je zardela kakor nuna, ko opazi za plotom urinirati pijanca! Ja, jim je dal razlog za smeh, čeprav jih čisto brez razloga vseeno ni pojedel. Pa ne zaradi seksa, za to je že nekaj let uporabljal viagro ...

Ležal je v postelji, pokrit do vratu in poslušal mirno dihanje poleg sebe. Poltiho je pogrkovala, včasih tudi pocmokljala in čudno zažvižgala; tako je bilo od tedaj, ko so ji izpulili zadnji zob. A ga ni motilo, se je navadil. Saj se je ona morala navaditi na še desetkrat hrupnejšo pošast, ki je škripala z zobmi (dokler jih je še imela!) in tako glasno smrčala, da so, ko so recimo spali v kakšnem kampu na morju, ljudje mislili, da žagajo drva kje v bližini!

Bil je prijetno utrujen, veliko je plesal, tudi nekaj alkohola je spil, dasiravno ga zaradi infarkta, ki ga je udaril pred leti, ne bi smel, a je bil vseeno zadovoljen. V trebuhu ga je zvijalo, školjke so pretežka hrana za njegova leta in pozno uro. A vseeno je bil zadovoljen, pravzaprav iz minute v minuto bolj. Trebuh ga je bolel bolj in bolj, na pritisk je bil trd, on pa vse bolj in bolj zadovoljen. Pravzaprav je že z veliko težavo dihal, pa mu je vseeno šlo na smeh. Komaj ga je krotil. Skoraj tresel se je. Moral se je umiriti, ker se je njegova v spanju premaknila. Skoraj jo je zbudil. Obrnila se je na bok, ležala je obrnjena proti njemu. V temi ni videl njenega obraza, le slutil ga je, na licih je čutil njeno vročo sapo. Tudi ona je spila kakšen kozarček čez žejo, je ljubeče pomislil. S težavo je zatrl željo, hotel jo je namreč pobožati po licih. Ji izraziti ljubezen. Ženski, s katero je bil poročen štirideset let! Jebenti, danes nihče več ne zdrži toliko v zakonu. Vse je instant, poroka, pa tudi ločitev čez leto ali dve! Hotel jo je pobožati, a je zatrl željo. Trebuh ga je bolel, da je mislil eksplodirati. Še malo, samo še malo, se je bodril, potem jo bom pa pobožal. Jebenti, kaj vse mora človek pretrpeti. Školjke ...

V želodcu je čutil pline, ki so se nabirali in mešali in grozili, da bo njegov želodec počil kakor star balon in zares jo je hotel pobožati, a se je spet premagal. Nekajkrat je podrl kupček in skoraj glasno zaklel, ko je v ustih začutil ogaben okus morske živali z mehkim telesom, pokritim z dvema plitvo izbočenima lupinama. Še malo mora zdržati, potem jo bo pa pobožal ...

Pritisk v želodcu je postal skoraj neznosen in previdno je privzdignil staro zadnjico. Z levo ritnico se je uprl ob medicinsko vzmetnico in se premaknil rahlo od nje, da se je desna ritnica malenkostno ločila od simetrične sestre. Če bi ritnici

stisnil, bi se slišalo ... Čedalje bolj ga je napenjalo in mogoče bi celo moral na stranišče, je pomislil, a si je zabičal, da mora zdržati, pa naj stane, kar hoče! Še bolj je usločil hrbet, čeprav ga je križ hudičevo bolel, verjetno tudi od plesa, ne samo od let! V želodcu je grdo zakrutilo in kar čutil je, kako plini potujejo po debelem črevesju. Da je le ne bi zbudil ...

Še bolj se je nagnil v levo in od olajšanja skoraj zakrutil, ko so plini zapustili njegovo telo. Anus ga je zapekel, ko je mas ten in gost oblak zapustil debelo črevo in čutil je, kako polzi med ritnicami čez križ in po hrbtenici. Nagravžno. Z zadnjimi močmi je stegnil desnico in v temi poiskal njen obraz. Jo narahlo pobožal. Res jo ima rad. Že štirideset let ...

Njeno dihanje se je v hipu spremenilo. Še nekajkrat je v spanju zacmokljala, potem pa nehala dihati ...

»Prasica stara nagravžna, zato si školke jedu, pa sej si čist zmešan! A si čist gnui al kaj!«

Še kar je vpila in se razburjala, on pa se je smejal in smejal in smejal. Ja, vse je samo vprašanje tajminga, kdaj dvigneš odejo na njeni strani in kje natančno, da doseže nos! Le za hip se je nehal smejati, ko ga je nehote še sam dobil v nos in je za hip mislil, da bo kar umrl. Madona, kakšen smrad! Ja, školjke so res zakon ...

»Lubica, vse najboljš za obletnico. Oči te ma še zmeri rad!«

gogin roman dimitri verhulst: hotel problematik

DEL 2

Bipul Masli, azilant

Nekje med Despotijo in Anglijo

Res ni pravo vreme, da bi se človek skrtil v kontejner. Koliko stopinj je zdaj? Minus pet? Mogoče še manj? Pojma nimam, a vsekakor zmrzuje, mlake so postale steklene in Afričani so ponoreli. Danes zjutraj, nekaj pred sedmo zjutraj, so črnici pogledali skozi okno in videli, da je tista bedna trata pod vrhvo za sušenje perila bela. Trava je seveda vedno boljša na sosedovem, to tukaj velja tako za črne kot za rumene, za rdeče in za vijoličaste, ampak Afričanov to danes zjutraj niti slučajno ni motilo.

Sneg! Blok številka 2 (kjer domuje večina črncev) je bil v hipu na nogah. Edini kraj, kjer lahko vidijo sneg, je Kilimanjaro. Ker v Afriki med drugim primanjkuje tudi snega, je približno polovica prebivalcev bloka 2 zdvijala na plano, da bi šlatala ta meteorološki čudež.

Čečeni so se jim režali. Čečeni in črnici, to nikakor ne gre skupaj. Res ne. Kot da bi si Maria Callas in Renata Tebaldi stali nasproti na istem odru. Če vtaknejo Čečena in Afričana v isto sobo, lahko pokličeš pogrebni zavod, da pripeljejo krsto, še preden sta se domenila, kdo naj na pogradu leži spodaj in kdo zgoraj. In kadar slišiš, da kje kdo jodla, kot da bi ga devali iz kože, lahko mirne duše staviš nekaj cigaret, da kak Čečen obdeluje konstrukcijo kakšnega črnca. Ti tipi so vsi po vrsti trenirali kickboxing, in to jim je bilo tudi videti: prsni koši kot omare in od brč uničene ledvice. Te lahko zavohaš, ko grejo scat. In vidiš, če so pozabili potegniti vodo. Barva dobrega trapistovskega piva. Včasih tudi nekaj krvi.

Ampak kakor se to dogaja zmeraj in z vsemi rečmi, je bolje, če človek ne fantazira preveč o tem, kar bi morebiti še lahko kdaj videl v resnici. O lepih ženskah. O Angliji. O snegu. Afričani se čutijo prevarane, sneg so si predstavljali drugače. Mislili so, da ga lahko zagrabiš, da lahko narediš kepe, jih kam vržeš ... Vse to je Čečenom seveda v veliko veselje.

Kar je danes zjutraj ležalo na travi, ni bil sneg. Bilo je ivje. Ampak kako se to prevede? Rusi zahropejo nekaj glasov, se popraskajo po svoji hrustavi buči, toda niti sanja se jim ne, kako naj z rokami in nogami razložijo Afričanom, kaj je ivje, od kod se je vzelo, zakaj to ni sneg, kdo pri bogu si ga je izmislil in kako naj bi se to prevedlo v njihov dialekt iz džungle.

Ivje. Zaželim si, da bi bil prevod te besede poésia, ali pa nekaj podobnega. Vendar tega nikakor ne spravim iz ust. Ni je žive duše, ki bi verjela, da se tukaj lahko znajde poésia. Nikakor ne kar tako. In prav gotovo ne na tisti gredici trave pod vrhvo za perilo. Saj to je zaboga ista vrh, s katero se je Sedi pred časom hotel obesiti. Kar se mu ni posrečilo in s čimer se je pri nekaterih pošteno osmešil. Toda mi smo snažni ljudje, zato ne govorimo o samomoru, kvečjemu o 'izstopanju'.

Kakor koli že, Sedi je skorajda izstopil, kakor vsakdo tu in tam, nekajkrat na dan, pomisli, da bi storil ta korak.

Sedi prihaja iz dežele Sierra Leone, iz dežele, ki se smili vsemu svetu, torej tudi policijskemu uradu za tujce. Prebivalci Sierre Leone imajo dobre šanse za pozitivno odločbo, vsak to ve, tudi Sedi. Toda po dveh negativnih mu je pogum uplahnil. Odtlej se drži tako, da bi njegova faca pristajala na kalendarju kakšne dobrodelne organizacije za pomoč beguncem. Pravijo, da se je medtem njegove zadeve lotil neki odvetnik Amnesty International, in to se ne zgodi vsakemu, zato naj vendar ne tečnari ves božji čas. Glej, nedavno je ranking Poročila o razvoju človeštva Združenih narodov, ki je seznam držav, kjer je najprijetneje živeti, postavil Sierro Leone na zadnje mesto. Važneje je sodelovati, kot pa izgubiti, in nekdo pač mora biti zadnji. Že samo s tem lahko imponiraš uradnika med pogovorom v Bruslju, poznam nekaj ljudi, ki bi si odsekali roko, da bi lahko izvirali iz te države.

»Dober dan, prihajam iz najbednejše države tega sveta in prosim vas za azil.« Kitajska, na primer, se je povzpela po lestvici do 96. mesta in možnosti Kitajcev za novi potni list so se občutno zmanjšale. Zato prevladuje mnenje, da Sedi ne

sme dramtizirati. V vsakem primeru se obnaša dokaj nenavadno. Običajno črnici tukaj ves dan hodijo naokoli veseli in nasmejani, z izjemo tistega trenutka, seveda, kadar jih mlati kakšen Čečen. Mislim, da morajo nekaj storiti s tem veseljem in smehom, še malo, pa jim pri notranjem ministrstvu niti slučajno ne bodo več verjeli, da je njihovo življenje tam spodaj precej slabše od življenja povprečne kamele. Vzemimo recimo Asio iz bloka številka 4, ki navihano poplesuje s svojo obsežno zadnjico in prepeva, ko riba stranišče. Ta rit in njeno petje ... Shit man. Svetovali smo ji, naj vadi malo bolj žalosten fris, če hoče, da ji bodo tam v Bruslju verjeli, da ima razcefrano vagino in da je navalila na trdnjavo Evropa v upanju, da se njenim hčeram ne bo zgodilo enako.

Odrezano spolovilo je kultura. Neodrezano spolovilo je civilizacija. Človek je sesalec, ki ljubi kulturo.

Asia je dobila že dve negativni odločbi, še eno življenje ima na voljo, potem jo bodo spet posadili v letalo. Potujemo, da se učimo.

Nekoč so zavrjnene azilante še vozili nazaj z leti Sabene. Such A Bloody Experience Never Again. Sami Adepti Belgijskega Edna Na Avionu. Trenutno to letalsko družbo jemlje hudič, zbankrotirana je, in zato bodo izločence v bližnji prihodnosti morda vozili nazaj v kašo, od koder so prišli, z leti Lufthanse. Uniforma stevardes in strežba na letalu se na povratnem letu lahko samo še izboljša, trdi Eizee, ki je zdaj v Belgiji že tretjič zaprosil za azil in zna že na pamet vse promocijske filme o Belgiji, ki jih za razvedrilo potnikov vrtijo na letalu.

Dejstvo je, da danes z nobenim Afričanom ne moreš čvekati o segrevanju Zemlje. Za začetek je to zanemarljiv problem in trenutno tega niti slučajno ni čutiti, zato je vsak razgovor o tem takoj zaključen. Premrzlo je, da bi človek zlezal v kontejner. Če je res, da se svet otopli zaradi onesnaženja, potem je že skrajni čas, da v sosednji kanal zlijejo še nekaj dodatnih kemikalij. Tovarne malo stran še ne smrdijo dovolj. Mraz je, ivje in Afričani nimajo tega zadovoljstva, da bi jih ta ali drugi bog ustvaril z antifrizom v krvi kakor Čečene. Ljudje iz Kavkazja danes celo hodijo naokrog s kratkimi rokavi. Malo izzivajo. Malo se posmehujejo zamorskim cepcem. Bodo že še videli, ko se bo njihova zadeva vlekla do naslednjega poletja in bo tukaj še v senci vroče kot v peči ... Bomo videli, če bodo potem še sposobni pokazati zobe, ko si bodo črnici oblekli debele puloverje, da jih šikanirajo, in ko bodo črnici samozavestno pozdravljali te presušene in prepotene severne medvede z besedami: Z menoj je vse dobre ... To bo spet pretepev, hombre!

Ko se odprejo vrata garderobe, je ura devet. Garderoba je karseda mednarodna beseda in tukaj pomeni nekaj takega kot 'trgovina z obleko'. Tistega prekletega dne, ko te skupina brkov v uniformi potegne iz tovarnjaka, v sardoničnem trenutku, ko kak skener v tovoru pomaranč razloči tvoje zmrznjeno telo in se znajdeš v zavodu za begunce, ne dobiš živilskih bonov, temveč točke. Tisoč petsto točk, če smo natančni. S temi si lahko kupiš obleko. Prednost je v tem, da točke niso podvržene devalvaciji, 1500 točk je zmeraj vrednih 1500 točk. Garderoba je majhen prostor, kjer na obešalnikih v gosjem redu visijo zavržene cunje belgijskih družin in kjer volilna kabina služi za preoblačenje. Za volneno kapo, če vzamem za primer, je treba odšteti 25 točk.

Hišni red predpisuje, da smemo samo enkrat na teden priti v garderobo, sicer bi ves božji dan verjetno ne počeli nič drugega kot pomerjati obleke, da preženemo dolgčas. To v določeni meri še velja za ženske, a prav gotovo ne za moška bitja. Ženske imajo srečo, v tem smislu, da belgijske dame precej gledajo na modo, da se rade bahajo z najnovjšimi modeli in zato hitreje zavržejo staro obleko. Belgijski moški pa ne. Ti svoje nogavice podarijo v dobrodelne namene šele, ko imajo na vsakem prstu pet lukenj. Ampak mi se ne pritožujemo. Mi smo veseli že, če smemo vtakniti svoje noge v rešeto. Huala, o lejpa huala.

Črnici ugotovijo, da bi morda smeli ostati v tej deželi, če dovolijo, da iz njih naredijo kak plašč ali spodnjice. Afriška

koža se namreč v svetu mode dobro prodaja. Toda v tem trenutku jih ne zanimajo tigraste gate ali kože drugih afriških zverin, kapo hočejo imeti. Debelo. In rokavice. In šal. In kaj vem, kaj še vse. Ščitniki za nos? A ti tudi obstajajo? Saj to ni nobeno vreme. In niti slučajno ni vreme, da bi se človek skrtil v kontejner. Pri tej temperaturi lahko samo upamo, da poštar ne bo prinesel nobenega priporočenega pisma.

Nihče ne frizira tako kot frizerka Ramona

Žensk se je že od nekdaj bal, to je res, a tako kot se Rajib boji vaške frizerke, to pa presega vse drugo.

Lasje so se mu začeli kodrati na vratu, ker so predolgi, in njegova frizura spominja na visečo mrežo. Pravijo, da lasje rasejo celo takrat, ko si že tri tedne mrtev, in nekateri narodi vzamejo s seboj v grob škarje. Zatorej se nihče ne more čuditi, da mora tudi azilant kdaj pa kdaj k frizerju. Čeprav je Rajib že večkrat zaprepadeno strmel v ogledalo in se čudil, da na njegovih ubogih glavi vendarle še požene nekaj, kar je podobno puhastemu plevelu. Recimo temu upanje, da na tvojem telesu še nekaj rase, pa čeprav samo lasje. Mozoljev se je tukaj znebil, njegov gobec po britju ne spominja več na pokol. Izrabiti zna vse maščobe, njegovo telo nima več razloga, da bi gnoj potisnilo navzven. Hrani se z vsako malenkostjo gnoja.

Ko se že skoraj spotikaš na lastnih lasih, lahko na recepciji zaprosiš za bon, ki daje pravico do striženja v frizerskem salonu Ramona, ki je oddaljen le dvajset minut vožnje z zarjavelim kolesom.

Ramona zaudarja. Rajib ne verjame, da je to znoj, prepričan je, da ima njeno telo vonj, ki odlično odgovarja njenemu videzu. Ramona je debela, ne da bi bila razbohotena, barvo njene kože lahko imenujemo fauvistična in prsi ji kljub svoji neobčutljivosti stojijo grozeče vodoravno. Videti je, da si je sama postrigla in posušila lase. In kljub temu, da ni njegov tip ženske, se ne more premagati, da ne bi ves čas mislil na njeno pičko, ki verjetno plava v lastnem soku sredi staromodnih spodnjic. Kandirana pička. To se mu dogaja že od nekdaj, odbijajoče ženske ga navdajajo s strahom in prevzame ga prepričanje, da se njihova odvrtnost začne v njihovem mednožju, odkoder se razkropi, razrase, po vsem zlovesčem telesu. Tudi pri svoji materi je imel ta občutek.

Bon položi na prodajni pult in prijazno se nasmehne, frizerki in damam, ki si pod vesoljsko kapsulo sušijo frizure. Strah ga je, da je videti trapast. Ramona preuči njegov bon, ki so ga v begunskem centru ožigosali, in ga premeri od glave do pete. Zaničljivo dvigne nos. Bliskoma Rajib zagleda sebe, kako davi to krepko raščeno babnico. Pomisli na piščanca, ki se ga je kot otrok naučil zaklati; ded ga je naučil, da mora gledati v vagino živali. Ko piščanec izdihne, se vse v njegovem telesu sprosti in iz riti se mu pocedi bela tekočina. To je trenutek, ko lahko popustiš svoj prijem. Tako bi zdaj storil tudi z Ramono. Verjame, da ga tudi ona nič kaj posebej ne mara, strogo mu pokaže stol, brez besed, in domneva, da mora sestiti nanj. Med dvema stolpoma revij o dietah brez muke in slavnih trapah. Kopalna moda za naslednje leto veliko obeta. Prsi so lahko spet malo večje, modra barva prevladuje in popularna je železna palica v popku.

Neki psiček, pekinec, Ramonin ali pa od kakšne stranke, se mu podrsava ob nogi, samo čevlji s kot britev ostro konico ga ta hip lahko spravijo v dobro voljo.

Rajib začuti, kako stare babe izpod navijalk in izza bulvarskih revij zijajo vanj. O njem čvekajo in niti za sekundo ne pomislijo na to, da morda razume njihov jezik, celo če govorijo dialekt te luknje, kjer župnik že nekaj stoletij blagoslavlja poroke med sorodniki. Govorijo o tujcu, o umazancu, že tolikem azilantu po vrsti, in da pes silovito drgne svoj rožnati zatič ob njegovo nogo, je zanje neizpodbiten dokaz, da se njegov rodovnik začne s štirinožci. Ugibajo, od kod prihaja, zanj pa si izmislijo tudi službo pobiralca smeti za potniškimi vlaki.

Kurbo z nalakiranimi nohti pozna. Na videz. To je baba odvetnika, ki je tukaj ustanovil Fašistično fronto. Ta poriva

kandidatno listo stranke, ki ni za nobeno stvar in vsaki stvari nasprotuje. Če bi se Rajib dotaknil njegove babnice, bi le-tej verjetno takoj počila srčna žila. Mogoče bi jo moral oblizati. Štirinožci počnejo take reči, ti razmažejo jezik po licu svojega gospodarja.

Ramona reče, da sme sestiti na frizerski stol, in ker hoče to storiti s potrebno vljudnostjo, ga pri tem povabilu nagovori z 'gospod'.

Gospod Mokka.

»Kakšno frizuro želite, gospod Mokka? Kodrčke? Rasta? Ali pa naj vam ostrižem lase v obliki židovske čepice?«

Koze v salonu izbruhnejo v kolektivno blejanje, še zaletelo se jim bo na umetnih zobeh.

Za razvedrilo bi lahko štel njihove gube, ampak zdaj se mu po glavi podijo druge reči. Nekaj z noži. In s čekani tega psička. Ne zmeni se za izrazito gesto, s katero Ramona seže po šamponu proti ušem in mu ga vlije na glavo. Celotubo. Zapeče ga.

»Temu, gospod Mokka, temu se reče umivanje. Lepo recite: umivanje!«

Zakaj Evropejci umivajo lase, ki bodo dve minuti potem ležali na tleh?

Zaprj je oči in se osredotočil na debele Ramonine prste, ki gnetejo šampon proti ušem v njegove lase. Kot da bi bila njegova buča iz testa. Saj ne, da bi to počela nežno. Stopila je čisto k stolu, njena mlekarija visi na njegovih ramenih in jezik ji visi iz ust, da lahko na vso moč zabija svoje štoraste štrclje v njegovo lobanjo. Stiska, ščipa in mogoče mu bo med striženjem odrezala tudi ušesa. Voda, s katero mu bo čez hip izprala lase, bo arktično hladna, lak verjetno deluje proti insektom. Ali pa je takšna reč v steklenički, s katero zakamufirajo smrad na stranišču. Ampak on uživa. Zaprl je oči in mirno pusti, da mu nabrekne ud. Če bi se zdaj Ramona vsaj za sekundo ozrla med njegove noge, da bi videla njegov trdi ud. Ne more pomagati in niti najmanj ni bolan. Preprosto predolgo je že, odkar se ga je katero koli živo bitje kakor koli dotaknilo.

In preč je Cherribi

Kje si bil takrat, ko so napadli New York?

Sreča, pravijo alpinisti, ki so preživeli padec s petnajstih metrov, sreča je navsezadnje vprašanje sposobnosti. Ne vem, ali imajo prav. Ali ima sposobnost kaj opraviti s tem, da tistega dne sam nisem bil v New Yorku, kjer bi pravzaprav moral biti, s fotoaparatom, s canonom, da bi fotografiral tisti dve sesedajoči se beli črti sredi čudovito modrega neba, da bi to podoba za vse veke podaril kolektivnemu spominu? Ali ima sposobnost kaj opraviti s tem, da jaz, Bipul Masli, nisem mogel biti v New Yorku kot fotograf, ker mi je diktatura moje dežele zasegla novinarsko izkaznico?

Ne, namesto da bi fotografiral prvo ikono novega stoletja, sem sedel v bloku številka 10 in igral prekrasno šahovsko partijo s Cherribijem, ki je bil na begu pred Talibani. Dva kmeta je zamenjal za dve trdnjavi in iz brezupnega položaja je vendarle izsilil remi. To ni mišljeno tako bahaško kot zveni, toda Cherribi je edini, ki me je vse do dandanes znal presesteti s preprosto in prav zato nepredvidljivo potezo. Nikoli poprej nisem videl nikogar, ki bi s črnimi tako dobro igral.

Cherribi je po dveh 'negativnih' postal živčen in pred tremi dnevi je pobegnil. V Anglijo. Kljub temu da je po 11. septembru imel več zaupanja v obravnavo svojega dosjeja. Tistega dne so si pri nas Afganci prisvojili daljinca in nikomur ni smelo pasti na pamet, da bi začel čvekati o kakšni sentimentalni seriji, ki jo bo zamudil. Somalijci, na primer, ti so pripravljani ubijati, da bi lahko gledali kakšno oddajo National Geographic, verjetno upajo, da bodo vsaj za trenutek ujeli podobo domačih živali, ki so jih tuleč zapustili. Toda tistega enajstega septembra smo vsi zijali v isti program. Cinema Inferno. Čudovite podobe, to je treba reči. Prve ure po dejstvih so se vsi Muslimani usrali v svoje taftne hlače, in sicer iz strahu pred maščevalnim pokolom. Toda v vsakem

naslednjem časopisnem članku se je zdelo, da se svet zdaj končno zanima za težave v Afganistanu, in Cherribi je začel na glas upati na 'pozitivno'. Dokler Amerikanci niso vrgli nekaj bomb in ponosno zatrdili, da bo tam kmalu spet vse v najlepšem redu.

Dve negativni, torej, bližal se je trenutek njegove repatriacije in na to seveda ni hotel čakati. V bloku številka 4, kjer bivam tudi sam, v sobi 26 nas je bilo nekaj, ki smo vedeli za njegov pobeg. Maqsood iz Kašmirja ni samo moj najboljši prijatelj v tem centru, tudi Cherribi je pri njem našel oporo, tako kot pri bratu. Maqsood se je šel posloviti od svojega kamerada, rekel, da ve za neki kontejner proti Angliji in da mora oditi. Skupaj sta popila kozarec pretirano sladkanega čaja, se verjetno zadnjič objela, poljubila. In preč je bil Cherribi.

Zato moramo danes držati jezik za zobmi in se izogibati Maqsooda. Spet ima namreč za seboj neprespano noč in med prižigom uličnih svetilk ob prvem mraku in sončnim vzhodom je na svojem žepnem tranzistorju brez odmora poslušal poročila BBC-ja. Odkrili so kontejner z osmimi mrtvimi begunci. V Wexfordu na Irskem. Trupla zaenkrat ostajajo brez imen, a gotovo je, da so se vkrčala v pristanišču Zeebrugge. Jasnó. Tukaj to vsakdo ve, to se ve do kazahstanskih hribov, o tem čvekajo v skladiščih kokaina v Tadžikistanu: carinska kontrola v pristanišču Zeebrugge je za razjokati in tudi tihotapci, ki smo jim plačali celo življenjsko plačo, da bi lahko zapeli *The white cliffs of dover*, vedo, da ga ni boljšega kraja, da se potuhneš, kot so ti žalostni doki na Severnem morju. Toda te barabe bi res lahko poskrbele, da te kontejner ne odpelje na Irsko, če si jim plačal za vožnjo do Anglije. Irska, to je na koncu sveta, če si zaprt v konzervi, tega živa duša ne zdrži. Zagotovo ne zdaj. Pa smo še rekli Cherribiju, zdaj pa res ni pravo vreme, da bi se skrival po kontejnerjih.

Maqsood se ne počuti prav dobro. Tukaj se nihče ne počuti prav dobro.

Stojimo na hodniku ob radiatorju in kadimo cigarete. Eno za drugo, če bi le lahko. Toda moramo preživeti s škatlo tobaka na teden, z vidika zdravega načina življenja beguncev. Sredi nas stoji tranzistorček in eden za drugim vsi po vrsti preklinjamo Anglijo. Ni vsakdo tako nor, da bi hotel tvegati vožnjo do drugega brega. Le kaj imaš tam iskati, hrana je komajda kaj okusnejša kot krma v tem begunskem centru. Privablja jo navadne tepce, dobrodošel si brez papirjev in edino, kar moraš storiti za to, je splezati v kontejner in poskrbeti, da se ne zadušiš in da ne zmrzneš. Vse skupaj je podobno nekakšni družabni igri: Brodnik, Ali Smem Na Drugi Breg Ja Ali Ne. Hecen narod, Britanci, pravijo, da je njihov humor suh kot poper, a vendarle legendaren. Najboljše, kar imajo, so *The Beatles* in *BBC*. Ta zdaj poroča, da je bilo v taistem kontejnerju še pet ljudi, komajda še imajo celo kožo, a da vsaj še dihaajo. Nobenih imen. Šlo naj bi za Turke, Albance in Alžirce, ki jim bo irski minister za pravosodje en-dva-hopla-tri priznal status beguncev.

Mussuju kruli v želodcu. Vpraša, ali ima morda kdo v sobi kaj za pod zob, kakšno skorjo, ogrizek jabolka... pripravljen je odstopiti petdeset točk, a kljub temu si lahko grize samo nohte, če jih sploh še ima. Morda še ima kakšnega na nogah. Sam si je kriv, Mussu nocoj ni pojedel večerje. Paradižnike, četudi niso imeli okusa po paradižnikih. Paradižnike in sendviče. Pa vodo iz pipe. Mussu paradižnikov ne more več videti, na bruhanje mu gre, če se samo spomni na paradižnik. To pa zato, ker je dva tisoč kilometrov sedel v tovornjaku s paradižniki. Na zelenjavni dražbi so se morali pošteno prestrašiti, ko so raztovarjali zaboje. Takšnega paradižnika še nikoli niso videli. Zdaj tudi vsakdo ve, zakaj je Mussu dobil vzdevek General Tomatski.

Ko okrog desete ure na recepcijo dostavijo časopise, se je treba prerivati, vsi namreč hočemo vedeti, ali je mogoče najti kakšno vest o našem Cherribiju. Kdor zna vsaj malo klatiti nizozemsko, pograbi *Gazet van Antwerpen*, Afričani si prisvojijo *Le Soir*. Svetovna novica je, da si uradniki v mestu Antwerpen privoščijo predolge odmore za kosilo, da se Angleži

za božič tako nalijejo, da naslednji dan nihče ni sposoben oditi v službo in da ta hec državo stane celih 157 milijonov dolarjev, da ni pravi trenutek za nakup delnic nogometnega moštva, da predsednik Venezuele po mnenju svojih podložnikov prepogosto prekinja televizijske nadaljevanke zaradi pomembnih sporočil, da na Kitajskem z viagro skušajo povečati potenco tigrov, da je nekdo dobil častni doktorat, ker zna zaigrati na orglice nekaj lepih napevov, ne pa, da je neki Afganec brez sledu izginil, zatem ko se je v Zeebrugge potuhnil v kontejner.

Potem pa nenadoma zaslišim Bachovo melodijo, kar je lahko edinole mobi Generala Tomatskega. Vsi imamo mobilne telefone, tako ali drugače moramo vendarle ostati v stiku z mafijo. Kako naj bi si sicer od tukaj naročili kontejner, ko nas minister za notranje zadeve nažene?

Izkaže se, da kliče Cherribi. Živ je. Da bi svoje stare tovariše pomiril, je bil tako prijazen, da nas je poklical. Nič ne skrbite, fantje. Cherribi, tipično zanj, je po nesreči stopil v napačen kontejner. Verjetno je tihotapce le napol razumel in se je delal, kot da so mu navodila čisto jasna. Kakor koli že, ko je zapustil kontejner (brez paradižnika, ampak z maslom in poživilji), se mu je zdelo dokaj toplo za ta letni čas v Angliji. Gospod tiči v Španiji.

'Hej, lenuhi, kako je kaj pri vas. Ni premrzlo? Če so kape iz garderobe že razprodane, pa pridite sem, osemnajst stopinj in prijetna sapica.'

Maqsood dobro pozna svoje kalife in danes bo odmolil nekaj molitev, da se zahvali svojemu Odrešeniku. Naš Afganec se mora preprosto predati španski Guardii Civil in bo čez nekaj dni spet bei uns v Belgiji. Škoda za tistega, ki je že sunil njegovo zobno ščetko.

Integracijska vaja, številka 174, stran 18: 'Roger van de Velde v bifeju pove vic'

Nikoli doslej Lode ni imel boljše priložnosti, da bi izvedel, ali imajo črnici dejansko izredno dolg penis, in namenil se je, da je ne bo kar tako spustil iz rok.

Pod tušem občinskega športnega kompleksa si je iz las izpiral blato. Dvakrat na teden je šel trenirat nogomet; ljubil je ta šport in po božje je častil skupinski koitus gola. Z moštvo povprečne kakovosti, ki se je zbralo v bifeju. Pred kratkim je njihovo enajsterico okreplil črnc, ki je že na treningu pokazal, da lahko na nedeljski tekmi pričakujejo od njega samo najboljše. Hiter, popadljiv virtuoz z žogo, ki se je morda malce preočitno skušal osamiti od drugih igralcev, sicer pa je dokazal odlično poznavanje igre. Nihče se ni kaj posebej obregal zaradi njegovega prihoda, kajti zaradi zakonskih zadev in dogodivščin, ki so povezane s starostjo, je začelo moštvo popolnoma razpadati, lahko so govorili o sreči, da so sploh še zbrali enajst mož.

Vprašanje, ali imajo črnici dejansko daljši penis, ga je sicer mučilo, a ga ni popolnoma izčrpavalo. Ljudje se pač ukvarjamo z bolj eksistencialnejšimi vprašanji. Kaj je konec koncev dolgo? Poleg tega je nekje prebral, da je v erekciji vsak penis približno enako dolg in da morebitne narodne ali rasne razlike vplivajo samo na dolžino mlahavega uda. A kljub vsemu zdaj, ko je bil črnc na tem, da stopi pod tuš, Lode ne bo zamudil priložnosti, da bi empirično prišel do dna zelo razširjenemu dvomu o dolžini črnkega kurca.

In zares, razliko je bilo mogoče opaziti s prostim očesom. Če predpostavljamo, da ta moški predstavlja vse črnce, potem je Lode ugotovil, da je bog črncem ustvaril večje ude.

Še preden se je zavedal, je znil: »Kako je vendar mogoče, da imajo črnici tako dolgega?«

Črnc, ki mu je bilo pravzaprav ime So, kajti črnici imajo tudi matere, ki jih tu in tam pokličejo za mizo, se očitno ni ustrašil te impulzivne reakcije in skorajda mimogrede mu je zdrsnilo z jezika, da tudi belci lahko dobijo dolg penis.

Belec z velikim prijateljem? Le kako vendar?

Črnc, So, torej, je razložil recept za pol metra moškosti in še tistega večera si je Lode na pištolo privezal opeko. Ta stvar

je zagotovo tehtala vsaj kilogram, toda zakonom fizike se je zdelo logično, da se lahko vsak del človeškega telesa, ki je nenehno podvržen vlečni sili neumne teže, podaljša. Saj so tudi govorili o otrocih z eno daljšo roko, namreč tisto, v kateri nosijo šolsko torbo.

Opeka mu je kot plovec na ribiški palici visela med nogami, Lode je šel z njo v službo, pod tuš in v posteljo, dokler s tem kamnom ni dosegel željenega rezultata.

Ko se je So teden dni kasneje pozanimal, kakšen je napredek v Lodejevih spodnjicah, mu je ta z nasmehom odgovoril: »Niti za centimeter še ni zrasel, a je že cel črn.«

Rocky

Takoj zatem ko me vprašajo, s kom sem v sobi, ljudi popade boleč krah, tako begunce kot osebe, ali pa me ohrabruječe potrepljajo po hrbtu. Ne verjamem, da je kdor koli pripravljen zamenjati z menoj. Dve škatli cigaret bi dal za to, morda še več.

Moj cimer je Igor, Ukrajinec, ki je bil poklicni bokсар. Da so mu dali vzdevek Stravinski, je izključno povezano z njegovim imenom, saj v nobenem primeru ne izžareva nikakršne muzikalnosti. Čeprav ima z atonalnim skladateljem morda le nekaj skupnega: željo, da bi bil Francoz. Igor je upanje na boljše življenje zastavil v tujsko legijo, vroče si želi, da bi kot topovska hrana lahko mahal s francosko zastavo. Pajaci nekdanjega rdečega sovražnika so dandanes pristrčno dobrodošli v deželi, kjer so celo bogu dali azil in kjer zdaj tudi dobro živi (bordeaux je dobro mašno vino, so mi povedali), v tem trenutku je v tujski legiji toliko Rusov, da so zanje začasno zaprli vrata. Igor se ne more več zrniti zraven, vrgli so ga na čakalni seznam. Medtem pa minevajo ure in je njegova procedura že skorajda zaključena.

Da bo Igor v kratkem odšel na pot, je že jasno, samo njegov cilj ostaja zavit v skrivnost. Ali ga bodo v guyanskem pragozdu izurili za prvovrstnega klavca, ali pa bo s spremstvom odletel nazaj v Ukrajino. Ali pa bo splezal v zadnji večerni kontejner za Anglijo, tudi to se lahko zgodi.

Igor ne govori veliko. Pravzaprav ne reče ne bu ne mu. Prav to me navdaja s strahom. V tem fantu se kuha in kuha, to lahko začuti še fosil, in prej ali slej mu bodo pregorele varovalke. Glej, njegovo bedo zlahka pogrešam, že z lastno trapasto bedo imam dovolj opravka, a upam, da si bo olajšal srce, preden bo vse svoje frustracije nalimal na moj gobec. Dve direktni na moj nos in z mano je konec, prav gotovo. Človek božji, če samo pogledaš njegovo telo, kar stisne me pri srcu. In ni iz silikona. Samo z njegovih prsi bi lahko narezal dovolj mesa, da bi imeli vsi teden dni kaj jesti, to bi šele bila prava večerja. Njegova glava je tipična boksarska glava, kakršne vidiš v glossy športnih revijah, medtem ko jim s čela izbijajo potne srage: nos, v katerem ni več niti kančka hrustanca, milimetrska frizura, plosko čelo, obrvi, ki so jih že najmanj dvajsetkrat zašili, tako da koža nad očmi močno spominja na odejo iz krpic. (Vsak fotograf sanja, da bi naredil portret takšnega tipa, kot je Igor, in če tihotapci ne bi z nezaupanjem sprejeli mojega fotoaparata in ga razbili, potem bi gotovo razmislil o tem.) Če mi Igor stisne roko, mora biti v bližini zdravnik. Zadnje čase vlada tolikšna napetost, da si ne upam zaspati, dokler se nisem prepričal, da je že potonil v sanje. Kljub temu da ne verjamem, da me to lahko reši hitre, ampak zelo boleče smrti, sem si pod blazino položil jedilni pribor. Za vsak slučaj. Mnogo verjetneje je, da bom vilice na njegovih prsih samo zvil. Po moje se od telesa tega orjaka odbijejo celo krogle.

Ker s takšno muko najde odprtino svojih ust, se nikomur v našem bloku niti ne sanja, zakaj je Igor zaprosil za azil. Po mnenju nekaterih ima v Ukrajini impozanten kazenski dosje. Drugi pravijo, da je dezertiral. Tretji menijo, da je pobegnul pred mafijo. Najpomembneje je, da sami vemo, zakaj smo tukaj, da imamo sami dobro zgodbo. In da nikoli ne bomo prav dobro vedeli, zakaj nas tako zlahka spet pošljejo k pošastim, pred katerimi skušamo pobegniti. Stara celina je prenaselje-

na, pravijo, ni več prostora za nas. Kakor da bi sami zmeraj vprašali druge, ali jim ustreza, da si v tujih sobah uredijo kolonije. Toda to je osebno mnenje in po tem me nihče ne sprašuje.

Kadar se Igor pogovarja z menoj, recimo, da je to enkrat na teden in da traja deset minut, potem to počne v francoščini. Pomagava si s tem, kar premoreva, saj je njegova francoščina še bolj polomljena od moje. Temnozelen rusko-francoski in francosko-ruski slovarček pomaga premostiti jezikovni prepad.

Edino Anni se posreči v Igorju izključiti robota. Anna je Rusinja. Prekrasna ženska z adidasovo trenirko okrog fantastičnega telesa. Ko je tukaj preživljala prve ure, sem jo vprašal, ali govori angleško.

Rekla je: »Yes, e liddel bitch.«

Verjamem, da se ni zmotila. Če bo dobila tri 'negativne', in to ji že krepko preti, bo brez sledu izgnila iz nomenklature. Z visokimi petami in s prvovrstnim mesom, zakritim s krznenim plaščem, bo kresala iskre v debelih s cvenkom. Nekaj bo vendarle morala početi, da si zasluži za kruh. In prave adute ima, le kaj jo zadržuje? V pričakovanju in za vajo zadovoljuje blok številka 4 za slabih deset cigaret. Prvo pokadi takoj po izpiranju ust, da si popravi slab okus.

Igor začne svoj dan s knjigami za učenje francoščine. Zelo predano se uči tega zanj vse preveč spodobnega jezika, tri ure skupaj, brez odmora, konec koncev je njegovo življenje odvisno od tega. Ta tepec mora za pristop k tujski legiji opraviti izpit francoščine, haha. Da bi se sprostil, po jezikovnih vajah karta. Pasjanso. Medtem že napoči poldne in mine še pol ure, vmes žveči kruh, ki ga je dobil za malico. Vsi imamo navado, da karseda dolgo žvečimo hrano, tako imamo občutek, da nekaj počnemo.

Po kosilu Igor bere MZ, ruski nedeljski časopis. MZ je sanjski časopis, kar ljubosumen sem, ker v mojem jeziku ne obstaja nič podobnega. V njem je ogromno fotografij (grdih, a te so pogosto najzanimivejše), reklam za pijače, ki so tako močne, da ob njih pozabiš na najhujšo bedo, in miselnih iger, ki so tako zapletene, da verjetno na recepciji že dostavijo novo številko MZ-a, preden si rešil vse uganke iz prejšnje. Šahovska rubrika, miselna igra z dominami in celostranska križanka, v kateri so tudi rebusi, palindromi in druga jezikovna akrobatika. Šale Igor preskoči. In na zadnjih dveh straneh je čisto golo žensko meso. Vroče psice, tetovirane cipe, ki imajo med nogami dovolj prostora za množico moških. Ko izpolne dovolj besed, Igor leže v posteljo in pozorno opazuje strop. Pri tem vztraja do šestih.

Zvečer gre boksat. V sosednjem zaselku je klub, ki mu je ponudil, da lahko zastonj trenira, in prav nerad bi bil bokсар v tem zaselku, kadar bi mi v ring za nasprotnika postavili Igorja. Ta tip cel dan v sebi nabira jezo, prekleto mora boleti, kadar vse to izbruhne iz njega. Belgijski nivo se mu ne zdi kaj prida, doslej se je lahko pomeril samo z bedaki, pravi. Toda po glavi mu roji misel, da bo s pomočjo boksarskih zvez morda dobil prave papirje, vrhunski športniki pač preprosteje dobijo državljanstvo. Športni begunci tukaj prej zadenejo v polno kot politični.

Ko je spet v sobi, od njega smrdi. Toda ta znoj je drugačne sorte, v njem je čutiti strah.

Njegova večerja je že hladna, brezčutno spusti hrano po cevi. Mislim, da predstavlja piščančje meso. Piščančje meso in kruh. Pa vodo iz pipe.

In ko potem zleze na zgornjo posteljo, vzame s seboj zadnji dve strani MZ-a. Meni se fučka, z veseljem poslušam, kako mi nad glavo škripajo letve, in prav zadovoljen sem, ker se izčrpava. Vsak večer počakam, da časopis ne šumi več, da se njegovo dihanje spet umiri in da zaspi spanec vseh spancev. Šele potem, in nič prej, si upam zatisniti oči in se s fotoaparatom sprehoditi po svojih sanjah. Z barvnim filmom.

(Odlomek iz knjige *Hotel problematik*, Založba GOGA, 2007)

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Petintridesetletni Matjaž je bil zadnja štiri leta in pol sodelavec Založbe Goga, Gogine glasbene zbirke, Parka in urednik Gogine neliterarne zbirke Anagoga. Ukvarjal se je s predstavitvenimi posli, trženjem, vzdrževal stike z glasbeniki, s skupinami, z založbami. V sklopu tega je skrbel tudi za poletni glasbeni spored v atriju Knjižarne Goga. Da sodi nekako h Gogi, govori že njegov priimek Grum. Vendar za slavnega Slavka, avtorja igre Dogodek v mestu Gogi, ne more dokazati sorodstvene povezave, čeprav so po drugi strani vsi Grumi sorodniki. Te možnosti ne bi čisto zavrgel, pravi.

Čeprav se zdi Matjaž na prvi pogled črnogled človek, gre zgolj za samoobrambo. Je pa pogosto nezadovoljen z okoljem, v katerem živi in skuša delovati. Nekako mu stvari ne krenejo tako, kot si je zamislil. Zna biti iskri in šaljiv sogovornik, a tudi ciničen. Predvsem veliko razmišlja, to mu gre zelo dobro od rok. Tudi ni kakšen herojski lik, prej antiheroj, ki se na stranišče odpravi s knjigo o zen budizmu. Letos je ugotovil, da ima vsega dovolj, predvsem zaganjanja v razne zidove. Pustil je Gogo in odšel na delo v zelo visoke sfere. Medtem ko to berete, je zaposlen v koči pod Triglavom na Kredarici. Ko se bo vrnil, bo povsem drug človek, lahko pa bo tam gori našel dušni pokoj, ostal v Alpah in postal kakšen zenovski Kekec.

Doma je v Gotni vasi, hodil je na gimnazijo, do študija je šla njegova pot dokaj naravnost, potem se je zapletla. Najprej je študiral gradbeništvo, nato ekonomijo, nakar se je vmešala zen filozofija. Našel jo je v hribih, kar pojasnjuje z mislijo, »če nimaš službe in denarja, te filozofski pogled na življenje slej ko prej zlahka zavede.« Zen, šola japonskega budizma, ki razsvetljenje pojmuje kot trenutno in nenadno, mu je všeč, ker pravi, da ni nič svetega. »Ni stvar v tem, da spoznamo veliko, temveč, da spoznamo pravo. Vsi smo nabasani z raznimi podatki, pa nam ne koristijo kaj posebno. Če si lačen, ješ, če si zaspan, spiš, če si žejen, pij.« Meni, da je za dosego teh ciljev potrebno veliko discipline! Tako je v tretjem letniku ekonomije spoznal, da ta ni zanj.

Od marsikoga v Novem mestu je slišati, da je neke vrste Martin Kačur. Sam bi prej menil, da ni ravno zgled uspešneža, bil je tudi tri leta poročen, je pa zanimiva oseba in pozitiven lik, ki presega povprečje in skuša v novomeško mestno-podeželsko okolje vne-

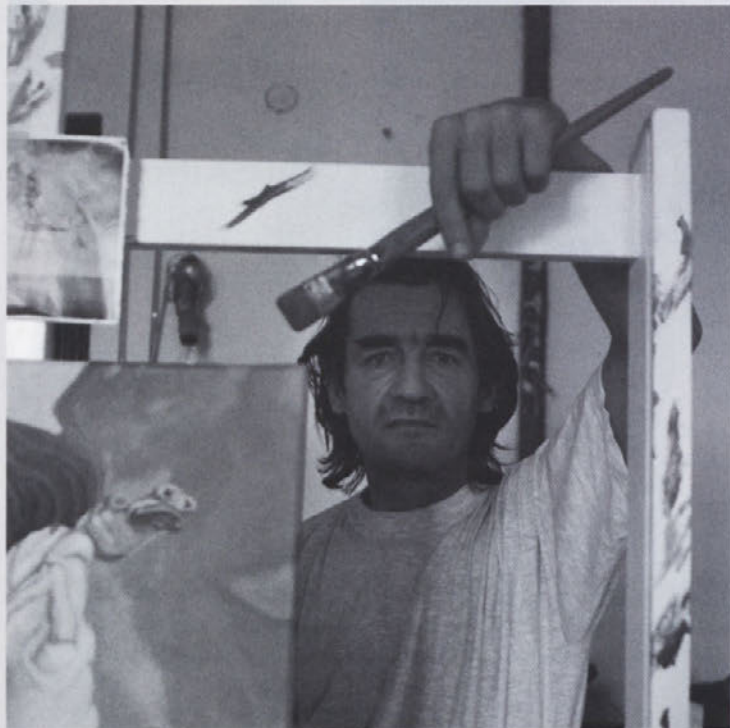
sti drugačnega duha. Je ljubitelj glasbe, literature, umetnosti. Privlači ga predvsem težji pristop, umetnostne oblike, za katere se je treba miselno vplesti. Pri tem podobno stanje duha pričakuje tudi na drugi strani. Tu nastane težava, saj druga stran pogosto pomeni tudi drugačen nivo. Ravno v tem se poraja njegovo nezadovoljstvo, ki vodi do nerazumevanja. Meni tudi, da je človek v Novem mestu preveč ujet. Tukaj se ustvarjalnost hitro ujame v samozadostnost. Sam je neposreden, gradi na stiku med ljudmi. Po drugi strani meni, da ga omejujejo ljudje, ki na življenje gledajo skozi grafe in ga tlačijo v predale. Še teže je, če se to dogaja z umetnostjo, ki tega že sama po sebi ne prenese.

Matjaž je oster sodnik novomeškega kulturnega dogajanja. »Govorim lahko le za svoj čas, kako je bilo pred tem, ne vem. Če začnem pri Gogi, se trudimo in imamo dokaj kakovosten program.« Zanimivo pri njegovem podajanju je, da se kljub prekinitvi še vedno vidi kot del Gogine zgodbe, ne izključuje celo kasnejšega vnovičnega sodelovanja. »Veliko mi je do tega, da bi se vse ohranilo pri življenju.« Moti ga novomeška nepovezanost. »Še znotraj skupin Društva novomeških študentov se ne znamo zmeniti, da se prireditve ne bi pokrivale, kaj šele širše. Sicer se v mestu kar nekaj dogaja, ni pa pravega prostora. LokalPatriot je postal shajališče mularije, kar je v redu. Ne more pa biti klub za vse od 15 do 100 let. Nima osrednje niti in zahtevnejših prireditev. Mislim celo, da so malo zaspali.«

Skozi moje oči se je izrisala takšna Matjaževa podoba, a da ne bi kdo mislil, da je neke vrste duhovna oseba, ki hodi po vodni gladini in spi nad oblaki. »Ne maram new agea, nakladanja, patosa. Pritegne me le iskren izraz.« Skozi ta vodila je skušal oblikovati Gogin glasbeni program. Pogosto smo zanj v šali dejali, da je kreativni direktor, kar je sprejemal z nasmehom. Pravzaprav sem ravno sedaj ugotovil, da ta portret postaja čedalje bolj podoben nekrologu. Pa saj se Matjaž ne poslavja! Le drugam se odpravlja iskat srečo, pa še to menda le za določen čas. Gre spet za neko zenovsko obdobje, tokrat bolj delovno naravnano. »V hribe grem, da se otresem vsega. Katarza, če se bo le dalo. Za naprej nimam načrtov. Imel bom čas razmisliti, kako naprej. Lahko pa bom ostal v hribih in pasel ovce. Vseeno mi je, kaj bom počel. Če bom v tem srečen, je to prava pot. Ne gre mi za kariero ne za denar.«

Igor Obradinovič: »Da sem se tako odločil, ni bila stvar poguma, prej norosti«

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Igorja poznam zelo dolgo, še iz onih najstniško taborniških dni. Dve leti starejši se mi je zdel neznansko pameten in duhovito ciničen. Njegova pripomba je bila vedno najbolj izvirna. Z vrstniki Samom Kraljem, Borutom Simičem, Bojanom Čučnikom je zelo rad razpredal o umetnosti, doma pa je mami kradel rjuhe, jih napenjal na lesene okvirje in spreminjal v oljne podobe, ki so bile že takrat ujete v nadrealistični krog. Osredotočil se je na ustvarjanje Salvadorja Dalija, ki mu še danes buri slikarsko domišljijo in večkrat vodi njegov čopič.

Igor je v petdesetih letih življenja skušal marsikaj. Slikarska žilica ga vodi po negotovi pot, pogosto tudi za ceno izredno skromnega življenja in skopih stanovanjskih pogojev. Zadnjih nekaj let ustvarja v prostorih Narodnega doma, kjer je nedavna razstava vnovič opozorila nanj kot na izredno trdoživnega in samosvojega ustvarjalca.

Praviš, da so se tvoji prijatelji, pretežno člani skupine Rudolfovo, izražali v glasbi. Sam si se v letih, ko smo se iskali in gradili domovino, skušal kot samouk uveljaviti v umetnosti. Poskušal si se v olju, pastelu, keramiki?

Študiral sem arhitekturo, ker sem menil, da bom poleg dobrega slikarja postal še dober arhitekt. Z veliko sreče se to ni zgodilo. Že slikarstvo in kiparstvo sta tako zahtevna, da res ne bi potreboval še kaj drugega. Danes se ukvarjam še s keramiko, kar je bolj stvar preživetja in obrti. Gre sicer za kakovostne izdelke, vendar to ni moja glavna usmeritev. Kiparstvo in slikarstvo hodita eden z drugim, kar mi povsem zadostuje.

Arhitekture nisi dokončal, spustil si se v precej negotovo pustolovščino s slikarstvom?

To je prišlo samo od sebe. Počasi sem napredoval in spoznal, da je to globoko v meni. Da sem se tako odločil, ni bila stvar poguma, prej norosti. Pogum bi bil, ko bi se za to odločil ob nekem standardu in družini. Pri meni ni bilo tako. Da je bilo ogroženo moje preživetje, je nekoliko premočna označba. Če se človek navadi na

skromnost in je samski, gre to dosti lažje. Ob obveznostih do drugih je vprašanje, kako bi se tega lotil.

Imel si težave s stanovanjem, precej dolgo si bil skvoter v maminem stanovanju na Grmu?

Te težave še nisem čisto rešil. Trenutno s posredovanjem občine živim na Glavnem trgu. Župan mi gre zelo na roke, ker prodajajo tudi stavbo na Glavnem trgu, mi obljudljajo stanovanje drugje. Zadeva naj bi se uredila.

Kot še nekaj drugih ustvarjalcev imaš atelje v Narodnem domu.

Skupaj nas v Narodnem domu deluje sedem. Ker je škoda, da bi bil prazen, smo dobili prostor za delo. Jasno je, da je to le začasna rešitev. Vemo, da bo treba ob obnovi Narodnega doma najti nekaj drugega.

Razstava Zadnji krik sokola je bila tudi priznanje vašemu delu in ustvarjanju v takih pogojih. Sam si le nekajkrat samostojno razstavljal. Je bil namen te razstave tudi v tem, da spet opozoriš javnost na svoje delo?

Na zadnji razstavi sem srečal vrsto znancev, ki so me spraševali, če še slikam. Če bi imel več razstav, ne le tistih pet, bi bil

verjetno bolj znan. Ni dovolj, da slikar dela, delo mora tudi pokazati. Navsezadnje, da te poznajo in zaradi denarja.

Zanimivo je, kako ljudje gledajo na delo manj znanih neakademskih slikarjev. Od vas pričakujejo kar brezplačne usluge in dobrodelnost. Ne vidijo pa, da se s tem prav tako preživljate.

To z dobrodelnimi nameni je še nekako sprejemljivo. Vprašanje je, zakaj gre pri teh akcijah? Čedalje bolj dvomim v tako dobrodelnost. Ker če ni znano točno, kam bo šel denar in koliko je bilo zbranega, potem je zadeva dvomljiva. Recimo, ko več ustvarjalcev nekaj podari akciji bolnišnice, pa potem izveš, da celo zdravniki niso ničesar kupili, se postavlja vprašanje sodelovanja. Da bi nekemu, ki mu streha pada na glavo, podaril sliko, je nesmiselno, saj potrebuje drugačno pomoč.

Živimo v času, ko si nekateri brez pomisleka privoščijo čevlje za stotine ali tisoč evrov, po drugi strani pa se jim zdi škoda vlagati v umetnost.

Ravno zaradi tega momenta je težko določiti ceno umetniškega izdelka. Za torbico, ki jo bo gospa nosila le parkrat, je dala petsto evrov, za sto evrov, ki so ji ostali, pa bi z možem rada kupila še sliko, da bo pokrila steno nad kaminom. S takimi je težko. To so telebani in butalci. Mislijo si, kaj pa umetnik sploh potrebuje? Pa mu omeniš stroške, nakar se ponudi, da ti bo sam kupil barve. Žalostno je, da moram nekemu dopovedovati, da če ne drugega, stane vsaj porabljeni material. Meni tega v trgovini nihče ne razlaga. Zadeva stane toliko in pika. Če imaš denar, kupi, če ne, adijo. Ob nestalnem dohodku si dostikrat

prisiljen v tako barantanje in moraš marsikaj požreti.

Zgodaj si oblikoval lasten slog. Po drugi strani pa se zdi, da je vse, kar si ustvaril, nadrealistično? Ni vse Dali? Je skozi tvoj nadrealizem zaznati osebno noto in domače okolje?

Včasih sem si izmišljeval kar neke pokrajine, okrog sebe pa imamo tako krasno pokrajino, kot se je zlepa ne vidi. Neumno si je izmišljevat, ker lahko uporabim elemente iz okolice, Gorjance, Kobiljo dolino, Petelinjek, Novo mesto itd.

Si ti ne zdi, da bi moral kdaj skreniti iz simbolizma?

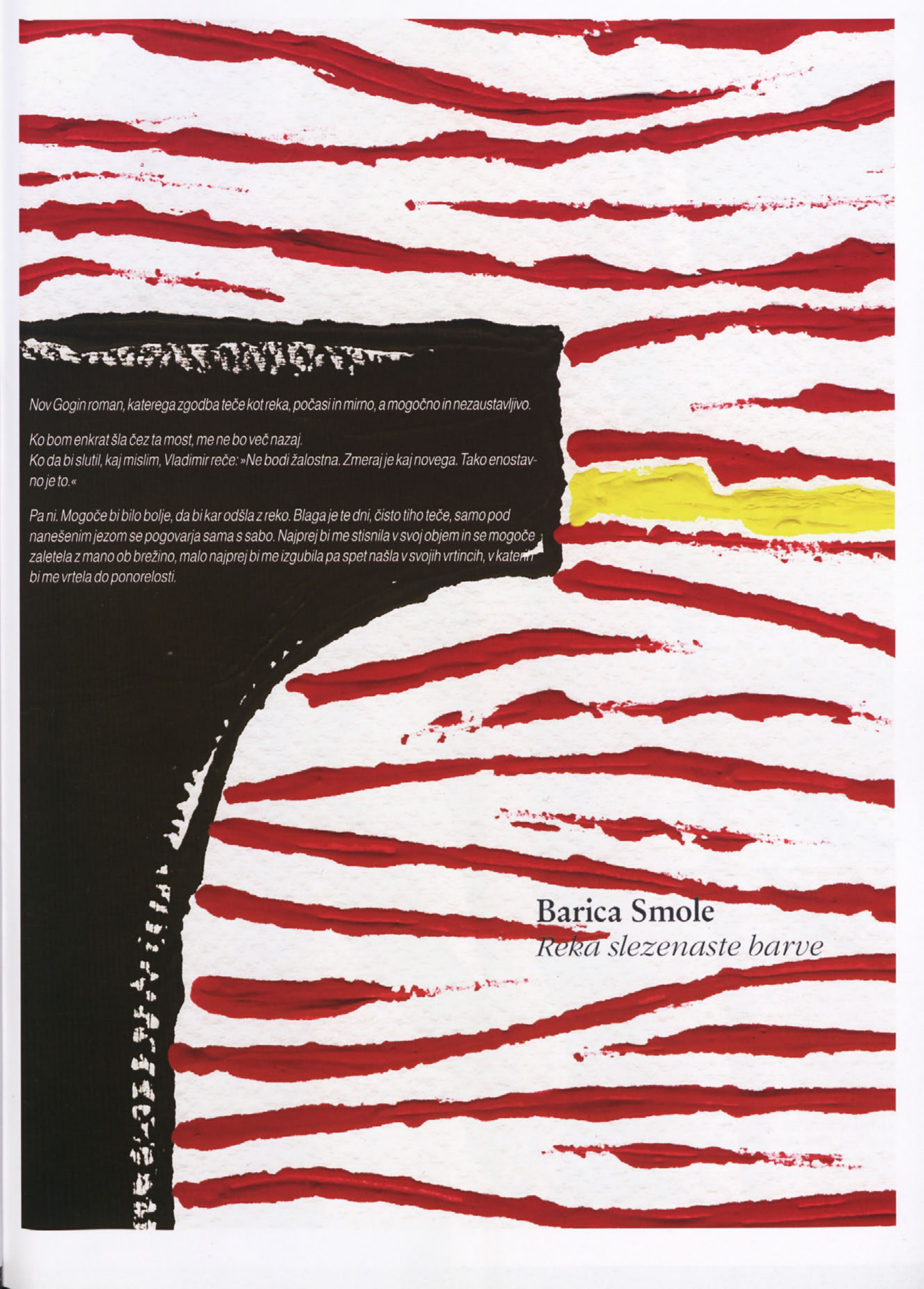
Pred leti sem naredil več drugačnih slik, iz gole radovednosti tudi nekaj abstrakcij, povsem drugače pa slikam po naročilu. Drugače simbolizem vpletam v različne motive, tudi ni vse Dali. Ta tematika mi je najbližja.

Zadnje čase kipariš?

Delam s keramiko in z lesom, znanec me bo peljal v Verono, kjer bom spoznal postopek vliivanja bron in izdelovanja kalupa. Rad bi se preizkusil v različnih materialih. Že dve leti se ukvarjam s projektom kipa, ki naj bi stal na travniku pred gradičem ob internem oddelku novomeške bolnišnice. Tam so pred dvema letoma podrla dva hrasta. Takrat smo imeli še mestnega arhitekta Tomaža Levičarja, ki je predlagal, da bi iz lesa teh hrastov postavili kip. Predloga sem bil zelo vesel, menil sem, da bo vsa zadeva potekala dosti lažje. Potem se je izkazalo, da sem pri celem projektu ki-

Nadaljevanje na strani 55

Nov Gogin roman, katerega zgodba teče kot reka, počasi in mirno, a mogočno in nezaustavljivo.

Ko bom enkrat šla čez ta most, me ne bo več nazaj.

Ko da bi slutil, kaj mislim, Vladimir reče: »Ne bodi žalostna. Zmeraj je kaj novega. Tako enostavno je to.«

Pa ni. Mogoče bi bilo bolje, da bi kar odšla z reko. Blaga je te dni, čisto tiho teče, samo pod nanešenim jezom se pogovarja sama s sabo. Najprej bi me stisnila v svoj objem in se mogoče zaletela z mano ob brežino, malo najprej bi me izgubila pa spet našla v svojih vrtincih, v katerih bi me vrtela do ponorelosti.

Barica Smole
Reka slezenaste barve

park
medijski sponzor

Najcenejši dopust v mestu.

Poletne prireditve v atriju GOGA

Knjigarna GOGA

Glavni trg 6, Novo mesto

VLJUDNO VABLJENI, VSTOPNINE NI!

www.zalozba-goga.si

Kulturni kulturniki

Rasto Božič

Pravilno bi ocenil pomen dosežkov in odkritij, povprašal, kje in kako lahko pomaga, ter zagotovil denarno pomoč vsaj za naslednjih sto let.

Šole je konec in v mesto se je z nizom prireditev prikradlo poletje, ki ga bo označevalo njihovo nadaljevanje. Tako so v LokalPatriotu kot labodji spev pred rušenjem z delom v duhu nekdanjega udarnišтва domiselno preuredili terasno prizorišče, Zavod tovarna je začel z udarnim programom na utečenem gostinskem vrtu sredi mesta, v Knjigarni Goga se vrstijo literarni večeri, koncerti in podobno, po pozno sprejetem proračunu se je zgani-la tudi občina in objavila razpis poletnih prireditev. Kultura bo znova kraljevala v mestu, ki se je priključilo projektu Evropske prestolnice Evrope. Ob tem pa se zastavlja vprašanje, kako kulturni so njegovi prebivalci. Sprejemajo kulturo, se zanjo zavzemajo, jo podpirajo? Obiskujejo prireditve, so te le same sebi namen? Seveda ima kulturo na jeziku tudi vsak politik, tako lokalni kot državni. Vemo tudi, vsaj tako nam zatrjujejo politiki, da je kultura srčika našega podalpskega in na Balkan štrlečega naroda. Kako je torej s tem? Kako kulturni je naš politični vrh, vsem nam v zgled. Vsaj tako sam sodi.

Kultura je izmuzljiva reč. Človek pričakuje, da bo oseba, ki se imenuje kulturna in se s kulturo peča, tudi taka tudi po nravi. Recimo kulturni minister naj ne bi bil prostak in robatež. Zajtrkoval bi z muzami, kosil s pisatelji in se ob večerih predajal poeziji. Bil bi kulturni sogovornik, ne bi segal v besedo. Na vsako nevšečno vprašanje bi odgovarjal trezno, umirjeno in razumno. Bil bi velik ljubitelj umetnosti, rad bi se družil s sebi podobnimi in politike ne bi vpletal v medsebojne odnose, še posebej ne v razdeljevanje denarja, ki bi ga imel na razpolago kot državni uradnik.

Z zanimanjem bi prisluhnil lokalnemu uredniku, kateremu bi nesposobna klientelistično nastrojena komisija nepravilno odrekla podporo z enim samim argumentom, da knjige, ki prihajajo izpod njegovega urednikovanja, niso dosegle uspeha. Pozanimal bi se, odkod tako mnenje, kljub dejstvu, da bi v državi te knjige pobirale glavne nagrade ali se zanje potegoval. Potem bi se nemudoma opravičil, odpustil nesposobno svojat in uredniku v kratkem zagotovil podporo in poskrbel, da bi se ta v razumnem času znašla na računu založbe, pri kateri deluje.

Bil bi tudi zelo vljuden med tako imenovanimi obiski na terenu. Preden bi se kam odpravil, bi se pri žeruhah, ki naseljujejo njegovo državno domovanje, pozanimal, kam sploh gre in kaj pomembnega bo videl. Ko bi stopil iz avta, bi veselo in navdušeno pozdravil arheološko ekipo, ki bi več kot debelo desetletje najbolj vroče dni leta preživljala pod neusmiljenimi žarki sonca. Potem bi zbrano prisluhnil strokovni razlagi vodje izkopavanj, vljudno uglajeno povprašal o kakšni malenkosti, pri tem bi večje skrbel, da mu lastno neznanje ne bi kvarilo užitka in meglilo pozornosti, predvsem pa ne dajal občutka, kako se dolgočasi. Po skrbno zasnovanem ogledu najdišča bi se zahvalil za pozornost, namenjeno njemu, zgolj državnemu uradniku, in bodrilno pohvalil požrtvovalnost raziskovalcev. Pravilno bi ocenil pomen dosežkov in odkritij, povprašal, kje in kako lahko pomaga, ter zagotovil denarno pomoč vsaj za naslednjih sto let.

Potem bi se pogovoril z zbranimi novinarji. Sploh ne bi bil osoren, vzvišen ali pokrovi-teljski. Celo na izzivalno, nespretno zastavljeno vprašanje zelenega novinarčka neke nepomembne vaške televizije, ki bi jo njegovo lastno ministrstvo vsako leto podprlo tako izdatno, kot bi bila od nje odvisna usoda slovenskega naroda, bi odgovoril umirjeno ter s protidokazi pobil njegovo slabo obveščenost in neznanje. Vsekakor pa ne bi potem, ko bi to novinarsko revše skesano priznalo, da ni tega tako resno mislilo, ampak so ga tako napotili šefi, vzkipele, se obrnil, jezen odkorakal do ministrskega avtomobila, zaloputnil z vrati in se brez slovesa odpeljal po prašnem kolovozu, ki bi ga moralo tudi z lastno dobro voljo in naporu vzdrževati od sonca prežgano in dežja sprano arheološko moštvo ter nekaj ženskih predstavnic te nepotrebne na hribu nad mestom delujoče in arheološki park snujoče zalege.

Seveda je vsaka podobnost z resničnimi dogodki, osebami in s krajem dogajanja zgolj naključna in plod piščeve nezdrave domišljije, ki se je v tem časopisu že večkrat potrdila.

Nadaljevanje s strani 52:

par, inženir, financ minister, na koncu pa naj bi postal še lastnik kipa. Denarja ni, zato bodo potrebne določene kompenzacije.

Kakšen bo kip?

Na podstavku sem si zamislil leseno okno, kar je glede na sredstva in predpise še najbolj ugodno. V tem oknu bo silhueta Primičeve Julije, ki je nekdanj stanovala tukaj, študentje pa so jo hodili dražiti. Kip bo na pol realističen in abstrakten. Les je v Novolesu na žagi, upam, da bom kip izdelal že letos, kdaj bo stal, je drugo vprašanje. Za projekt bom skušal dobiti pokrovitelje. Po travniku pred bolnišnico sem že tolikokrat postopal in tuhtal, da se bojim, da me bodo nekega dne strpali v bel jopič in me poslali v umobolnico. To je delo, ki bo stalo na javnem mestu. Nikakršne pravice nimam Novomeščanom namontirati nekega čude-sa, ki ga bodo morali gledati vrsto let. Tudi sebi ne smem dovoliti te sramote. Taka reč zahteva svoja čas in premislek, gre tudi za tehnologijo in statiko. Kaže pa, da bom moral biti za vse sam pa tudi denarja ni. Občina mi je sicer izplačala projekt, vendar je jasno, da tega denarja ni bilo niti približno dovolj. Kot sem se pozanimal, bom jaz lastnik kipa, ki bo stal na javnem mestu. Ne vem, če je še kje na svetu taka kolobocija? Mogoče bom prvi ustvarjalec, ki dela na tak način. Ko bo zadeva stala oziroma ime-la neki videz, se bomo pogovarjali naprej. Ne morem pa leto dni delati za kompenza-cije in v javno dobro.

Vnovič sva pri denarju. Od tebe se pričakuje, da boš nekaj naredil za majhen denar?

Vsi smo pričakovali, da bo to bolj eno-stavno. Tukaj sem tudi sam precej kriv, ker

ne bi rad, da zadeva izpade, kot bi se igrali otroci ali še marsikdo. Škoda je lesa, prostora in da bi ljudje gledali neko packa-rijo. Pomoč so mi obljubili v Šolskem cen-tru in v Novolesu, kjer bom imel na voljo delavnico. Z veliko sreče bo kip izdelan do oktobra.

Kako na samouke, ki so šli po težji poti, gledajo akademski kolegi?

Zelo rad pogledam, kaj drugi delajo, in z veseljem pohvalim, kar marsikdo ne. Nekateri znajo biti precej naduti do ne-akademskih ustvarjalcev. Če se človek z veseljem loti slikarstva, se tega lahko tudi nauči. Traja sicer dlje časa, tudi ne vem, zakaj naj bi bil kdo slabši, če nima aka-demije. Pri nakupu slik veliko ljudi vpra-ša o akademski izobrazbi, ki jo imajo samo po sebi za jamstvo. Lahko bi se zlagal, kaj pa kupec ve? Če si pošten, imajo takoj predsodek, ker slike sami ne znajo ovrednotiti in potrebujejo aka-demsko potrditev.

Imam občutek, da se z leti tvoj sarkazem ni precej spremenil?

No, ja, navsezadnje sem tudi sam neko-liko odrasel. Danes točno vem, kaj rečem, včasih sem kar nekaj kresnil, tudi če o tem nisem bil prepričan. Skušam jezicati le o tem, za kar mislim, da je prav.

kultum: napovednik dogodkov

Ponedeljek, 16. julij

LE TENDRE AMOUR

Glasbeno popotovanje v Staro zavezo: dela judovskih in krščanskih skladateljev 18. stoletja, predstavljena kot zbirka glasbenih zgodb Stare zaveze, skupaj prepleteneh na glasbeno kreativen način, nam odkrivajo košček zgodovine, ki ga je vredno slišati.

Festival Klasikaa Dolenjska. Vesela gora, Cerkev sv. Frančiška Ksaverija, ob 20.30. Vstopnine ni.

Torek, 17. julij

LIDEWIJ VAN DER VOORT

Povsem z vrha evropske glasbene umetnosti, najtežji izziv violinskim virtuozom: drugi del Bachovih partit in sonat.

Festival Klasikaa Dolenjska. Cerovo, Tabor Cerovo, ob 20.30. Vstopnine ni.

LE TENDRE AMOUR (gl. zgoraj)

Šmarje pri Jelšah, Cerkev sv. Roka, ob 20.30. Vstopnine ni.

Petek, 20. julij

ENSEMBLE ARS LONGA

Baročno potovanje po Španiji in njenih kolonijah. Villancicos (posebna zvrst pesmi v dialektu), pravljice v kastiljsčini, v stičišču različnih kultur: španske, portugalske, afriške in ameriške domorodne. Apoteoza ritmov, melodij in glasbil.

Festival Klasikaa Dolenjska. Zaplaz, Cerkev Marijinega vnebovzeta, ob 20.30. Vstopnine ni.

JANEZ BONČINA - BENČ & TOMO JURAK

Janez Bončina - Benč je veteran slovenskega pop rocka. Kariero je začel skupaj s Tomažem Domiceljem v skupini Helioni. Sledili so Mladi levi, The Generals, Srce, September in Junaki nočne kronike, vmes pa tudi nekaj samostojnih projektov. Njegova zadnja plošča je izšla leta 2001, in sicer Delo mi ne leži (Nika). Sodelovanje s Tomom Jurakom, ki se je začelo leta 1992, pomeni začetek njegovega akustičnega obdobja.

Diskografija: Mladi levi (1969, kasete); Mladi levi: Zanimovan (1996), Ljubezen (1970), Gostja (1971) (slovenska popevka 1969, 1970, 1971); Benč, Bor & Dejvi: Všeč mi je ... (1971); Janez Bončina & Ditka Haberl: Maškarada, glasba iz filma (1971); Mladi levi: Blesna kako nož (1972); Srce: Gvendolina, kdo je bil? (1972); Bončina & Asanovič: Majko zemljo (1974); Benč: Maja z biseri, Človek (Slovenska popevka 1975); September: Luduj s nama (1995); September: Zadnja avantura (1976); September: Live in studio M (1977); September: Domovina moja (1978); Janez Bončina - Benč: Ob šanku (1983); Legende Yu rocka (1987); Benč & Junaki nočne kronike: Na noge (1988); Benč & Junaki nočne kronike: Graffiti (1989); Janez Bončina - Benč: Najlepši neuspehi (1992); Janez Bončina - Benč: Staro vino (1996); Janez Bončina - Benč: Bendologija (1999); Mladi levi: Antologija (1999); Benč: Delo mi ne leži (2001).

Amfiteater LokalPatriot, ob 22.00. Vstopnine ni.

Sobota, 21. julij

LA CAPRICE BAROQUE

Glasba italijanskega repertoarja 17. stoletja s kljunastima flavtama in barvito virtuoznostjo. Radikalni prelom s polifonijo renesanse brezkompromisno postavi eksplozivno čutnost nad uglajenim kontrapunktom.

Festival Klasikaa Dolenjska. Šentrupert, Cerkev sv. Ruperta, ob 20.30. Vstopnine ni.

IMPROLEPTIKA

Večer improviziranega gledališča. Na ogled bodo kratki skeči, ki niso vnaprej pripravljeni. So brez scenarija, »zgodba« nastaja sproti. Nastopajo: Boštjan Gorenc - Pižama, Juš Milčinski - Yoosh, Janez Trontelj - Daddy, Vid Sodnik, Andrej Težak - Tešky.

Amfiteater LokalPatriot, ob 21.00. Vstopnine ni.

Nedelja, 22. julij

KRTEK ZLATKO ALI KAKEC, KI JE PADEL Z NEBA

Lutkovno gledališče Fru Fru. Režija, priredba, zamisel: Irena Rajh, likovna podoba: Sara Jassim, Iztok Hrga, scenografija: Iztok Hrga, glasba: Marko Boh, nastopata: Irena Hrga, Vito Rožej

Predstava, ki na zabaven način pokaže, kako vsi ljudje počnemo tiste stvari, o katerih se odrasli ne znajo pogovarjati. Predstava je nastala po motivih svetovne uspešnice Wernerja Holzwartha. Primerno za otroke od 2. do 10. leta starosti.

Festival Mali nagajivci. Vrt San Sebastian, ob 11.00. Vstopnine ni.

AUSER MUSICI

Auser Musici predstavljata na tem koncertu nov projekt, posvečen napolitanskim avtorjem prve polovice 18. stoletja. Posebnost programa je prva moderna izvedba nekaterih koncertov za traverso, ki bodo osvetlili nove vidike v italijanskem repertoarju za ta instrument.

Festival Klasikaa Dolenjska. Mokronog, Cerkev Žalostne Matere Božje na Žalostni gori, ob 20.30. Vstopnine ni.

GWEN HUGHES & ELECTRIC JAZZ QUARTET

Pevka jazz standardov in evergreenov prihaja iz Atlante na jugu ZDA. Prvi zgoščenki sta bili deležni velikega priznanja z nominacijo za grammyja, prejela pa je tudi dve Merit Grammy nagradi. Pred kratkim je dokončala svojo četrto ploščo Instead of Light, ki je bila posneta s priznanim producentom Dannyjem Kopelsonom. Jeseni 2004 je prvič nastopila s člani zasedbe, ki se je kasneje poimenovala Elektrik Jazz Quartet (Tomi Purić - bobni, Giovanni Toffoloni - bas, Maasej Kovačević - klavir in Robert Vnuk - kitara).

Festival Sonca. Grad Otočec, ob 19.00. 12 eur/10 eur v predprodaji.

Ponedeljek, 23. julij

DIALOGOS

Biblijska zgodba o Juditi po mojstrovini Marka Marulića. Gledališka in glasbena meditacija. Liki izgubijo razsežnosti svojih vzorov. Ponovno postanejo tragično človeški.

Festival Brežice. Kostanjevica na Krki, Samostanska cerkev. 15 eur/7,5 eur študenti.

Torek, 24. julij

CIRKUS TVAERS

V Cirkusu Tvaers nastopajo izključno otroci in mladi, ki so se v prostem času naučili cirkuških veščin. Obenem pa je dogodek zastavljen tako, da se v cirkus vključuje lokalne otroke in mladino, ki v popoldanskem času vadijo, nato pa nastopijo na večerni predstavi. Projekt se je začel leta 1986 kot del občinskega socialnega programa Podpora za vse v danskem mestu Aarhus. Mesto se je soočalo z vse številnejšimi otroki priseljencev, ki so imeli težave z integracijo zaradi nepoznavanja jezika in danske kulture. Cirkus jim je ponudil osmišljeno preživljanje prostega časa, sprotno učenje jezika in občutek pomembnosti. Sčasoma je cirkus, ki se je začel z nekaj žogami in kolesi, zrasel v popolnoma opremljen in neodvisen cirkus za otroke in mladino, ki je začel gostovati tudi po svetu. Med gostovanjem v Sloveniji se bodo Tvaersovi ekipi lahko vsak dan pridružili lokalni otroci in mladi. Starostnih omejitev ni, prav tako udeležba ni plačljiva, saj je osnovno poslanstvo cirkusa nuditi vsem otrokom enake priložnosti. Edini obvezi sodelujočih sta spoštljivo ravnanje s cirkuško opremo in primerno vedenje, ki vsem omogoča enako udeležbo. Tvaers torej ni le cirkus, ampak socialno-kulturni projekt.

Zelenica med Tušem in brvjo čez Krko (Loka), popoldne in zvečer (podatka o točni uri nismo prejeli). Vstopnine ni.

Sreda, 25. julij

CIRKUS TVAERS (gl. zgoraj)

Četrtek, 26. julij

CIRKUS TVAERS (gl. zgoraj)

BREDA SMOLNIKAR: KO SE TAM GORI OLISTAJO

BREZE

Povezovalka: Stanka Hrastelj

Knjiga, ki jo bo predstavila Breda Smolnikar, je bila do pred kratkim prepovedana. Osem let je trajala kalvarija avtorice in sodna prepoved knjige. Avtorico so tožile potomke Franciške Nakrst, ki so trdile, da v sicer fiksijski knjigi blati življenje zakoncev Nakrst. Knjiga je morala zapustiti knjižne police, Smolnikarjeva je morala plačati 1.800.000 sit kazni in se javno opravičiti družini Nakrst. Šele 18. aprila je ustavno sodišče razveljavilo še eno v nizu grotesknih sodb, ki so jih po osamosvojitvi izrekla naša sodišča. Knjiga govori o Rozini, slovenski izseljenki v Ameriki, ki malo pred prvo svetovno vojno obišče Slovenijo, pravzaprav pride na dopust. A vojna vihra Rozini prekriža načrte in prisiljena je ostati v Sloveniji do konca življenja.

Atrij Knjigarne Goga, ob 20.00. Vstopnine ni.

FORTUNA

Belle Bonne Sage, posvetilo velikim skladateljem Spodnjih Dežel v poznem srednjem veku. Vznemirljiva in cvetoča glasbena kultura na Nizozemskem okrog 1400. Čudovite ljubezenske pesmi iz rokopisov nizozemske Ars Nova, skupaj z mojstrovini de Machauta, Dufaya, Cordiera in Andrieuja.

Festival Klasika Dolenjska. Dolenjske Toplice, Hotel Kristal, ob 20.30. 10 eur/5 eur študenti.

Petek, 27. julij

TERRAFOLK

Terrafolk bo izvedel svoj trenutni koncertni repertoar. Koncert je del manjše serije koncertov, ki se bodo zvrstili v poletnih mesecih pred gostovanjem v Mostarju in pred velikim koncertom v ljubljanskih Križankah. (Foto Grega Milčinski.)

Festival Sonca. Grad Otočec, ob 20.00. 12 eur/10 eur v predprodaji.

CIRKUS TVAERS (gl. zgoraj)

Nedelja, 29. julij

O KUŽKU IN MUCI

Lutkovno gledališče Papilu, Koper. Režija: Katarina Aulitsova in Lubomir Piktora, scenografija in lutke: Martina Matlovcova, glasba: Matija Solce, nastopa: Maja Bavdaž Solce

Pravljica o veterinarici Maji in njenima kužku in mucu. Predstava je primerna za najmlajše otroke.

Festival Mali nagajivci. Vrt San Sebastian, ob 11.00. Vstopnine ni.

Ponedeljek, 30. julij

DAVIDE GRASSI: VROČICA SATELITNE NOČI

Vročica satelitne noči je performans v živo, pri katerem bo avtor v realnem času manipuliral avdiovizualna in besedilna gradiva, ki jih bo neposredno "ujel" na medmrežju in jih predvajal na starih (ali več) stenskih videoprojekcijah, ki bodo sestavljale scenografijo. Posebna pozornost bo namenjena satelitskim posnetkom, ki jih ponujajo posebni programi, kot so Google Earth in drugi, in jih je mogoče sneti s spletne strani agencije NASA. Dejavnost performerja bo imela izrazito parazitsko konotacijo, saj bo slonela na že obstoječih strukturah in shemah ter se posluževala omrežij spletnih kamer, videokonferenčnih protokolov in sistemov vmesnikov za več uporabnikov. Vročica satelitne noči je inspiriral film Koyaani-sqatsi (Godfrey Reggio, 1982), ki uprizarja apokaliptični konflikt med civilizacijo in tehnologijo na eni strani ter naravo na drugi. Davide Grassi skuša, tako kot Reggio, zgolj z dialektičnim nizanjem podob v gledalcu vzbuditi čustva. Obenem skuša pokazati, kako pravi konflikt ni več med civilizacijo in naravo, ampak med civilizacijo in novimi tehnologijami. Če se je Reggio civilizacija kazala kot nevarnost za čistost narave, se zdaj Grassiju nove tehnologije kažejo kot nevarnost za civilizacijo. Nove tehnologije kot nekakšna podivjana narava? Davide Grassi živi in dela v Ljubljani, kjer intenzivno sodeluje s številnimi umetniki in ustanovami. Njegovo delo ima izrazito socialno konotacijo, zanj značilen pa je intermedijski pristop. Grassi je avtor številnih videov, performansov, instalacij, dokumentarcev in drugih del z uporabo sodobnih medijev. V mednarodnem kontekstu je svoja dela med drugim predstavljal tudi na Manifesti 4, v ZKM-ju, ISEA-ju, ARCU in Kiasmi. Z dogodkom se bo po dolgotrajni obnovi ponovno odprla Galerija Simulaker.

Galerija Simulaker, ob 21.00. Vstopnine ni.

Sobota, 4. avgust

CANTUS MODALIS

Ansambel Cantus Modalis se posveča ponovnemu odkrivanju modalnih skrivnosti skladateljev poznega srednjega veka in zgodnje renesanse.

Festival Klasikaa Dolenjska. Stolna cerkev sv. Nikolaja, ob 20.30. Vstopnine ni.

Nedelja, 5. avgust

TRIE PUJSKI

Teater Kuglica. Nastopa: Marjan Kunaver

Predstava je narejena na podlagi pravljice Trije pujski in je namenjena otrokom od četrtega leta starosti.

Festival Mali nagajivci. Vrt San Sebastian, ob 11.00. Vstopnine ni.

Ponedeljek, 6. avgust

BORUT PETERLIN: DRUŽINA STROJAN, BEGUNCI V LASTNI DRŽAVI

Fotopub - razstave, VII. festival dokumentarne fotografije

KC Janeza Trdine. Razstava ne bo imela otvoritve in bo na ogled do nadaljnega. Vstopnine ni.

Torek, 7. avgust

BORUT PETERLIN: GLOBALIZACIJA FOTOGRAFIJE

Avtor bo predaval o digitalni fotografiji in globalnem trženju fotografije.

Fotopub - predavanje. KC Janeza Trdine, ob 19.30. Vstopnine ni.

Sreda, 8. avgust

CRIS DE BODE: TOUR DE MONDE

Avtor bo predaval o svoji knjigi Tour de monde, ki bo izšla letos. O avtorju več v rubriki Fotopub - razstave.

Fotopub - predavanje. KC Janeza Trdine, ob 19.30. Vstopnine ni.

Četrtek, 9. avgust

FRANCESCO ZIZOLA: IRAK

Francesco Zizola se je rodil v Rimu in študiral antropologijo. Od 1986 se njegove fotografije pojavljajo v vodilnih mednarodnih revijah in časopisih. Prejel je sedem nagrad World Press Photo, vključno z nagrado World Press Photo of the Year leta 1996 za fotografijo, ki dokumentira tragedijo zemeljskih min v Angoli. Prejel je tudi štiri nagrade Picture of the Year.

Fotopub - razstave. Narodni dom, ob 20.00. Vstopnine ni, razstava bo na ogled do nadaljnega.

CHAMBRE 5.01

Pet flavtistov in dve plesalki z zgodbo o dveh sestrah princesah. Prikloni in smeh so si bili podobni, mlajša je bila navdih, starejša njen odmev. Zakon kraljestva pa naenkrat vse radikalno spremeni.

Festival Klasikaa Dolenjska. Dolenjske Toplice, Hotel Kristal, ob 20.30. 10 eur/5 eur študenti.

Petek, 10. avgust

FRANCESCO ZIZOLA: DARFUR IN IRAK

Avtor bo predaval o svojih fotografskih izkušnjah. Zizola je fotografiral na vseh svetovnih kontinentih, zadnji seriji pa je posnel v Darfurju in Iraku. Več o avtorju v rubriki Fotopub - razstave.

Fotopub - predavanje. KC Janeza Trdine, ob 19.30. Vstopnine ni.

MATJAŽ MATKO: DOBRO JUTRO, STRIC PAUSER

Kiparska instalacija Dobro jutro, stric Pauser je posvečena Josipu Germu, pomembnemu novomeškemu slikarju. Posvečena je Adolfu Pauserju, enemu od naših mestnih veljakov s konca 19. stoletja. In ne nazadnje, posvečena je tudi stavbi Glavni trg 6 - stavbi, v kateri se skriva prizorišče te razstave, atrij Knjižarne Goga. Pojasnimo: Josip Germ je bil gimnazijski učitelj in slikar. Bil je slikarski mentor Riharda Jakopiča in Božidarja Jakca. Zaradi svojih liberalnih pogledov je šel precej v nos klerikalnim krogom. Bolj pomembno od tega pa je to, da je leta 1897 s črno kredo narisal portret Adolfa Pauserja. V tistem času je Germ narisal celo serijo portretov tedanjih meščanov. Zakaj si je Matko izbral ravno Adolfa Pauserja? Pauser je živel v hiši Glavni trg 6, na kar spominjajo tudi inicialke A. P. (z letnico 1876), ki so vklesane v portalu vhoda v današnji Atrij Knjižarne Goga. In - Adolf Pauser je tudi praded Matjaža Matka. Krog je sklenjen.

Atrij Knjižarne Goga, otvoritev v petek, 10. avgusta, ob 20.00. Na ogled do 7. septembra. Vstopnine ni.

STEPHEN GILL: FOTOGRAFIJE

Stephen se je s fotografijo začel ukvarjati na pobudo očeta, ki je združil njegovo zanimanje za ptice, živali in glasbo. Še v srednji šoli je začel z delom v fotografskem studiu. Leta 1992 se je vpisal na visoko šolo za fotografijo v Bristolu in začel delati pri Magnum Photos. Začetno pripravništvo je zamenjala stalna zaposlitev, ki jo je zapustil 1997, ko je začel delati kot svobodni fotograf. Stephenove fotografije se nahajajo v različnih zasebnih zbirkah, med njimi v National Portrait Gallery, London; The Victoria and Albert Museum, London; Agnes B, Pariz; Eric Franck Fine Art Prints.; Martin Parr collection. Njegove fotografije se pogosto pojavljajo v vodilnih mednarodnih revijah in časopisih Guardian Weekend, I-D Magazine, Granta, New York Times Magazine, Tank, Telegraph Magazine, Observer, Le Monde, Blind Spot and Colors. Zanj Martin Parr pravi: «Kljub le 33-im letom je Stephen Gill vzhajajoča sila britanske fotografije.»

Fotopub - razstave. Galerija Simulaker, ob 20.00. Vstopnine ni. Razstava bo na ogled do nadaljnega.

JUBA

Koncert brazilske glasbenice Jureme Paes in spremljevalne skupine.

Festival Muzejski vrtovi, vrtovi Dolenjskega muzeja, petek, 10. avgusta, ob 21.00. 8 eur/6 eur v predprodaji.

Sobota, 11. avgust

FOTOPUB TRIBUNA: FOTOGRAFIJA IN

GLOBALIZACIJA

Tema letošnje tribune bo vpliv globalizacije na doživetje fotografije in njen učinek. Kaj pomeni ta de-

mokratsčnost in kvantitativni cunami (fotografije iz Abu Graiba, GSM-fotografija itd.)? Kaj digitalni cunami pomeni za trženje (fenomen mikroagencij, kot so IStock in Fotolia)? Sodelujoči na tribuni bodo Hanno Hardt (teoretik, predavatelj na FDV), Paul Lowe (fotograf, predavatelj na LCC - praktične aplikacije) in Vuk Čosić (multimedijski umetnik).

Fotopub - tribuna. KC Janeza Trdine, ob 14.00. Vstopnine ni.

JAZOO & SLOW MOOD

Festival Muzejski vrtovi. Vrtovi Dolenjskega muzeja, sobota, 11. avgusta, ob 21.00. Vstopnina 8 eur/ v predprodaji 6 eur.

Nedelja, 12. avgust

ROKEC NA DRUGEM KONCU SVETA

Lutkovna skupina Uš. Zgodba: Lojze Kovačič, režija: Andrej Adamek, glasba: Andrej Žibert, nastopajo: Renata Kalembo, Matevž Gregorič in Andrej Žibert

Rokec je fantič, ki se zelo rad igra. Najraje z malo lutko, imenovano Rokec. Na čisto svoj način, ki staršem in okoličnim ni preveč všeč.

Festival Mali nagajivci. Vrt San Sebastian, ob 11.00. Vstopnine ni.

Ponedeljek, 13. avgust

MILES GRIFFITH

Tonc Feinig - klavir, rhodes, hammond; Daniel Noesig - trobenta; Robert Jukič - bas; Janko Novoselič - bobni.

Letošnji festival bo odprl črnski vokalist z evropskim kvintetom, tokrat obarvanim za odtenek »funky«. Slovensko-avstrijski ritem sekciji, ki bo skušala slediti nepredvidljivemu Milesu, se bo kot solist pridružil tudi D. Noesig, eden najboljših mladih avstrijskih jazz trobentačev, letos že drugič vodja trobentarske sekcije na delavnici.

Festival Jazzinty. Vrtovi Dolenjskega muzeja, ob 20.30. 6 eur/4 eur v predprodaji.

NEXT MUSIC ENSEMBLE

Jan Kus - saksofon; Cene Resnik - saksofon; Tine Gregurevič - klavir; Jo Fougner Skaansar - bas; Andrej Hočevar - bobni.

Otvoritev klubskega muziciranja bo tokrat pripadla mladi slovenski jazz zasedbi, v kateri izstopata predvsem saksofonista Jan Kus in Cene Resnik (Siddharta).

Festival Jazzinty, Klub LokalPatriot, ponedeljek, 13. avgusta, ob 22.00. Vstopnine ni.

Torek, 14. avgust

FINALE NAGRADE JAZZON:

IGOR LUMPERT »JAZZON« QUINTET

Igor Lumpert - saksofon; Daniel Noesig - trobenta; Jani Moder - kitara; Milan Nikolić - kontrabas; Gašper Bertonec - bobni.

Finale nagrade Jazzon za najboljšo slovensko jazz skladbo bo v rokah zasedbe, ki jo je zbral Igor Lumpert, najuspešnejši jazz glasbenik iz naših krajev. Mednarodna strokovna komisija bo izmed sedmih finalistov na podlagi izvedbe izbrala najboljšega, publika pa bo najbolj vsečni skladbi prisodila posebno nagrado. (Foto: Boštjan Pucelj)

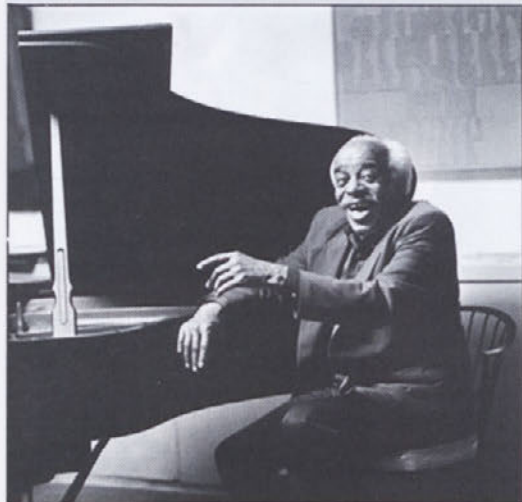
Festival Jazzinty. Vrtovi Dolenjskega muzeja, ob 20.30. 6 eur/4 eur v predprodaji.

SIX TO GO

Predstavitve »perspektivne slovenske jazz zasedbe«. **Festival Jazzinty, Klub LokalPatriot, torek, 14. avgusta, ob 22. uri. Vstopnine ni.**

Sreda, 15. avgust

BARRY HARRIS TRIO

Barry Harris – klavir; Joris Teepe – bas; Steve Altenberg – bobni.

Pianist in skladatelj je živa legenda jazza. Življenje je popolnoma posvetil napredku improvizirane jazz glasbe in več desetletij ostal med njenimi protagonisti. Nastopa kot koncertni pianist in univerzitetni predavatelj na največjih festivalih in glasbenih dogodkih po vsem svetu. Njegova diskografija je zgodovina sodobnega jazza v malem, saj je poleg nekaj desetnih avtorskih albumov v različnih zasedbah (tudi solo) še večkrat nastopil v vlogi spremljevalnega glasbenika; snemal pa je z glasbeniki, kot so Charlie Parker, Cannonball Adderley, Dexter Gordon, Sonny Stitt, Kenny Dorham in Lee Morgan. Prejel je številne nagrade. Organizatorji njegov koncert napovedujejo kot enega izmed vrhuncev festivala.

Festival Jazzinty, Kulturni center Janeza Trdine, ob 20.30. 8 eur/6 eur v predprodaji.

Četrtek, 16. avgust

SIMONE ZANCHINI SOLO/JUDY NIEMACK TRIO

Ena največjih evropskih jazzovskih atrakcij zadnjih let. Ta harmonikarski virtuoz s svojo ekspresivno improvizacijo navdušuje občinstvo, ne glede na to, ali igra sam, v duetu, z velikim big bandom ali orkestrom. Letos bo odigral že lani načrtovani solo koncert, kjer bo predstavil tudi svoje raziskovanje elektronskih možnosti na akordeonu. Kot gost se mu bo pridružil nemški jazz violinist Max Grosch. Sledil bo nastop ameriške pevke Judy Niemack. Judy je najprej študirala klasično petje, potem pa se je posvetila jazzu. Njen cilj je bil prosto improvizirati v širokem barvnem spektru, ki ga nudita klasično in jazzovsko petje. Njena diskografija je osupljiva, nastopala in snemala je z glasbeniki, kot so Toots Thielemans, George Benson, Lee Konitz, Clark Terry, Dave Brubeck, David Byrne, Kenny Barron, Joe Lovano, Adam Nussbaum in Mark Feldman. V Novem mestu se bo predstavila v neortodoksnih zasedbi z odličnima njujorškima jazzistoma, in sicer basistom Jorisom Teepejem in saksofonistom Andyjem Middletonom.

Festival Jazzinty. Vrtovi Dolenjskega muzeja, ob 20.30. 8 eur/6 eur v predprodaji.

LA FALSIRENA

La Falsirena bo predstavila izbor Händlovih arkadijskih kantat in instrumentalnih komornih del.

Festival Klasikaa Dolenjska. Soteska, Hudičev turn, ob 20.30. 10 eur/5 eur študenti.

Petek, 17. avgust

JAZZ KAMP KRANJ ALL STARS

Jazz kamp v Kranju, ki se dogaja teden dni po Jazzintyju, vodi pa ga eden najboljših evropskih kitaristov Primož Grašič, gosti številne vrhunske umetnike svetovnega jazza. Kranjčani letos v sodelovanju s Festivalom Jazzinty pripravljajo presenečenje: gostovanje »all stars« zasedbe na novomeških vrtovih.

Festival Jazzinty. Vrtovi Dolenjskega muzeja, ob 20.30. 6 eur/4 eur v predprodaji.

Sobota, 18. avgust

ZAKLJUČNI KONCERT

Tradicionalni družabni vrhunec in hkrati sklep tedenskega dogajanja na Jazzintyju že po stari navadi pomeni skupni koncert vseh »combo« zasedb, ki so ustvarjale v okviru delavnice in tudi nastop vseh zvezdnikov letošnjega dogajanja.

Festival Jazzinty. Vrtovi Dolenjskega muzeja, 20.00. Vstopnine ni.

HEXACORDO

Ivana Kastilska in Filip Lepi, ljubezen in norost: zbirke pesmi in romanc, ki nam dajejo pogled v življenji kraljic, zgodovinska dejstva in občutja, ki so zaznamovala prehod 15. v 16. stoletje.

Festival Klasikaa Dolenjska. Turjak, grad Turjak, ob 20.30. 10 eur/ 5 eur študenti.

Nedelja, 19. avgust

VITALIJ OSMACKO & MAR DJANGO QUARTET

Kvartet »igra drvečo mešanico jazza s ciganskim priokusom, tisto, kar v bolj zahodnih krajih imenujejo »gypsy swing.« Gre za ruski melos z vložki poskočnih ritmov in nekaj besedili judovskega podtona,« so prepričani organizatorji. V začetku devetdesetih je Vitalij Osmacko (glas,

akustična ritem kitarar) posnel svojo prvo ploščo v Sloveniji. K sodelovanju je povabil takratnega prvega violinista ljubljanske Opere Sašo Olenjuka (akustična solo kitarar), s katerim sta ustanovila duo Mar Django, ki izvaja rusko-ciganske balade in romance. Po nekaj letih obstoja in po izidu druge skupne plošče Črne oči je padla ideja o skupnem projektu z Zoranom Predinom. Vitalij v skupino povabi še Nikolo Matošiča (kontrabas) in Gašperja Bertonclja (boba).

Festival Sonca. Grad Otočec, ob 19.00. 12 eur/10 eur v predprodaji.

FIŽOLČEK, OGELČEK IN SLAMICA

Lutkovno društvo Lutkomotiva. Glasba: Tokac, nastopajo: Polonca Bartolj, Erik Staniša, Marko Guštin, Tanja Kraševac, Janez Badovinac

Poučna zgodbica govori o tem, zakaj imajo vsi fižolčki bel šiv na trebuščku.

Festival Mali nagajivci. Vrt San Sebastian, ob 11.00. Vstopnine ni.

Nedelja, 26. avgust

JANKO, METKA IN PAVLIHA

Pavlihovo gledališče Kranj. Nastopata: Simona in Tomaž Pinter

Gre za priredbo zgodbe bratov Grimm. Janko in Metka gresta kljub maminim opozorilom v gozd in se v njem izgubita. Prideta do lectaste hišice, v kateri živi strašna čarovnica ... Predstava, pri kateri otroci živahno sodelujejo. Primerna je za otroke od 3 do 10 let.

Festival Mali nagajivci. Vrt San Sebastian, ob 11.00. Vstopnine ni.

Petek, 31. avgust

VLADIMIR STJEPIČ: RISBE

O razstavi je nekaj besed za Park povedal sam avtor: »Predstavljena bodo dela, ki so nastala v letih 2006 in 2007 in so na nek način ustvarjena z mislimi na Lamutov likovni zakon. V prvi vrsti je to risba kot neposredna, spontana in nepotvorjena oblika izražanja najglobljih vsebin, občutkov in stanj. Osnova risbe pa ni le črta, temveč predvsem točka kot temeljno izrazilo likovnika, element, ki povezuje današnjo digitalno podobo s prazgodovinskimi podobami v jamah in s prvimi poskusi artikulacije pri otroku. Risba, ki nastane na ta način je nadgrajena z več plastmi različnih materialov (sukanec, gaza, akrilna emulzija, rižev papir itd.). Tako dobimo tkanje, opno, kopreno med tem in nekim drugim svetom, med »jaz« in »ti«, znotraj in zunaj, tukaj in tam. V današnjem času, ko v umetnosti prevladuje konceptualno-racionalen pristop, ki temelji na absolutni dominaciji novih medijev in ko smo vsepovsod soočeni z barvno fotografijo, plakati in rekla-

mami, mi risba pomeni odmik od tega stanja in povezano z lastnimi notranjimi vzgibi. Odpira mi možnosti za spontan in eksperimentalen pristop k ustvarjanju. Pri tem pa ne morem mimo vprašanj: lahko likovnik danes ponudi kaj več kot hladni intelektualizem teoretika, strupeno kritiko družbenih odnosov, kisli skepticizem in ironijo? Ali je sodobna slika /risba kaj več kot hipna zrcalna podoba vedno hitreje sukajočega se sveta? Ali današnji likovnik premore kaj takega, kar bo preseгло čas, saj vemo, da bog časa (Kronos) žre svoje otroke?»

Lamutov likovni salon Galerije Božidar Jakac. Podatka o uri otvoritve razstave nismo prejeli. Razstava bo odprta do 30. septembra. Vstopnine ni.

OTIUM

Festival NM Izklopjeni. Vrt San Sebastian, ob 21.00. Ni podatka o vstopnini.

Sobota, 1. september

WET BET

Festival NM Izklopjeni. Vrt San Sebastian, ob 21.00. Ni podatka o vstopnini.

Nedelja, 2. september

ARSEN DEDIČ

Festival Sonca. Grad Otočec, ob 20.00. 16 eur/14 eur v predprodaji.

ODPRTE RAZSTAVE

JANA FLEGO/KATARINA PETROV:

ADOPT AN ARTIST

Katarina Petrov in Jana Flego sodita med ustvarjalke mlajše generacije. V multimedijem projektu z naslovom **INSIDE-OUT** (2004) sta se osredotočili na položaj umetnika, ki že davno nima več vloge romantičnega ustvarjalca. Nenehno se spopada z dejavniki, ki niso neposredno

vezani na njegovo ustvarjanje. Z zadnjim projektom **ADOPT AN ARTIST** (Posvojite umetnika!) nadgrajujeta svoje prehodno raziskovanje, pri čemer ugotavljata, da je v slovenskem umetniškem prostoru prisoten in hkrati tabuiziran zunanji dejavnik, t. i. genski faktor (gf). Izhodišče omenjenega projekta zato temelji na namigovanju, da umetniki, katerih genom potrjuje posredno ali neposredno povezanost z v preteklosti uveljavljenimi imeni, uspejo prej ali laže kot tisti z neposvečenim dednim materialom. Razstavljena bodo umetniška dela "potencialnih" posvojenih umetnikov in fotografije (družinski portreti) že oblikovanih novonastalih družinskih vezi. Štekate?

Atrij Knjigarne Goga, do 10. avgusta. Vstopnine ni.

35 LET KOLESARSKEGA KLUBA NOVO MESTO

Dolenjski muzej, Galerija, do 7. oktobra, vstopnine ni.

VLADIMIR LAMUT: LITOGRAFIJE

Dolenjski muzej, Mala dvorana, do 28. oktobra, vstopnina 3 eur, mladina 2 eur.

LUTKARSTVO NA DOLENJSKEM

Dolenjski muzej, Predavalnica, do 30. septembra, vstopnina 3 eur, mladina 2 eur.

NOVOMEŠKI LIKOVNI DNEVI

Jakčev dom, do 16. septembra, vstopnina 2,50 eur, mladina 1,60 eur.

NAPOVEDUJEMO V SEPTEMBRU

GUŠTI IN POLONA

Vrt San Sebastian, petek, 7. septembra, ob 21.00. Ni podatka o vstopnini.

SAN SEBASTIAN FEST

Nastopajo: Siddharta, Dan D, Urban
Lokacija bo znana naknadno, sobota, 8. septembra, ob 21.00. Ni podatka o vstopnini.

PSYCHO PATH

Vrt San Sebastian, petek, 14. septembra, ob 21.00. Ni podatka o vstopnini.

SODDIHA

Vrt San Sebastian, petek, 28. septembra. Ni podatka o vstopnini.

ZORAN PREDIN IN ORKESTER ADIJO PAMET

Zoran Predin bo v Kostanjevici nastopil z gypsy swing kvartetom Orkester Adijo Pamet, ki ga sestavljajo kitarist Igor Bezget, bobnar Gašper Bertonec, kontrabasist Nikola Matošič in ritem kitarist Rok Predin. Izvedli bodo program Čas za malo nežnosti in mu dodali še obvezen železni repertoar. Hrbtenica programa so pesmi iz albuma Ljubimec iz omare. »Pa še kakšen alfa samec pride mimo,« obljublja legenda slovenskega rokenrola.

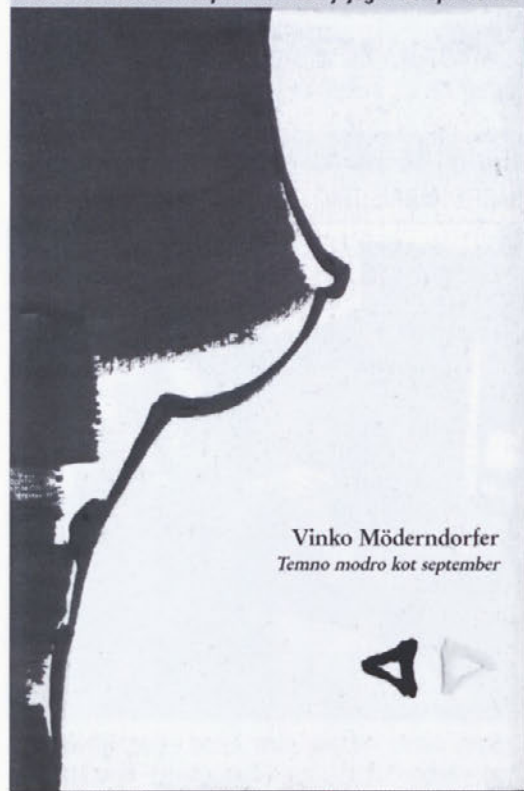
Galerija Božidar Jakac, 8. septembra, ob 20.00. Podatka o vstopnini ni.

SANDRA HROVAT: NASLOVNICE

Literarno zbirko Založbe Goga že od prve knjige v letu 2000 krasijo prepoznavne naslovnice oziroma ovitki. Sandra Hrovat si je v grafični liniji začrtala strogo asketsko pravilo: uporablja zgolj tri barve (črna, rumena in rdeča), ki se v tehniki tempere nanašajo na belo podlago. Barve so tudi nosilke pomenov: črna in rdeča gradita ključno

sporočilo in detajl, ki se v igri asociacij veže na motiv posamezne literarne mojstrovine. "Gre za preprosto tehniko tempere na papir, ki je v izhodišču strogo omejena in ne dopušča mnogo različic v sami poslikavi; a vendar so tri barve dovolj, da se navežem na zgodbo in jo v abstraktnem smislu pripovedujem na svoj način. Tukaj so meje. Znotraj njih pa je vse dovoljeno. Gre za paradoks - stroga pravila osvobajajo," pravi avtorica.

Atrij Knjigarne Goga, otvoritev v petek, 7. septembra, ob 20.00. Razstava bo odprta do nadaljnjega. Vstopnine ni.

Vinko Möderndorfer
Temno modro kot september

TRŽNICA

ROKODELSKA TRŽNICA

Prodaja in predstavitev rokodelskih izdelkov.
Glavni trg, od 10.00 do 18.00. Vsak prvi delovni ponedeljek v mesecu.

Kultum : kolofon

Napovednik dogodkov v Novem mestu in okolici.

Besedila: Uroš Lubej, organizatorji dogodkov in drugi
Fotografije: Boštjan Pucelj, avtorji, organizatorji in drugi
Navodila za pošiljanje informacije: Informacije pošljite na uros.lubej@park-on.net. Vsebujejo naj ime dogodka, avtorje, kratek opis, kraj in čas dogodka ter podatek o vstopnini. Teksti naj bodo v .doc ali .rtf (word) formatu in brez oblikovanja. Slike v .jpg ali .tiff formatu pošiljajte ločeno.

Samo Kralj razstavlja v Narodni galeriji

Samo Kralj, galerist, oblikovalec, glasbenik in vse bolj cenjeni novomeški slikar portretist, se od 9. junija do 30. septembra v Narodni galeriji v Ljubljani predstavlja v sklopu razstave Upodobitve ljubljanskih škofov. V sklopu tega slikarskega in kiparskega prikaza sta razstavljeni njegova portreta zadnjih dveh ljubljanskih nadškofov, Franceta Rodeta, sedanjega kardinala v Vatikanu, in aktualnega metropolita Alojza Urana.

Uvrstitev novomeškega slikarja v ta tako rekoč elitni izbor, ki obsega obdobje od srede petnajstega stoletja do današnjih dni, v sklopu razstave pa je prikazana tudi grafič-

na Galerija ljubljanskih škofov in njihovih grbov drugega Novomeščana, Božidarja Jakca, je veliko priznanje njegovemu delu.

Portretiranje je le del ustvarjanja Sama Kralja, ki se bo s samostojno razstavo olj velikih formatov v jeseni novomeškemu občinstvu predstavil v galeriji Dolenjskega muzeja. Kot je povedal, bo razstavil »platna velikih formatov s simbolistično vsebino. Ta slikarski slog me je od nekdaj privlačil. Delovni naslov razstave je Podobe iz sanj, prinesla bo presek in nekakšno sintezo mojega triletnega dela.« (Rasto Božič, foto Andrej Bartelj)

APT: Fotografije fotografij

Fotografije fotografij v Evropi je ob razstavi Give Me Your Image oziroma Daj mi svojo podobo zapisala v svetu priznana nizozemska avtorica dokumentarne fotografije Bertien van Manen. Projekt, ki ga je po New Yorku in Bologni 28. junija predstavila v fotogaleriji Anton Podbevšek Teatra, je izpeljala po različnih evropskih državah. Z žepnim fotoaparatom je zabeležila vsakdanje družinske fotografije, ki ljudem predstavljajo spomin in del stanovanjske opreme, kot je razstavo komentiral umetniški vodja fotogalerije APT Bojan Radovič.

Bertien van Manen je začela pred petimi leti ustvarjati zbirko posnetkov fotografij, umeščenih v zasebna bivalna okolja različnih delov Evrope. Kot je ugotovila, je posameznikov zasebni bivalni prostor metafora za njegov notranji izraz, ki nevsiljivo odseva zgodovino, občutja, ideje in upanje njegovih prebivalcev. Je nekakšen zapredek ali školjka, ki jo ljudje zgradijo, da bi pred svetom zaščitili lastne sanje. V takih okoljih je izbirala posamezne detajle, v katere je

postavila družinske fotografije. V posameznih časovnih obdobjih, ki so včasih posegala tudi za sto let in več v preteklost, je odkrivala sledove vojne, zatiranja, sreče in žalosti. Našla je zgodovinske, razpoloženske, verske in kulturne razlike pa tudi skladnost človeških predstav o sreči, prijateljstvu, družini, rojstvu in smrti.

Kot meni Radovič, skuša avtorica skozi fotografijo ujeti prostor in vzdušje, ki ga ustvarjajo svojevrstna fotografska tihožitja. Glavnino razstavljenih štirideset slik predstavljajo portreti, ostalo so skupinski portreti in situacijske fotografije, trem sklopom sledi tudi postavitve razstave. Gre za komunikacijo z neznano osebo in izrabo fotografije v določenem prostoru. Fotografije kažejo presek bivalne kulture po različnih državah in kulturnih okoljih, opazna sta religijski in časovni moment. Projekt je v knjižni obliki izdala tudi nemška založba Stiedel. Razstava bo odprta do 20. julija. (Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj)

Zaposlimo vrtnarja.

park
Sprehodi se.

Iščemo honorarne sodelavke/-ce.
Javite se na e-naslov: park@park-on.net

Bossa de Novo
Atrij Knjigarne Goga
8. junij

Zvrhana ura glasbe, vrhunskega podajanja, razmišljanja, zibanja v zapeljivem ritmu.

Pesmi z lanskega prvenca *Vivo!*, nekaj dodatnih v bossa novo predelanih znanih slovenskih pesmi, partizanska Pesem Štirinajste, Pavčkova pionirska pesem Majska, ponarodela Učilna zidana, nesmrtna Strniševa Ne prižigaj luči v temi, vrsta klasičnih bossa nov Antonia Carlosa Jobima – Corcovado, Garota de Ipanema itd. in nekaj avtorskih pesmi, vse v stilu brazilske grenko sladke glasbe v akustični izvedbi slovenskega kvinteta Bossa de Novo. Zvrhana ura glasbe, vrhunskega podajanja, razmišljanja, zibanja v zapeljivem ritmu. Same presežnike lahko navedemo za koncert, ki je v pogosto zapostavljen atrij novomeške Knjigarne Goga pritegnil ljudi, kot že dolgo ne. Med izvajalci in občinstvom se je spletel intimen odnos, izražen v spontanem petju in pritegovanju pripevom. Bossa de Novo je poleg iskrene izvedbe ponudila še izredno uspele predelave znanih pesmi, instrumentalno natančnost, vokalno čustveno odličnost in odrsko šegavost.

Če smo ob predstavitvi prvenca ugotavljali, da gre za nekoliko nepričakovano poustvarjanje, je treba v primeru koncerta naše stališče popraviti. Resda gre za ustvarjanje na sposojenih temeljih, vendar ob ljubezni in spoštovanju do tovrstne glasbene oblike, tudi za zraščenoost z njimi. Ležerno podajanje skupine temelji na predanosti in obenem užitku ob izvedbi, ki imata le en skupen imenovalec, pristnost. Kvintet je povsem uigran, vodilni instrumentalisti večji, pevec prijetno mehkega glasu prepričljiv, njegova izgovarjava brez graje. Dobili smo koncert in izvedbo, kot smo ju redko deležni, še posebej od pogosto prečenjenih domačih zasedb.

Glasba skupine Bossa de Novo prinaša in poraja izvirne glasbene občutke. Posebno privlačne so njihove predelave, na neki način tudi sprehod skozi glasbene vplive, ob katerih je odraščala generacija izvajalcev in njihovega občinstva, izvedbe pesmi, ki v današnjem svobodomiselnosti ogrožajočem času, pomenijo tudi ponosno izjavo in poziv k prevetritvi podalpske raznovrstne zatohlosti.

Ocena: 5

5: čista poezija // 4: prek slušnega kanala v srce // 3: ušesa vredno // 2: tudi to je zvok // 1: prispevajte za slušni aparat

Patetico
vrt San Sebastian
14. junij

Pevka večše lovi med tišino in tonom, ne vskoči na prvi klic, spontano se vklopi, kot narekuje čustvo.

Tri leta so minila, odkar smo v Novem mestu prvič spremljali nastop štajerskega jazzovskega tria s pevkovo Niko Perunovič. Skupina je bila takrat tik pred izdajo prve plošče, ki se je potem nekaj zatikala, sedaj pa se je predstavila tudi z glasbo drugega albuma *Patetico*, v začetku pomladi izdanega pri ljubljanski založbi Sanje.

Kljub temu da nas je prepričal že prvi nastop, je drugi deloval bolj izkušeno, po drugi strani pa pevkina vokalna krhkost in izvirnost še vedno presenečata. Nika Perunovič, njena glasbena izobrazba nam ni znana, je ena redkih domačih pevk, ki se je rodila z izostrenim občutkom za pristno glasbeno izvajanje. Kaj takega se porodi le v posebej zaznamovanih ljudeh. Njeno z instrumentalnim ozadjem spojeno tankočutno izvajanje, porojeno globoko v njeni duhovni notranjosti in oplemeniteno s pravim glasbenim nagonom, se skozi tuje pesmi sprehaja, kot bi bile napisane ravno zanjo. Pevka tudi večše lovi med tišino in tonom, ne vskoči takoj na prvi klic, spontano se vklopi, kot narekuje čustvo.

Za njo stoji izvrsten klasičen jazzovski trio: Dejan Berden – klavir, Matjaž Krivec – kontrabas in Ciril Sem – bobni. Skupina posega pretežno po izvedbah znanih pesmi različnih avtorjev – Boba Marleyja, Toma Waitsa, Vana Morrisona, Whitney Houston, Glorie Gaynor itd., njihov pomen je v slovenski jezik pretil in včasih tudi prilagodil razmeram pobudnik in sodelavec skupine Rok Vilčnik.

Patetico je tudi tokrat deloval uigrano utečeno. Pesmi so si sledile v pravem redu in s pravim ritmom, izogibale so se pastem, saj bi s površnim izborom pevkino izvajanje kaj zlahka prešlo v enakozvočnost. Spored je bil izbran poznavalsko in široko, od jazzovskih standardov do radijskih popevk. Podoben recept in primerjava se ponujata kar sama; Silje Neergard, Norah Jones itd. Vsekakor glasba, ki bi jo težko označili za posnemanje. V sozvočju s smernicami, a vseeno izvirna in pristna, čeprav instrumentalno še vedno pretežno naravnana v spremljavo pevk.

Ocena: 4

Foltin
LokalPatriot
16. junij

Glasba se ni izkazala za fuzijo, prej konfuzijo z etno elementi.

Totalno zmešana juhica etno-elektro-akustične-funk-jazz-rock glasbe, je pisalo na vabilu. Po napovedi sodeč, fuzija. Tudi pestra zasedba – harmonikar, pevec, klarinetist, tolkalec, bobnar in basist – je obetala. Skupina je udarila dinamično, a tudi hrupno. Kosmat zvok je že v izhodišču kvaril užitek, nakar se glasba ni izkazala za fuzijo, prej konfuzijo z etno elementi. Vendar zgolj na splošni ravni, s ščepcem hip-hopa, jazza skoraj nič, razen stihijskega iskanja, ki bi ga lahko z veliko dobre volje tolmačili za skupinsko improvizacijo z obilo ritma. A ne, kot bi pričakovali, etnično obarvanega, makedonskega, prej neprepoznavno eklektično zlitega. Na tej čvrsti ritmični osnovi so gradili solisti, dva instrumentalista in pevec. Harmonikar je zgolj barval zvočno sliko, redko je posegel s kakšnim vložkom, nekajkrat se je sozvočno ujel z vokalnim scatom, s klarinetistom se v kaj takega žal ni spuščal. Tudi ta ni dal kaj posebnega od sebe. Je sicer zaokroževal teme, vendar ostajal le del skupne hrupne zvočne podobe. Zdelo se je, da je vsa glasba zgolj podlaga neverjetno vase prepričanega pevca, katerega koloraturno vzneseno petje in popevanje je v nerazpoznavnih jezikih spominjalo na kakšnega ruskega Jima Morrisona na speedu. Mogoče smo v zadušnem zvoku enkrat zaslutili, da poje v angleščini, drugič v francoščini, tretjič je bilo razbrati zgolj zvalnik imena Milica, četrtič se je zdelo, da v nemščini poveljuje vojaški četi. Veliko je tudi bolj ali manj uspešno vokalno improviziral. Dobil sem občutek, da mu je skupina neverjetno podložna, namenjena zgolj podlagi in okvirju njegovega vokalnega sproščanja energije in togote. Glasba je bila zgrajena okoli tega pevsko recitatorskega stebra, ki ni dopuščal drugačnega izhoda kot mimo njega. Skupinsko ustvarjanje zasedbe se je tako odbijalo od zidov, ni iskalo, se prelivalo in spajalo v napovedi naštetih elementov. Ni bilo vznemirljivo, prej se je zdelo zapravljanje časa in prodajanje megle.

Ocena: 3

Rambo Amadeus
vrt San Sebastian
23. junij

Rambo Amadeus ni le prekanjen glasbenik, je predvsem iskren ustvarjalec, kritičen do okolja in ponosen na poreklo.

Če smo še maja javkali, kako ni pravih koncertov, moramo takšno ugotovitev za junij odločno preklicati. Zasuti smo bili z glasbeno ponudbo, pa se poletje še dobro začelo ni. Tako se je na kresni večer v mestu in okolici odvil več glasbenih nastopov različnih zahtevnostnih nivojev. Na primer, medtem ko je višek ponudbe na marofskem kresovanju predstavljala na žaru pečena hrenovka, je Zavod Tovarna v središču mesta ponudil nastop glasbenika svetovnega kova, slovitega črnogorskega eklektika Ramba Amadeusa.

Rambo se je predstavil z elektrificiranim triom v sestavi klavirist s samplerjem, basist in bobnar. Trio je ustvarjal čvrsto ritmično glasbeno osnovo, na funkoidno podlago je Rambo polagal izvrstno kitarsko preigravanje, temelječe na bluesovskih frazah, premišljenih izletih in številnih glasbenih citatih. V spretno kitarsko govorico je vpletal dele znanih tem, Ravelovega Bole-rosa, Carlosa Santane itd., basovski spremljavi pa recimo niso bili tuji dosežki ameriške skupine Temptations. Skratka, glasbena eklektika, ki uporablja in zmelje vse, kar najde na lastni poti, in če se je loti pravi glasbeni ustvarjalec, pelje v nove glasbene svetove. No, Rambo je tak glasbenik. Skupno glasbeno sliko je dopolnjeval z zvočnimi vložki, od govorov do etničnih vsebin. Pogosto jih je duhovito izrabil in nadgradil, včasih so služili zgolj kot komentar, tako politični kot družbeni. Ustvaril je glasbeno vokalno sporočilno zlitje, ki se je od trdega funka in fuzije podajalo v vode etnične glasbe, na trenutke celo jazza.

Rambo Amadeus ni le prekanjen glasbenik, je predvsem iskren ustvarjalec, kritičen do okolja in ponosen na poreklo. Njegova ostra satira: »Turbofolk nastane, ko se srečata kmetavz in tehnologija,« spojena s pristnim balkanskim obešenjaškim humorjem, je vredna največjih dosežkov skupine Buldožer v času Marka Breclja. Kot kaže Rambov primer, je danes še vedno treba pometati s predsodki in utrjevati pot svobodni misli, ki velja za edino pravo povezovalko narodov.

Ocena: 5

Bast
Retinal Circus
Aksioma/Dallas 2007

Pravi zvočni terorizem.

Tretji izdelek ljubljanskega kolektiva pod vodstvom Alda Ivančiča prinaša 13 novih skladb, posnetih na improvizacijskih Burn Out večerih v ljubljanskem klubu Gromka ter kasneje v studiu predelanih, premešanih in oplemenitenih z nasnemavanjem. Album, katerega podlaga je zgolj nepredvidljiva burna instrumentalna in vokalna improvizacija, že v naslovu nakazuje neposredno povezavo s psihedelično izkušnjo, opisano v knjigi ameriškega pisatelja, psihologa in raziskovalca učinkov psihedeličnih mamil Timothyja Learya, gre tudi za poklon sredi šestdesetih let izredno znanemu in priljubljenemu vancouverškemu klubu psihedelične umetnosti.

Album, ki je nastal ob sodelovanju številnih glasbenikov, Gala Gjurina, Boštjana Gombača, Tomaža Groma, Andraža Mazija, Bernharda Kreuzerja, Alda Ivančiča, Dejana Lapanje, Igorja Leonardija, Matjaža Mančka itd., je nadaljevanje Bastove brezkompromisne poti, njegovo seciranje pot kulture in alternative. Zdi se, da je šel kolektiv tokrat še najdlje v improvizacijsko pustolovščino, ki po eni strani sprošča veliko energije, po drugi kaže na določeno pomanjkanje zamisli. Enakoznačni pristop, iskanje navdiha na pretežno enak način in nato burno nenadzorovano sproščanje je v nekaj primerih zanimivo, vsekakor ne privlačno, v ponavljanju pa dolgočasno in duhomorno. Glasbo oziroma njeno razgradnjo tako spoznavamo kot svojevrstne glasbene instalacije, prehajajoče v pravi zvočni terorizem. Ko se poslušalec sprašuje o smislu takega pristopa in tako nastale hrupne zvočne slike ter si pri tolmačenju pomaga s podobami ovitka, škof kot terorist z gorečim križem, se v mislih dotakne marsikatero podobe družbenega okolja. Mogoče je ravno to Bastovo sporočilo. Razkrinkanje vsakdana in sodobne družbe. V tej luči dobi plošča simbolni pomen, glasba postane zgolj vodilo do spoznanja ter kot taka umetniška izjava. V tej vlogi je album sprejemljiv, če ga skušamo razumeti zgolj skozi glasbeno lečje, pa bolj spominja na zvočno samozadovoljevanje.

Delo: 3 / Oblika: 4

Miusow Quartet
Smejmo se skupaj, Jazz
& Blues Records 2007

Glasba skupine deluje polno in sveže.

Miusow Quartet je nova domača zasedba v sestavi: Andrej Čopar - vse vrste saksofonov, flavta, Marko Brdnik - harmonika, Tibor Mihelič - bas, udu, drumljica, vokal in Blaž Grm - bobni, kot gost vokalista se na enem posnetku pojavi Boštjan Gombač. Bežen pogled na zasedbo bi mogoče razbral kakšno ta trenutek moderno spogledovanje s tangom ali šansonsko jazzovsko navdahnjeno glasbo, pa na srečo ni tako. Miusow Quartet prinaša nekaj povsem novega. Glasbeno zlitje, ki spominja na čase tako imenovanega rocka v opoziciji, ali še bolj, glasbenega ustvarjanja v opoziciji. Premešal je glasbene štrane in ustvaril lastni izredno poslušljiv, ritmičen in duhovit izraz. Izrazil je pestre izrazne možnosti, ki jih ponujajo rock, etno, reggae, jazz, niso mu tuji balkanski žuri in ustvarjanje Američanov latinskega porekla.

Tako se skozi poslušanje prvenca Smejmo se skupaj podajamo na glasbeno pustolovščino in koračimo skozi sodoben eklektičen svet. Pretežno gre za instrumentalno glasbo, z besedili se kvartet ne trapi. Glasba sama mu ponuja dovolj prvin za izražanje čustev in tolmačenje sveta. Zdi se, da ima Miusow Quartet veliko za povedati. V pomoč pri obisku njegovega sveta so tudi naslovi pet- do desetminutnih skladb: Skandiranje Skandinavcev, Njene razprte platnice, Cynical, Blues zaprtih barov, Šuti bolan ... Glasba skupine deluje polno in sveže, gre za preverjene glasbenike, vedno sta prisotni čvrsta zasnova in dobra izvedba. Ritmična raznolikost in humorna skladnja sta zagotovilo, da poslušanje naslednjih skladb ne bo zaman. Pri tem se skupina večje poslužuje ritmičnih prelomov in stilnih preskokov, nekoliko spomni na pokojne Begnograd, a kljub temu ponuja pristen pristop. Vedno išče naprej, brska za izzivi in obenem z nenavadnimi domisljami in odkritji zabava občinstvo. Miusow Quartet je eno večjih odkritij tega leta.

Produkcija je ob Miusow Quartetu tudi delo Alda Ivančiča, naše pozornosti je vreden tudi domiselno sporočilno oblikovan ovitek.

Delo: 5 / Oblika: 4

My Name Is Buddy another record by **Ry Cooder**

Ry Cooder
My Name Is Buddy
Nonesuch/Nika 2007

Cooder v ameriški zamočani podeželski zgodovini išče zapostavljene vrednote.

Ob zadnjem albumu ameriškega kitarista, tradicionalista in folklorista Ryja Cooderja smo zapisali, da si je po vseh njegovih študijskih izletih v indijsko, afriško in predvsem kubansko izročilo, vnovič želeli nekaj glasbe, ki jo je na osnovi izročila ameriške avtentične glasbe izvajal in snemal v sedemdesetih in delno v osemdesetih letih. Kaže, da je nekaj podobnega ugotovil sam, saj njegov novi album prinaša ravno tako glasbo, zraslo iz korenin amerike in snovanja velikih ameriških pripovedovalcev Ledbellyja, Woodyja Guthrieja, Petea Seegra ipd. Cooder je tudi ugotovil, da so se zlagane ameriške vrednote zadnjih let znašle v slepi ulici. Meni, da je prišel čas, ko je treba prevetriti obdobje ameriške depresije tridesetih let, ko je po številnih gospodarskih zablodah nastajal temelj sodobne ameriške družbe, in to ravno na hrbtih in skozi zgodbe danes pozabljenih malih ljudi.

Cooder tako v ameriški nekoliko zamočani podeželski zgodovini išče zapostavljene vrednote. Te prihajajo na dan skozi pripoved mačka Buddyja, miška Leftyja in žabona pridigarja Toma Toada. Vse pesmi, razen dveh izročilnih, je napisal Ry Cooder, podložil jih je z izvorno ameriško glasbo, od podeželskega pripovednega bluesa, do bluegrassa, tex-mexa, rhythm and bluesa, gospela, folka, kubanskega sona, jazza, boogieja in irskih vplivov, na koncu je vnesel celo ščepec skope elektronike. Ob glasbi se zdi, da gre tudi za pregled nad Coodrovim dosedanjim delovanjem, saj smo skozi glasbene teme spremljevalci njegove glasbe poti. Kar je pri tem početju najbolj razveseljivo, je Coodrovo glasbeno zlitje, svojevrsten višek njegovega snovanja.

Izvedbe te izredno kakovostne glasbe se je Cooder lotil z nekaterimi znanimi sodelavci in ikonami določenih vrst. Na plošči se pojavljajo: Pete Seeger, Paddy Moloney, Flaco Jimenez, Mike Seeger, Terry Evans, Bobby King, Jon Hassell itd., pomemben soustvarjalec je bil Coodrov sin Joachim. Ploščo odlikuje tudi dovršeno izdelan in opremljen ovitek.

Delo: 5 / Oblika: 5

Ocenjuje Rasto Božič, foto Rasto Božič

V slovo

Aleksej Metelko

Razglasitev samostojnosti in neodvisnosti RS, 25. 6. 1991. Vir: Kratka ilustrirana zgodovina Slovencev

»Po ničemer več ne hrepenim, slovenske matere sem sin,« sem zapisal nekega večera konec meseca rožnika (kakšna slučajnost, ravno v času dneva državnosti) med pisanjem zadnjega dela serije člankov o resnični zgodovini Slovenije. Čutil sem se postavljenega v drugačen, zelo osrečujoč duševni svet zamaknenosti, lahko bi rekel celo v svet nekakšne narodnostne ekstaze. Moje raziskovanje resnične zgodovine svojega naroda je doseglo vrhunec. Vesel sem, da sem uvidel veličino tega naroda, da sem odprl oči in postal zaveden. Počaščen sem, da sem to, kar sem, da sem del te velike slovenske zgodbe. Vesel sem, da sem Slovenec.

Če se je kdo pri prvih člankih o resnični zgodovini Slovenije spraševal, kaj ima takšna tema iskati v rubriki Četrta dimenzija, v kateri je govora o nenavadnem, skrivnostnem in nepojasnjem, je do zdaj bržkone ugotovil, da je pravilno umeščena. Ali ni na primer nenavadno, da smo skozi tisočletja zatiranj z vseh možnih geografskih strani in veliko številčnejših narodov vseeno uspeli ohraniti svojo identiteto? Kaj ni nenavadno, da nas nekateri vztrajno označujejo kot vzhodne Evropejce in hlapčevski narod, medtem ko nam drugi javno priznajo veliko veljavo in pomembno vlogo v srednjeevropskem prostoru in so povsem logično povezovali naše korenine z zahodno Evropo, kot je to na primer napisano v *CIA World Fact Book*? Z razkritjem namernega potvarjanja zgodovine celotnega naroda pa smo odstrli tančico

skrivnosti, ki je ovijala Slovenijo, pa se tega, vsaj večina ljudi, ne dolgo tega niti niti dobro zavedala. Mnoge stvari, vezane na zgodovino Slovenije, pa še danes ostajajo nepojasnjene. Zato vzgajajmo rodove, ki bodo z radostjo in brezpogojno sprejeli slovenstvo, raziskovali in morda nekoč vendarle dokončno prišli stvari do dna.

Kako ohraniti narodno zavest

Tuje ceniš, če te okolje tako nauči ali/in če ne poznaš dovolj dobro svojega. Menim, da je ključ do prebujenja in ohranjanja narodne zavesti v znanju. Povprečen Slovenec kaj malo ve o svoji zgodovini in temu je treba narediti konec. Kako bomo drugače ohranili narodno zavest, če ne bomo mladih izobraževali o resnični slovenski zgodovini, na katero bodo lahko ponosni, če ne bomo ohranjali in oživljali slovenskih običajev, če ne bomo prepevali slovenske pesmi in nenazadnje poimenovali naše otroke s slovenskimi imeni. Ponosno nosimo in promovirajmo karantanskega črnega panterja, enega največjih simbolov slovenstva. Uporabljajmo slovenska imena za mesece, če se jih kdo ne spomni, si po vrsti sledijo tako: prosinec, svečan, sušec, mali traven, veliki traven, rožnik, mali srpan, veliki srpan, kimavec, vinotok, listopad, gruden. Le s takšnimi in podobnimi domoljubnimi dejanji lahko vplivamo na dvig in ohranjanje ravni slovenske zavesti. Bodimo še naprej načelni, korektni in pošteni, vendarle pa postavimo svoje meje

malce više in ne dopustimo si nikoli več, da se postavimo zase šele zadnji trenutek. To je eden izmed večjih problemov, ki prav tako izvira iz ne dovolj velikega zavedanja slovenstva. Ko stopimo skupaj, nas ne ustavi nobena sila, težava je le v tem, da tega ne storimo dovolj pogosto in dostikrat prepozno ali skoraj prepozno. Kot prepeva Adi Smolar: »Aj, aj, aj, lepa si, Slovenija, aj, aj, aj, le mal preveč si skregana, aj, aj, aj, Slovenci nehajmo ga srat, dejmo, dejmo raje bolj sodelovat.« Pa ne mislim nič slabega, videli smo namreč, da imamo Slovenci še kako izrazit patriotski duh, le da ta še vedno preveč drema v nas. In če je kdaj pravi čas, da ga prebudimo (ali bolje rečeno skrajni čas), je to zdaj. Storimo to!

Pogumno naprej

Slovenija in Slovenci moramo stopiti v prihodnost kot suveren narod, zavedajoč se stvarne zgodovine in svoje veličine ter pomembnosti v tem prostoru. Še posebno zdaj, ko stopamo na čelo Evropske unije. Morda ste nedolgo nazaj gledali prenos razpravljanja poslancev o novih priložnostnih kovancih. Ne želim izpostavljati nobene stranke, a vendarle je poslanec SNS lepo povedal, da je smešno, da gremo spraševati EU, kaj smemo dati na naše priložnostne kovance. EU lahko poda svoj nasvet, a odločitev je in mora biti edino naša. Banalen in še zdaleč ne osamljen primer, s katerim želim povedati, da Slovenija mora obdržati svojo hrbtenico. Seveda tudi na ostalih ravneh družbe, ne samo v političnih vodah. Politiko pa sem omenil zaradi tega, ker so to tisti obrazi, ki nekako v največji meri odločajo o naši prihodnosti.

Starejše generacije se spominjajo rekla: »Tujega nočemo, svojega ne damo!« in povečini hrepenijo po starem sistemu. Jaz sem bil zadnja, častna generacija pionirjev, tudi jaz sem del življenja preživel kot Jugoslovan, pa vendarle sem bil v prvi vrsti Slovenec, ali pa bi to vsaj moral biti. V nas bije slovensko srce in naj bo tako tudi v prihodnje. Družno smo se odločili, da vendarle uresničimo prikrto željo že mnogih generacij pred nami in zakorakamo na samostojno pot. To je bila poteza stoletja, če ne tisočletja. Strumno smo se postavili po robu JLA, ko je bila ta po besedah brigadirja Krkoviča na višku svojih moči in je bilo jugoslovanskih vojakov vsaj enkrat več kot nas – in zmagali.

Čas slovenske svatbe

V odlomku iz dela Andreja Florjana, Svatne (dogajanje lahko časovno umestimo v obdobje med 400 in 600 n. št.), lahko preberemo: »Stoletja so minila, kar so naši dedje poslednjič odhajali na znamenito polje, prelepo ravnico Svatne... ustoličevat kneza ... Danes, spoštovani župani, kosezi, dragi meščani, rojaki in prijatelji, danes je torej čas za praznovanje. Danes se poslavljamo tukaj, sredi Ljubljane, od vas, ki boste naši domovini vrnili življenje. Danes se veselijo naši dedje, danes se raduje naša domovina. Danes je čas slovenske svatbe.«

Dovolite mi, da zaključim, kakor sem začel pred nekaj meseci, z besedami, s katerimi je 26. 6. 1991 na Trgu republike v Ljubljani nagovoril slovensko javnost prvi predsednik RS Milan Kučan. »Z rojstvom dobi človek pravico do sanj. Z delom dobi pravico, da zbližuje življenje in sanje. Mi smo včeraj povezali oboje; zase, za mnoge rodove Slovencev, ki so davno nekoč sanjali te iste sanje, in za prihodnje rodove, ki bodo na teh sanjah gradili nov svet ... Skozi vso to zgodovino si nismo do nikogar nabrali dolgov. Naša zgodovina je častna in čista ... Doslej nam ni zgodovina poklanjala ničesar. Vse smo si morali trdo prigarati. Zato smo tudi obstali. Svoji na svojem! To dejanje nam je narekovala zaveza odgovornosti za sam obstoj slovenskega naroda in demokratičnost slovenske prihodnosti. Nosimo jo zdaj častno in s pokončno držo ... Danes je naš veliki praznik. Želeli smo radost deliti z vsemi, tudi tistimi, ki so si tak dan že zdavnaj zapisali v svojo zgodovino ... Smo zrel narod, ki ve, kaj hoče, ki ve tudi, da je to, ne glede na vse, naša temeljna pravica, človeška in nacionalna. V našem življenju in v zgodovini slovenstva se resnično pričinja novo poglavje. Danes imamo pravico, da mu zapišemo na vrh neizpisane strani – samostojna, demokratična slovenska republika ... Zmogli smo, ker je bila naša vera trdna in ker ni bilo zle misli v naših dejanjih. Hvala vam za to, dragi rojaki. Nocoj so dovoljene sanje. Jutri je nov dan.« Osti jarej!

Nekateri pomembnejši viri: Veneti, naši davni predniki; Slovenska država Karantanija; Slovenija, podoba evropskega naroda; Slovenska znamenja; Slovenija skozi čas; Slovenska zgodovina v besedi in sliki; Kratka ilustrirana zgodovina Slovencev; Svatne; www.hervardi.com; www.veneti.info; www.carantha.net; www.tu-je.si; www.goriski-panterji.com.

Informacija o Izvedbenih načrtih Regionalnega razvojnega programa za JV Slovenijo za obdobje 2007-2009

Svet regij za statistično regijo Jugovzhodna Slovenija je 19. junija na svoji 9. redni seji sprejel nabor projektov, ki sestavljajo Izvedbeni načrt regionalnih razvojnih programov za obdobje 2007-2009. Te projekte so posamezni nosilci (občine v regiji in Razvojni center Novo mesto d.o.o.) včeraj, 26. junija 2007, oddali na Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »regionalni razvojni programi« v okviru operativnega programa krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »razvoj regij«. Za sofinanciranje projektov, ki jih bomo izvajali v obdobju 2007-09 je bilo naši regiji namenjenih 16.282.539 EUR, skupna vrednost projektov, ki jih bomo v tem obdobju izvedli, pa je 39.837.908 EUR.

Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »regionalni razvojni programi« v okviru operativnega programa krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »razvoj regij« je namenjen sofinanciranju projektov, ki so vključeni v izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov in so potrjeni s strani svetov regij. Gre za programsko sofinanciranje projektov, za katere regija meni, da so najpomembnejši za njen razvoj. Omenjen razpis je bil objavljen za prvo triletno obdobje nove finančne perspektive, v tem obdobju pa je za sofinanciranje projektov iz naše regije na voljo 16.282.539 EUR.

Razvojni center Novo mesto d.o.o., ki opravlja tudi naloge regionalne razvojne agencije za statistično regijo Jugovzhodna Slovenija, je vodil izbor projektov, ki so jih predlagale občine. Za izvedbo v prvem obdobju smo v regiji pripravili 27 projektov. Projekti se nanašajo na različne tematike in rešujejo različne probleme, ki so jih občine identificirale. Tako bomo s sredstvi namenjenimi za regionalni razvoj sofinancirali izgradnjo in rekonstrukcijo vodovodov, rekonstrukcijo lokalnih cest, infrastrukturno opremili zemljišča z namenom razvoja gospodarstva, pripravili nove produkte in zgradili oz. obnovili nekatere objekte, ki bodo vplivali na razvoj turizma, poskrbeli pa bomo tudi za najstarejše člane naše družbe, saj bomo v regiji zgradili dva domova za starejše občane.

Nekatere projekte bomo zaključili že v obdobju do leta 2009, pri drugih pa se bodo posamezne faze nadaljevale tudi do leta 2011. Razvojni center Novo mesto d.o.o.

Informacija o projektu Razvoj podpornega okolja in storitev za mala in srednja podjetja (MSP)

Razvojni center Novo mesto d.o.o. je skupaj z občinami Črnomelj, Kočevje, Metlika in Novo mesto ter hrvaško občino Kamanje v letu 2005 začel z Izvajanjem projekta Razvoj podpornega okolja in storitev za mala in srednja podjetja (MSP). S projektom smo analizirali trenutno gospodarsko stanje v regiji ter pregledali stanje na področju človeških virov, kar je bila osnova za odločitev za vzpostavitev mrežnega inkubatorja v regiji JV Slovenija. V nadaljevanju projekta smo razvili tudi nove podpirne storitve za MSP. Vrednost projekta, ki je trajal leto in pol je 78.000 EUR in je 95% sofinanciran preko pobude skupnosti Interreg IIIA Slovenija - Madžarska - Hrvaška 2004-2006.

Namen projekta Razvoj podpornega okolja in storitev za MSP, je bil, da v regiji Jugovzhodna Slovenija okrepimo podporno okolje za podjetništvo, s tem pa podjetnikom omogočimo lažji in hitrejši razvoj. Po analizi regijskega gospodarstva, stanja na področju človeških virov smo opravili anketo med malimi in srednjimi podjetji o njihovih potrebah ter razgovore z velikimi, najpomembnejšimi regijskimi podjetji. Na osnovi vseh pridobljenih podatkov in geografskem stanju naše regije (tri zaključene enote oz. subregije) smo ugotovili, da bi bilo za regijo najprimerneje, da vzpostavimo mrežni inkubator. Ta bo imel štiri infrastrukturne enote (Novo mesto, Črnomelj, Kočevje, Metlika) in eno managersko-strokovno skupino, ki bo vodila mrežni inkubator in podjetjem v njem nudila storitve. Odločitev za mrežni inkubator podpira tudi dejstvo, da so podjetniški inkubatorji instrument s katerim lahko vplivamo na razvoj lokalnih okolij.

Projekt je bil sofinanciran s strani Evropske Unije, preko pobude skupnosti Interreg IIIA Slovenija - Madžarska - Hrvaška 2004-2006.

Več informacij o pobudi skupnosti: <http://www.interreg-slohucro.com/>.

Več informacij o projektu Razvoj podpornega okolja in storitev za MSP : www.rc-nm.si/p-msp/.

Razvojni center Novo mesto d.o.o.

park
Sprehodi se.

Iščemo sodelavca/-ko v službi za marketing.

Opis dela: trženje, promocija, pr.

Iščemo komunikativnega sodelavca, pripravljenega na nove izive, projektno in timsko delo.

Kontaktirajte: bostjan.volk@park-on.net, 07 - 393 - 08 - 12, 051 - 628 - 014 (kličite do 15. ure.)

Entente (De)florale oz. Razdevičeno mesto

Tekst: D'Mitrič, foto: Tigr

Moje ime je Šlaus, Anton Šlaus. Davno nazaj, do tega hudičevega leta 2007 sem bil podpredsednik neke mednarodne komisije, Entente Florale Europe. To so bili dobri časi! Hodili smo po lepih mestih, obiskovali dobre gostilne, občudovali mladenke in radostne ljudi ... Do tistega čudnega poletja, ki ga ne bom nikoli pozabil. Bil je vroč, prekleto vroč začetek avgusta, ko sem zagledal mačko, mačko v usranem središču nekega mesta. Kdo sem? Kaj delam tukaj? Kdo me je spraval sem, zaboga? To je pomota ... Zavrtelo se mi je, in naslednje, česar se spomnim, so bili bela halja, beli zidovi in vonj po belem. Zgodba, ki jo moram povedati, se je začela prej ... Mačje mesto, izgini iz mojih sanj!

»Čudovito« potovanje se je začelo na zahodu mesta. Že ob vhodu v to mestece mi je kot trska v oko padla baraka s sila veliko oglasno tablo ...

... Prav tam, če pogledaš levo, posedujejo Plečnikov spomenik, posvečen žrtvam vojne. Živi v travi, umri v travi, Arhitekt!

To mora biti grda prevara, sem si mislil, obrnil avto in zapeljal v mesto še z vzhoda. Tudi tu podrtija. Ravno ko sem hotel kar nazaj v Konjice, me je poklical kolega, da je prispel na avtobusno postajo in da je zašel v neko goščavo.

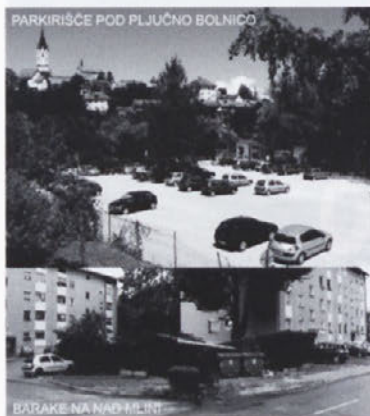
Drugič bom raje prišel z vlakom, sem si rekel. Sem imel prav?

Medtem sem že trikrat zašel. Mesto tabel, mesto polomljenih znakov. Kakšna zmeda!

Še več oglasov, še več tabel, še več mestnih lepot!

Slišal sem nekaj o mestnem avtobusu. Vendar nisem verjel. Postajališča dvomim, da so videla avtobus in potnike zadnjih sto let.

Mačje mesto ni tako kot druga mesta. Problema s parkiranjem tu nimajo. Parkirišča so »urejena«, vsepovsod jih je dovolj, tudi na najlepših krajih lahko pustim svoje vozilo. Meščani lahko prosto po svoji volji naredijo mini garažico za svoje največje bogastvo.

Ravno toliko časa sem še imel, da grem na prigrizek. Slišal sem za neko slavno restavracijo »Na bregu«, toda ...

Kupil sem sendvič in se usedel na bližnjo klopico, se naslonil in ... flop!

... to me je spomnilo na moja otroška leta. Sem že bil tukaj? Je to tista mora? Kot otrok sem iskal igrišča po tem prekletem mestu! Igrišča? Samomorišča? Travišča? Oh, Konjice, oddaljena sreča!

Zbral sem spet misli in odšel proti zbirališču komisije, proti mestni hiši, kjer nas čaka župan. Malo po poti, malo po travi, malo po prazgodovinskih tlakah ...

Ups, kot kaže sem prišel na napačno ulico. Druga stran rotovža, mestni center. Grem naokoli ....

... prečudovit grafit na rotovžu, hiši, ki predstavlja mesto! Končno nekaj nasmejanega!

Čakajoč župana sem strahoma iskal kotiček, kjer se mi odpočije oko, kak hladen hodnik, miren atrij. Povsod smeti, povsod trava.

Veliki nasmejani mož nas je najprej peljal proti frančiškonom. Za smeti je spet dobro poskrbljeno! Geslo dneva: »En spomenik, en smetnik!«

Slišal sem že o slovitih arkadnih hodnikih, ki krasijo mačje mesto. Da so celo klimatizirani, pa mi še ni bilo znano.

Pa je že spet čas za prigrizek, je predlagal župan. Pojdemo v znamenito Ribjo .... klm. Ali raje po nekaj sadja na tržnico, so predlagali ... zelo lepo, azbestna streha, odlična ponudba, živahno dogajanje!

Skočimo do novega škofa, je tokrat predlagal gostitelj! Pa skočimo, sem odvrnil. Gredoč navkreber sem opazil umetelno okrašene in obnovljene fasade mestnega centra. Zelo informativno. Res, prava muzejska ulica!

Malo sem se spotaknil na starodavnih stopničkih do preveličastnega. Pokleknil sem pred njim, še preden sem ga videl! Pa spet priložnost, da odvržem smet.

Škofa sva nagovorila kar preko velike kamere pri glavnem vhodu. Telekonferenčno.

Občudoval sem čudovit razgled, ki ga imajo, seveda bolj od spodaj.

Opravičil sem se, želel sem malo na stran. Prečudovito, prastaro, obzidje. Primerno za tisto človeško, prečloveško stvar. Pšššššššš ...

In potem Kandija, drugi del starega mesta. Imel sem kaj videti ... Mesto je plinificirano, ni dvoma. Smo pač v 21. stoletju. Ekologija je zakon. Imajo tudi pumpo dreka. Pa med enim in drugim ličen večstanovanjski objekt prav na obali reke. Novomeški človek in narava sobivata! Tudi elektrika je.

Mačje mesto skrbi za zgodovinske objekte: zakaj bi jih jemali preteklosti, ohranimo jih v podobi, ki jo pridela čas!

Ob kapelici na Resslervi ulici sem se kar pokrival.

Z avtom sem pripeljal prav do vhoda v hišo Prešernove muze Julije. Bom sploh lahko kdaj ljubil to mesto kot on njo?

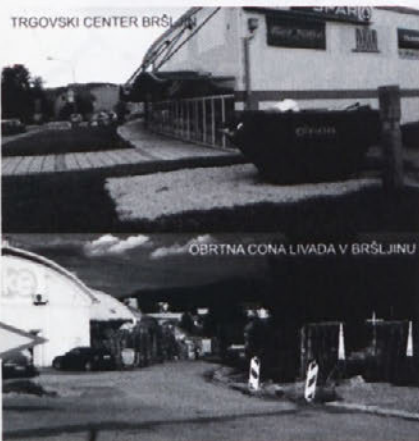

Sprehoda ob reki ni bilo, saj je bil tega dne dostop žal pod ključem. Lihi dan, kaj pa hočemo.

Skočili smo še malo više, vse do gradu Grm, kjer sem spoznal, da je moč kulturno dediščino in industrijsko skladiščenje zanimivo kombinirati!

Imel sem nenavadno željo. Ogleдал si bom obrtne cone, saj mesto slovi po gospodarski razvitosti. Livada, Bršljin. In seveda mimo sodobnega smetarsko-trgovskega centra.

Potem me je zmanjkalo. Blodil sem, želel sem postelje, spomnim se napisal Hotel... To je bila nočna mora, božji kiks, šala zlobnega duha ... Mačje mesto, podeljujem ti ŽELEZNO medaljo za najbolj urejeno mesto!

Spomini gospoda Šinigoja

Saj vem, da pri vezah in poznanstvih vsakdo najprej pomisli na zdravnike pa na založnike, kadrovske službe, polagalce ploščic v kopalnici, vodovodarje, prodajalce avtomobilov v Revozu, sodnike in odvetnike, pokopališko službo, LokalPatriot, občinsko službo za turizem in podobno izgubo časa ... Je že res, da kdor visoko leta, ima strica še više, a tokrat ste se uštel. Ne bom pisal o vezah, ki ti pomagajo pri kakšnih pomembnih zadevah, temveč o poznanstvih, ki jih moraš izkoristiti za drobne, drobcene, res drooobcene zadevice. O tem, koga moraš recimo poznati in pocukati za rokav, če bi se recimo hotel boriti za našo samostojno našo lepo našo Slovenijo našo. Mislite, da so vzeli vsakega? Vraga so ga! Če se ti je recimo pokojna JLA tako zelo zamerila, ker te je še ne devetnajstletnika vtaknila v vojaški zapor, ker si leta 1984 hotel odcepiti Slovenijo in te potem vlačila po vojaških sodiščih še tudi kot civilista in si si zrihtal potrdilo, da si 84,16 odstoten invalid, da ti ni bilo treba hoditi na vojaške vaje, si že imel problem. A pojdimo lepo po vrsti.

Ko sem leta 1991 z ostalimi proslavljal osamosvojitve, sem potem skoraj prespal začetek vojne. Na TV sem ob osmih zjutraj ves munjen gledal prodiranje tankov v Mariboru in poslušal poročila o prvem oboroženem konfliktu v Novem mestu, ob devetih dopoldne pa sem že bil na prizorišču. Neki kurac s puško me je sicer poskušal odgnati z besedo »odbij!« pa sem ga »odbil« nazaj, zelo pogumno in suvereno, ker sem bil prepričan, da je naš. Jebiga, imeli smo iste uniforme, le kdo bi vedel, kdo je kdo. Odšel sem do prijateljev, ki so bili še dan prej na vojaških vežbah in malo poklepetal z njimi o trenutni situaciji, nekateri od njih so bili še bolj mehkih kolen kakor jaz. Seveda ne od strahu, kdo se je pa tiste prve junaške dni sploh bal!? Situacija je bila sicer napeta, vendar stabilna, dokler od nekje med oficirje obeh strani, ki so se pogajali, ni prinorel Kumer in predlagal fuzbalsko tekmo. Pa kdor zmaga, gre naprej ... No, takrat so civiliste začeli počasi odstranjevati, čeprav se nisem preveč sekiral, ker sem se itak namenil na štab TO, da se javim kot prostovoljec. Da JLA vrnem po svojih najboljših močeh, kakopak. Bili so me zelo zelo veseli, kar me je malce presenetilo (hm, res nam gre za nohte), a presenečenje ni trajalo dolgo, ker so me že v naslednjem hipu, ko so pokukali v papirje, seveda zavrnil. Da nam tako slabo pa spet ne gre, da bi jemali 84,16 odstotne invalide. Seveda sem znozel in porabil pol ure, da sem jim razložil kako in kaj (celo nekaj telovadnih vaj sem naredil, da bi podkrepil svojo pripoved, kar bi seveda skorajda miniralo moja prizadevanja), a me vseeno niso vzeli, ker nisem imel vojaške opreme. Vojaške opreme seveda nisem imel, ker sem jo moral vrniti, ko sem se vpisal med invalide, zadržal sem le plinsko masko (ki mi je prišla zelo prav, saj sem z njo iz plenice spravljal tri sinove!), a ta ni štela. Naj sem še tako silil in rotil, se dežurni častnik ni dal preprositi, bil je hladnokrven, kot da Slovenija ni v vojni. Lepo se mi je zahvalil za ponudbo, me vpisal v seznam, potolažil, da držimo položaj v rokah, in me napotil domov. Vozil sem se po mestu, od barikade do barikade, pri vsaki sem poznal koga, ki mi je natrosil najnovejših novic. Ko sem precenil, da se je izmena na štabu zamenjala, sem se spet prostovoljno javil drugemu dežurnemu častniku. Ta me je spet poslušal, povprašal po opremi in se mi nato lepo zahvalil ter me poslal domov. V seznam me ni vpisal,

ker sem tam že bil kot invalidni bedak brez vojaške opreme med prek sto prostovoljci z opremo, a brez orožja! Poskusil sem še na policiji in drugih punktih, a so oborožitev vsi že razdelili in prostovoljcev niso sprejemali.

Ni mi ostalo drugega kot zabivakirati se pred občinskim štabom. Sonce je neusmiljeno pripekalo, ko je med nas stopil častnik in smo se v hipu zbrali okoli njega. Na kratko nam je poročal o poteku bojev – naši se držijo odlično! – potem pa že stotič povedal, da so razdelili že vse orožje in da novih vojakov ne sprejemajo. Mirno je prenesel naše proteste, ki smo bili vsi do zadnjega prepričani, da ravno mi manjkamo, pa bo Slovenija zmagala!

»Če prinesem svojo pištolo, me boste sprejeli?« je vprašal nekdo in od jeze sem kar zaripnil. Mater, zakaj si nisem tudi jaz že prej kdaj nabavil kakšne pokalice?!

»Ja, seveda,« mu je utrujeno pokimal častnik, »kar prinesi jo, takoj te vpišemo ...«

»Hja,« je nenadoma zamencal fant z mozoljastim obrazom in zardel, »bo kaj narobe, ker nimam prijavljene?«

»Ne, seveda ne,« se je nasmehnil častnik in ga potrepljal, »ti jo kar prinesi, vojna je ...«

Če jo boš lahko tudi odnesel, se bomo pa po vojni zme-nili, sem pomislil, a tega nisem glasno rekel, ker sem opazil znanca, za katerega sem vedel, da se je v teritorialni visoko povzpel. Stekel sem proti njemu in ga brez pozdrava vprašal, kakšen čin ima. O naših novih činih nisem imel blage veze niti nisem vedel, ali me lahko spravi noter, ko sem opazil pozivnik za pasom, kar mi je vzbudilo rahlo upanje. Bil je na smrt utrujen – menda že tri dni in tri noči

ni spal –, a me je poslušal in obljubil, da bo poskusil kaj urediti. S pestmi si je mencial od nespavanja rdeče oči, da se mi je skoraj smilil, a vseeno niti za centimeter nisem popustil, dokler ni poklical štabnega častnika in mu ukazal, naj me vpiše. Starejši možakar v povsem novi maskirni uniformi in veliko pištolo za pasom je bil oster: »Gospod stotnik, nimam opreme!«

Prijatelj je zmignil z rameni in že hotel oditi, ko sem se obupano oprijel slamic: »Majster, kaj pa vi počnete v TO?«

»Magacine mam čez,« je povedal skoraj ponosno in hkrati užaljeno zaradi »majstra«.

»Ampak saj magacini so prazni, pravite!« sem mu nameril eno močno v jajca, potem pa ga pokončal z direktom na gobec: »Če mi date vašo uniformo in pištolo, se grem jaz borit, vi mate magacine lahko čez tud v gatah!«

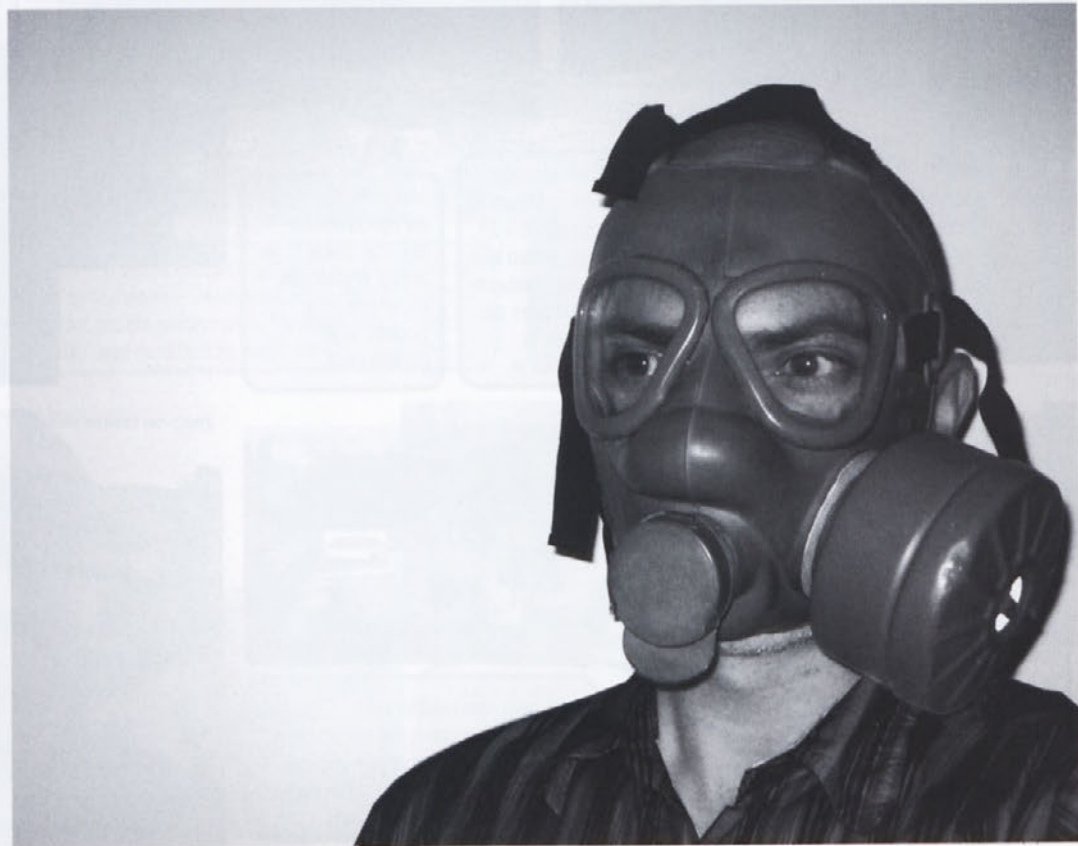
Bil je zgrožen, osupel, kot ranjena žival je s pogledom zaprosil pomoč stotnika, ta pa se je samo zasmejal in mi dal prav.

»Najdite mu uniformo ali pa mu dajte svojo,« je bil kratak.

Veselo sem skakljal za res besnim možakom v skladišče, a bilo mi je vseeno. Nabral sem si opremo, celo zimske nogavice sem spravljal v nahrbtnik, saj takrat nisem mogel vedeti, da niti baterij v walkmanu ne bom rabil zamenjati! Da je bilo pa hudo, tega vam pa res ne rabim pripovedovati, ne? Banane smo jedli le enkrat na dan, ananas pa še bolj poredko ...

Ampak, ja, jebiga, tako je to, če poznaš prave ljudi!

SmojimdalipopranarepŠini

NAŠI SE POGOVARJAMO O SINHRONIZACIJI
TUJEJEZIČNIH FILMOV ... [še posebj ameriških],
VENČAR "NE HVALA"!

TU JE LE EN
PRIMER :

ŠUND

[PULP FICTION]

Senzacija desetletja:

Matjaž Grom zapustil Novo mesto!!!

Vračam se na županske volitve 2016 - Om - Romska skupnost protestira

Piše: Darijan Muvic

Matjaž Grom, nosilec srebrne medalje za menedžerja leta po izboru Potlača in nesojeni zmagovalec županskih volitev leta 2006, je v pogovoru za naš tednik potrdil, da je odstopil s položaja poslovnega direktorja glasbene zbirke Gogarna Žoga. Grom je dobil zaposlitev v turistični industriji.

Muvic: Gospod Grom, odhajate ravno v trenutku, ko lokalni politični analitiki ocenjujejo, da je nova občinska oblast zavozila vse, kar se je dalo zavoziti. Ali drugače: nekateri pravijo, da je župan Muha padel z občinskega avtomobila, pardon, traktorja, še preden je prižgal motor! Ali bežite v drugo, poslovno bolj perspektivno okolje?

Grom: Nasprotno. Politični analitiki, kot so Lubej, Irena Vide in Jasna Šinkovec, ki pljuvajo po našem županu in občinski upravi, se motijo ali lažejo. Ne verjamem, da lažejo, saj poznam njihov intelektualni domot. Bolj verjetno je, da so preprosto kratkovidni. Resnica je preprosta: župan Muha vlada kot še nihče. Ali mislite, da bi delnice Krke rastle v nebo, če ne bi imeli modre občinske oblasti? Ali menite, da se je novomeški kulturni razcvet zgodil sam od sebe? Ali bi se vrtci tako premišljeno obnavljali, če ne bi nekdo tam zgoraj vedel, kaj se dogaja? Vidite, Muha je glavni, Muha je car. Moja skromna napoved je, da bo županovalec do leta 2016. Takrat bo nastopila kriza – in takrat me bo Novo mesto znova poklicalo. Če pa odgovorim na vaše vprašanje: odšel sem zaradi tega, ker tukaj ni več mesta za moje spretnosti na področju kriznega menedžmenta. Mestna

občina Novo mesto bo šla samo še navgor, mene pa potrebujejo tam, kjer gredo stvari navzdol. Ali če parafraziram Lepega Dragega Boruta: odšel sem, ne zaradi tega, ker je to lahko, ampak zaradi tega, ker je to težko.

Muvic: Kakšno je bilo vaše slovo od sodelavcev v Žogarni Goga? Tam ste dosegli neverjetne poslovne uspehe. Število naročnikov glasbene zbirke Žoga Musica je v štirih letih vašega menedžiranja zrastle na 29, od tega je bilo kar pet takih, ki so se dejansko tudi naročili. Gogarna Žoga kot celota pa je izgubo od poslovanja v nekaj letih potrojila. Kaj vam je dejal direktor Metadoni, ko ste odhajali?

Grom: Slovo je bilo res ganljivo. Metadoni mi je nakazal izjemni dodatek k moji plači v višini 45 evrov (skupaj je to zneslo 49 evrov in tri cente). Celoten »znesek« mi je izročil v obliki »uspešnic« literarne zbirke. In, tega sem bil najbolj vesel, poudaril mi je svoje znamenite službene čevlje, v katerih je Žogarno ob moji skromni pomoči ponesel v globine. Zahvalil sem se mu tako, da sem mu prepustil svoj super hitri osebni računalnik 486 z originalnimi windowsi 95.

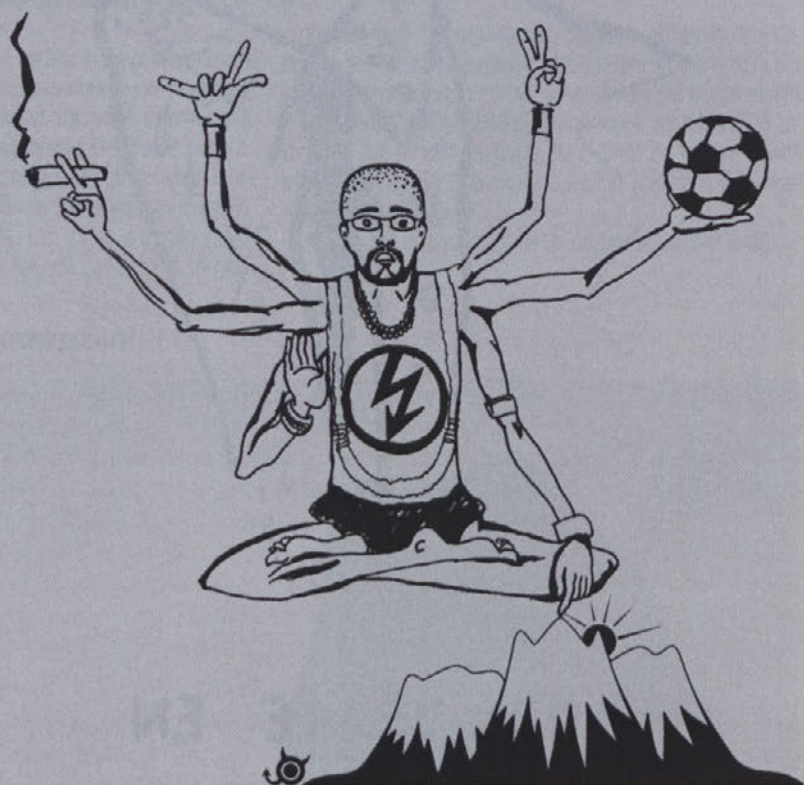
Muvic: Odhajate v turizem, natančneje na Kredarico. Kakšni bodo vaši prvi ukrepi?

Grom: Ocenil sem, da se slovenski visokogorski turizem trenutno nahaja v približno enakem položaju kot Žogarna, preden sem jo spravil na kant. Ker ste pač navaden novinarček, verjetno ne veste, da sem pri AnalGogi, teoretski zbirki Gogar-

ne, pred kratkim izdal strokovni priročnik Krizni menedžment v času zen budizma. Čas je, da teoretska dognanja preizkusim tudi v praksi. Na Kredarico bom izvozil svoj znameniti slogan: Ali slišite zvok avtomobilov, ki prihaja skozi okno? Ta slogan bomo na Kredarici vzeli dobesedno. Tja želimo pripeljati sodobnega turista – ne le tistih nekaj tisoč planinčkov, ki se pla-

zijo navkreber. Kako ga tja pripeljati? – Brez sodobne prometnice ne gre. Skratka: cesta na Kredarico je po mojem skromnem mnenju edina pametna rešitev za dokončno rešitev turističnega vprašanja. Množici turistov bomo na Kredarici potem ponudili skupinsko zen meditacijo – ob zvoku avtomobilov, seveda.

Muvic: Veliko sreče, gospod Grom!

the end

t h e e n d

spletna trgovin'ca

...ponovno z vami.

www.Cvickarija.com

Poletni delovni čas:

Od ponedeljka, 18.07. do ponedeljka, 20.08. bo Infotočka DNŠ za uporabnike odprta od ponedeljka do četrтка (petek, sobota zaprto), in sicer med 11. in 15. uro.

Študentski boni za prehrano, se bodo prodajali izključno samo ob ponedeljkih in sredah.

info Točka

INFOTOČKA DNŠ
Prešernov trg 6
8000 Novo mesto
07/33-74-374
041/354-450
www.novomesto.info
www.drustvo-dns.si

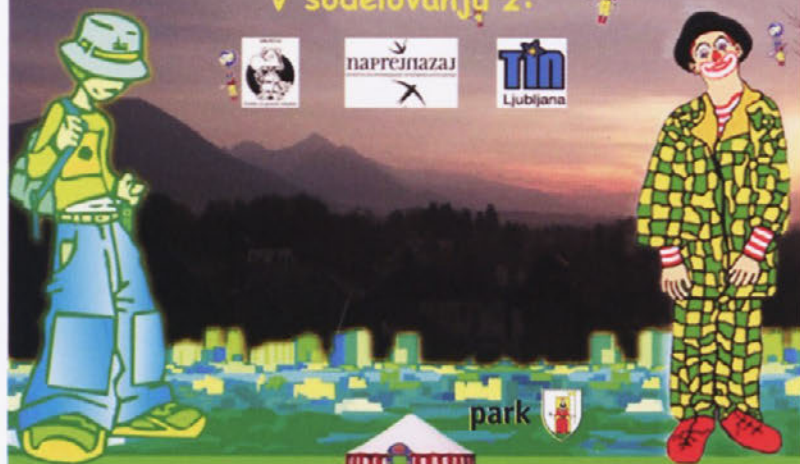
novomesto.info

...najboljši dogodki v mestu.

CIRKUS TVÆRS

V sodelovanju z:

The Almost Greatest Show On Earth

DANSKI CIRKUS ZA OTROKE IN MLADE

RADOVLJICA
9. - 14. 7. 2007
TRAVNIK OB
OTROŠKEM
IGRIŠČU

LJUBLJANA
16. - 22. 7. 2007
STADION
ILIRIJA

NOVO MESTO
24. - 27. 7. 2007
NA ZELENICI MED
TUŠEM IN BRVJO
ČEZ KRKO

10-12h & 14-16h

NAUČITE SE CIRKUŠKIH VRAGOLIJ, SODELOVANJE BREZPLAČNO!!

www.cirkustvaers.dk

KAVKA PUB

Ljubljanska c. 26, Novo mesto

*Dobra kava in
dobro vzdušje.*

Brezplačno do računalniškega znanja

Razvojno izobraževalni center Novo mesto izvaja, v sklopu projekta Center vseživljenjskega učenja Dolenjske, tudi spletno učenje računalništva preko interneta. Za vključitev v učenje je potreben računalnik z dostopom do interneta, nekaj časa in predvsem želja po novih znanjih. Tečaj je brezplačen, saj ga sofinancirata Evropska unija, skozi Evropski socialni sklad, in Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Preko spleta in s pomočjo strokovnega vodenja se lahko naučite upravljati in uporabljati računalnik za najrazličnejše potrebe.

O izkušnjah s spletnim učenjem računalništva smo povprašali Ivano Parovel, upokojeno ekonomistko z Ljubna.

Zakaj ste se odločili za spletno učenje?

Predhodno sem sicer opravila že eno računalniško izobraževanje, vendar sem začutila, da moram to znanje utrditi in nadgraditi. Kupila sem si prenosni računalnik, internetno povezavo in printer. Program spletnega učenja pa mi je svetovala sosedica.

Kako poteka spletno učenje?

V RIC Novo Mesto so mi pomagali k osnovnemu uvajanju. Na začetku sem potrebovala nekaj pomoči mentorjev, ki vsakega tečajnika spremljajo skozi učenje, nato pa sem lahko precej samostojno delala, saj je učni program pripravljen tako. Največja prednost tega učenja je ta, da lahko delam doma, kadar hočem in kolikor hočem. Tako sem predela šest spletnih urejanja besedil v Microsoft Wordu v dobrem mesecu. Učenju sem v tem času namenila blizu 50 ur, kar pomeni v povprečju uro do dve dnevno.

Kakšni so vaši vtisi po opravljenem tečaju?

Odlični. Delam, kadar utegnem, napredujem v svojem lastnem tempu, učno gradivo lahko tudi natiskam in se učim s pomočjo tiskanega gradiva. Mene je ta oblika prevzela in navdušila. Sama bi v prihodnje želela opravljati tudi druga izobraževanja preko spleta, saj mi je taka oblika dela ljubša, kot klasična tečajniška oblika. Rada bi se naučila izdelati svojo spletno stran, ki bi bila vsebinsko bogata in zanimiva. Tudi poznavanje fotografije bi želela nadgraditi. To pomeni, da bo treba preštudirati Powerpoint, pa še kaj.

Kaj ste se naučili?

Veliko. Pišem pisma, reklamacije, pohvale in zahvale, raziskujem na internetu, izmenjujem e-poštna sporočila. Sem bolj aktivna in bolj povezana z ljudmi in informacijami.

Komu bi priporočili spletno obliko učenja?

Primerna je predvsem za tiste, ki si želijo računalniškega znanja in so se pripravljene učiti, saj takšna svobodna oblika

dela zahteva tudi nekaj samodiscipline, potrpežljivosti in vztrajnosti. Oblika učenja pa je prijazna in ko jo spoznate, naravnost vabljiva. Zato se opogumite in začnite!

Kako vam koristi pridobljeno znanje?

V veliko veselje mi je, da lahko doma, na Ljubnu, pogosto komuniciram s svetom okoli sebe, najpomembnejši pa mi je stik s sinom Primožem, kije je malokdaj v Sloveniji.

V Razvojno izobraževalnem centru Novo mesto je prostih še nekaj mest brezplačnega spletnega učenja. Izbirate lahko med programi WORD, ACCESS, POWERPOINT, EXCEL in INTERNET. Več informacij najdete www.cvzudolenjska.si in v RIC Novo mesto.

Ivana Parovel

3 vami že od malih rok

Radio**Krka**
106.6 MHz

www.radiokrka.com

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K·N·J·I·Ž·N·I·C·A
Paula Golie
Kidričeva 2, p.p.29
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si

Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Diplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brslijn@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel: 07 393 46 74

KNJIŽNICA
MIRANA JARCA

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Glabena šola Maryana Kozine Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE
Drška 44, Novo mesto
tel.: 07/33 77 310, 33 77 311
GSM: 051 311 331

HOTEL **
Kandijska cesta 63, NM
tel.: 07/ 30 28 444
www.pribelokranjcu-vp.si

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

gostisce-kos@siol.net
gostišče kos
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

Bistro in pizzeria Kaval
Panda d.o.o.
Velike Brusnice 13
tel.: 07 30 85 623

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

McDonalds
Ljubljanska 27
Novo mesto

park novomeški regionalni mesečnik

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.
Smednik 12
8274 Raka

R. Renata Peterle s.p.
Bršljin 22, Novo mesto
tel.: 07/30 23 384
Frizerski salon

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
Šmihel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.
Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041

DELOVNI ČAS
Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

park

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404

lokalPatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto telefon 07 332 45 10

COMPLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

Panda d.o.o.
KZ Krka,
Dom, vrt in kmetijstvo
tel.: 07 33 56 360

PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

TONSON
ŠOLA TUJIH JEZIKOV
TEL: 07/ 30 85 382, www.TONSON.SI

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!

Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

TOTAL TOTALČEK

1.6. 2007 je začel veljati poletni delovnik.
Knjigarna Goga bo vse do 30.9. za vas odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 21.00 ter ob sobotah od 9.00 - 13.00. Vabljeni!

knjigarna:kavarna:GOGA
Glavni trg 6

VARNOŠTNI INŽENIRING
PARMA tel./fax: 07 33 44 220
 preventivna regulativa
 mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

Cvetličarna Cvetnik
 Ljubljanska 27,
 Podbevškova 4,
 Novo mesto

Prešernov trg 6,
 Novo mesto
 tel.: 07 33 74 370
 www.student-nm.com

Lubcon d.o.o.
 Adamičeva 26
 Novo mesto
 tel.: 07 33 80 760

Študentski servis
 www.noua.si
 051310676

ARCHLINEO
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

UDARNI list

tak Novo mesto d.o.o.
 NAŠE DELO:
 STANOVANJSKE STAVBE
 INDUSTRIJSKE STAVBE
 JAVNE STAVBE
 ŠPORTNI OBJEKTI
 URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
 PROSTORSKO NAČRTOVANJE
 Tel./fax: 07 33 78 780

SOREX d.o.o.
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
 Tel.: 07 33 79 010
 Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

park

RSL PRODUCTION
 WWW.RSL-PRODUCTION.COM

Vse na enem mestu: izleti, potovanja, sejmi, letovanja, zimovanja, letalske vozovnice za posameznike in skupine!

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
 tel. 07/39 31 520
ROBINSON
 Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

OŠ Dragotin Kette
 Segova 117, 8000 Novo mesto
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
 inženirstvo-os.dolgaest.azne.si

LoGing ESTABLISHED 1993
 NOVO MESTO - www.loging.si
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

ZP MS Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.mojca@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
Društvo prijateljev mladine "Mojca" Novo mesto

Robert's elektronik d.o.o.
 Novomeška 79, Straža
 tel.: 07 30 84 840

30 let
ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • Tel.: 07/3 930 930
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

N.Si *Zaupamo v moč dobrega*
Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka

YURENA
 šola tujih jezikov
 100 Glavni trg 11, Novo mesto 102

[...]N3 N3 d.o.o.
 Krajčeva 17
 Novo mesto

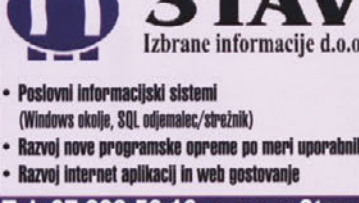
SOPHOS
 SOPHOS ANTI-VIRUS
 Pooblaščen distributer za Slovenijo
 www.sophos.si

KODA KNJIGOVODSTVO ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
 NOVO MESTO, SEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
 FAKS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

KNJIGOVEŠTVO KELBIČ PAVEL S.P.
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
 Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/3325-926
 GSM 041/726-644

3TAV Izbrane informacije d.o.o.
 • Poslovni informacijski sistemi (Windows okolje, SQL odjemalec/strežnik)
 • Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
 • Razvoj internet aplikacij in web gostovanje
Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

KAMNOSEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
 Košenice 92, Novo mesto,
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

DRAGAN ŠOBAR s.p.
 Elektroinstalacije
 Ragovska 2
 8000 Novo mesto
 Tel. fax : 07 / 334 12 93
 Mob : 041 / 616 762

Tuš market Brusnice
 Panda d.o.o.
 tel.: 07 30 85 623

ACER
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

Visio d.o.o.
 Metelkova 7b, Ljubljana

HHRANILNICA LON
 d.d., Kranj
 PE Novo mesto
 TEL.: 07 337 10 10

Slovenska demokratska stranka SDS
 Mestni odbor Novo mesto

REAL, d.o.o. Novo mesto
 Kočevarjeva 2
 8000 NOVO MESTO

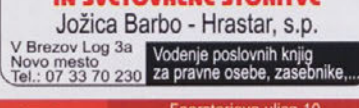
park

Sporti d.o.o.
 Košenice 83, Novo mesto

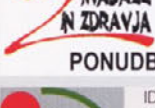
EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE IN SVETOVALNE STORITVE
 Jožica Barbo - Hrastar, s.p.
 V Brezov Log 3a Novo mesto
 Tel.: 07 33 70 230
 Vodenje poslovnih knjig za pravne osebe, zasebnike,...

harlem računalniški inženiring
 Foersterjeva ulica 10
 8000 Novo mesto
 tel: 07 3382 900
 http://www.harlem.si/

SALON MASAZE IN ZDRAVJA Matjaž BUČAR s.p.
 Glavni trg 2
 Novo mesto
 Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
 ARHITEKTURA & DESIGN
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
 t: +386 (0)7 393 20 80
 f: +386 (0)7 393 20 89
 e: info@id-design.si
 w: www.id-design.si

BOBENČEK TRGOVINA Z GLASBILI
 WWW.BOBENCEK.COM
 Muzejska 4, Novo mesto
 Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
 Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov

www.novomesto.org
VEDNO VROČE

GALERIJA KRALJ
 Prešernov trg 3

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
 tel.: 07/393-17-96

VZAJEMNA
 Jaz zate, ti zame.

steklarstvo Vidmar Brod 11, 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 337 90 90

dacomm KERAMIKA

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
 Straža 13, 8232 Šentupert
 Tel: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
 Mobilni: 041 427 652

TURISTIČNA AGENCIJA NOE MONDIAL TRAVEL
 Glavni trg 14
 Tel.: 07 33 72 740

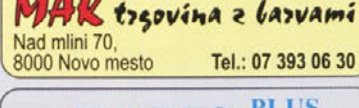
BELBLED
 Trgovina in servis z računalniško opremo
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

ISER POOBlašČENI IZPITNI CENTER Evropsko računalniško sprejetost
 Računalniško izobraževanje, svetovanje in inženiring
 Jakičeva 12, Novo mesto
 T: 07-33-74-951
 www.iser-ak.si

TI-MAX d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
 Nad mlino 70,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 393 06 30

ZAPIS PLUS
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Poslovne študije in načrti
 - Podjetniško svetovanje
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
 e-mail: zapis@insert.si

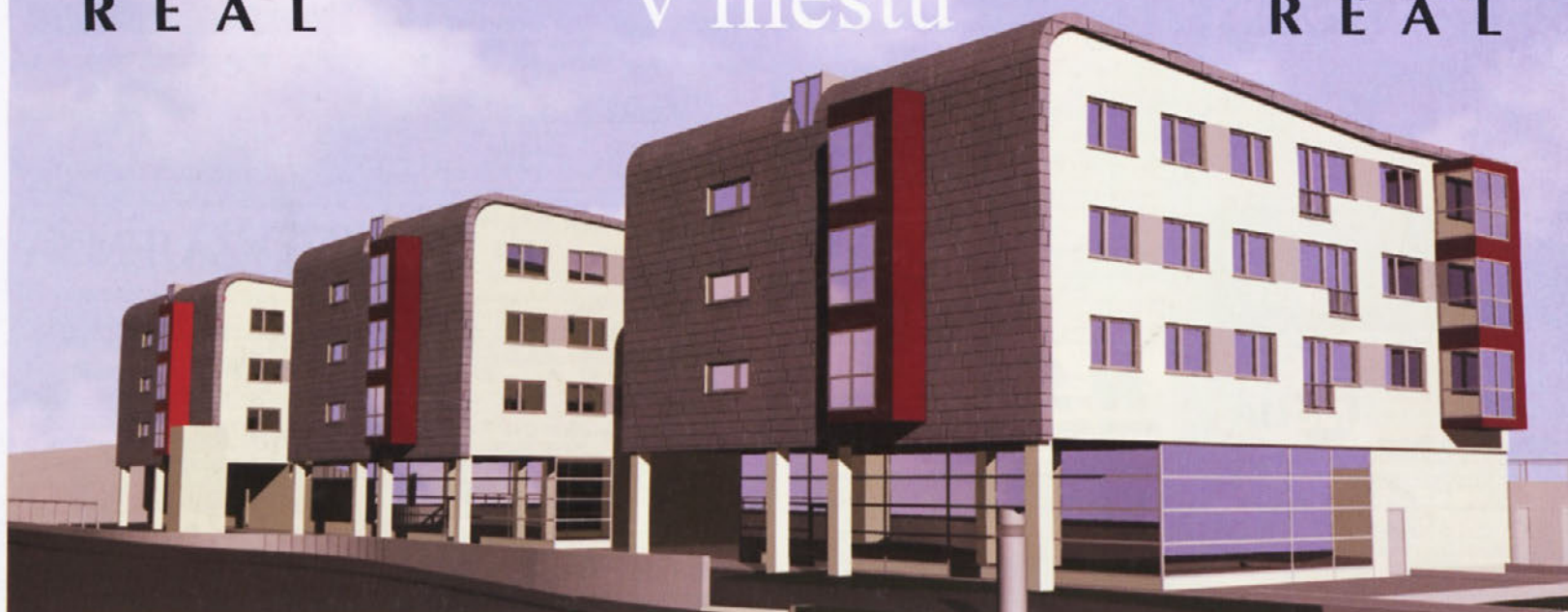
INTE RIER
TRESPA SANITARNE KABINE IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell MONTAŽNE GRADBENE PLOŠČE
NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
 Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

grafika
 novo mesto d.o.o.

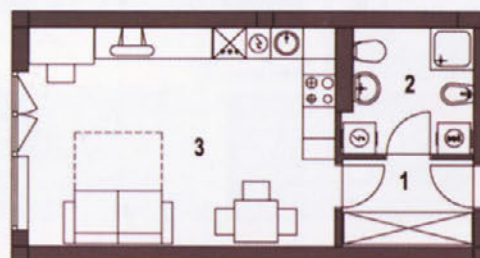

V Ločni, med Koštialovo ulico in Seidlovo cesto, v zavetju Marofa in Mestnih njiv, 5 minut hoje od osnovne šole in gimnazije oz. vsega 10 minut od mestnega središča, gradimo za trg stanovanjsko - poslovni objekt s komercialnim imenom

SEIDLOVA PLOŠČAD

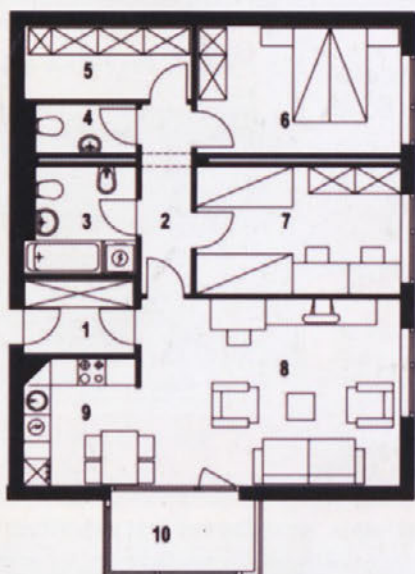
Na podstavku iz garaž, nad trgovino in lokali, bodo trije stanovanjski stolpiči s po tremi nadstropji, ki jih bo ploščad povezovala v celoto. V vseh treh stolpičih bo 54 stanovanj povezanih z garažo s tremi dvigali in stopnišči. V garaži bo izključno stanovalcem namenjenih 90 lastniških parkirnih mest. Cene stanovanj se gibljejo v razponu med 1350 in 1700 EUR/m² + DDV. Lastniško garažno parkirno mesto stane 4200 EUR + DDV. Enosobnim in dvosobnim stanovanjem pripada po eno garažno mesto, medtem ko trisobnim stanovanjem pripadata dve. Parkirišče za poslovno trgovski del (33) je predvideno ob Seidlovi cesti.

1 SOBNO STANOVANJE C 1/2 33,80 m²

1	VHOD	PARKET	4,10 m ²
2	KOPALNICA	KERAMIKA	5,55 m ²
3	DNEVNI PROSTOR	PARKET	24,15 m ²
SHRAMBA V K. ŠT. 302		EPOKSI PREMAZ	4,60 m ²
P. M. VGARAŽI ŠT. 32		EPOKSI PREMAZ	12,50 m ²

3 SOBNO STANOVANJE

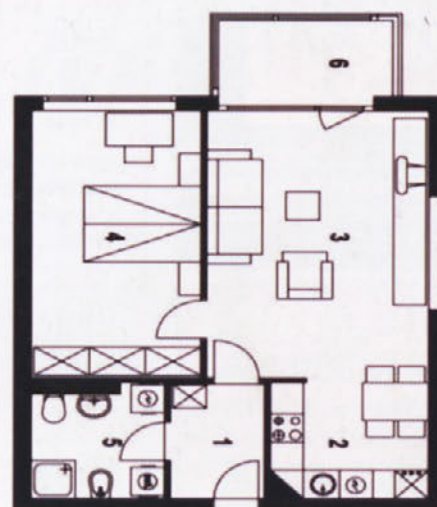

3 SOBNO STANOVANJE B 2/4 80,00 m²

1	VHOD	PARKET	4,10 m ²
2	HODNIK	PARKET	5,10 m ²
3	KOPALNICA	KERAMIKA	5,45 m ²
4	WC	KERAMIKA	2,40 m ²
5	SHRAMBA	PARKET	6,00 m ²
6	SPALNICA	PARKET	13,00 m ²
7	OTROŠKA SOBA	PARKET	13,00 m ²
8	DNEVNI PROSTOR	PARKET	23,95 m ²
9	KUHINJA	PARKET	7,00 m ²
10	ZIMSKIVRT	KERAMIKA	5,55 m ²
SHRAMBA V K. ŠT. 210		EPOKSI PREMAZ	4,30 m ²
P. M. VGARAŽI ŠT. 49,50		EPOKSI PREMAZ	25,00 m ²

2 SOBNO STANOVANJE B 3/1 57,60 m²

1	VHOD	PARKET	4,30 m ²
2	KUHINJA	PARKET	7,00 m ²
3	DNEVNI PROSTOR	PARKET	23,15 m ²
4	SPALNICA	PARKET	17,70 m ²
5	KOPALNICA	KERAMIKA	5,45 m ²
6	ZIMSKIVRT	KERAMIKA	5,55 m ²
SHRAMBA V K. ŠT. 213		EPOKSI PREMAZ	4,30 m ²
P. M. VGARAŽI ŠT. 52		EPOKSI PREMAZ	12,50 m ²

2 SOBNO STANOVANJE